Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegység (102)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró adatai

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

	VGTE kódszáma:	**102**
	VGTE neve:	**Maros-csongrádi**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegység túlnyomó része Csongrád megyében helyezkedik el. Területének mintegy 97%-a vadgazdálkodásra alkalmas. A vadgazdálkodási tájegység területén meghatározóak a szántó és gyepterületek (92.3%), az erdő aránya <4%. Jellegzetes alföldi, mezőgazdasági területeken, kifejezetten apróvadas és őzes tájnak tekinthető. A más nagyvadfajok szabad területi fenntartásához szükséges erdőterület, erdőtömbök nem állnak rendelkezésre.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Békés: **723 ha** (0.4%)
- Csongrád: **192,845 ha** (99.5%)
- Jász-Nagykun-Szolnok: **210 ha** (0.1%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
6,428	153,832	25,043	137	526	1,572	6,240	193,778
3.3%	79.4%	12.9%	0.1%	0.3%	0.8%	3.2%	100.0%

A mezőgazdasági területek jellemzője jelenleg is az intenzív, nagy táblákon folyó növénytermesztés. A fő termesztett növények az őszi gabonák, búza, kukorica és repce. A modern gépesítés és vegyszerhasználat következtében a mezei nyúl és a fácán számára álló feltételek folyamatosan romlottak, ami a termesztéstechnológia miatt bekövetkező térbeli és a biológiai diverzitás csökkenésével magyarázható. A nagyvadfajok szabad területi terjeszkedéséhez és megtelepedéséhez szükséges erdőterületek nem állnak rendelkezésre.

A vadgazdálkodási tájegység leíró adatai	
	A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagyságát és fafajok szerinti megoszlását a csatolt táblázat sorolja fel és a térkép szemlélteti.
	A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014) • A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységben a tájegységek rangsora alapján nem jelentős. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk időközi ingadozással, 2009-ben és 2012-ben kiugróan magas értékekkel (9.6 és 9.9 millió Ft) növekedtek, 2-2.5 millió Ft-ról 2-3.5 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága elhanyagolható, egyértelmű trendet nem mutat, 2007-ben egy kiugró érték (6.7 millió Ft) jelent meg.
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Kiskunsági NPI: **5,221 ha** (2.7%) • Körös-Maros NPI: **188,552 ha** (97.3%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből (táblázat és térkép): • Mártélyi Ramsari Terület: **2,241 ha** (96.4%) • Montág-puszta Ramsari Terület: **2,170** ha (99.6%)

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

102 - Maros-Csongrádi tájegység

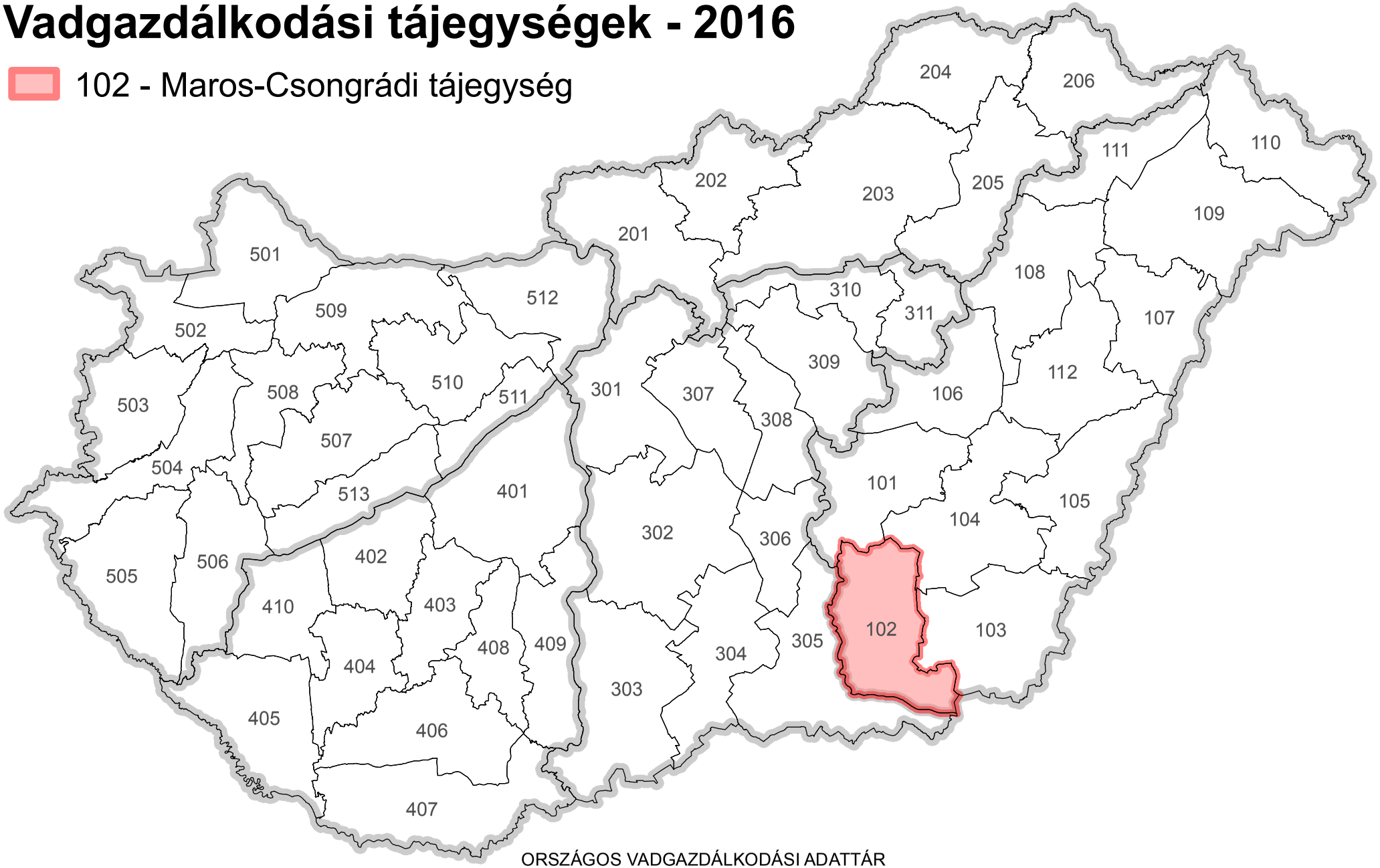

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.05.12.

A 102. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

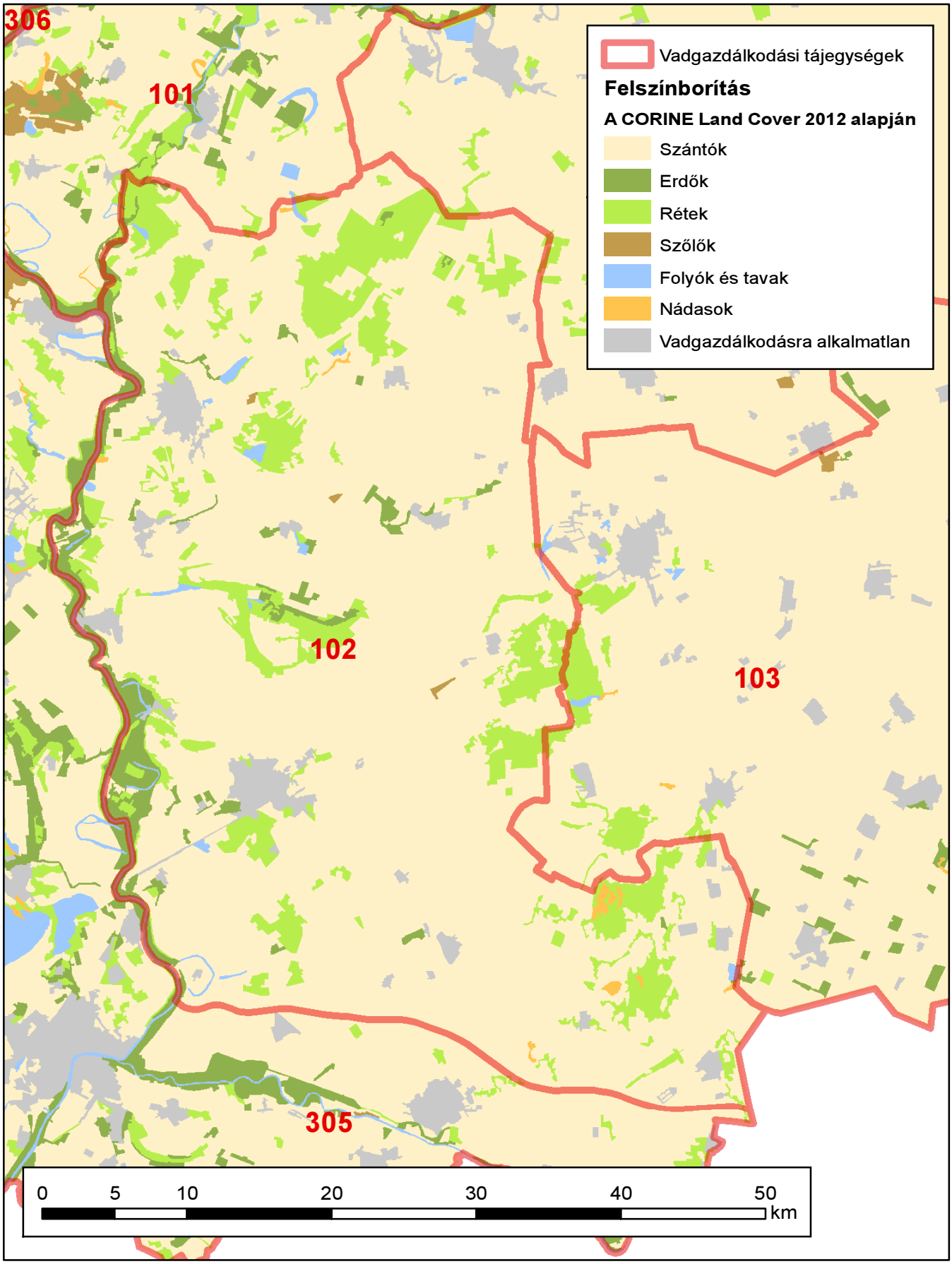

Készült: 2016.06.08.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

102 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

Fafaj név	Korsztályok												Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-	
Kocsányos tölgy	92.4	28.1	21.2	80.9	147.8	182.8	214.3	90.0	45.1	0.7	0.1	1.1	**904.3**
Szlavon tölgy				2.2									**2.2**
Vörös tölgy		1.1											**1.1**
Csertölgy	10.1	8.9	1.4	1.3	5.8		0.8	0.5	0.8				**29.5**
Akác	185.7	240.6	235.5	88.6	31.0	82.1	13.7	4.3	1.6				**883.2**
Hegyi juhar		2.3	0.6	0.3	0.2	0.2	0.2						**3.7**
Korai juhar			0.4	0.2		2.4	0.0	1.1					**4.1**
Mezei juhar	1.5	3.9	0.6	0.3	0.1	1.0				0.1			**7.5**
Zöld juhar	0.3	9.1	54.1	23.5	11.6	7.6	1.4						**107.5**
Ezüst juhar			4.9	6.2	0.9	0.3	0.9						**13.2**
Mezei szil	1.7	3.3	5.0	4.5	8.6	7.8	1.9	0.4					**33.2**
Vénic szil	2.6					0.8	0.7						**4.1**
Turkesztáni szil	6.6	23.0	10.9			0.5							**40.9**
Magas kőris	5.8	45.3	70.5	48.9	27.3	71.7	49.5	37.8	7.3	1.8			**365.9**
Magyar kőris	41.1	15.2	9.2	5.4	0.2	3.6	0.4	0.4	0.9	0.4			**76.9**
Amerikai (vörös) kőris	12.4	155.0	335.2	146.8	129.1	70.4	43.8	16.7	3.4				**912.8**
Fekete dió	7.5	7.2	8.8	5.3	2.2	1.2	3.5	0.5	1.3				**37.4**
Közönséges dió		0.7	0.5	1.5									**2.7**
Sajmeggy			0.8										**0.8**
Vadalma				0.5									**0.5**
Vadkörte	0.6				2.1	0.8	0.4						**3.9**
Fehér eperfa			0.1			0.3	1.2						**1.7**
Juharlevelű platán					0.6		1.4						**2.0**
Nyugati ostorfa			1.2		1.2	2.2	2.6		0.9				**7.9**
Lepényfa		0.3	0.1	1.1		1.7	0.3	1.7					**5.0**
Japán akác		0.2			0.2	7.6	2.4	0.2					**10.6**
Ezüstfa	0.9	5.0	23.3	17.1	16.3	4.8	0.1						**67.4**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj	4.6	18.5	10.7	10.1	13.3	4.5	3.0	1.2	1.0				**66.9**
Korai nyár		1.1	4.7	0.6	0.3	1.8	3.6						**12.1**
Kései nyár				0.9									**0.9**
Óriás nyár			9.0	17.2	10.8	3.6	5.6						**46.2**
Olasz nyár	216.4	230.3	26.4	15.6	6.8	1.0							**496.5**
Koltay (H-528-8) nyár	8.3												**8.3**
BL nyár		1.5	15.6										**17.0**
Pannónia (H-490/3) nyár	45.1	121.4	82.9	2.2									**251.6**
OP-229 nyár (Agathe-F)	34.1	90.7	119.0	26.3									**270.0**
I-273 nyár	6.2	0.7	49.2	7.1									**63.1**
Tripló nyár	10.4	17.6											**27.9**
Kopecky (H-490/4) nyár	21.4	11.9		3.6									**36.9**
Luisa Avanso nyár		2.7											**2.7**
Fehér nyár	15.5	0.5			0.3								**16.3**
Szürke nyár	204.0	77.4	132.1	100.9	72.7	42.2	51.7	15.8	4.5		1.7		**702.8**
Rezgő nyár				1.0	0.7								**1.6**
Fekete nyár	29.5	16.5	31.3	27.1	66.9	53.7	24.6	29.4	16.9	6.0			**301.8**
Egyéb nemes nyár	6.7	26.5	4.1	1.6	3.6								**42.5**
Bédai egyenes fűz	0.5		1.2	56.5									**58.1**
Drávamenti fűz			0.9	4.8									**5.7**
Fehér fűz	13.5	23.7	76.6	68.8	301.6	80.5	28.7	8.9	1.0				**603.2**
Gemenci klón keverék		0.9											**0.9**
Kislevelű hárs		0.1	1.9		0.0	0.4							**2.4**
Nagylevelű hárs		2.9				9.6	0.3						**12.8**
Ezüsthárs	0.2												**0.2**
Vadgesztenye										0.8			**0.8**
Bálványfa		1.2	1.3										**2.5**
Fel nem sorolt egyéb lágy lombos fafaj				1.4	1.3		1.2						**4.0**
Erdeifenyő							0.4						**0.4**
Feketefenyő							0.2		0.1				**0.3**
Összesen	**985.2**	**1,195.3**	**1,350.9**	**780.0**	**863.5**	**646.9**	**458.5**	**208.8**	**84.6**	**9.8**	**1.8**	**1.1**	**6,586.4**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	1 797	96,8%	1 779	0
1999	1 797	96,8%	2 671	0
2000	1 798	96,8%	879	0
2001	1 798	96,8%	2 276	0
2002	1 798	96,8%	1 462	307
2003	1 798	96,8%	1 550	163
2004	1 798	96,8%	1 865	1 134
2005	1 798	96,8%	1 253	2 951
2006	1 798	96,8%	1 174	250
2007	1 820	96,8%	3 290	6 730
2008	1 820	96,8%	2 160	56
2009	1 820	96,8%	9 578	0
2010	1 820	96,8%	465	0
2011	1 820	96,8%	3 294	0
2012	1 817	96,6%	9 883	0
2013	1 817	96,6%	2 138	0
2014	1 817	96,6%	3 636	0
Változás	1,1%	-0,2%	104,4%	-
Minimum	1 797	96,6%	465	0
Maximum	1 820	96,8%	9 883	6 730

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

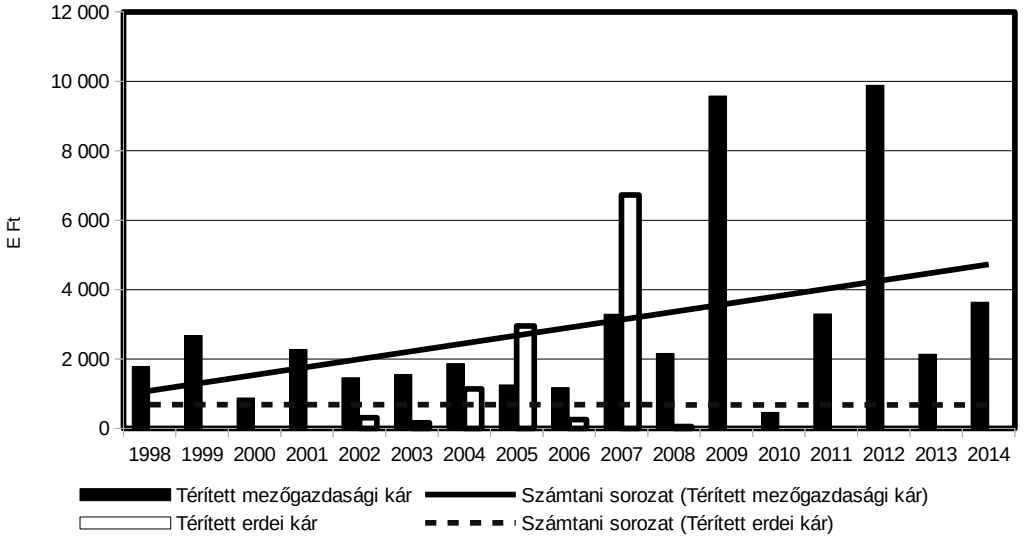

Az agrárminiszter

13/2018. (VII.3.)) AM rendelete

a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó létesíthető. Erdőrezervátum magterületén semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

10. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

11. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

12. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

13. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

14. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

15. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

16. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

17. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

18. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

19. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

20. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

21. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

22. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtó vadászatra.

Vízivad vadászat

23. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

Túzokvédelem

24. Túzok dürgő- és költőhelyen vadgazdálkodási- és vadászati tevékenység (beleértve az őzbak vadászatát és a megelőző felméréseket is) csak a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett módon történhet március 15. és július 1. között.

25. Túzok dürgő- és költőhelyen a vadászható ragadozó fajok gyérítésére vonatkozó előírások:
    - A gyérítés március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történhet.
    - A gyérítést nyílt területen (pl. gyepeken, szántókon, stb.) április 15-ig kell elvégezni, ezt követően vonalas létesítmények (utak, csatornák, stb.) mentén, nádasok, erdők, facsoportok, stb. környezetében, a nyílt területrészek kíméletével történhet.

26. Túzok dürgő- és költőhelyen a vaddisznó tartós megtelepedését meg kell akadályozni.

27. Túzokok tartózkodási helyén végzett éjszakai vadállomány-becslést és reflektoros vadászatot a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

28. Téli időszakban vadászati- és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést, társas vadászatokat, stb.) a túzokok tartózkodási helyeinek figyelembe vételével történhet különös tekintettel a ködös időszakokban.

29. Túzokok tartózkodási helyét érintő társas vadászatok helyszíneit az idény megkezdése előtt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

30. Túzok telelőhelyeken tarvad vadászat a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon történhet. Az adott évi telelőhelyek pontosítását minden évben a tájegységi fővadász

bevonásával egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel, melyet jegyzőkönyvben rögzítenek legkésőbb december 1-ig.

6. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populáció-sűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltására más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. . Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

12. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

13. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

14. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    14.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.
    14.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.
    14.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.
    14.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).
    14.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

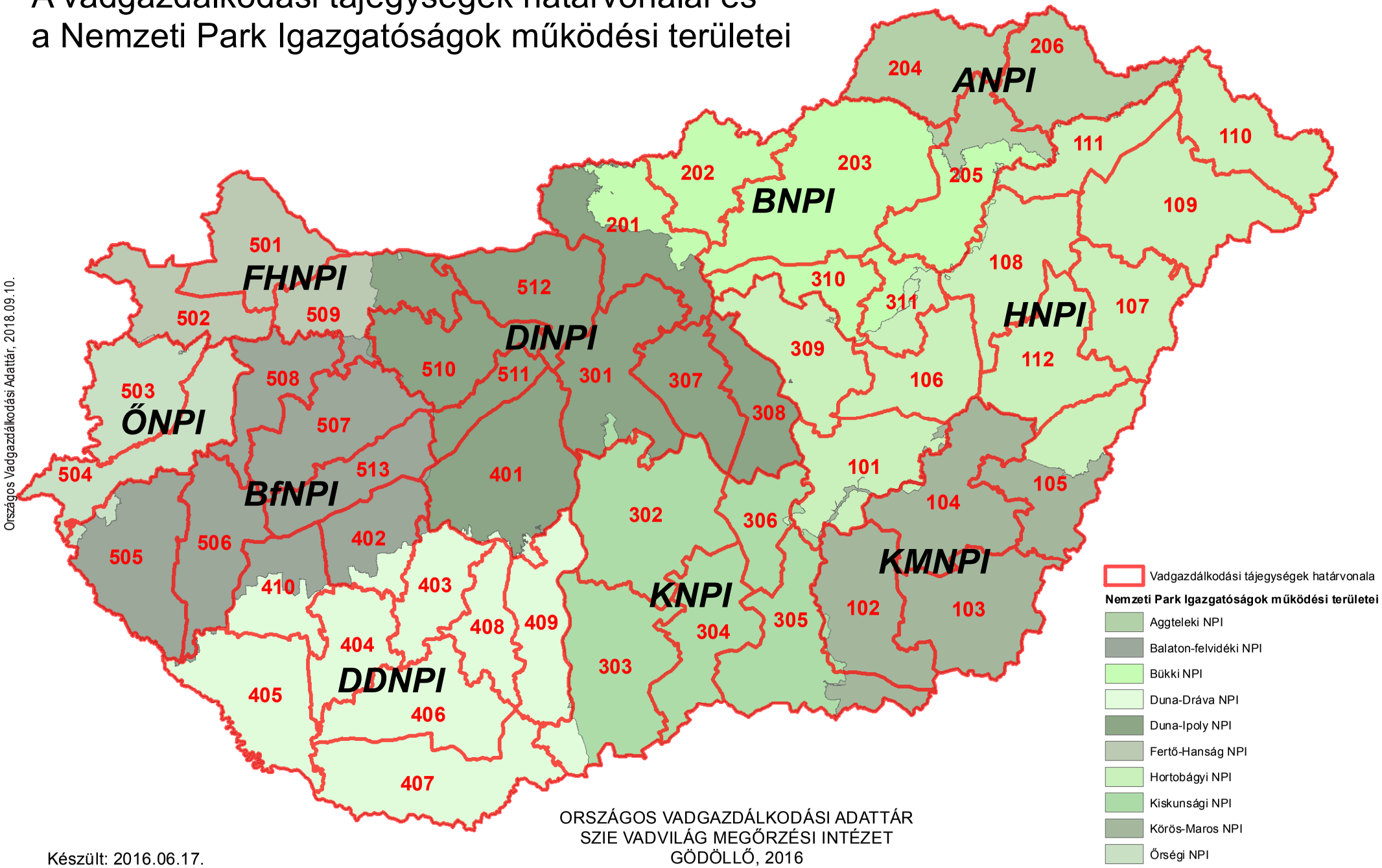

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

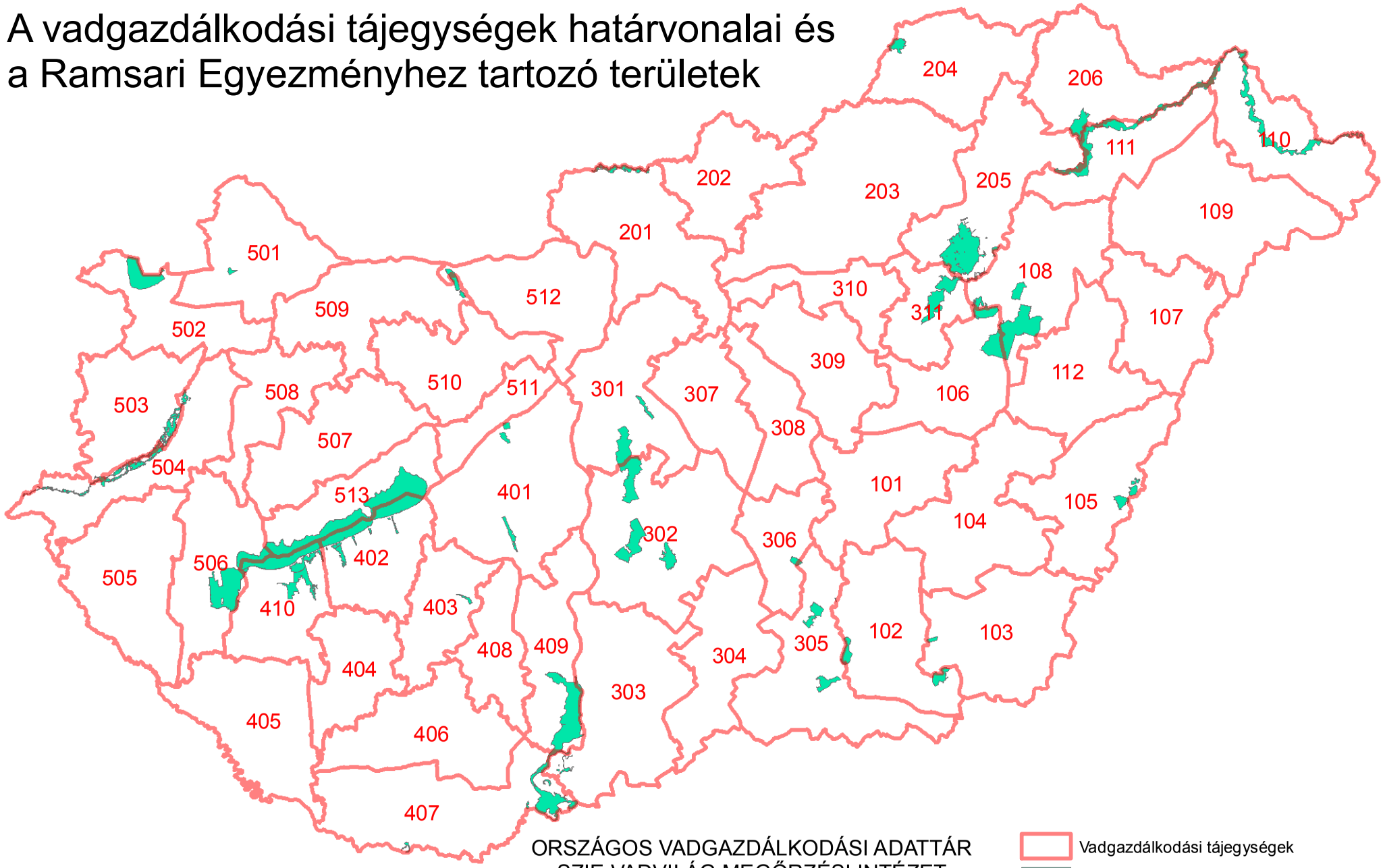

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 102. számú tájegységben

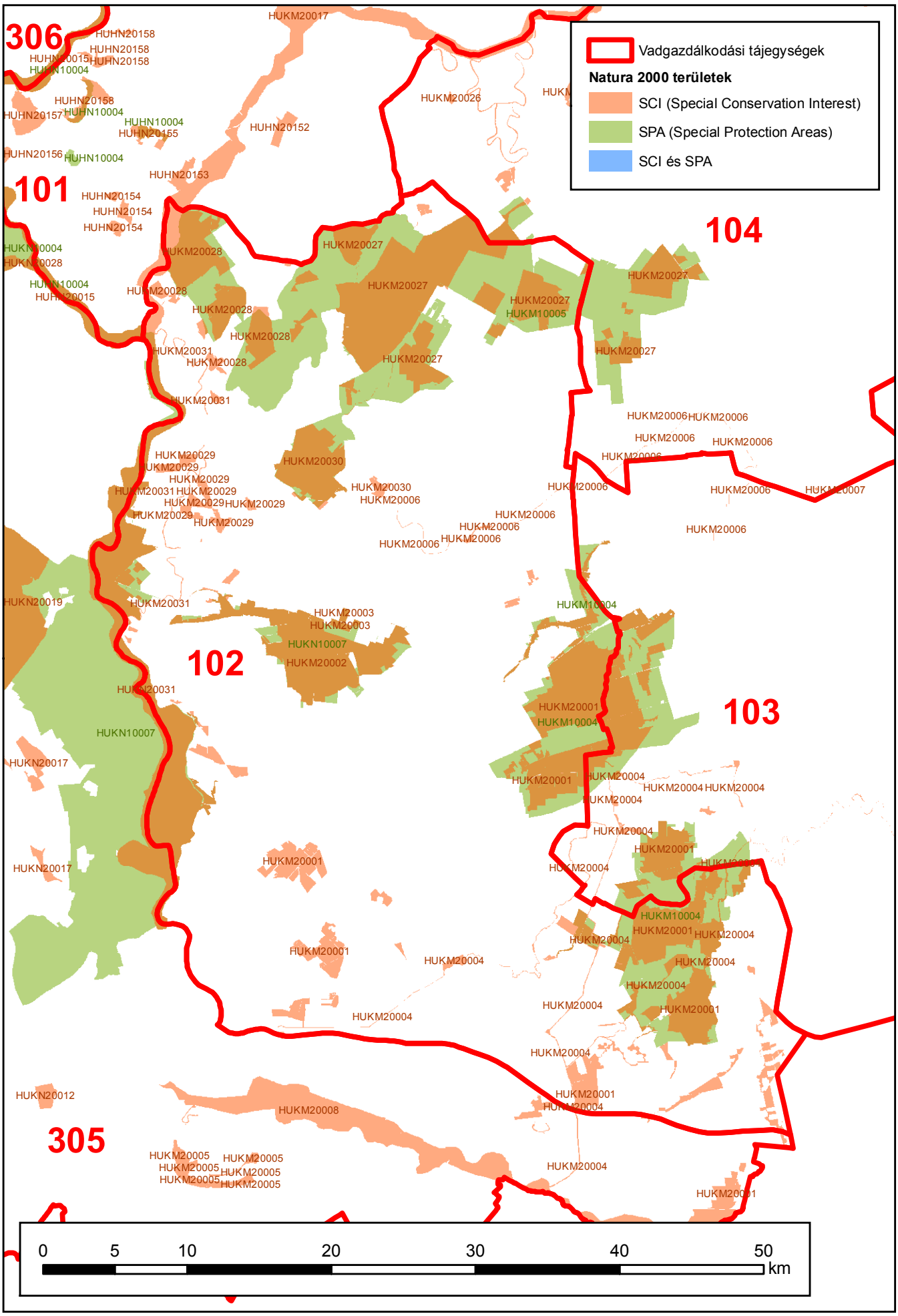

Készült: 2016.07.27.

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
102	SCI	HUKM20001	Hódmezővásárhely környéki és csanádi-háti puszták	12,299.2	74.9%
102	SCI	HUKM20002	Hódmezővásárhelyi Kék-tó	3,910.1	100.0%
102	SCI	HUKM20003	T-erdő	136.6	100.0%
102	SCI	HUKM20004	Száraz-ér	954.4	62.7%
102	SCI	HUKM20006	Mágocs-ér	79.0	62.7%
102	SCI	HUKM20017	Hármas-Körös	642.1	8.2%
102	SCI	HUKM20027	Cserebökény	8,127.8	81.3%
102	SCI	HUKM20028	Tőkei gyepek	2,985.7	100.0%
102	SCI	HUKM20029	Szentesi gyepek	606.0	100.0%
102	SCI	HUKM20030	Lapistó-Fertő	1,902.7	100.0%
102	SCI	HUKM20031	Kurca	198.6	100.0%
102	SCI	HUKN20031	Alsó-Tisza hullámtér	5,196.6	65.5%
102	SPA	HUKM10004	Hódmezővásárhely környéki és csanádi-háti puszták	14,373.2	65.8%
102	SPA	HUKM10005	Cserebökényi-puszták	23,112.2	82.3%
102	SPA	HUKN10007	Alsó-Tisza-völgy	10,106.2	27.8%

Védett területek a 102 számú vadgazdálkodási tájegységben

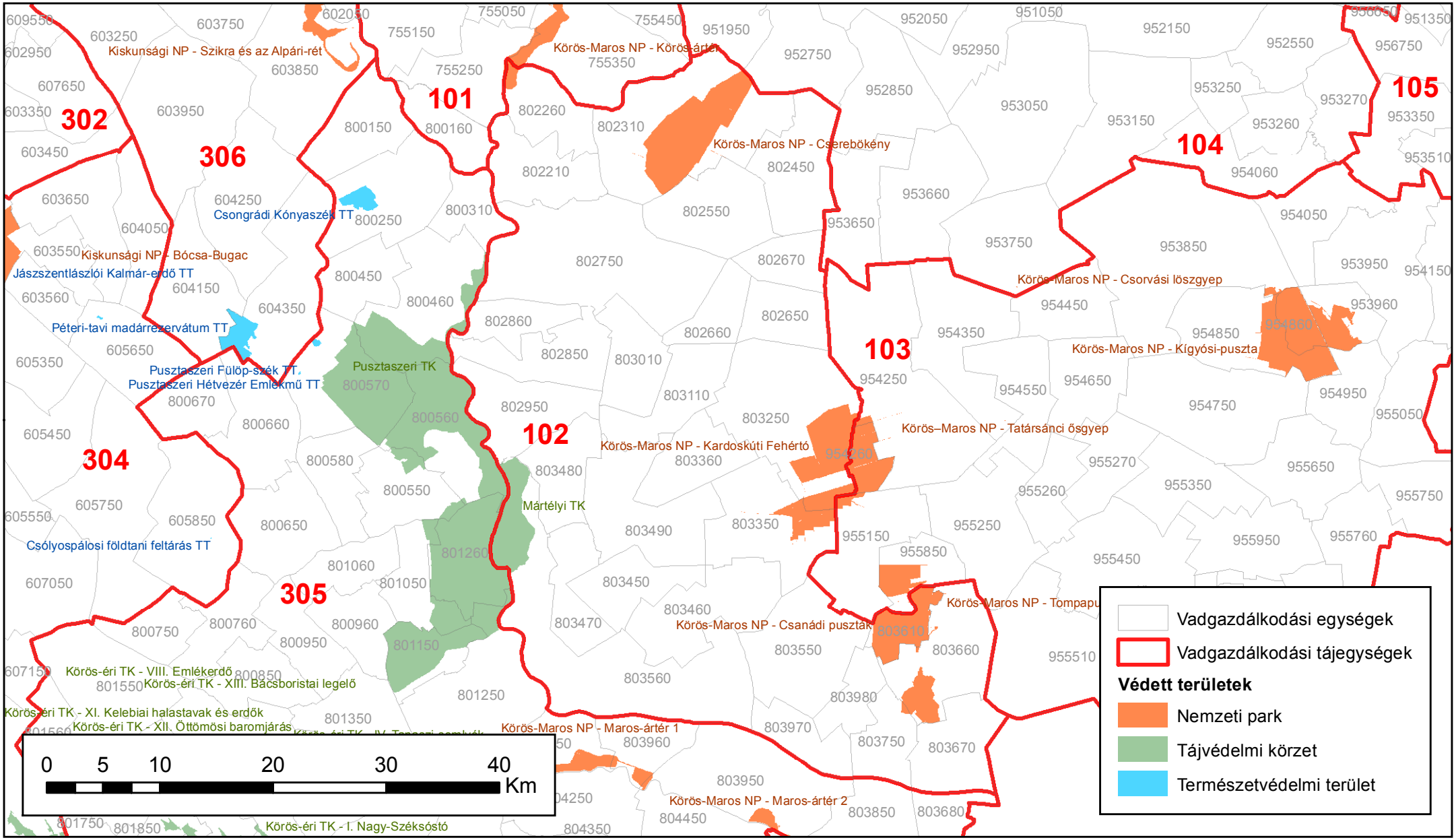

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 102 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
102	802260	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	240,2	6 633,1	3,62%
102	802310	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	4 534,5	4 537,8	99,93%
102	802550	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	3,3	4 537,8	0,07%
102	802950	TK	Mártélyi Tájvédelmi Körzet	0,0	2 276,1	0,00%
102	803250	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	2 903,9	5 644,4	51,45%
102	803350	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	876,8	5 644,4	15,53%
102	803560	TK	Mártélyi Tájvédelmi Körzet	2 276,1	2 276,1	100,00%
102	803610	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	2 147,8	4 051,8	53,01%
102	803660	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	987,4	4 051,8	24,37%
102	803670	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	0,2	4 051,8	0,01%
102	803750	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	47,9	4 051,8	1,18%
102	803980	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	0,3	4 051,8	0,01%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	5	5	100,0%	0	0	-	6 166	6 166	100,0%	0	0	-	20	20	100,0%
1999	2	2	100,0%	0	0	-	6 299	6 299	100,0%	0	0	-	15	15	100,0%
2000	4	4	100,0%	1	1	100,0%	6 509	6 509	100,0%	0	0	-	11	11	100,0%
2001	6	6	100,0%	1	1	100,0%	6 857	6 857	100,0%	0	0	-	12	12	100,0%
2002	7	7	100,0%	1	1	100,0%	7 513	7 513	100,0%	0	0	-	32	32	100,0%
2003	7	7	100,0%	0	0	-	7 664	7 664	100,0%	0	0	-	32	32	100,0%
2004	8	8	100,0%	0	0	-	7 123	7 123	100,0%	0	0	-	33	33	100,0%
2005	12	12	100,0%	9	9	100,0%	6 746	6 746	100,0%	0	0	-	28	28	100,0%
2006	10	10	100,0%	9	9	100,0%	6 547	6 547	100,0%	0	0	-	25	25	100,0%
2007	21	21	100,0%	3	3	100,0%	8 177	8 177	100,0%	0	0	-	61	61	100,0%
2008	25	25	100,0%	3	3	100,0%	9 224	9 224	100,0%	0	0	-	73	73	100,0%
2009	44	44	100,0%	0	0	-	9 483	9 483	100,0%	0	0	-	108	108	100,0%
2010	46	46	100,0%	8	8	100,0%	10 445	10 445	100,0%	0	0	-	122	122	100,0%
2011	46	46	100,0%	19	19	100,0%	10 663	10 663	100,0%	0	0	-	205	205	100,0%
2012	40	40	100,0%	35	35	100,0%	11 188	11 188	100,0%	0	0	-	184	184	100,0%
2013	42	42	100,0%	46	46	100,0%	11 826	11 826	100,0%	0	0	-	311	311	100,0%
2014	37	37	100,0%	45	45	100,0%	11 133	11 133	100,0%	0	0	-	212	212	100,0%
Változás	640,0%	640,0%	0,0%	4400,0%	4400,0%	0,0%	80,6%	80,6%	0,0%	-	-	-	960,0%	960,0%	0,0%
Minimum	2	2	100,0%	0	0	100,0%	6 166	6 166	100,0%	0	0	0,0%	11	11	100,0%
Maximum	46	46	100,0%	46	46	100,0%	11 826	11 826	100,0%	0	0	0,0%	311	311	100,0%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	5	1	20,0%	0	0	-	6 166	1 202	19,5%	0	0	-	20	16	80,0%
1999	2	1	50,0%	0	0	-	6 299	1 121	17,8%	0	0	-	15	13	86,7%
2000	4	1	25,0%	1	0	0,0%	6 509	1 349	20,7%	0	0	-	11	16	145,5%
2001	6	1	16,7%	1	0	0,0%	6 857	1 535	22,4%	0	0	-	12	41	341,7%
2002	7	1	14,3%	1	0	0,0%	7 513	1 608	21,4%	0	0	-	32	41	128,1%
2003	7	1	14,3%	0	0	-	7 664	1 552	20,3%	0	0	-	32	20	62,5%
2004	8	1	12,5%	0	0	-	7 123	1 570	22,0%	0	0	-	33	21	63,6%
2005	12	2	16,7%	9	1	11,1%	6 746	1 829	27,1%	0	0	-	28	12	42,9%
2006	10	2	20,0%	9	0	0,0%	6 547	1 926	29,4%	0	0	-	25	15	60,0%
2007	21	1	4,8%	3	0	0,0%	8 177	2 040	24,9%	0	0	-	61	44	72,1%
2008	25	7	28,0%	3	0	0,0%	9 224	2 130	23,1%	0	0	-	73	68	93,2%
2009	44	4	9,1%	0	0	-	9 483	2 190	23,1%	0	0	-	108	80	74,1%
2010	46	6	13,0%	8	0	0,0%	10 445	2 398	23,0%	0	0	-	122	136	111,5%
2011	46	2	4,3%	19	1	5,3%	10 663	2 524	23,7%	0	0	-	205	156	76,1%
2012	40	5	12,5%	35	4	11,4%	11 188	2 789	24,9%	0	0	-	184	298	162,0%
2013	42	7	16,7%	46	5	10,9%	11 826	3 085	26,1%	0	0	-	311	301	96,8%
2014	37	10	27,0%	45	10	22,2%	11 133	3 345	30,0%	0	0	-	212	277	130,7%
Változás	640,0%	900,0%	35,1%	4400,0%	900,0%	100,0%	80,6%	178,3%	54,1%	-	-	-	960,0%	1631,3%	63,3%
Minimum	2	1	4,3%	0	0	0,0%	6 166	1 121	17,8%	0	0	0,0%	11	12	42,9%
Maximum	46	10	50,0%	46	10	22,2%	11 826	3 345	30,0%	0	0	0,0%	311	301	341,7%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	5	1	20,0%	0	0	-	6 166	1 202	19,5%	0	0	-	20	16	80,0%
1999	2	1	50,0%	0	0	-	6 299	1 121	17,8%	0	0	-	15	13	86,7%
2000	4	1	25,0%	1	0	0,0%	6 509	1 349	20,7%	0	0	-	11	16	145,5%
2001	6	1	16,7%	1	0	0,0%	6 857	1 535	22,4%	0	0	-	12	41	341,7%
2002	7	1	14,3%	1	0	0,0%	7 513	1 608	21,4%	0	0	-	32	41	128,1%
2003	7	1	14,3%	0	0	-	7 664	1 552	20,3%	0	0	-	32	20	62,5%
2004	8	1	12,5%	0	0	-	7 123	1 570	22,0%	0	0	-	33	21	63,6%
2005	12	2	16,7%	9	1	11,1%	6 746	1 829	27,1%	0	0	-	28	12	42,9%
2006	10	2	20,0%	9	0	0,0%	6 547	1 926	29,4%	0	0	-	25	15	60,0%
2007	21	1	4,8%	3	0	0,0%	8 177	2 040	24,9%	0	0	-	61	44	72,1%
2008	25	7	28,0%	3	0	0,0%	9 224	2 130	23,1%	0	0	-	73	68	93,2%
2009	44	4	9,1%	0	0	-	9 483	2 190	23,1%	0	0	-	108	80	74,1%
2010	46	6	13,0%	8	0	0,0%	10 445	2 398	23,0%	0	0	-	122	136	111,5%
2011	46	2	4,3%	19	1	5,3%	10 663	2 524	23,7%	0	0	-	205	156	76,1%
2012	40	5	12,5%	35	4	11,4%	11 188	2 789	24,9%	0	0	-	184	298	162,0%
2013	42	7	16,7%	46	5	10,9%	11 826	3 085	26,1%	0	0	-	311	301	96,8%
2014	37	10	27,0%	45	10	22,2%	11 133	3 345	30,0%	0	0	-	212	277	130,7%
Változás	640,0%	900,0%	35,1%	4400,0%	900,0%	100,0%	80,6%	178,3%	54,1%	-	-	-	960,0%	1631,3%	63,3%
Minimum	2	1	4,3%	0	0	0,0%	6 166	1 121	17,8%	0	0	0,0%	11	12	42,9%
Maximum	46	10	50,0%	46	10	22,2%	11 826	3 345	30,0%	0	0	0,0%	311	301	341,7%

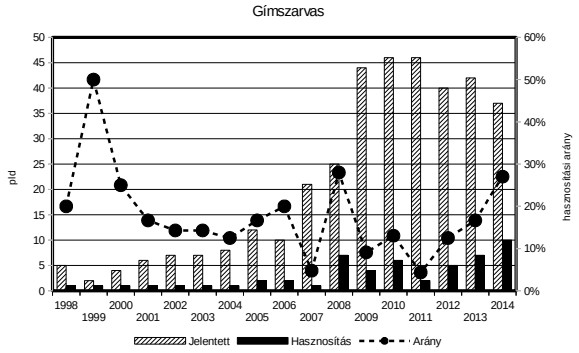

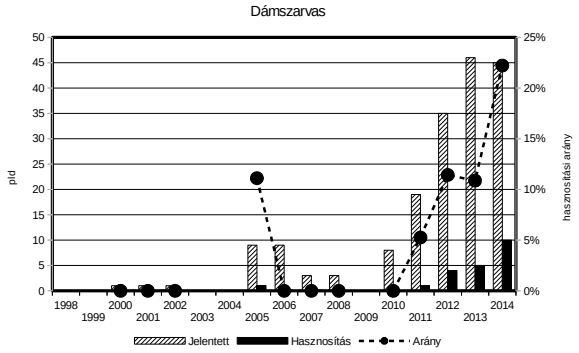

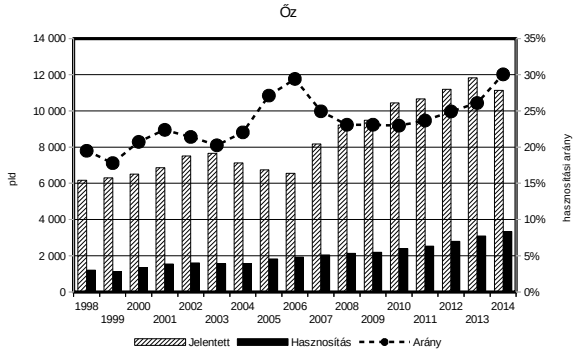

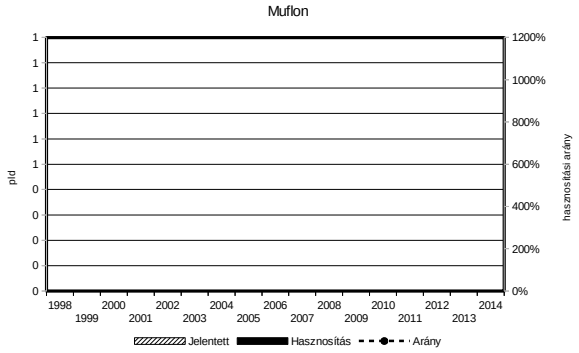

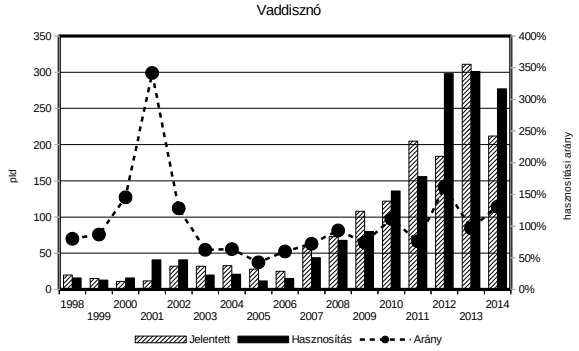

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	31,652	100,0%	1,661	100,0%	5,2%	33,508	100,0%	11,787	100,0%	0,957	100,0%	0,000	-
1999	33,030	104,4%	4,701	283,0%	14,2%	41,562	124,0%	11,420	96,9%	1,358	141,9%	0,000	-
2000	31,792	100,4%	3,100	186,6%	9,7%	48,333	144,2%	17,227	146,2%	0,439	45,9%	0,000	-
2001	40,327	127,4%	5,920	356,3%	14,7%	50,109	149,5%	9,980	84,7%	1,007	105,2%	0,000	-
2002	29,357	92,8%	10,775	648,5%	36,7%	38,290	114,3%	9,650	81,9%	0,710	74,1%	0,140	-
2003	30,860	97,5%	12,768	768,5%	41,4%	27,266	81,4%	7,397	62,8%	0,647	67,6%	0,091	-
2004	24,000	75,8%	13,210	795,1%	55,0%	19,276	57,5%	12,162	103,2%	0,661	69,1%	0,692	-
2005	21,897	69,2%	14,285	859,8%	65,2%	24,042	71,7%	12,112	102,8%	0,451	47,1%	1,754	-
2006	33,197	104,9%	27,323	1644,6%	82,3%	45,208	134,9%	31,784	269,7%	0,413	43,2%	0,069	-
2007	35,012	110,6%	13,242	797,1%	37,8%	30,163	90,0%	28,530	242,0%	1,425	148,8%	2,253	-
2008	38,281	120,9%	14,268	858,8%	37,3%	35,207	105,1%	19,368	164,3%	0,979	102,3%	0,035	-
2009	33,402	105,5%	10,393	625,6%	31,1%	41,292	123,2%	16,398	139,1%	3,012	314,6%	0,000	-
2010	27,033	85,4%	9,551	574,9%	35,3%	20,094	60,0%	20,113	170,6%	0,193	20,2%	0,000	-
2011	35,743	112,9%	11,125	669,6%	31,1%	65,493	195,5%	26,905	228,3%	1,577	164,7%	0,000	-
2012	26,281	83,0%	14,834	892,9%	56,4%	50,904	151,9%	23,458	199,0%	5,981	624,8%	0,000	-
2013	24,871	78,6%	12,198	734,2%	49,0%	52,027	155,3%	31,980	271,3%	0,776	81,1%	0,000	-
2014	28,132	88,9%	14,065	846,6%	50,0%	69,991	208,9%	27,108	230,0%	1,474	154,0%	0,000	-

Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

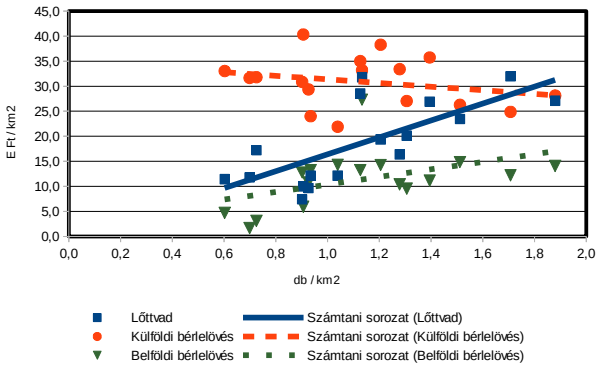

A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

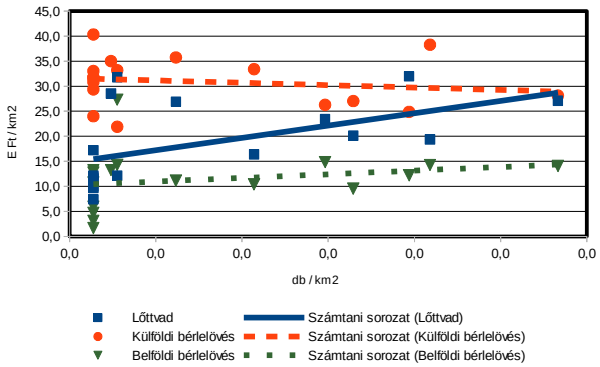

A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

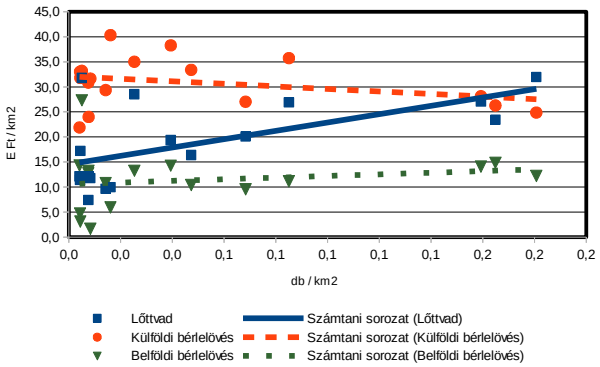

A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

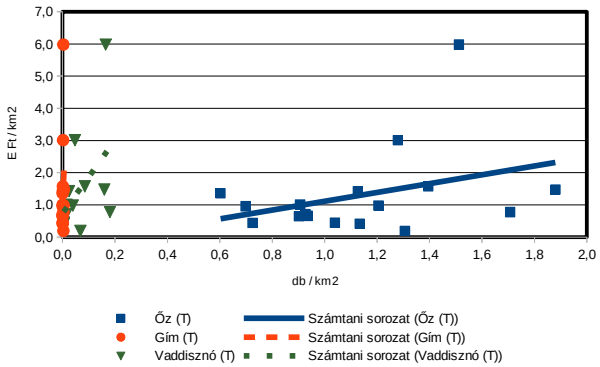

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

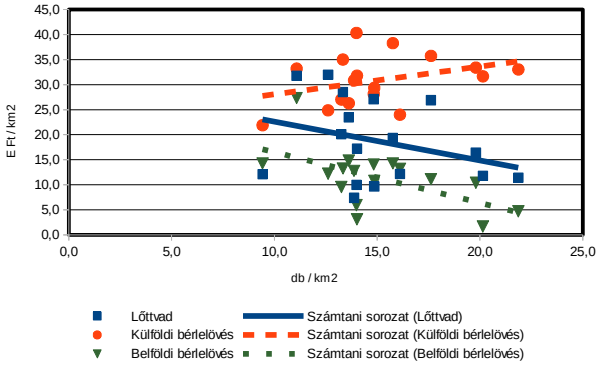

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

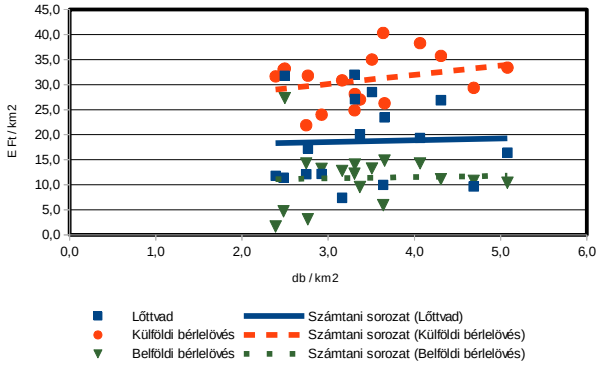

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegység területén a gímszarvas jelentett állománynagysága 1998-2014 között emelkedett (5 → 37 pld.; +640%), ezzel párhuzamosan a hasznosítás is jelentősen növekedett (1 → 10 pld.; +900%). • A 2007-2014 közötti terítéktérképek alapján jól látható, hogy csupán két vadgazdálkodási egység területén történt gímszarvas elejtés. Mindkét VGE a tájegység határterületén helyezkedik el. • A tájegység jellegéből adódóan (erdősültség: 6424ha; 3,3%) a gímszarvas további terjeszkedése és megtelepedése más vadgazdálkodási egységek területén nem kívánatos.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában a hasznosítási arány ivaronkénti megoszlása egyértelműen a gímszarvas kíméletéről tanúskodik. Az egyébként is alacsony mértékű (átlagosan 18%) hasznosítási arány 2007-ig kizárólag a bikákra korlátozódott (100%), ezt követően jelent meg a terítékben a borjú (0-50%), illetve a tehén hasznosítás is (0-50%). Ugyanakkor 2007 és 2014 között az évenkénti hasznosítási arányok továbbra is a bikaelejtések dominanciáját mutatják (40-50%). Mindez azt jelzi, hogy a gímszarvast jelenleg állománynövelő célú hasznosítási stratégiával kezelik.
A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A gímszarvas egyáltalán nem meghatározó bevételi forrás a Maros-csongrádi tájegységben, azonban ennek reális értékelése csak vadgazdálkodási egység szinten teljesíthető, hiszen mindössze két egység érintett a gímszarvas hasznosítása kapcsán. • A mezőgazdasági és erdei vadkárokból való részesedés értékelésére is a fentiek érvényesek.
A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A vadgazdálkodási tájegység területén 1998 és 2014 között elejtett 31 gímbika közül két példány volt bronz érmes trófeájú. • A bírált trófeák korosztályi besorolásuk alapján 1998 és 2007 között kizárólag 4 éves vagy annál fiatalabb egyedektől származtak. 2008 és 2014 között is a fiatal korosztály dominált, csupán a két bronzérmes példány érte el a 7 évesre becsült kort. • A trófeabírálati eredmények alapján is megerősíthető, hogy a gímszarvas újonnan megjelenő faj a tájegység egyes területein, és az értékelt időszakban a vadászatra jogosultak az állomány létszámának növelésére, valamint a bikák korosbítására törekedhettek. Kérdéses, hogy egy nagyon alacsony erdősültséggel rendelkező, kifejezetten agrár jellegű térségben a gímszarvas esetében a trófea-centrikus gazdálkodás elvei alkalmazhatók-e.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	1	2	2	**5**	1	0	0	**1**	100,0%	0,0%	0,0%	**20,0%**
1999	0	2	0	**2**	1	0	0	**1**	-	0,0%	-	**50,0%**
2000	1	2	1	**4**	1	0	0	**1**	100,0%	0,0%	0,0%	**25,0%**
2001	2	3	1	**6**	1	0	0	**1**	50,0%	0,0%	0,0%	**16,7%**
2002	2	3	2	**7**	1	0	0	**1**	50,0%	0,0%	0,0%	**14,3%**
2003	1	4	2	**7**	1	0	0	**1**	100,0%	0,0%	0,0%	**14,3%**
2004	2	3	3	**8**	1	0	0	**1**	50,0%	0,0%	0,0%	**12,5%**
2005	3	4	5	**12**	2	0	0	**2**	66,7%	0,0%	0,0%	**16,7%**
2006	2	4	4	**10**	2	0	0	**2**	100,0%	0,0%	0,0%	**20,0%**
2007	6	8	7	**21**	1	0	0	**1**	16,7%	0,0%	0,0%	**4,8%**
2008	6	10	9	**25**	3	1	3	**7**	50,0%	10,0%	33,3%	**28,0%**
2009	14	16	14	**44**	2	0	2	**4**	14,3%	0,0%	14,3%	**9,1%**
2010	13	19	14	**46**	3	0	3	**6**	23,1%	0,0%	21,4%	**13,0%**
2011	13	18	15	**46**	1	1	0	**2**	7,7%	5,6%	0,0%	**4,3%**
2012	11	16	13	**40**	2	1	2	**5**	18,2%	6,3%	15,4%	**12,5%**
2013	12	16	14	**42**	4	2	1	**7**	33,3%	12,5%	7,1%	**16,7%**
2014	10	16	11	**37**	4	1	5	**10**	40,0%	6,3%	45,5%	**27,0%**
Változás	900,0%	700,0%	450,0%	640,0%	300,0%	0,0%	66,7%	900,0%	-60,0%	-37,5%	36,4%	35,1%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	2,00	2,00	***1,00***	1	0,00	0,00	**-**
1999	-	-	-	***0,00***	1	0,00	0,00	**-**
2000	1	2,00	1,00	***0,50***	1	0,00	0,00	**-**
2001	1	1,50	0,50	***0,33***	1	0,00	0,00	**-**
2002	1	1,50	1,00	***0,67***	1	0,00	0,00	**-**
2003	1	4,00	2,00	***0,50***	1	0,00	0,00	**-**
2004	1	1,50	1,50	***1,00***	1	0,00	0,00	**-**
2005	1	1,33	1,67	***1,25***	1	0,00	0,00	**-**
2006	1	2,00	2,00	***1,00***	1	0,00	0,00	**-**
2007	1	1,33	1,17	***0,88***	1	0,00	0,00	**-**
2008	1	1,67	1,50	***0,90***	1	0,33	1,00	***3,00***
2009	1	1,14	1,00	***0,88***	1	0,00	1,00	**-**
2010	1	1,46	1,08	***0,74***	1	0,00	1,00	**-**
2011	1	1,38	1,15	***0,83***	1	1,00	0,00	***0,00***
2012	1	1,45	1,18	***0,81***	1	0,50	1,00	***2,00***
2013	1	1,33	1,17	***0,88***	1	0,50	0,25	***0,50***
2014	1	1,60	1,10	***0,69***	1	0,25	1,25	***5,00***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	20,0%	40,0%	40,0%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
1999	0,0%	100,0%	0,0%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2000	25,0%	50,0%	25,0%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2001	33,3%	50,0%	16,7%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2002	28,6%	42,9%	28,6%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2003	14,3%	57,1%	28,6%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2004	25,0%	37,5%	37,5%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2005	25,0%	33,3%	41,7%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2006	20,0%	40,0%	40,0%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2007	28,6%	38,1%	33,3%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2008	24,0%	40,0%	36,0%	100%	42,9%	14,3%	42,9%	100%
2009	31,8%	36,4%	31,8%	100%	50,0%	0,0%	50,0%	100%
2010	28,3%	41,3%	30,4%	100%	50,0%	0,0%	50,0%	100%
2011	28,3%	39,1%	32,6%	100%	50,0%	50,0%	0,0%	100%
2012	27,5%	40,0%	32,5%	100%	40,0%	20,0%	40,0%	100%
2013	28,6%	38,1%	33,3%	100%	57,1%	28,6%	14,3%	100%
2014	27,0%	43,2%	29,7%	100%	40,0%	10,0%	50,0%	100%

A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **102**

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

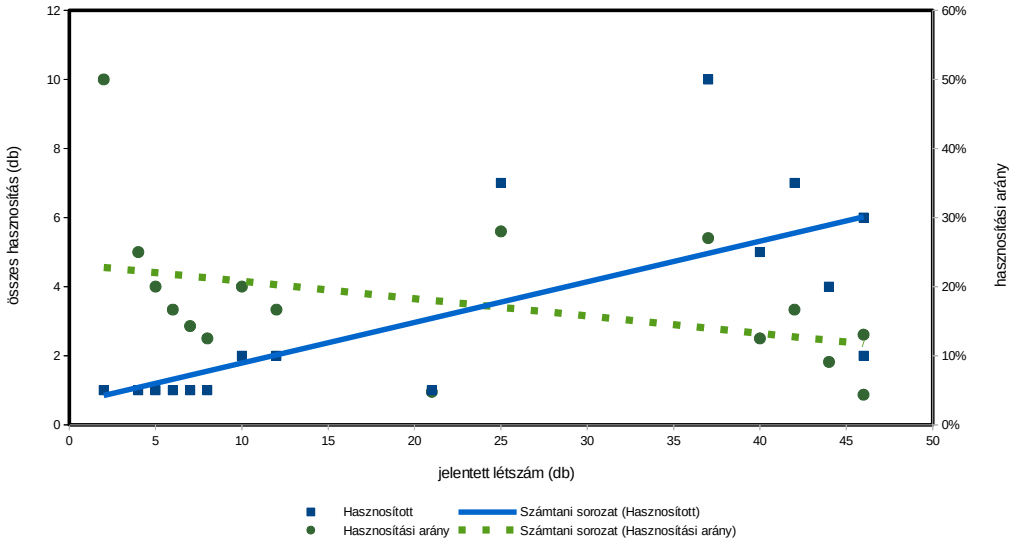

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

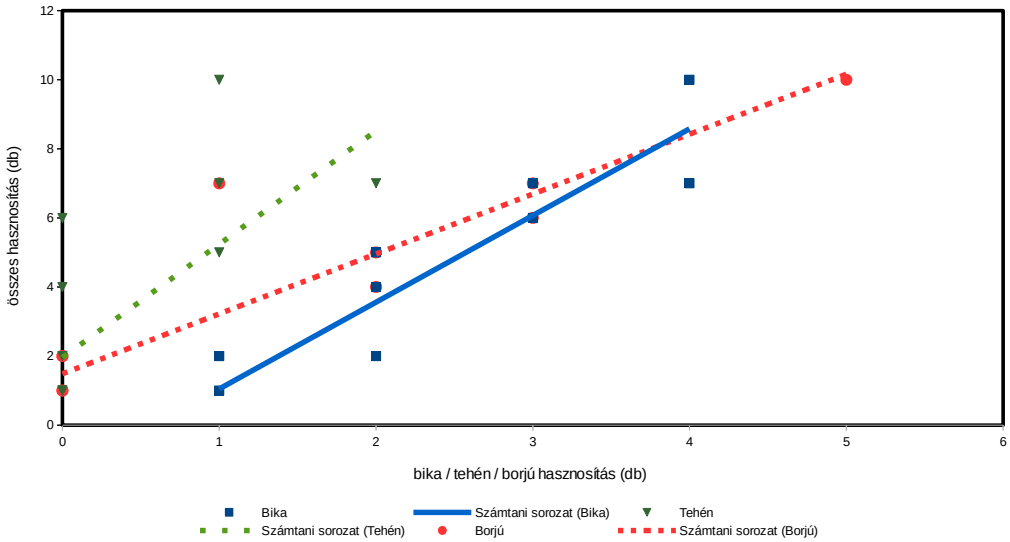

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

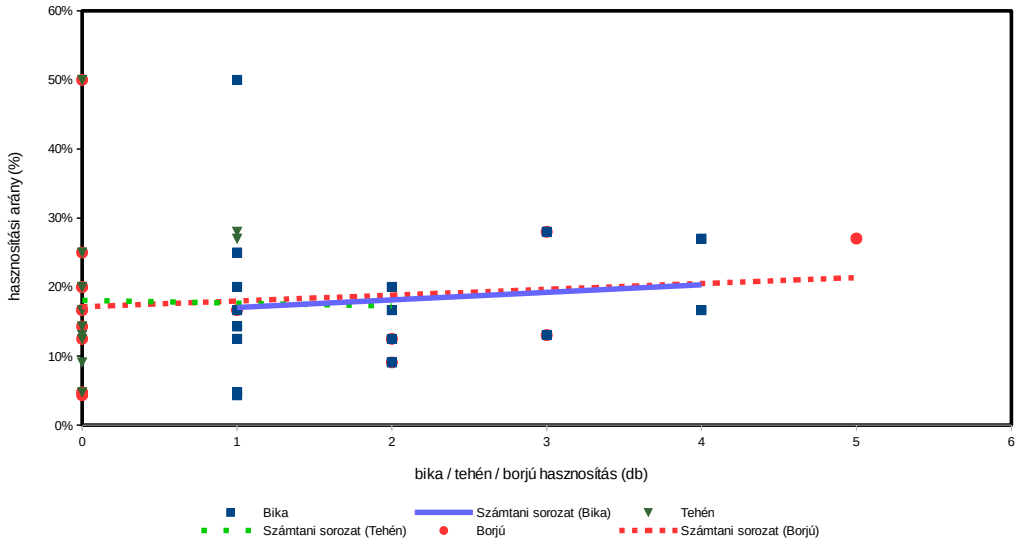

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2007

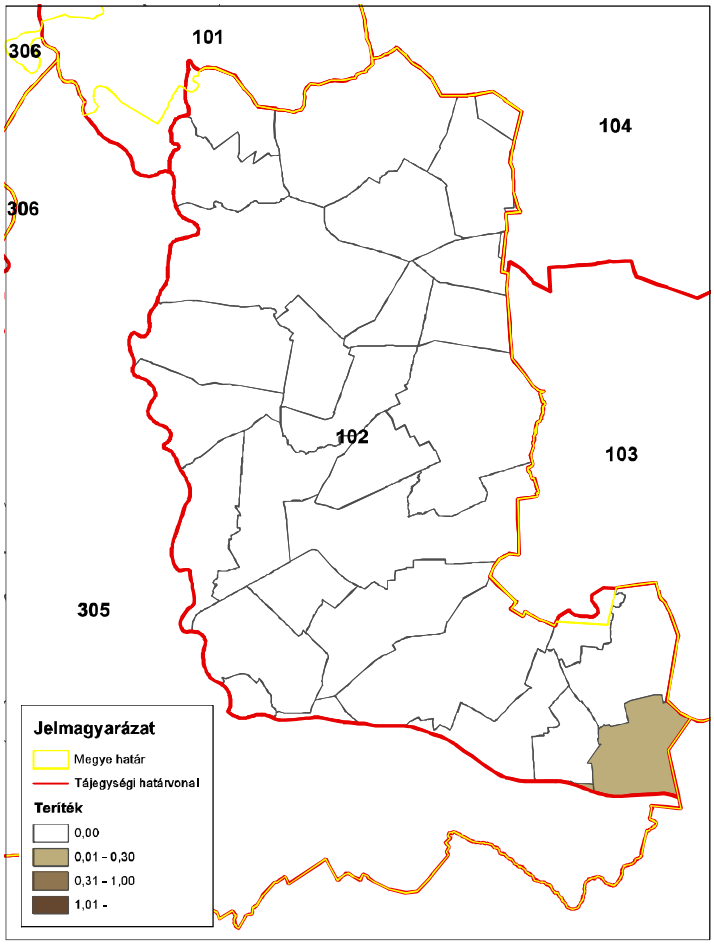

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2008

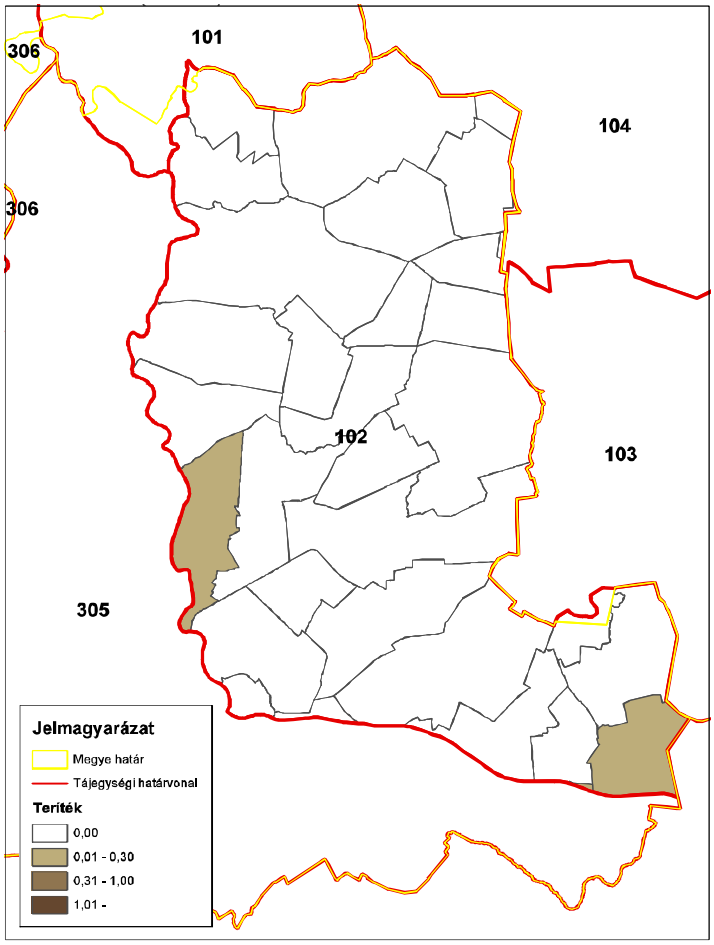

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2009

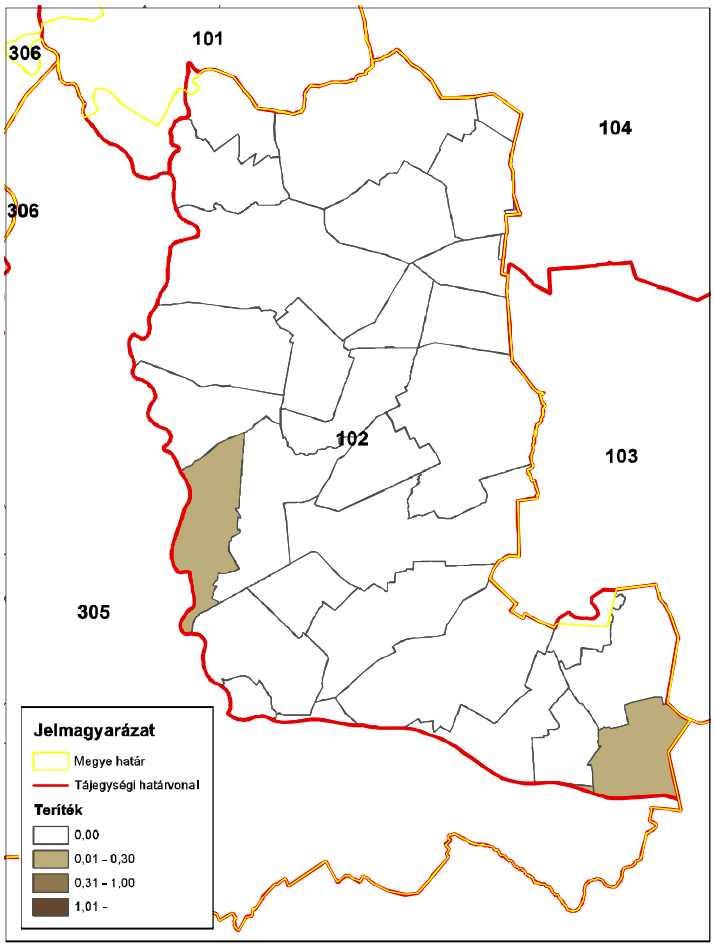

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2010

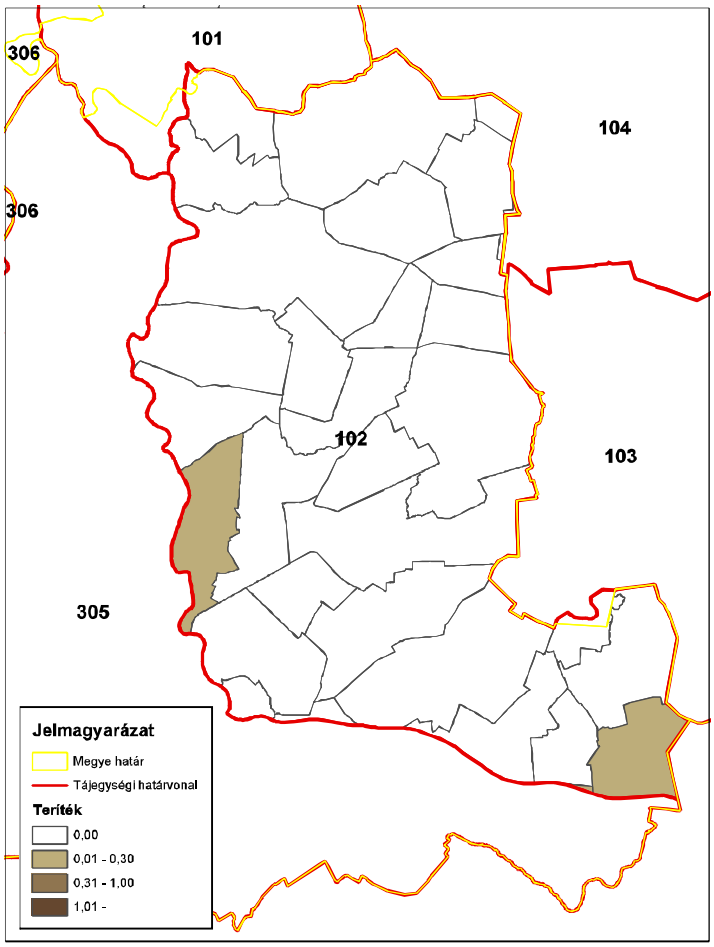

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2011

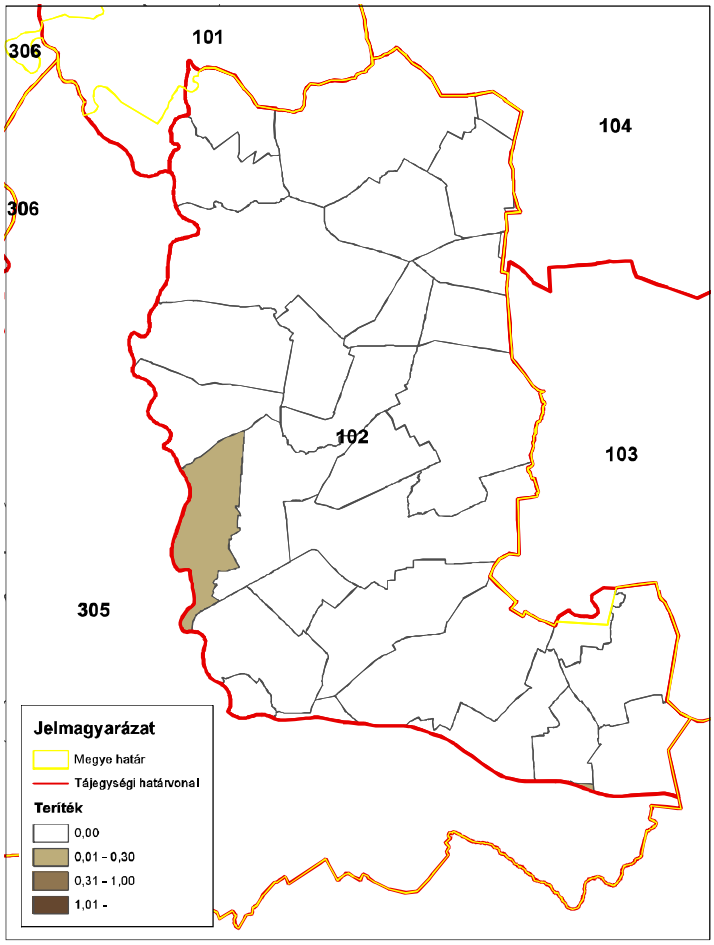

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2012

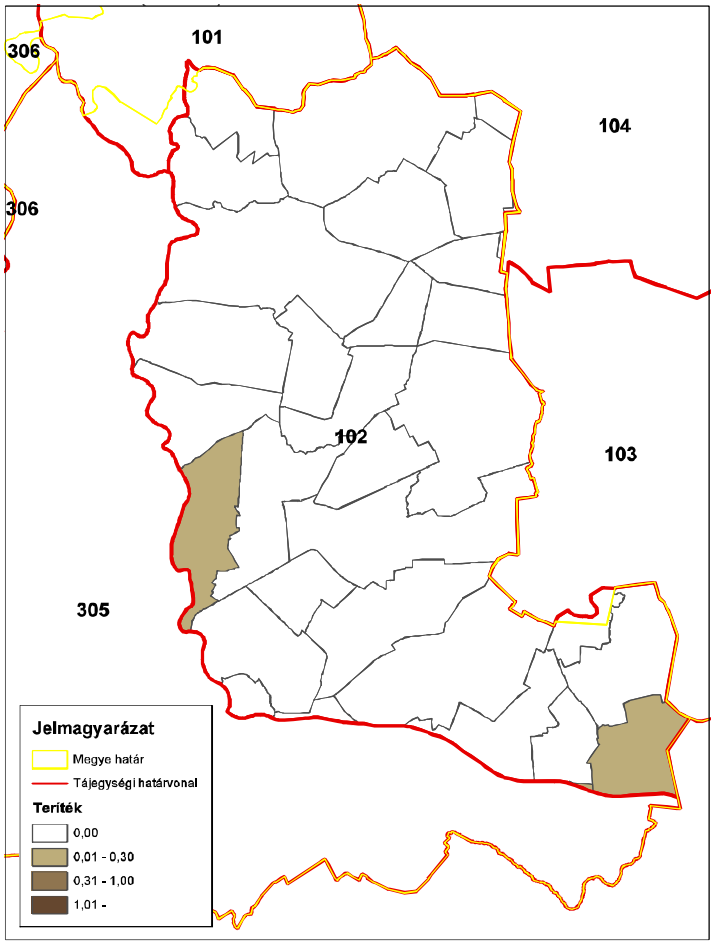

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2013

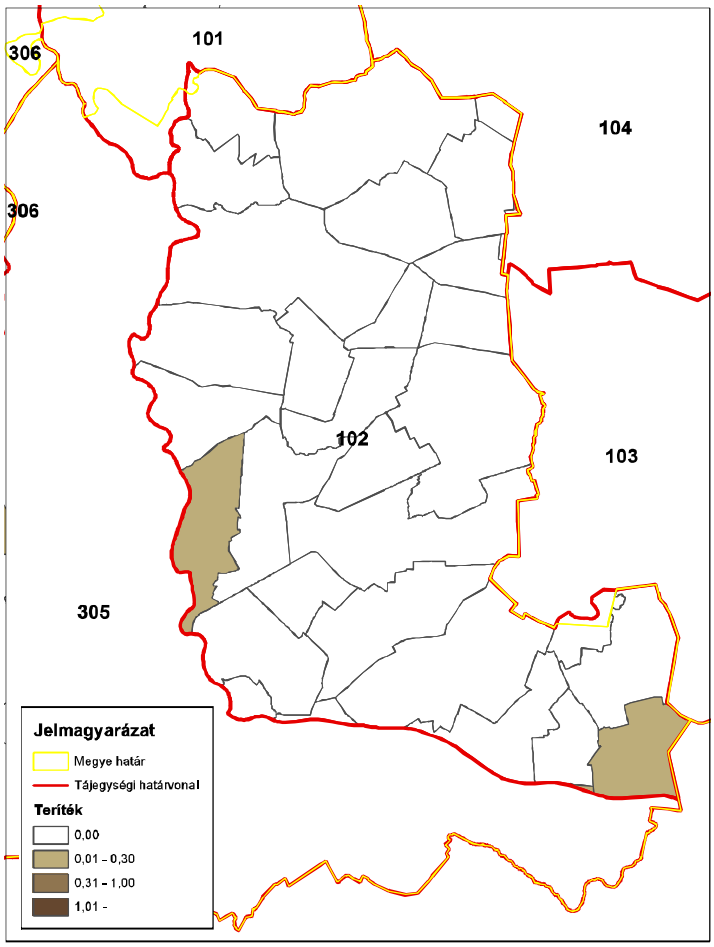

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2014

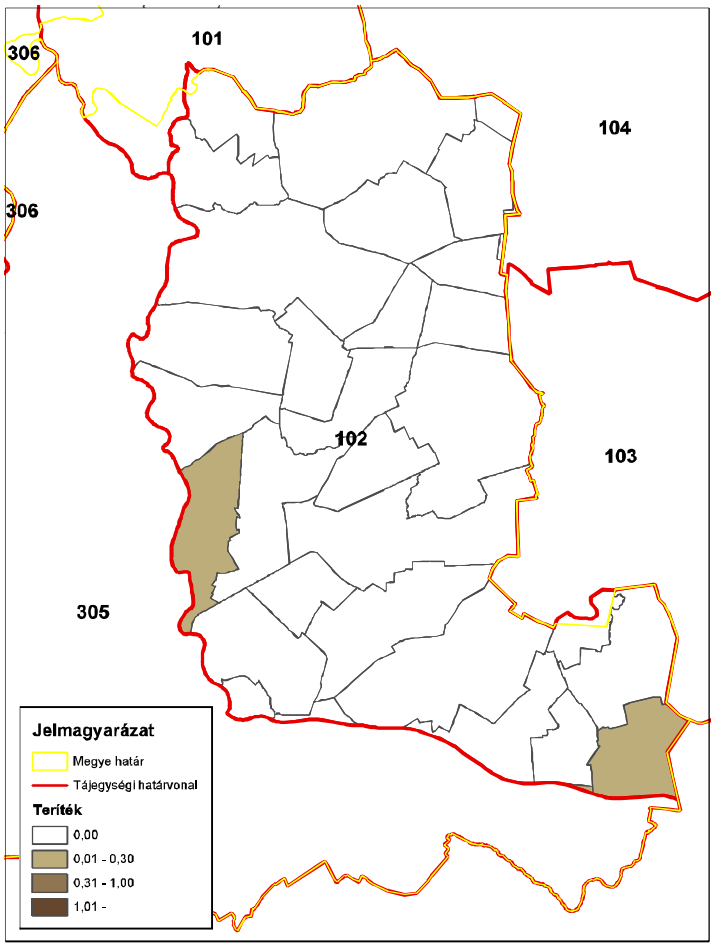

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2002	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2003	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2004	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2005	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2006	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	3	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2010	3	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2011	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2012	2	1	50,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2013	3	1	33,3%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2014	4	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

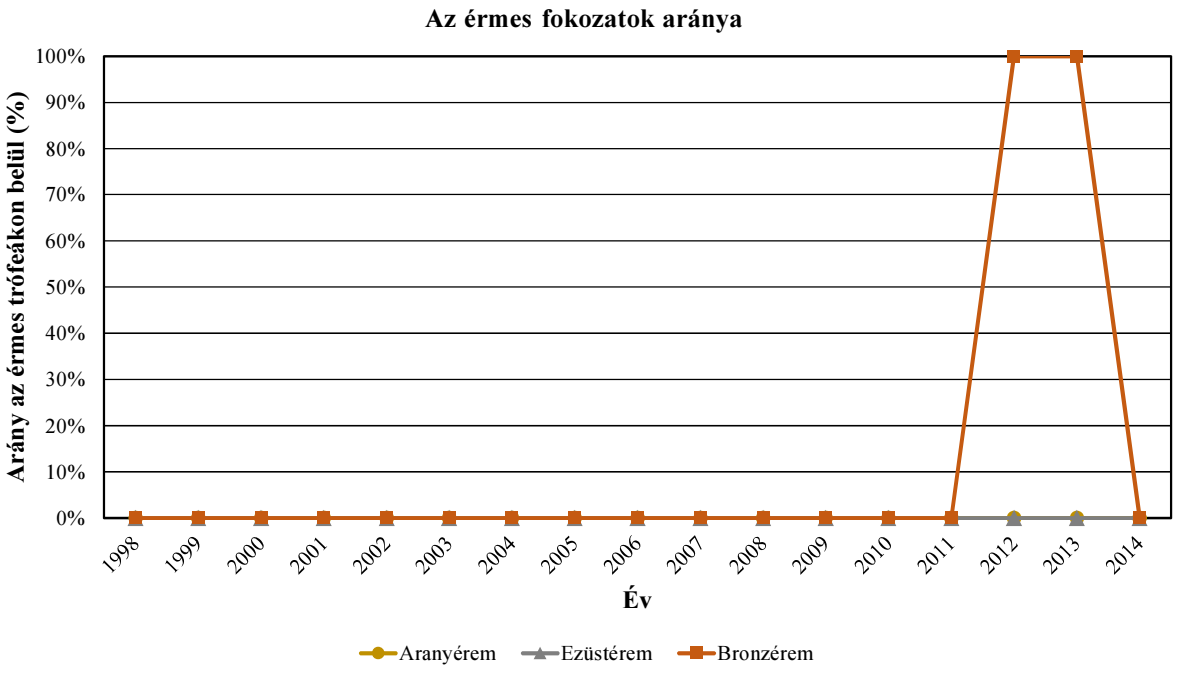

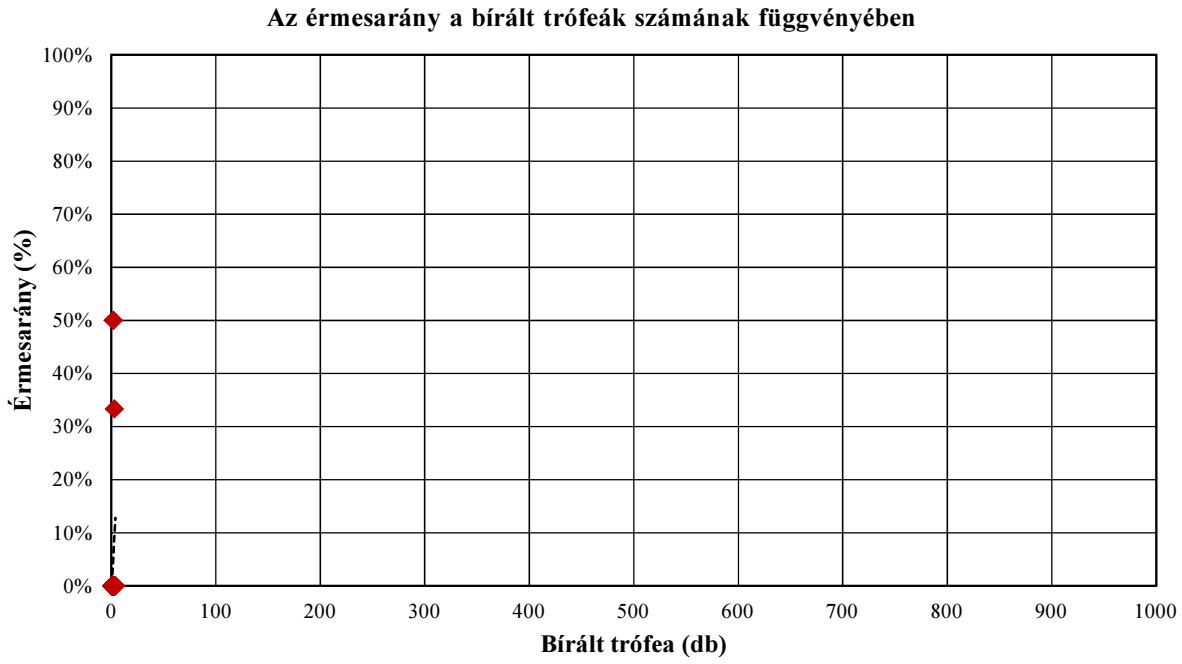

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1						1		2	2		2		3	1			4
2										1		2				2	
3	1	1			1										1		
4			1	1			1										
5																	
6											1						
7															1	1	
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**	**1**	**3**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**	**4**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1						100,0%		100,0%	100,0%		66,7%		100,0%	100,0%			100,0%
2										100,0%		100,0%				66,7%	
3	100,0%	100,0%			100,0%										50,0%		
4			100,0%	100,0%			100,0%										
5																	
6											33,3%						
7															50,0%	33,3%	
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

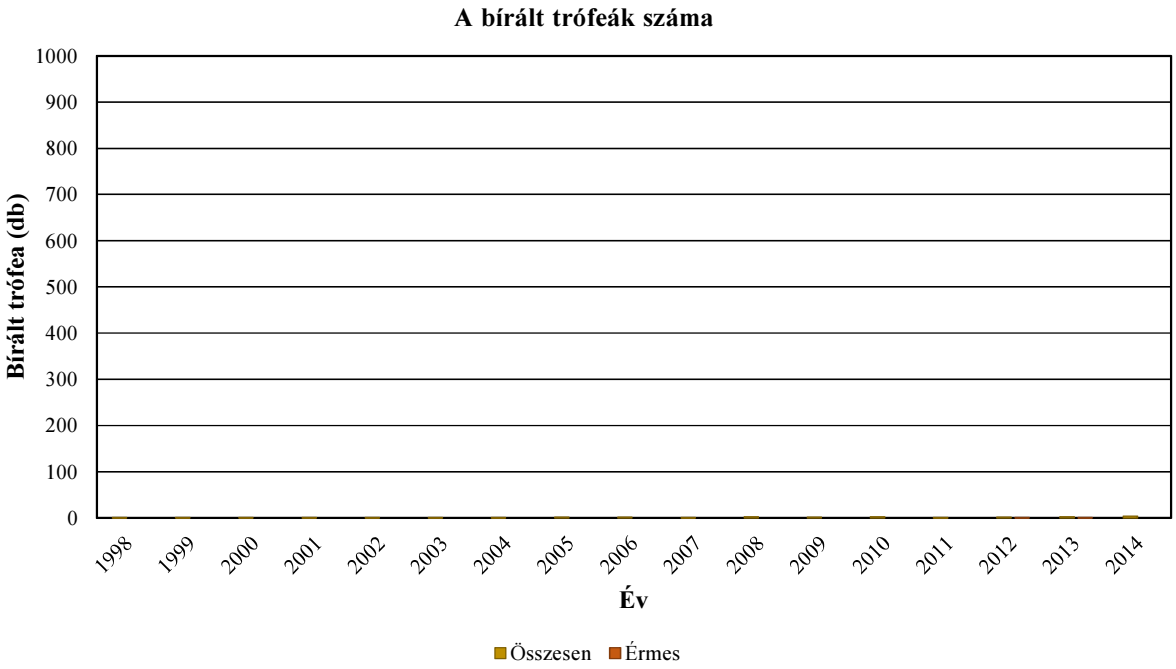

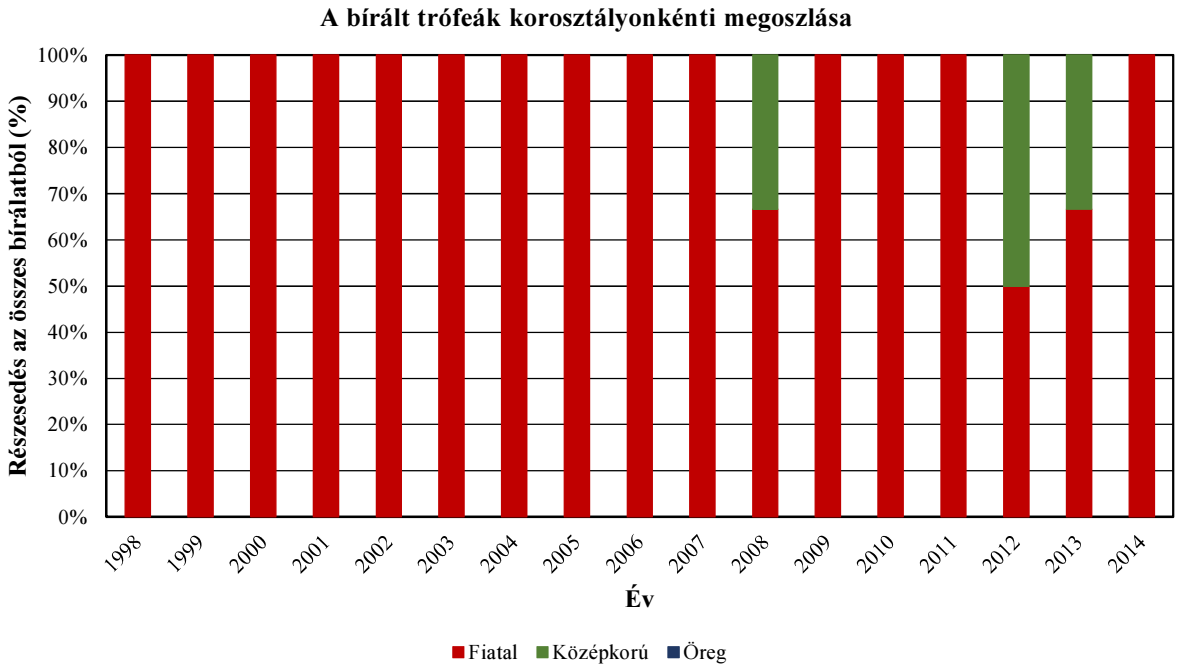

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	15	45,76			1,71	5,00			
2	5	54,71			2,64	8,50			
3	4	71,75			3,03	6,75			
4	3	78,67			3,86	9,67			
5									
6	1	83,50			5,87				
7	2	93,75	32,75	27,63	7,03	13,00	22,13	14,25	14,25
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	15	18,25			0,74	5,00			
2	5	45,50			2,43	8,00			
3	4	56,75			2,27	2,00			
4	3	77,00			3,34	9,00			
5									
6	1	83,50			5,87				
7	2	92,50	31,50	24,25	6,84	11,00	22,00	14,00	13,50
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	15	61,00			2,50	5,00			
2	5	65,75			2,92	9,00			
3	4	86,50			3,85	10,00			
4	3	81,50			4,46	10,00			
5									
6	1	83,50			5,87				
7	2	95,00	34,00	31,00	7,21	15,00	22,25	14,50	15,00
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	15	42,75			1,77	0,00			
2	5	20,25			0,49	1,00			
3	4	29,75			1,58	8,00			
4	3	4,50			1,12	1,00			
5									
6	1	0,00			0,00				
7	2	2,50	2,50	6,75	0,37	4,00	0,25	0,50	1,50
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	15	93,4%			103,5%	0,0%			
2	5	37,0%			18,4%	11,8%			
3	4	41,5%			52,1%	118,5%			
4	3	5,7%			29,0%	10,3%			
5									
6	1	0,0%			0,0%				
7	2	2,7%	7,6%	24,4%	5,3%	30,8%	1,1%	3,5%	10,5%
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	15	18,25			0,74	5,00			
2	5	45,50			2,43	8,00			
3	4	56,75			2,27	2,00			
4	3	77,00			3,34	9,00			
5									
6	1	83,50			5,87				
7	2	92,50	31,50	24,25	6,84	11,00	22,00	14,00	13,50
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	15	2008			2008	2011			
2	5	2007			2007	2009			
3	4	1998			1998	2002			
4	3	2004			2000	2004			
5									
6	1	2008			2008				
7	2	2012	2012	2012	2013	2013	2013	2012	2013
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	15	61,00			2,50	5,00			
2	5	65,75			2,92	9,00			
3	4	86,50			3,85	10,00			
4	3	81,50			4,46	10,00			
5									
6	1	83,50			5,87				
7	2	95,00	34,00	31,00	7,21	15,00	22,25	14,50	15,00
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	15	2011			2003	2011			
2	5	2013			2013	2013			
3	4	2012			2012	1998			
4	3	2001			2004	2000			
5									
6	1	2008			2008				
7	2	2013	2013	2013	2012	2012	2012	2013	2012
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

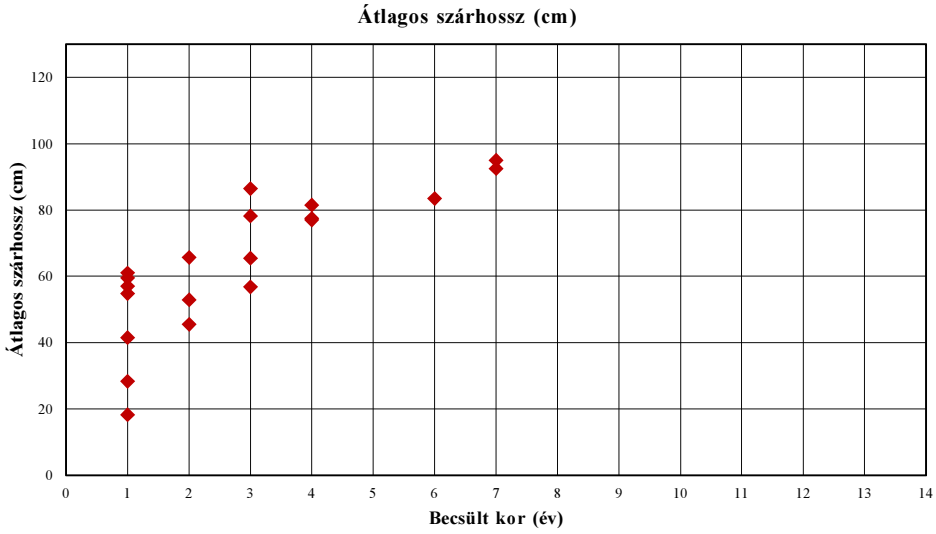

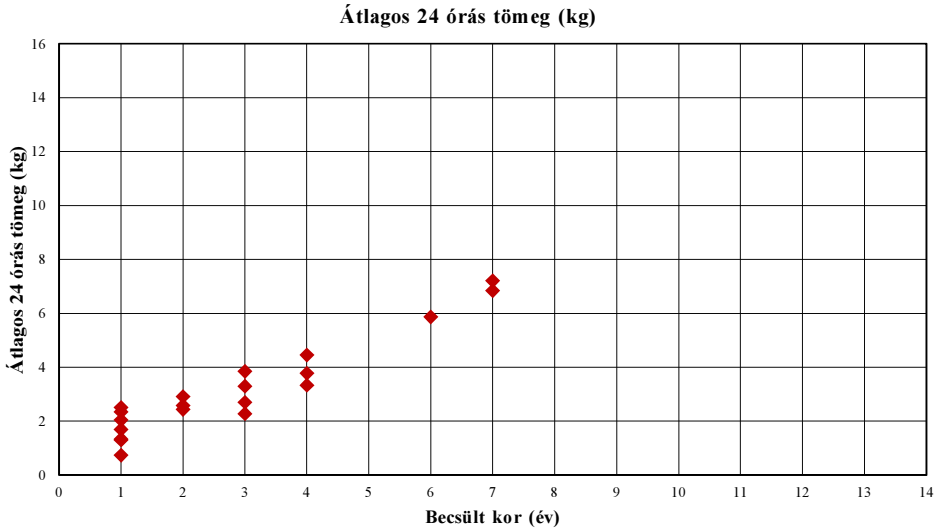

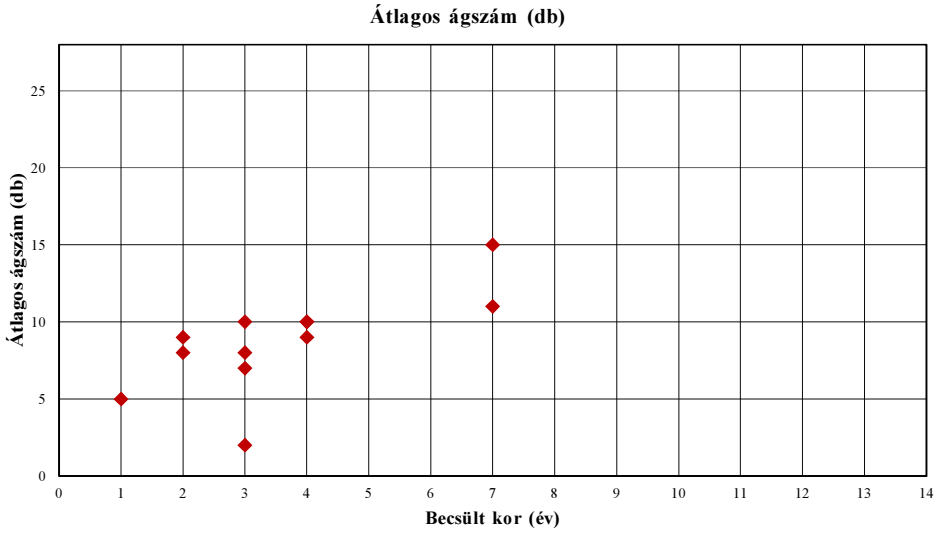

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

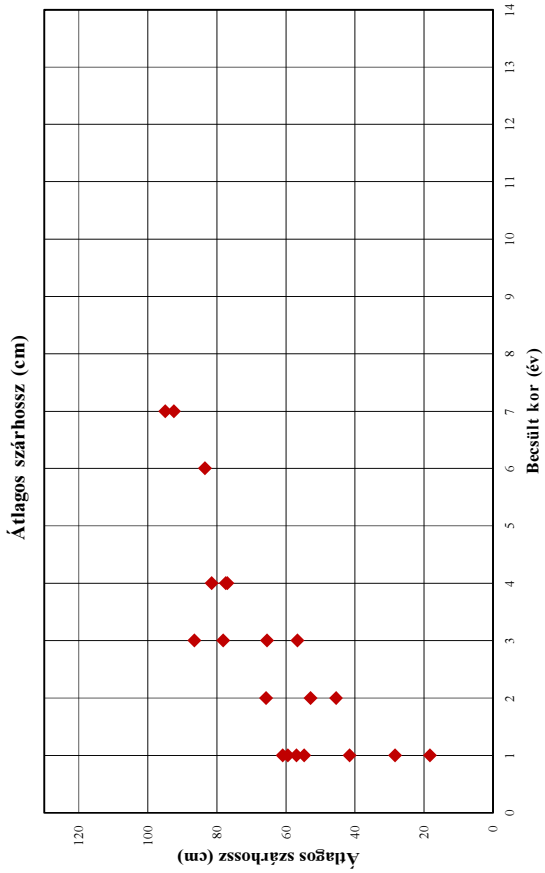

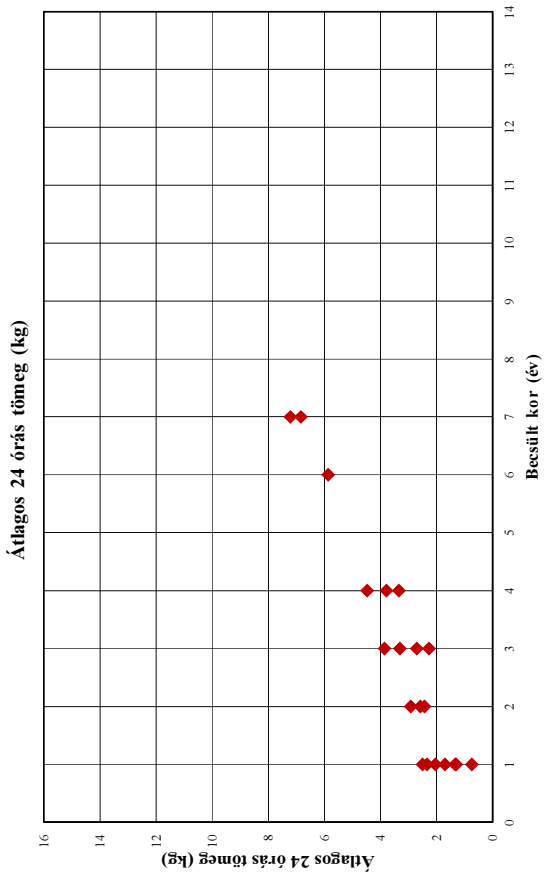

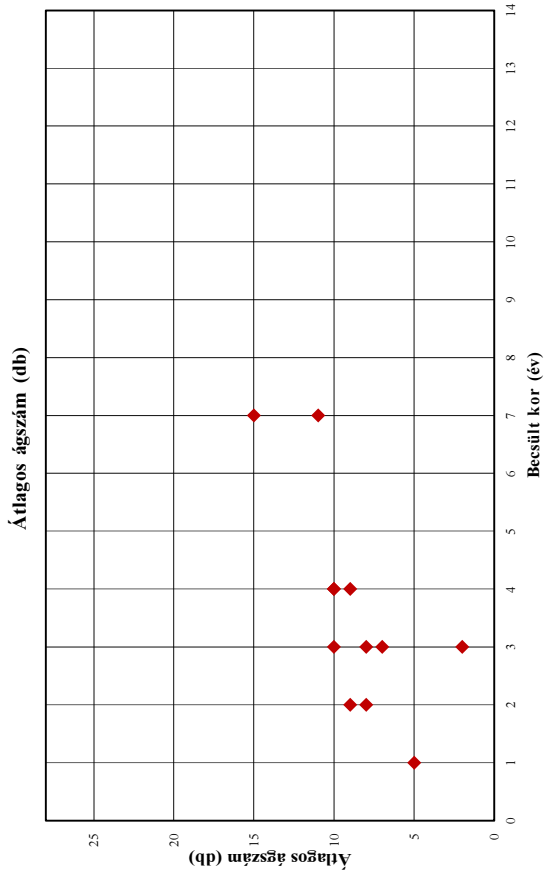

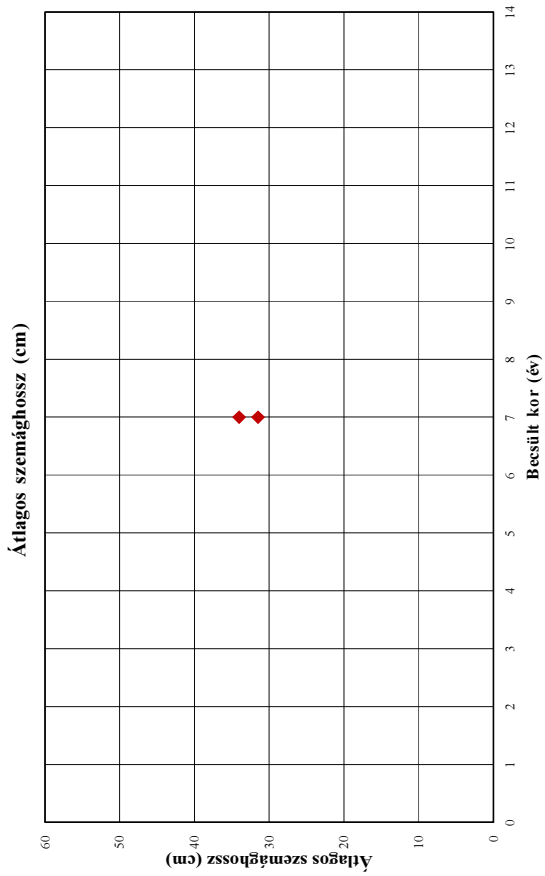

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

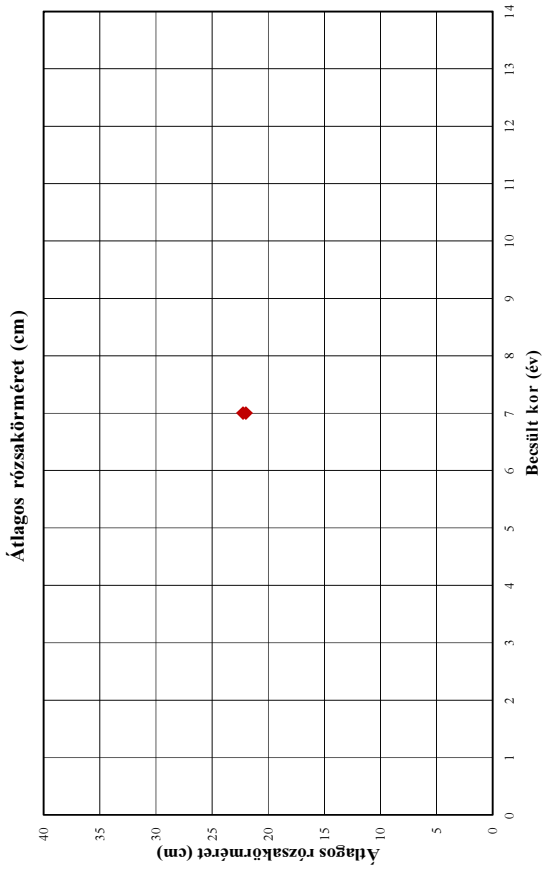

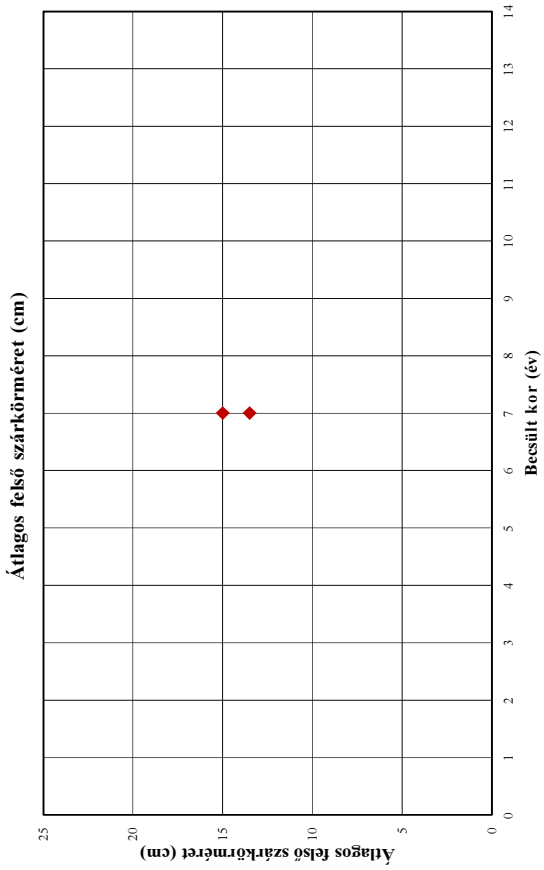

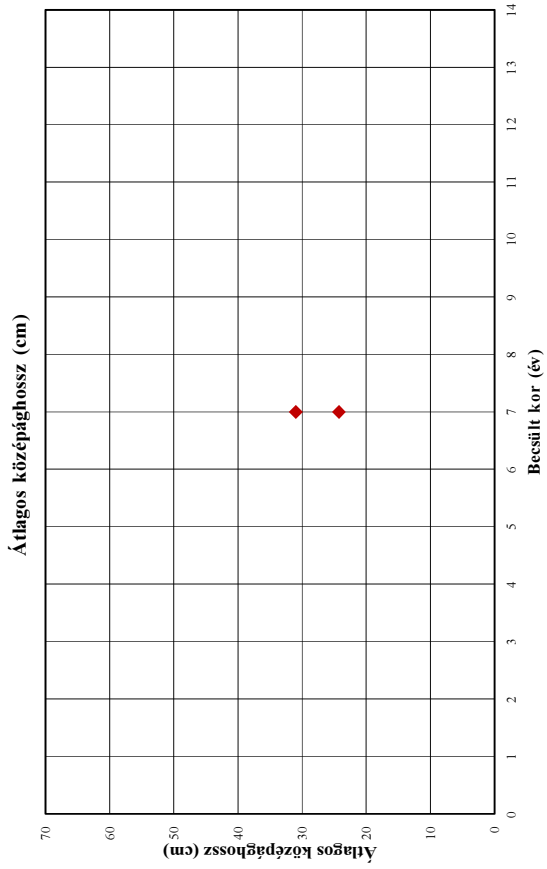

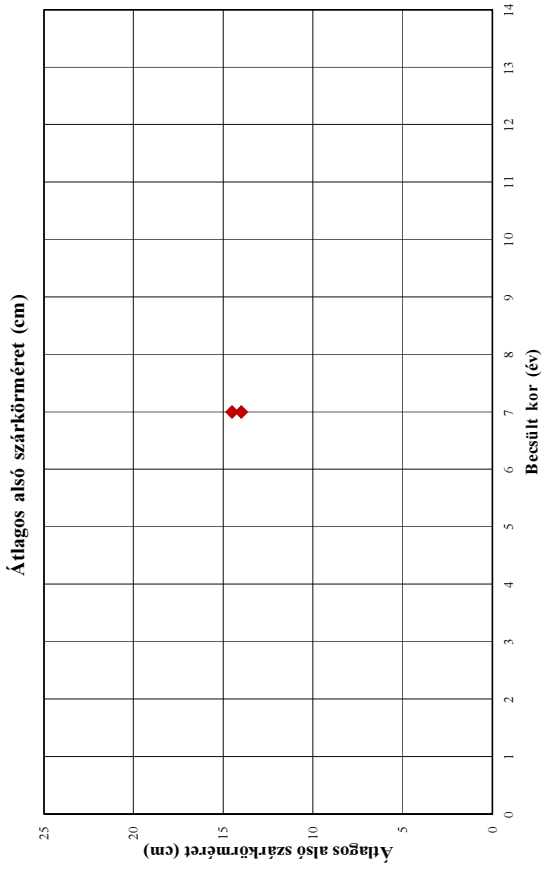

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2									
1998	3	1	56,75			2,27	10,00			
1998	4									
1998	5									
1998	6									
1998	7									
1998	8									
1998	9									
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2									
1999	3	1	65,50			2,70	7,00			
1999	4									
1999	5									
1999	6									
1999	7									
1999	8									
1999	9									
1999	10									
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1									
2000	2									
2000	3									
2000	4	1	77,50			3,34	10,00			
2000	5									
2000	6									
2000	7									
2000	8									
2000	9									
2000	10									
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1									
2001	2									
2001	3									
2001	4	1	81,50			3,78	10,00			
2001	5									
2001	6									
2001	7									
2001	8									
2001	9									
2001	10									
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1									
2002	2									
2002	3	1	78,25			3,30	2,00			
2002	4									
2002	5									
2002	6									
2002	7									
2002	8									
2002	9									
2002	10									
2002	11									
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	1	57,00			2,50				
2003	2									
2003	3									
2003	4									
2003	5									
2003	6									
2003	7									
2003	8									
2003	9									
2003	10									
2003	11									
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1									
2004	2									
2004	3									
2004	4	1	77,00			4,46	9,00			
2004	5									
2004	6									
2004	7									
2004	8									
2004	9									
2004	10									
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1	2	59,50			1,69				
2005	2									
2005	3									
2005	4									
2005	5									
2005	6									
2005	7									
2005	8									
2005	9									
2005	10									
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1	2	54,75			2,04				
2006	2									
2006	3									
2006	4									
2006	5									
2006	6									
2006	7									
2006	8									
2006	9									
2006	10									
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1									
2007	2	1	45,50			2,43				
2007	3									
2007	4									
2007	5									
2007	6									
2007	7									
2007	8									
2007	9									
2007	10									
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	2	18,25			0,74				
2008	2									
2008	3									
2008	4									
2008	5									
2008	6	1	83,50			5,87				
2008	7									
2008	8									
2008	9									
2008	10									
2008	11									
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1									
2009	2	2	52,88			2,57	8,00			
2009	3									
2009	4									
2009	5									
2009	6									
2009	7									
2009	8									
2009	9									
2009	10									
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	3	28,33			1,30				
2010	2									
2010	3									
2010	4									
2010	5									
2010	6									
2010	7									
2010	8									
2010	9									
2010	10									
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	1	61,00			2,34	5,00			
2011	2									
2011	3									
2011	4									
2011	5									
2011	6									
2011	7									
2011	8									
2011	9									
2011	10									
2011	11									
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1									
2012	2									
2012	3	1	86,50			3,85	8,00			
2012	4									
2012	5									
2012	6									
2012	7	1	92,50	31,50	24,25	7,21	15,00	22,25	14,00	15,00
2012	8									
2012	9									
2012	10									
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1									
2013	2	2	65,75			2,92	9,00			
2013	3									
2013	4									
2013	5									
2013	6									
2013	7	1	95,00	34,00	31,00	6,84	11,00	22,00	14,50	13,50
2013	8									
2013	9									
2013	10									
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	4	41,50			1,33				
2014	2									
2014	3									
2014	4									
2014	5									
2014	6									
2014	7									
2014	8									
2014	9									
2014	10									
2014	11									
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

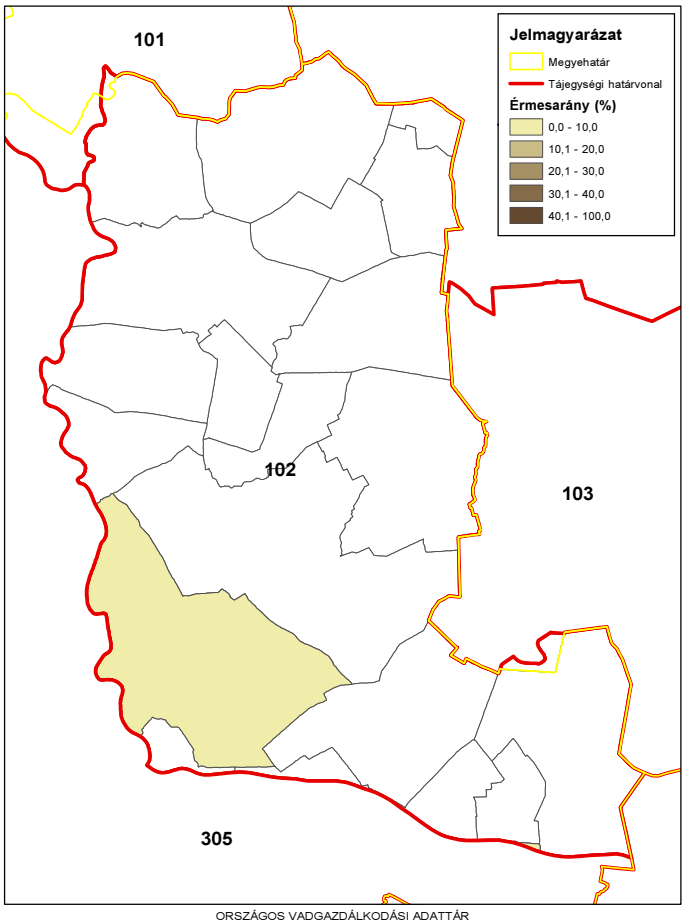

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

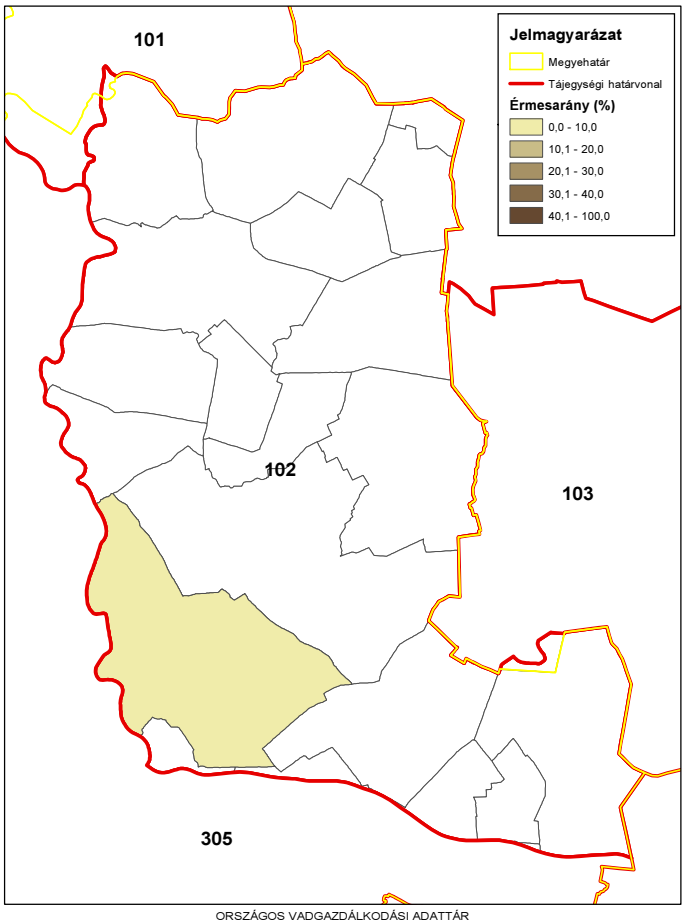

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

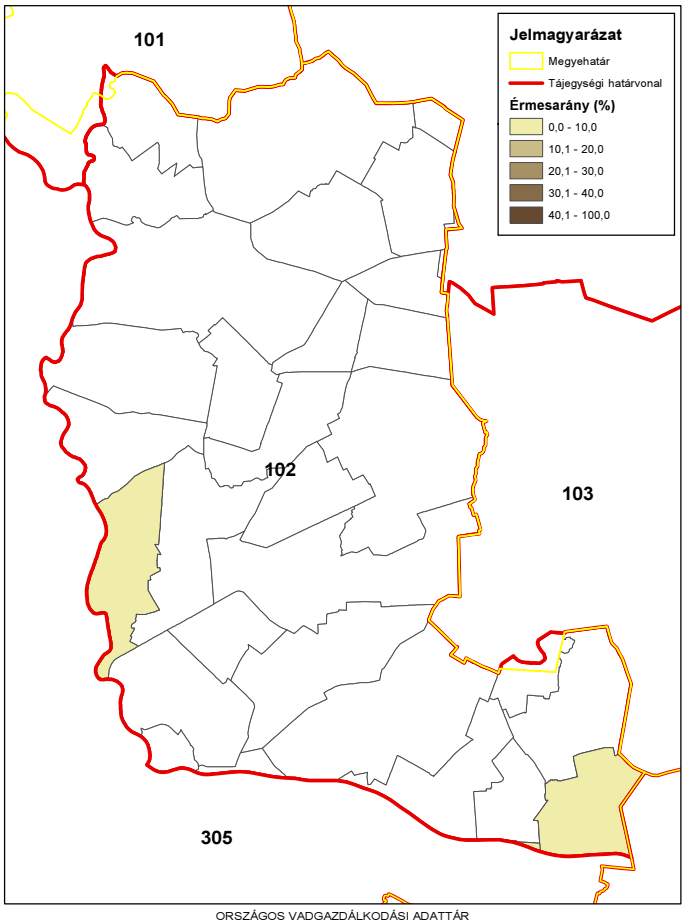

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

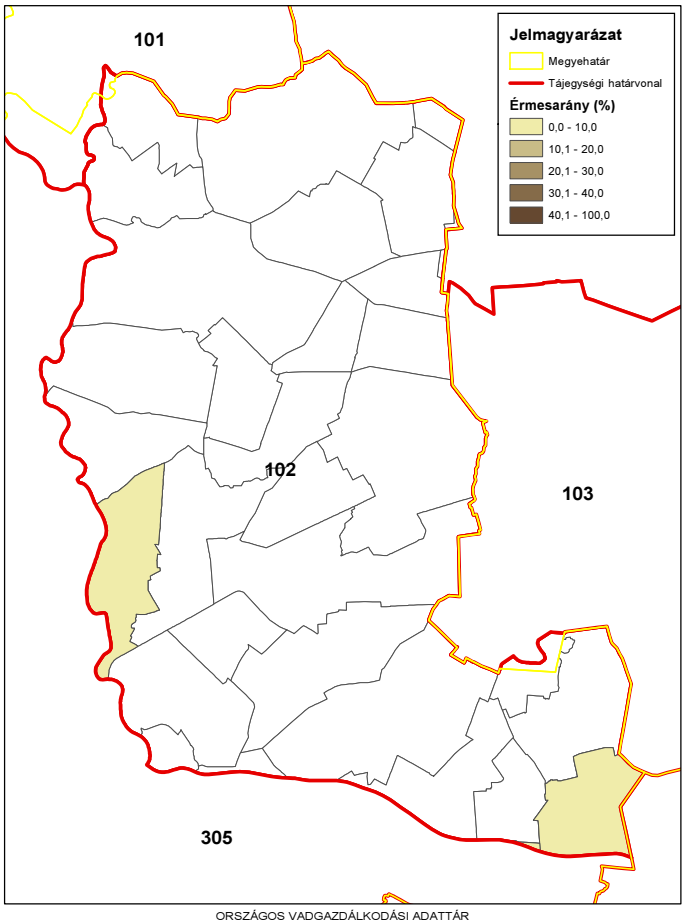

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A dámszarvas a **Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegység** területén 2005-től kisebb számban fordul elő, növekedése 2010 óta felgyorsult. A terítéket 2011 óta jelentettek (1→10 pld). • Előfordulása néhány (1→5 VGE) vadgazdálkodót érint. • Kérdéses, hogy a dámszarvas megjelenése és terjeszkedése a vadgazdálkodási tájegységben indokolt-e és a további növekedés kezelhető lesz-e?
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• A hasznosítási arányok 5-20% közötti sávban ingadoztak. Ez a mérték legfeljebb szinten-tartást tehet lehetővé, de inkább a növekedés fennmaradását engedi meg. • A hasznosítás szinte kizárólag bikákból tevődött össze, a nőivar és a szaporulat hasznosítása nem elegendő. A hasznosítás elégtelen az állomány növekedés megakadályozása szempontjából.
A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A dámszarvasnak a **Maros-csongrádi** vadgazdálkodási tájegységben nincs vadgazdálkodási jelentősége. • Kérdés, hogy a tájegységben indokolt-e a dámszarvas megtelepítése vagy megtelepedése és nagyobb létszámú állomány számára az élőhelyi feltételek adottak-e?
A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• Az innen kikerült trófeák száma még nem érte le a 30 db/év küszöböt, ezért nem értékelhető. • Az évente bírált néhány agancs alapján az állomány nem minősíthető.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
1999	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2000	0	1	0	**1**	0	0	0	**0**	-	0,0%	-	**0,0%**
2001	0	1	0	**1**	0	0	0	**0**	-	0,0%	-	**0,0%**
2002	0	1	0	**1**	0	0	0	**0**	-	0,0%	-	**0,0%**
2003	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2004	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2005	2	4	3	**9**	1	0	0	**1**	50,0%	0,0%	0,0%	**11,1%**
2006	4	3	2	**9**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2007	1	1	1	**3**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2008	1	1	1	**3**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2009	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2010	1	3	4	**8**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2011	3	8	8	**19**	1	0	0	**1**	33,3%	0,0%	0,0%	**5,3%**
2012	9	15	11	**35**	4	0	0	**4**	44,4%	0,0%	0,0%	**11,4%**
2013	17	16	13	**46**	3	0	2	**5**	17,6%	0,0%	15,4%	**10,9%**
2014	15	16	14	**45**	6	1	3	**10**	40,0%	6,3%	21,4%	**22,2%**
Változás	650,0%	1500,0%	366,7%	4400,0%	500,0%	+	50,0%	900,0%	-20,0%	+	39,3%	100,0%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
1999	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2000	-	-	-	***0,00***	-	-	-	**-**
2001	-	-	-	***0,00***	-	-	-	**-**
2002	-	-	-	***0,00***	-	-	-	**-**
2003	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2004	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2005	1	2,00	1,50	***0,75***	1	0,00	0,00	**-**
2006	1	0,75	0,50	***0,67***	-	-	-	**-**
2007	1	1,00	1,00	***1,00***	-	-	-	**-**
2008	1	1,00	1,00	***1,00***	-	-	-	**-**
2009	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2010	1	3,00	4,00	***1,33***	-	-	-	**-**
2011	1	2,67	2,67	***1,00***	1	0,00	0,00	**-**
2012	1	1,67	1,22	***0,73***	1	0,00	0,00	**-**
2013	1	0,94	0,76	***0,81***	1	0,00	0,67	**-**
2014	1	1,07	0,93	***0,88***	1	0,17	0,50	***3,00***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	0,0%	100,0%	0,0%	100%	-	-	-	-
2001	0,0%	100,0%	0,0%	100%	-	-	-	-
2002	0,0%	100,0%	0,0%	100%	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	22,2%	44,4%	33,3%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2006	44,4%	33,3%	22,2%	100%	-	-	-	-
2007	33,3%	33,3%	33,3%	100%	-	-	-	-
2008	33,3%	33,3%	33,3%	100%	-	-	-	-
2009	-	-	-	-	-	-	-	-
2010	12,5%	37,5%	50,0%	100%	-	-	-	-
2011	15,8%	42,1%	42,1%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2012	25,7%	42,9%	31,4%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2013	37,0%	34,8%	28,3%	100%	60,0%	0,0%	40,0%	100%
2014	33,3%	35,6%	31,1%	100%	60,0%	10,0%	30,0%	100%

A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **102**

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

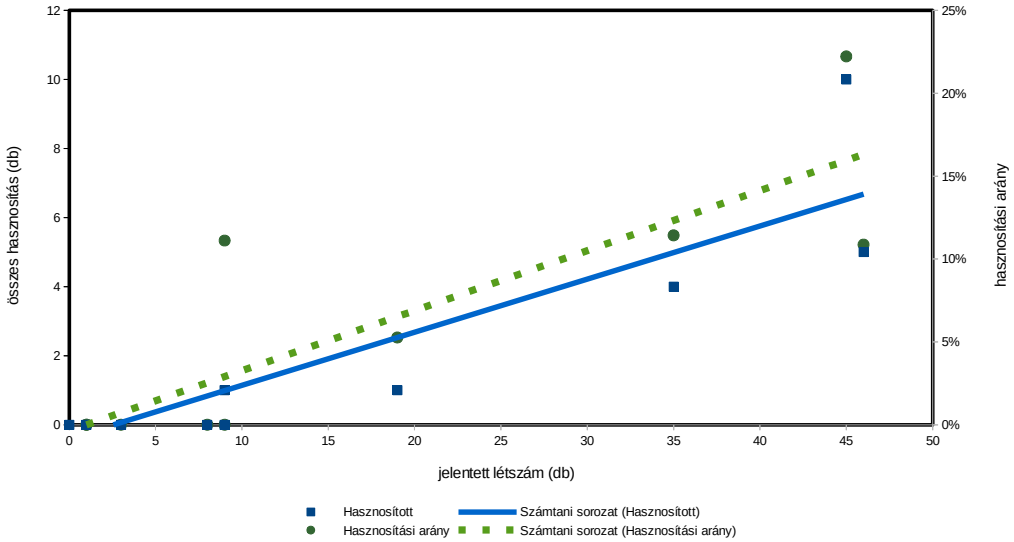

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

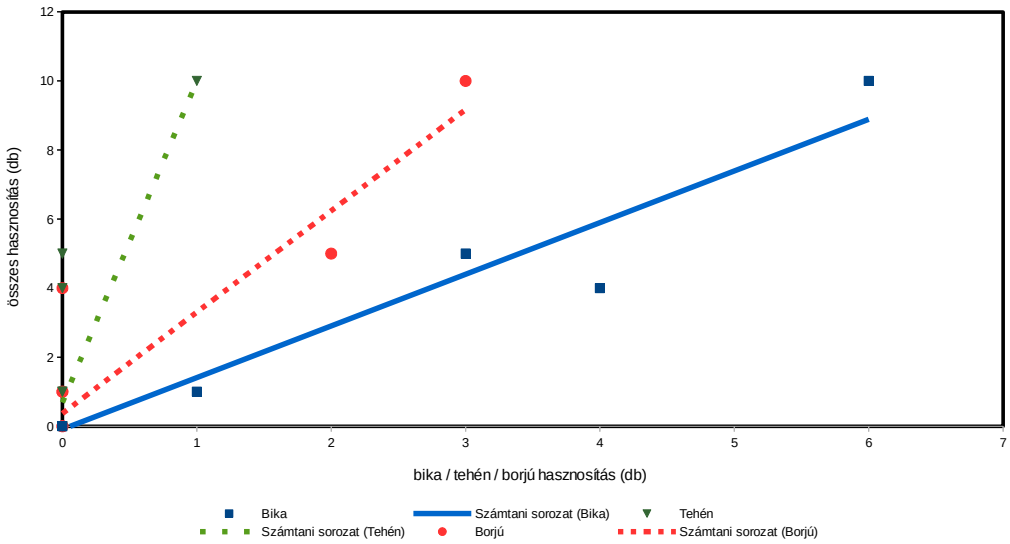

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

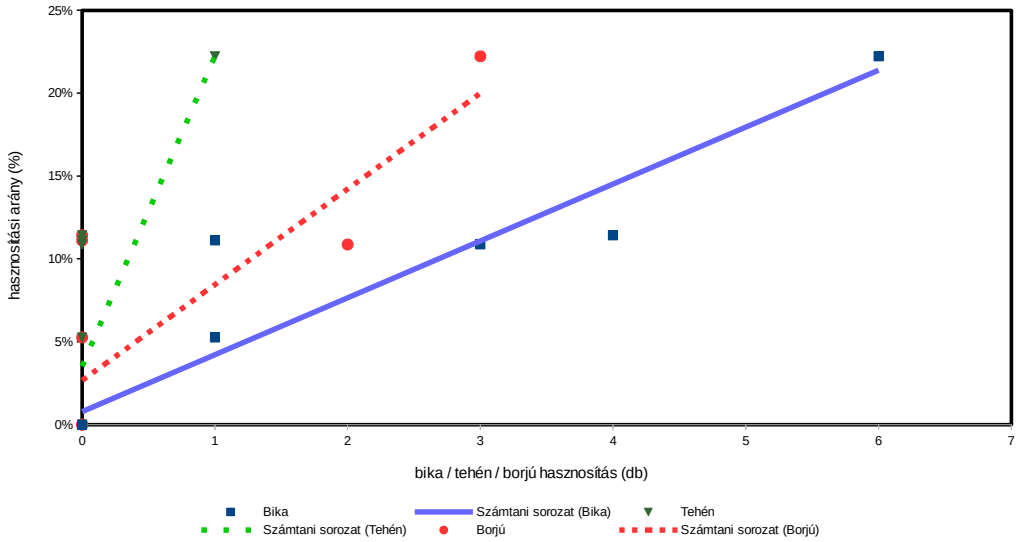

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

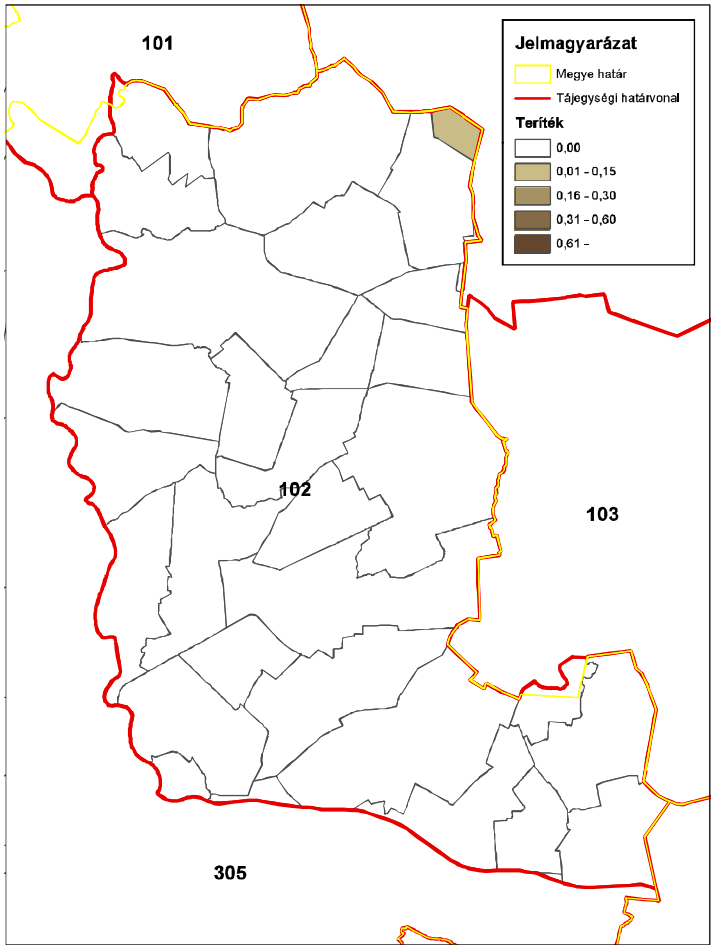

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

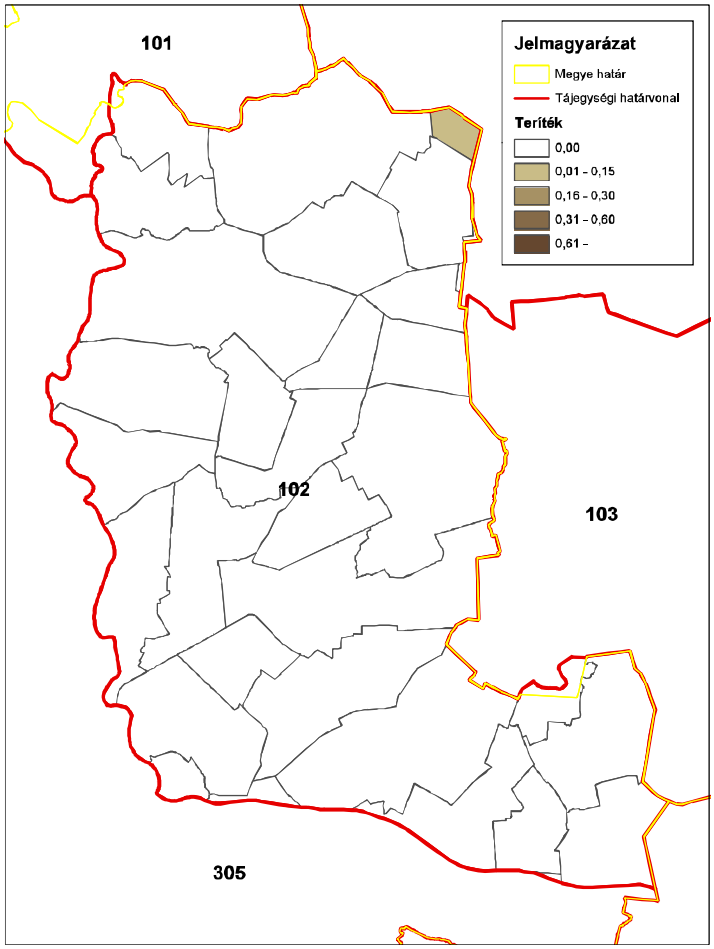

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

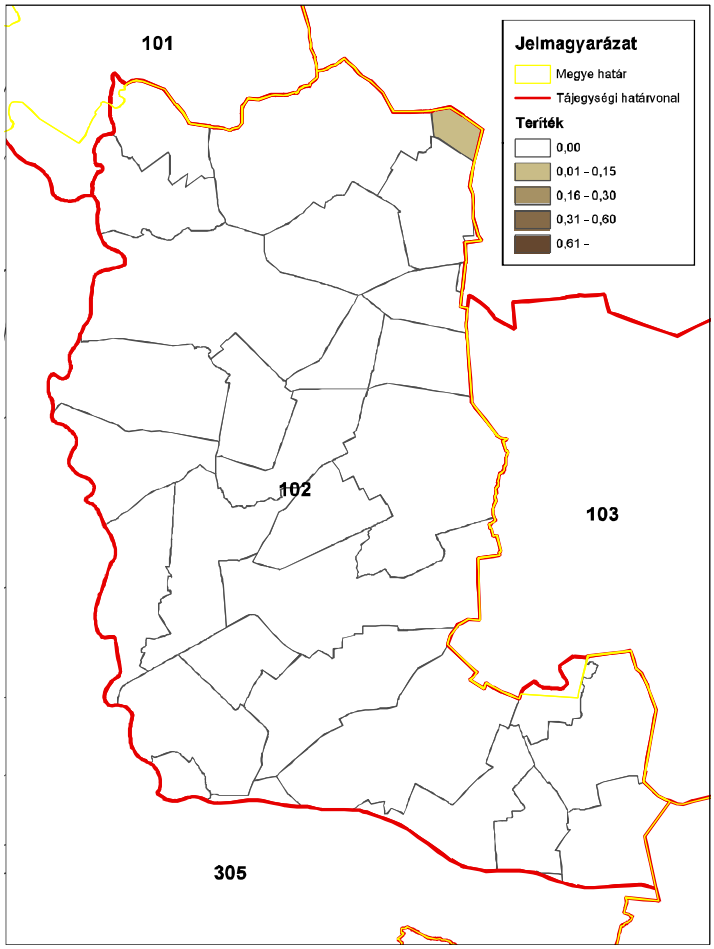

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

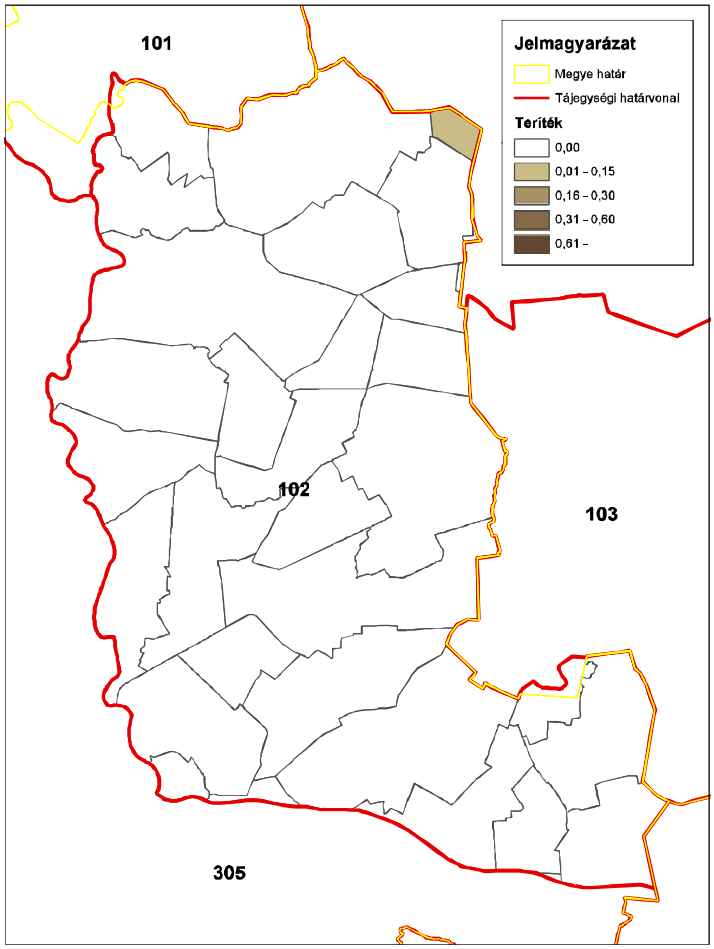

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2011

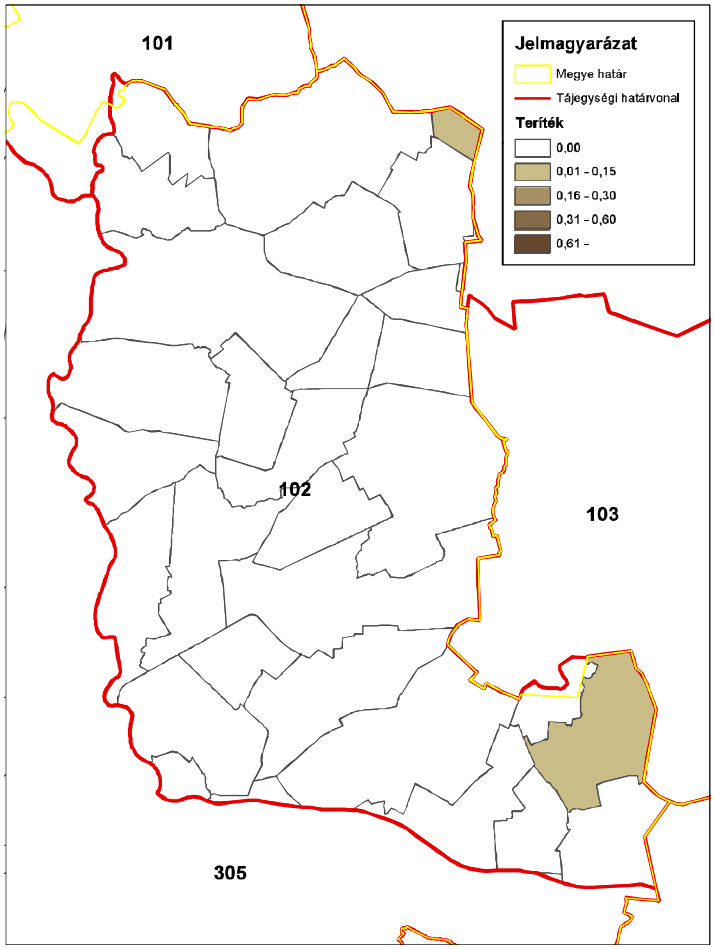

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2012

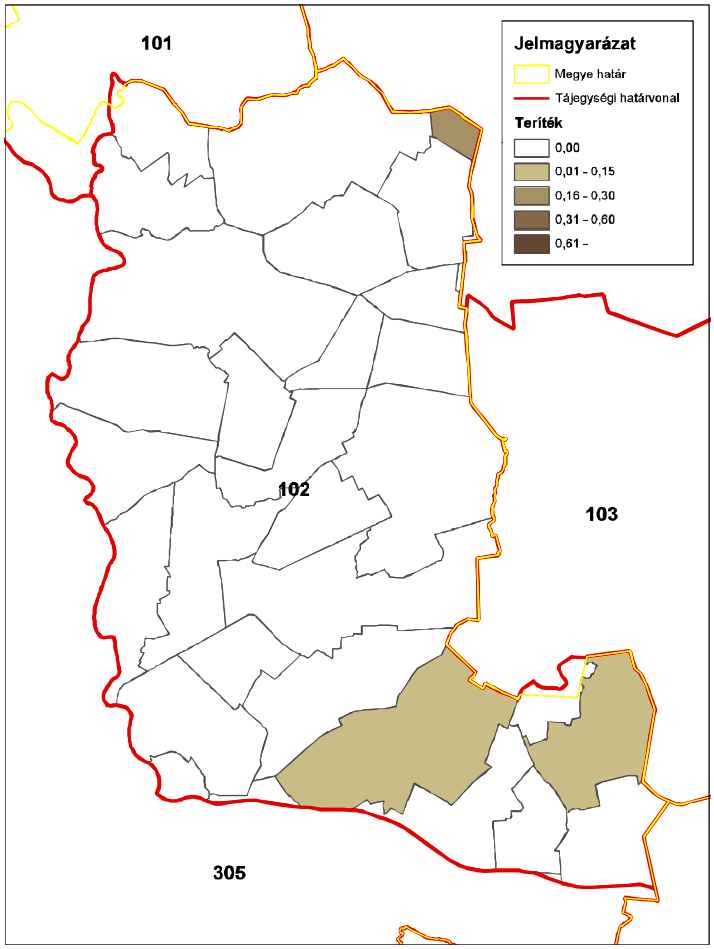

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2013

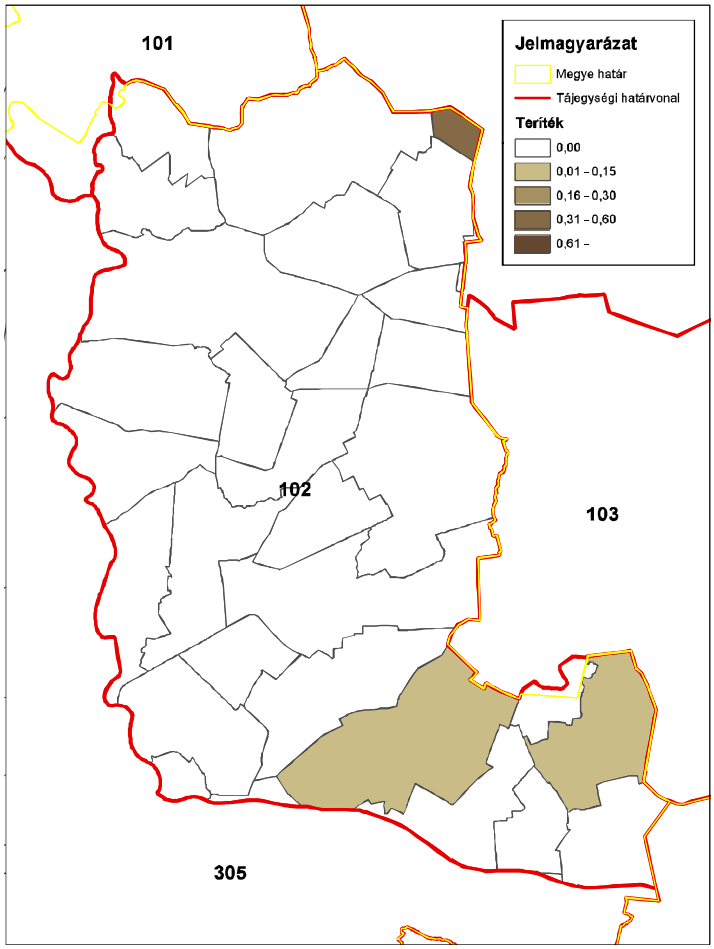

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2014

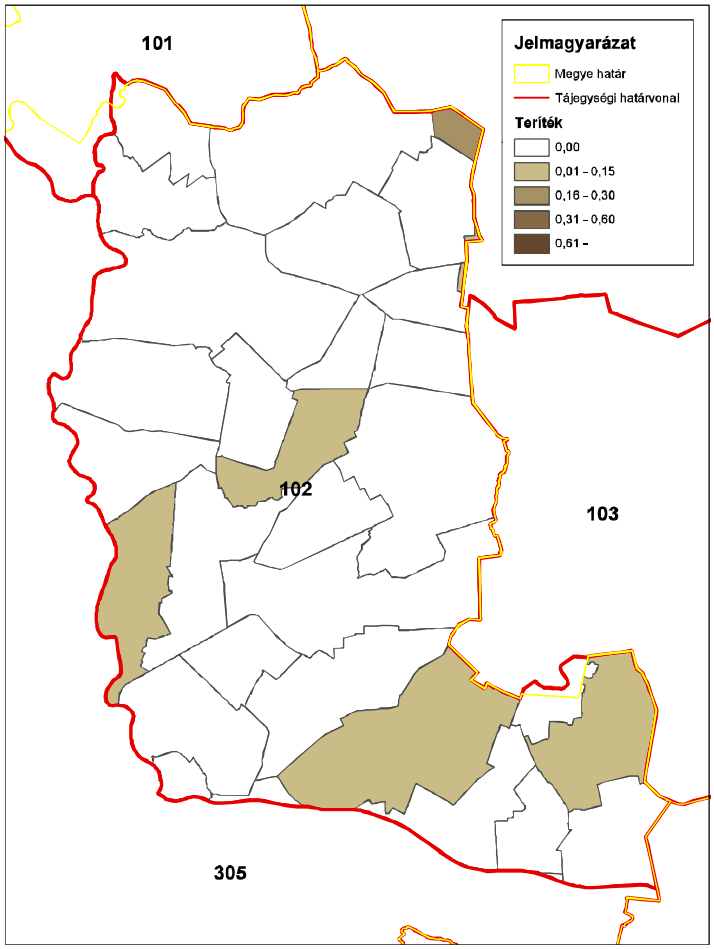

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2002	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2003	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2004	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2005	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2006	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2010	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2011	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2012	4	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2013	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2014	7	1	14,3%	1			100,0%	0,0%	0,0%

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

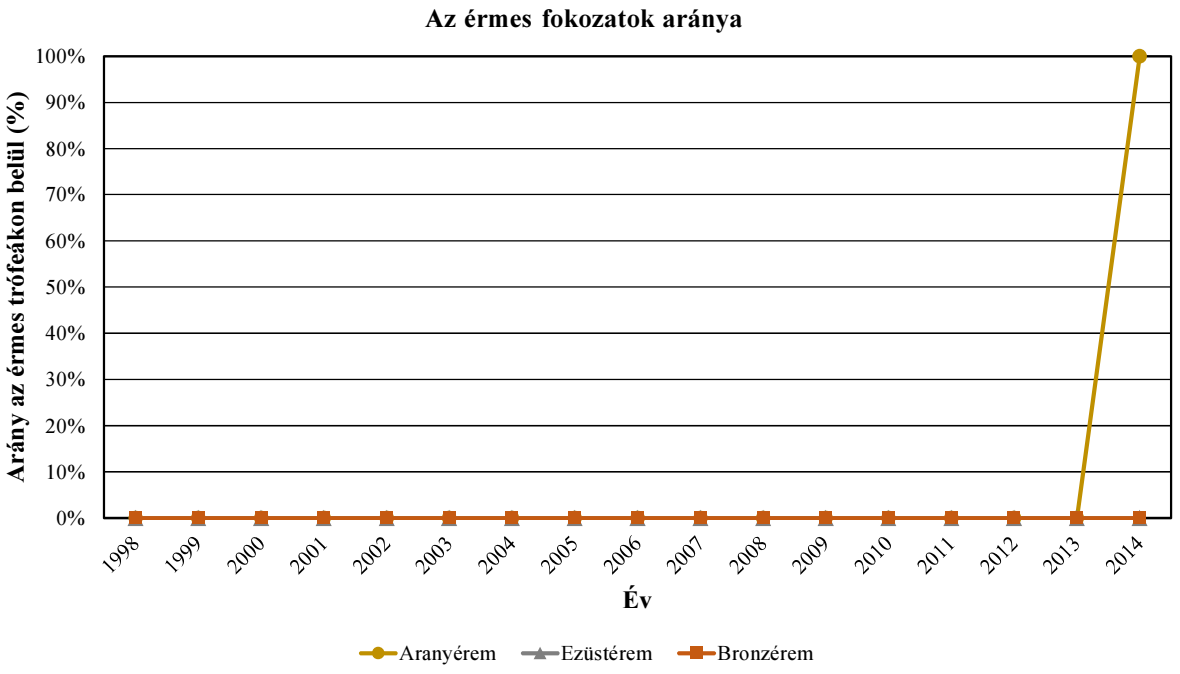

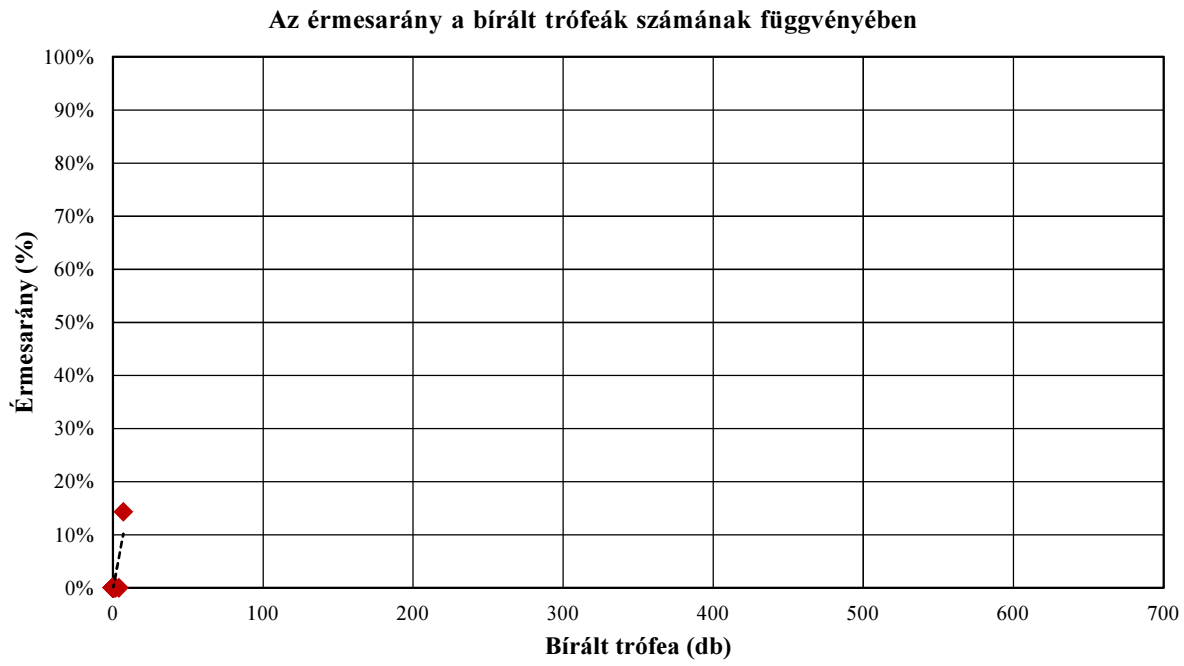

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	1
2														1	1		1
3														1	3	1	2
4																	
5																	
6																	1
7																	1
8																	
9																	1
10																	
11																	
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**4**	**1**	**7**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	14,3%
2														50,0%	25,0%		14,3%
3														50,0%	75,0%	100,0%	28,6%
4																	
5																	
6																	14,3%
7																	14,3%
8																	
9																	14,3%
10																	
11																	
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

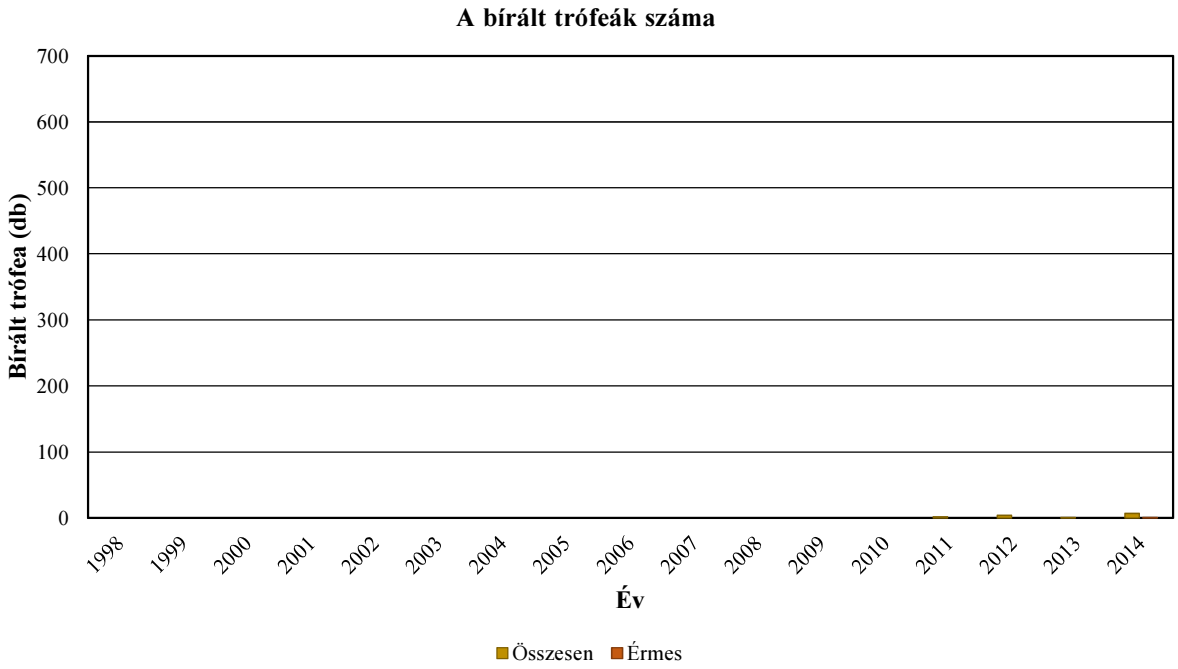

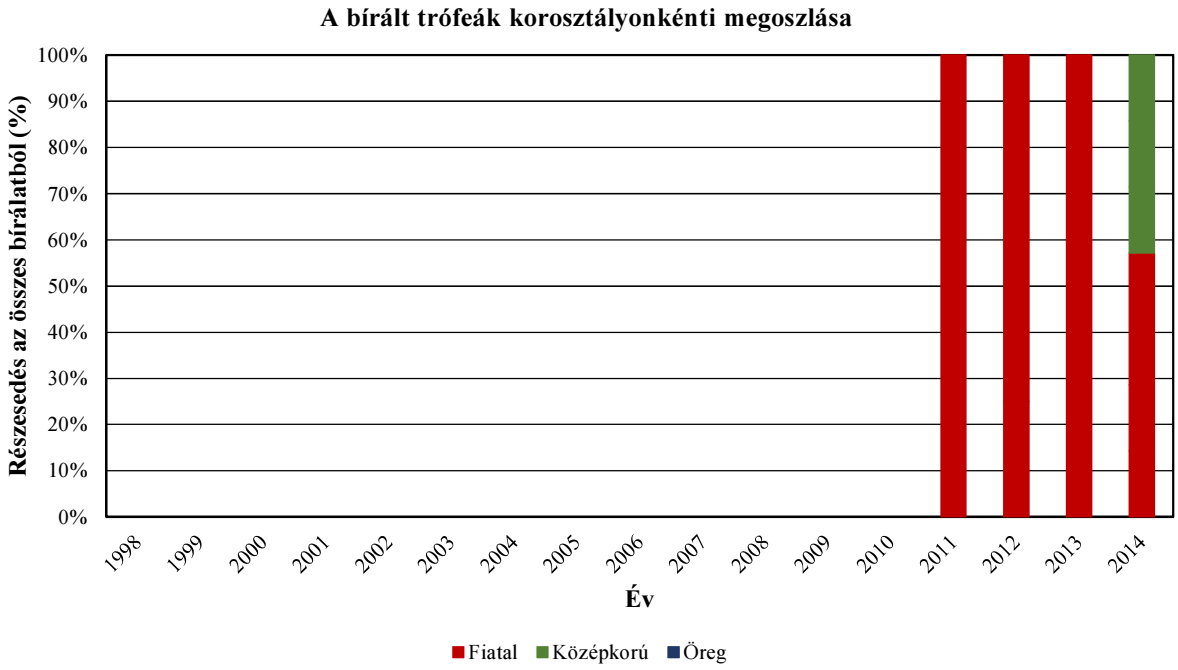

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	2,50				0,45			
2	3	38,67				1,67			
3	7	48,35				2,05			
4									
5									
6	1	45,50				2,92			
7	1	60,50				3,41			
8									
9	1	68,00	17,50	43,50	15,70	4,33	21,50	11,50	12,00
10									
11									
12									
13									
13<									

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	2,50				0,45			
2	3	27,00				0,81			
3	7	43,67				1,80			
4									
5									
6	1	45,50				2,92			
7	1	60,50				3,41			
8									
9	1	68,00	17,50	43,50	15,70	4,33	21,50	11,50	12,00
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	2,50				0,45			
2	3	48,00				2,61			
3	7	51,50				2,30			
4									
5									
6	1	45,50				2,92			
7	1	60,50				3,41			
8									
9	1	68,00	17,50	43,50	15,70	4,33	21,50	11,50	12,00
10									
11									
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	0,00				0,00			
2	3	21,00				1,80			
3	7	7,83				0,50			
4									
5									
6	1	0,00				0,00			
7	1	0,00				0,00			
8									
9	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10									
11									
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	0,0%				0,0%			
2	3	54,3%				107,8%			
3	7	16,2%				24,3%			
4									
5									
6	1	0,0%				0,0%			
7	1	0,0%				0,0%			
8									
9	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
10									
11									
12									
13									
13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	2,50				0,45			
2	3	27,00				0,81			
3	7	43,67				1,80			
4									
5									
6	1	45,50				2,92			
7	1	60,50				3,41			
8									
9	1	68,00	17,50	43,50	15,70	4,33	21,50	11,50	12,00
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	2014				2014			
2	3	2012				2012			
3	7	2012				2012			
4									
5									
6	1	2014				2014			
7	1	2014				2014			
8									
9	1	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	2,50				0,45			
2	3	48,00				2,61			
3	7	51,50				2,30			
4									
5									
6	1	45,50				2,92			
7	1	60,50				3,41			
8									
9	1	68,00	17,50	43,50	15,70	4,33	21,50	11,50	12,00
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	2014				2014			
2	3	2011				2011			
3	7	2011				2014			
4									
5									
6	1	2014				2014			
7	1	2014				2014			
8									
9	1	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014
10									
11									
12									
13									
13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

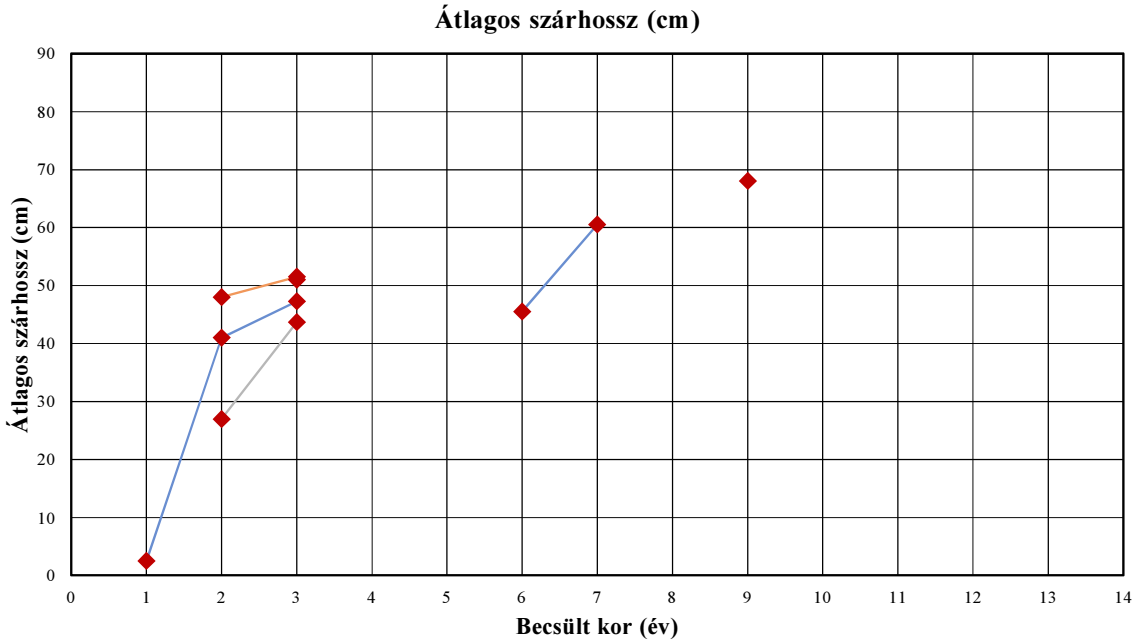

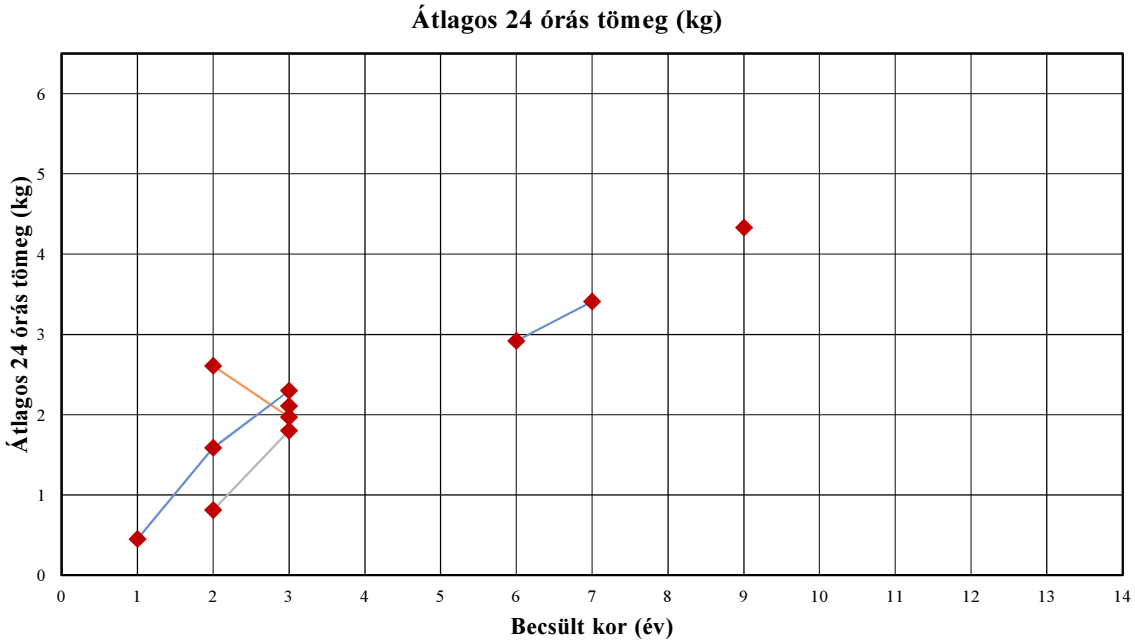

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

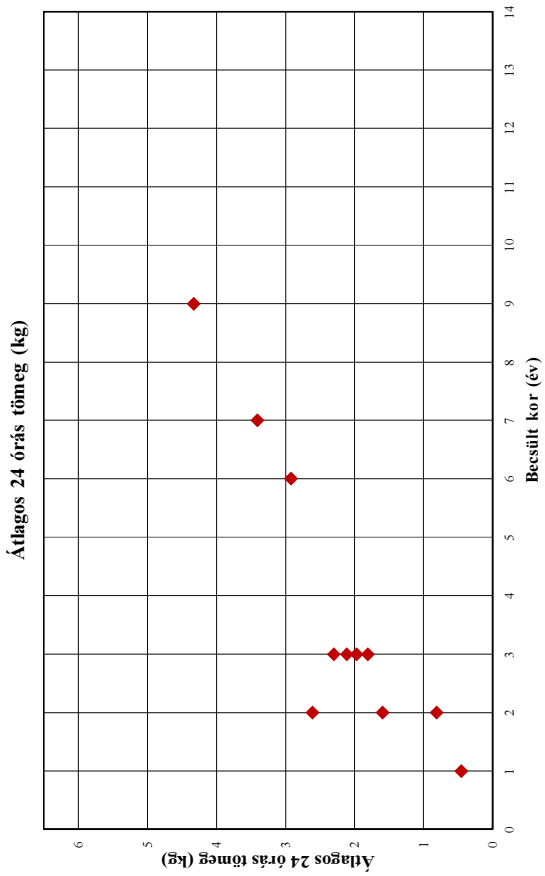

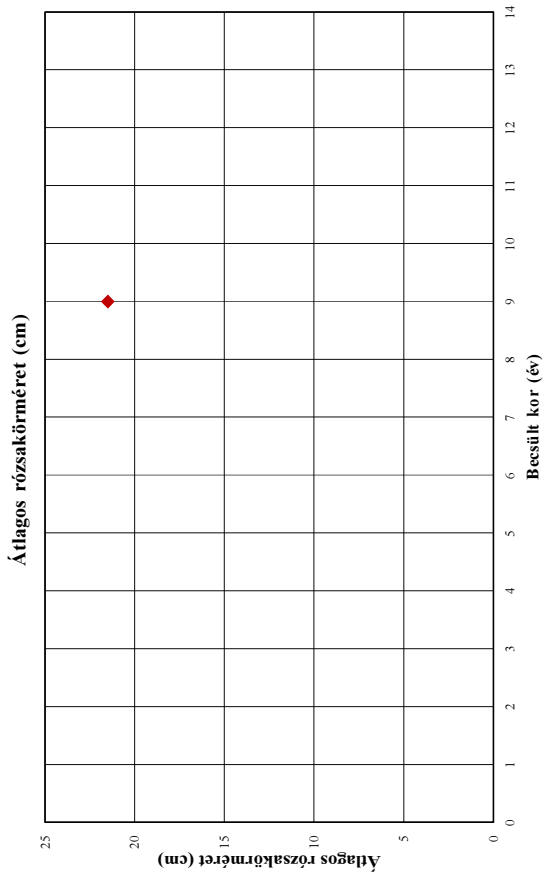

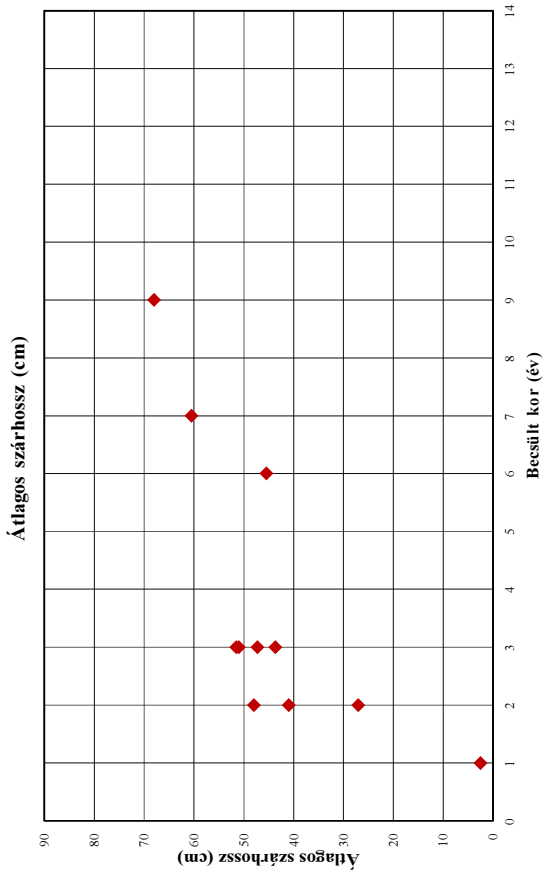

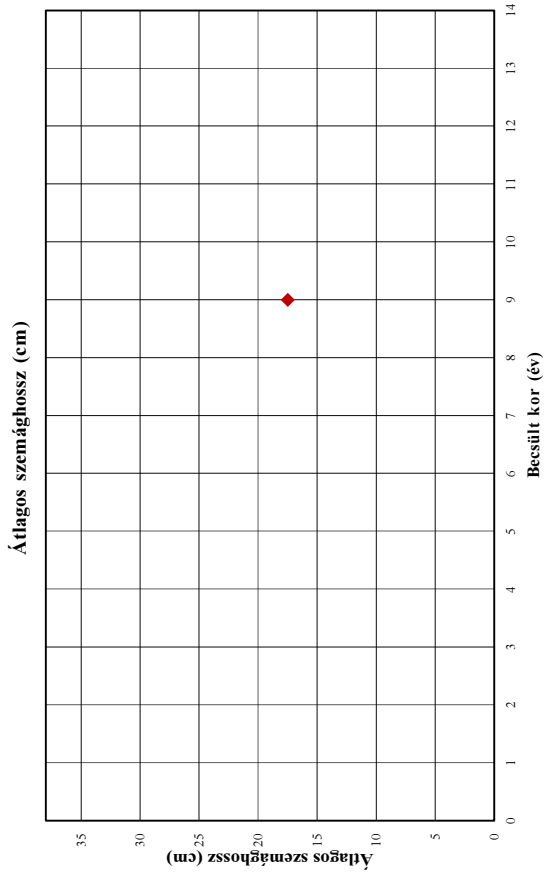

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

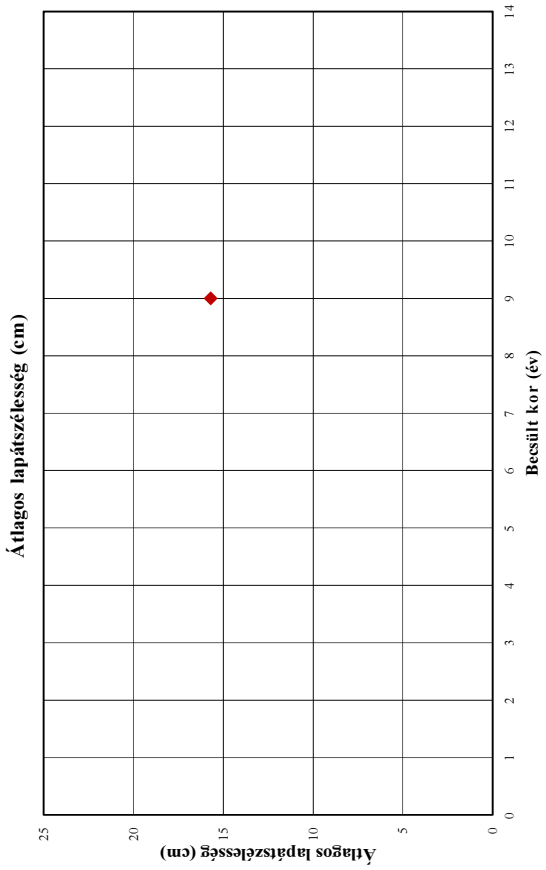

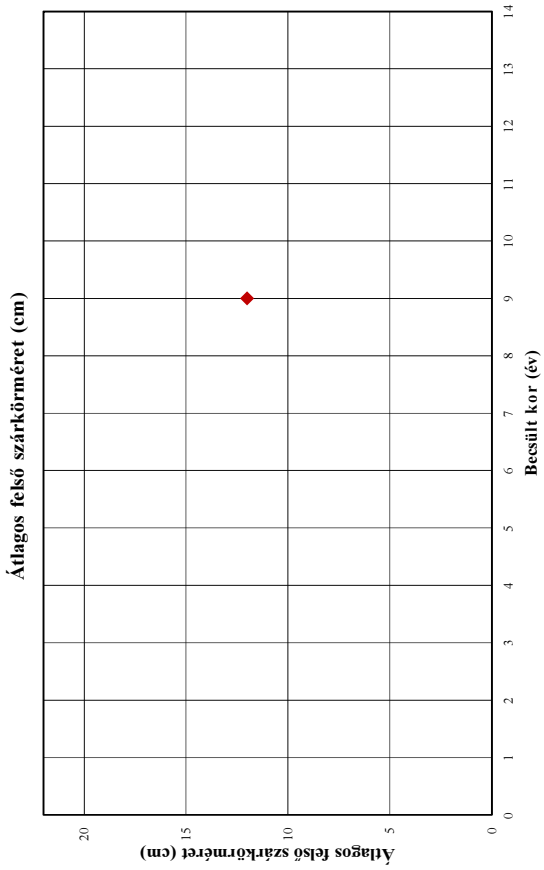

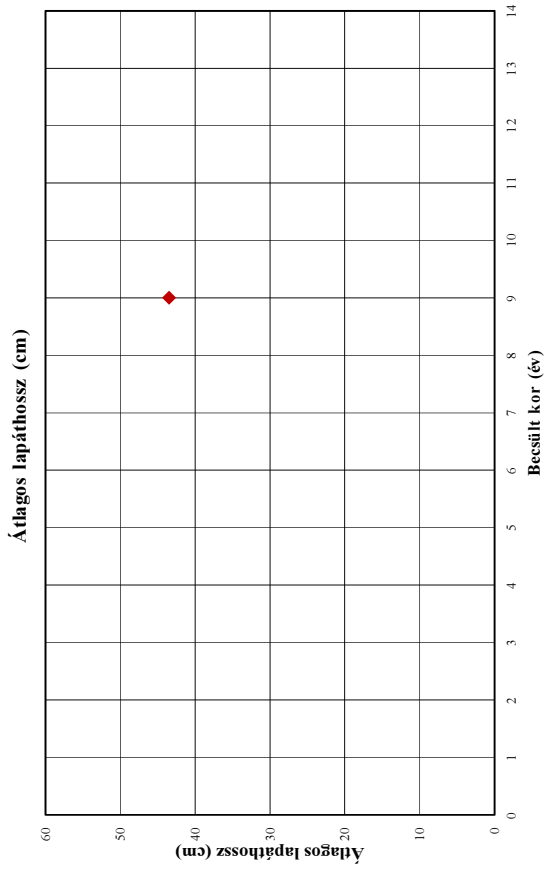

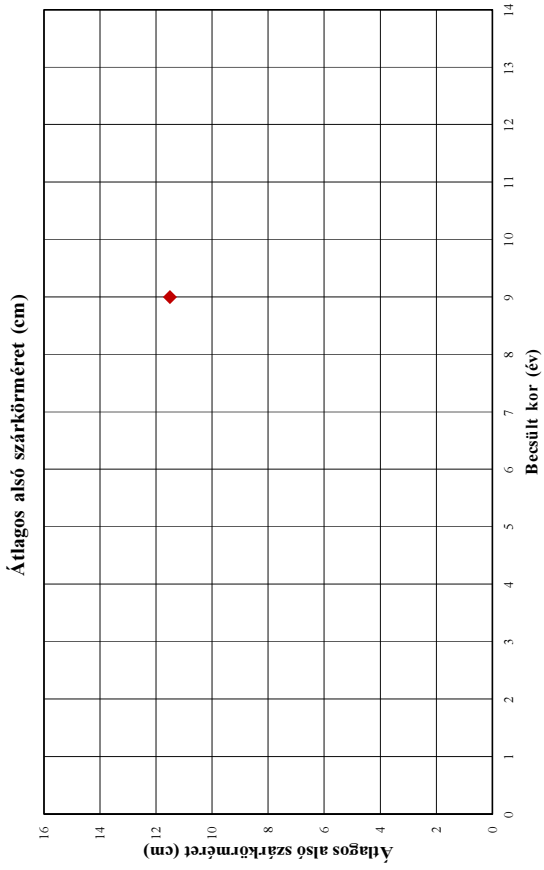

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2									
1998	3									
1998	4									
1998	5									
1998	6									
1998	7									
1998	8									
1998	9									
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2									
1999	3									
1999	4									
1999	5									
1999	6									
1999	7									
1999	8									
1999	9									
1999	10									
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1									
2000	2									
2000	3									
2000	4									
2000	5									
2000	6									
2000	7									
2000	8									
2000	9									
2000	10									
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1									
2001	2									
2001	3									
2001	4									
2001	5									
2001	6									
2001	7									
2001	8									
2001	9									
2001	10									
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1									
2002	2									
2002	3									
2002	4									
2002	5									
2002	6									
2002	7									
2002	8									
2002	9									
2002	10									
2002	11									
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1									
2003	2									
2003	3									
2003	4									
2003	5									
2003	6									
2003	7									
2003	8									
2003	9									
2003	10									
2003	11									
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1									
2004	2									
2004	3									
2004	4									
2004	5									
2004	6									
2004	7									
2004	8									
2004	9									
2004	10									
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1									
2005	2									
2005	3									
2005	4									
2005	5									
2005	6									
2005	7									
2005	8									
2005	9									
2005	10									
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1									
2006	2									
2006	3									
2006	4									
2006	5									
2006	6									
2006	7									
2006	8									
2006	9									
2006	10									
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1									
2007	2									
2007	3									
2007	4									
2007	5									
2007	6									
2007	7									
2007	8									
2007	9									
2007	10									
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1									
2008	2									
2008	3									
2008	4									
2008	5									
2008	6									
2008	7									
2008	8									
2008	9									
2008	10									
2008	11									
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1									
2009	2									
2009	3									
2009	4									
2009	5									
2009	6									
2009	7									
2009	8									
2009	9									
2009	10									
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1									
2010	2									
2010	3									
2010	4									
2010	5									
2010	6									
2010	7									
2010	8									
2010	9									
2010	10									
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1									
2011	2	1	48,00				2,61			
2011	3	1	51,50				1,97			
2011	4									
2011	5									
2011	6									
2011	7									
2011	8									
2011	9									
2011	10									
2011	11									
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1									
2012	2	1	27,00				0,81			
2012	3	3	43,67				1,80			
2012	4									
2012	5									
2012	6									
2012	7									
2012	8									
2012	9									
2012	10									
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1									
2013	2									
2013	3	1	51,00				2,11			
2013	4									
2013	5									
2013	6									
2013	7									
2013	8									
2013	9									
2013	10									
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	1	2,50				0,45			
2014	2	1	41,00				1,59			
2014	3	2	47,25				2,30			
2014	4									
2014	5									
2014	6	1	45,50				2,92			
2014	7	1	60,50				3,41			
2014	8									
2014	9	1	68,00	17,50	43,50	15,70	4,33	21,50	11,50	12,00
2014	10									
2014	11									
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

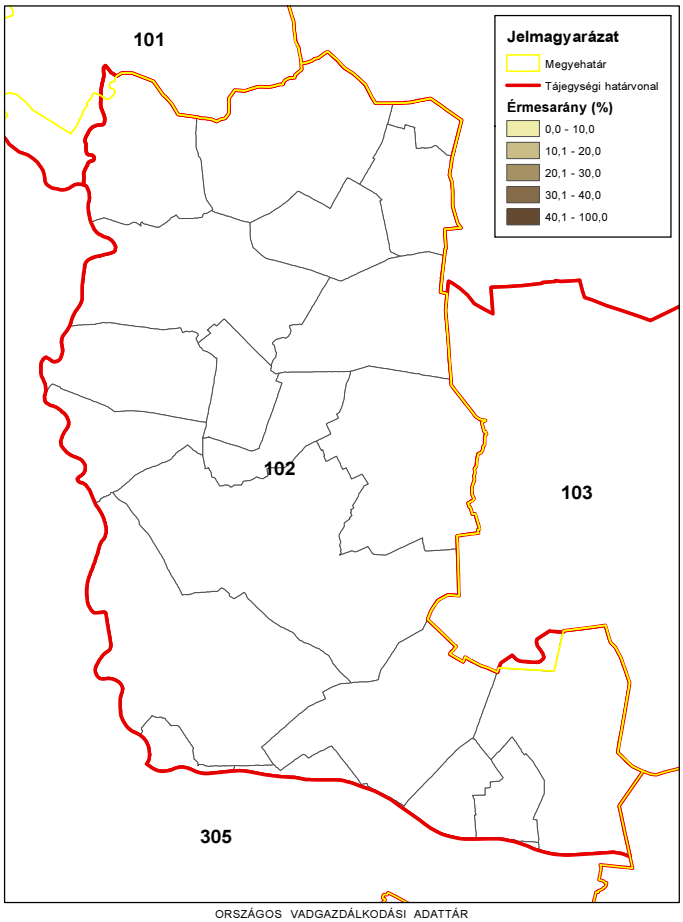

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

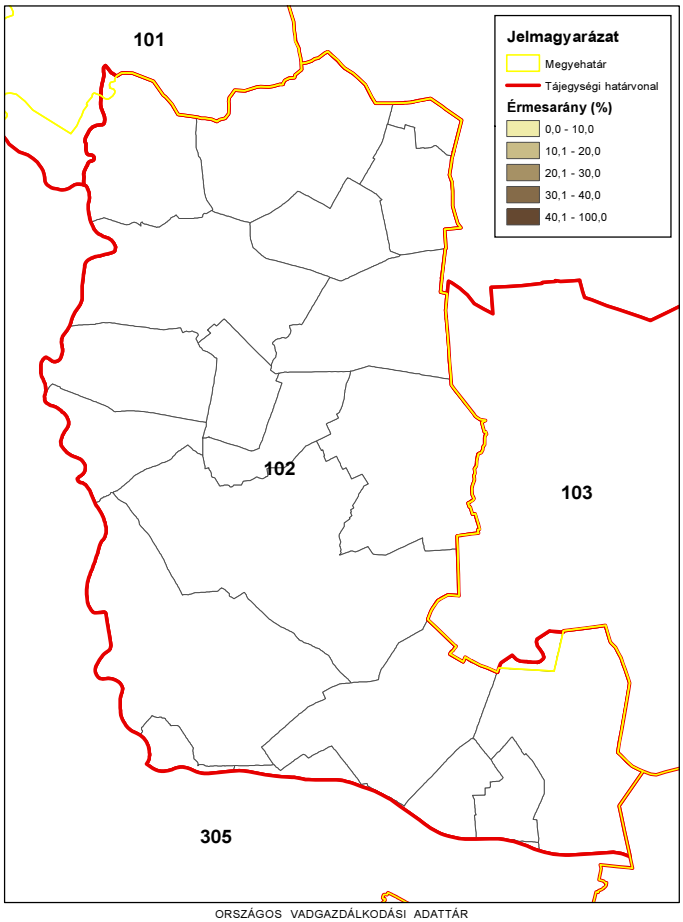

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

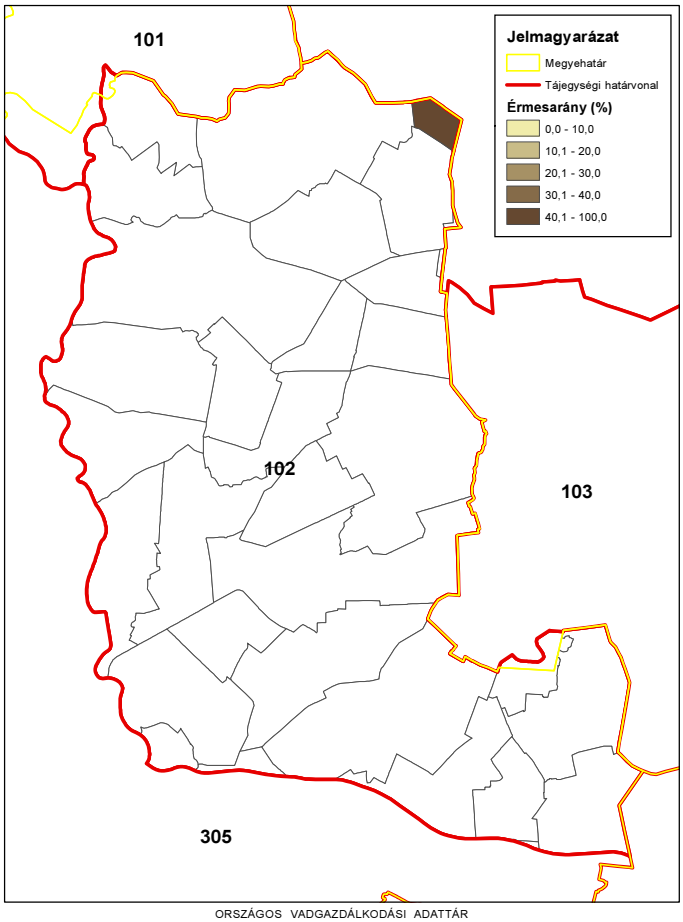

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

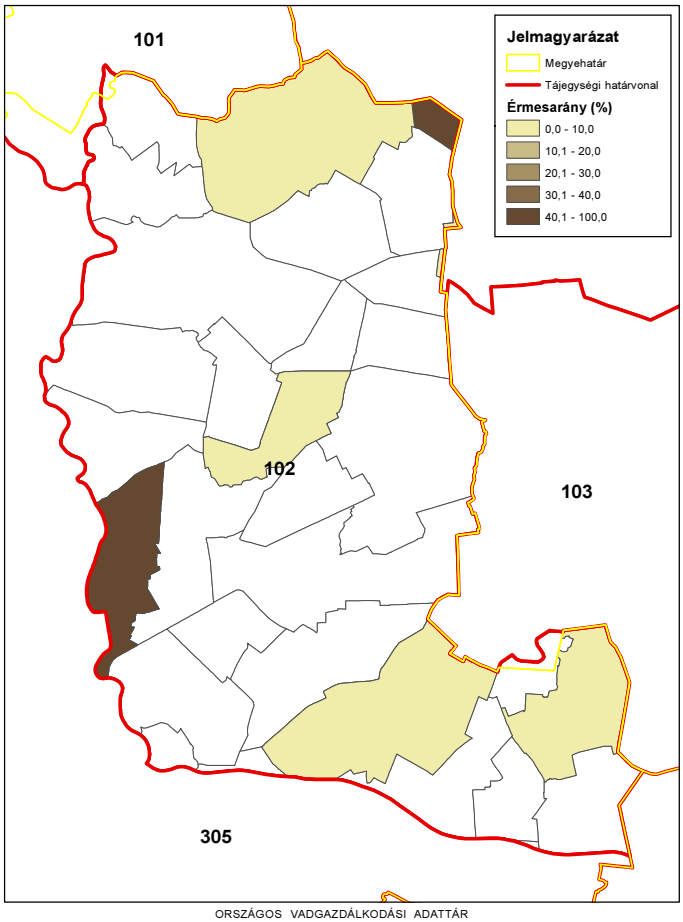

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2013 között folyamatosan nőtt (6200 → 11800), majd 2014-ben kissé csökkent (összességében +80% növekedés). Az őz hasznosítása folyamatosan nőtt (1200 → 3400, +180% emelkedés).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken jól követhető a lelövések növekedésének vadgazdálkodási tájegységen belüli változása, azon belül a déli részen a sűrűség nagyobb növekedése.
- A vadgazdálkodási tájegységben az őzállomány annak ellenére nőtt folyamatosan és erősen, hogy a lelövések lényegében háromszorosára emelkedtek. Az adatok alapján hosszú távon a 3000-3500 pld őz teríték lehet a fenntartható hasznosítás.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya alacsony pontról emelkedett egy szinten-tartónak tekinthető értékre (19% → 30.0%). Figyelembe véve az őz biológiai képességeit a 30-35% körüli hasznosítási szint biztonságos, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban van.
- Az őz terítékének összetétele a kezdettől csaknem az utolsó évekig a hazánkban jellegzetes állomány-növelő összetételt mutatta: kevesebb sutát lőttek, mint bakot (1 : 0.7-0.8 bak:suta) és a sutákhoz viszonyítva azonos arányú a gidalelövés (1 : 0.9-1.0 gida:suta). Ez a mintázat 2005-től változott meg és kezdett a teríték bak : suta : gida összetétele kiegyensúlyozódni (1 : 0.9 : 1). A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják. A számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése szorosan függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján úgy tűnik, hogy a vadgazdálkodási tájegységben a fokozatos teríték növekedés és a teríték összetételének következetes kiegyensúlyozása révén el lehet érni egy olyan állapotot, ahol az őzállomány hasznosítása a biológiai adottságokkal összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétel is biztosíthatja a kedvező létszám/teríték kapcsolat fenntartását.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz meghatározó bevételi forrás a vadgazdálkodási tájegységben. A külföldi bérlelövés és az őzteríték kapcsolata csökkenő, de a pontok erősen szóródnak. A belföldi bérlelövés és az őzteríték kapcsolata pozitív (erős szóródással). A lőtt vad értékesítés bevétele és az őzteríték erősebb, pozitív kapcsolatot mutat. A szórt pontok miatt inkább a trendek érzékelhetők az ábrákból.
- Az őz teríték és a térített mezőgazdasági károk között gyenge pozitív trend mutatkozik, amit 2 erősen kiugró érték is befolyásol. Alapvetően az őz által okozott károk elhanyagolhatóak, de helyi konfliktusokban fel is értékelődhet (főleg, ha a vaddisznó okozta károk az őzön „csapódnak” le.

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a VGTE a trófeák minősége alapján a felső negyedben található, azaz országosan a legjobbak közé tartozik. Az érmesek aránya 8-27% között ingadozott, jellemzőnek a 15-20% tekinthető. 2005-ig növekvő, utána csökkenő tendencia mutatható ki. A csökkenő trend magyarázata lehet, hogy jelentősen nőtt a bírált bakok száma és feltételezhető, hogy az emelkedő baklelövés a gyengébb agancsú egyedek nagyobb arányú kilövésével járt. Az érmeseken belül átlagosan 20-25% az arany-, 30-35% az ezüst- és 35-55% bronzérmes (jelentős évek közti ingadozásokkal).
- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása és időbeni alakulása a térképeken követhető. Az 1998. évi induláshoz képest az érmesek arány általában növekedett, a legmagasabb arányokat 2008-ban érték el. A tájegység keleti oldalán és déli részén valamelyes magasabbak az egyes vadgazdálkodási egységek érmes arányai.
- A bírált trófeák korosztályi összetétele fokozatosan átalakult. Jelentősen nőtt az 1 évesek aránya és egyöntetűen csökkent a 6 évesek és idősebbek aránya. Az első tervezési ciklusban a bírált bakok mintegy 40-60%-a volt idős, 20-30%-a középkorú és a maradék a fiatal bak. A második szakaszban 25%-ról 40%-ra nőtt a fiatal bakok aránya és 50%-ról 30%-ra az öreg bakok aránya.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 22.27 cm (7 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 353.19 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (20.76 cm (7 év) / 337,66 gramm (7év)) és a legjobb év (23.54 cm (6 év) / 379.70 gramm (7év)) minden korban erős szóródást mutatnak. Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban (34-52% a szárhosszban és 30-60% a súlyban), míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban (10-20% szárhossz és 10-25% agancssúly). Ez a változékonyság tükröződik a szárhosszok és az átlagos agancssúlyok kor függvényében való alakulását szemléltető diagramokon is.
- A Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegységben kiváló képességű őzállomány él, amely országosan a felső negyedbe sorolható. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4-5 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, de a kicsivel nagyobb maximum 6-8 éves korra esik. Az átlagos 24 órás agancssúly 6 éves korig fokozatosan emelkedik és 6-8 év között a legnagyobb. A kevés 9 éves kort megérő bak esetében ezek a jellemzők erősen szóródnak és gyorsan csökkennek. Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagos értékei között igen nagyok a különbségek, a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között legalább 10-25% eltérés mutatható ki. Az agancsok súlya változékonyabb és ilyen szempontból kevésbé megbízható jellemző, mint a szárhosszak, melyek növekedési képe szabályosabb.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	2 058	2 365	1 743	**6 166**	460	383	359	**1 202**	22,4%	16,2%	20,6%	**19,5%**
1999	2 243	2 347	1 709	**6 299**	453	333	335	**1 121**	20,2%	14,2%	19,6%	**17,8%**
2000	2 261	2 492	1 756	**6 509**	532	478	339	**1 349**	23,5%	19,2%	19,3%	**20,7%**
2001	2 346	2 552	1 959	**6 857**	590	522	423	**1 535**	25,1%	20,5%	21,6%	**22,4%**
2002	2 493	2 805	2 215	**7 513**	619	525	464	**1 608**	24,8%	18,7%	20,9%	**21,4%**
2003	2 608	2 937	2 119	**7 664**	697	479	376	**1 552**	26,7%	16,3%	17,7%	**20,3%**
2004	2 400	2 853	1 870	**7 123**	627	482	461	**1 570**	26,1%	16,9%	24,7%	**22,0%**
2005	2 297	2 633	1 816	**6 746**	699	568	562	**1 829**	30,4%	21,6%	30,9%	**27,1%**
2006	2 283	2 501	1 763	**6 547**	713	596	617	**1 926**	31,2%	23,8%	35,0%	**29,4%**
2007	2 655	3 159	2 363	**8 177**	813	597	630	**2 040**	30,6%	18,9%	26,7%	**24,9%**
2008	3 000	3 438	2 786	**9 224**	872	622	636	**2 130**	29,1%	18,1%	22,8%	**23,1%**
2009	3 207	3 506	2 770	**9 483**	920	670	600	**2 190**	28,7%	19,1%	21,7%	**23,1%**
2010	3 474	3 896	3 075	**10 445**	981	749	668	**2 398**	28,2%	19,2%	21,7%	**23,0%**
2011	3 623	4 018	3 022	**10 663**	1 030	742	752	**2 524**	28,4%	18,5%	24,9%	**23,7%**
2012	3 788	4 172	3 228	**11 188**	1 140	861	788	**2 789**	30,1%	20,6%	24,4%	**24,9%**
2013	3 979	4 441	3 406	**11 826**	1 143	965	977	**3 085**	28,7%	21,7%	28,7%	**26,1%**
2014	3 790	4 030	3 313	**11 133**	1 191	1 061	1 093	**3 345**	31,4%	26,3%	33,0%	**30,0%**
Változás	84,2%	70,4%	90,1%	80,6%	158,9%	177,0%	204,5%	178,3%	40,6%	62,6%	60,2%	54,1%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,15	0,85	***0,74***	1	0,83	0,78	***0,94***
1999	1	1,05	0,76	***0,73***	1	0,74	0,74	***1,01***
2000	1	1,10	0,78	***0,70***	1	0,90	0,64	***0,71***
2001	1	1,09	0,84	***0,77***	1	0,88	0,72	***0,81***
2002	1	1,13	0,89	***0,79***	1	0,85	0,75	***0,88***
2003	1	1,13	0,81	***0,72***	1	0,69	0,54	***0,78***
2004	1	1,19	0,78	***0,66***	1	0,77	0,74	***0,96***
2005	1	1,15	0,79	***0,69***	1	0,81	0,80	***0,99***
2006	1	1,10	0,77	***0,70***	1	0,84	0,87	***1,04***
2007	1	1,19	0,89	***0,75***	1	0,73	0,77	***1,06***
2008	1	1,15	0,93	***0,81***	1	0,71	0,73	***1,02***
2009	1	1,09	0,86	***0,79***	1	0,73	0,65	***0,90***
2010	1	1,12	0,89	***0,79***	1	0,76	0,68	***0,89***
2011	1	1,11	0,83	***0,75***	1	0,72	0,73	***1,01***
2012	1	1,10	0,85	***0,77***	1	0,76	0,69	***0,92***
2013	1	1,12	0,86	***0,77***	1	0,84	0,85	***1,01***
2014	1	1,06	0,87	***0,82***	1	0,89	0,92	***1,03***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	33,4%	38,4%	28,3%	100%	38,3%	31,9%	29,9%	100%
1999	35,6%	37,3%	27,1%	100%	40,4%	29,7%	29,9%	100%
2000	34,7%	38,3%	27,0%	100%	39,4%	35,4%	25,1%	100%
2001	34,2%	37,2%	28,6%	100%	38,4%	34,0%	27,6%	100%
2002	33,2%	37,3%	29,5%	100%	38,5%	32,6%	28,9%	100%
2003	34,0%	38,3%	27,6%	100%	44,9%	30,9%	24,2%	100%
2004	33,7%	40,1%	26,3%	100%	39,9%	30,7%	29,4%	100%
2005	34,0%	39,0%	26,9%	100%	38,2%	31,1%	30,7%	100%
2006	34,9%	38,2%	26,9%	100%	37,0%	30,9%	32,0%	100%
2007	32,5%	38,6%	28,9%	100%	39,9%	29,3%	30,9%	100%
2008	32,5%	37,3%	30,2%	100%	40,9%	29,2%	29,9%	100%
2009	33,8%	37,0%	29,2%	100%	42,0%	30,6%	27,4%	100%
2010	33,3%	37,3%	29,4%	100%	40,9%	31,2%	27,9%	100%
2011	34,0%	37,7%	28,3%	100%	40,8%	29,4%	29,8%	100%
2012	33,9%	37,3%	28,9%	100%	40,9%	30,9%	28,3%	100%
2013	33,6%	37,6%	28,8%	100%	37,1%	31,3%	31,7%	100%
2014	34,0%	36,2%	29,8%	100%	35,6%	31,7%	32,7%	100%

Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **102**

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

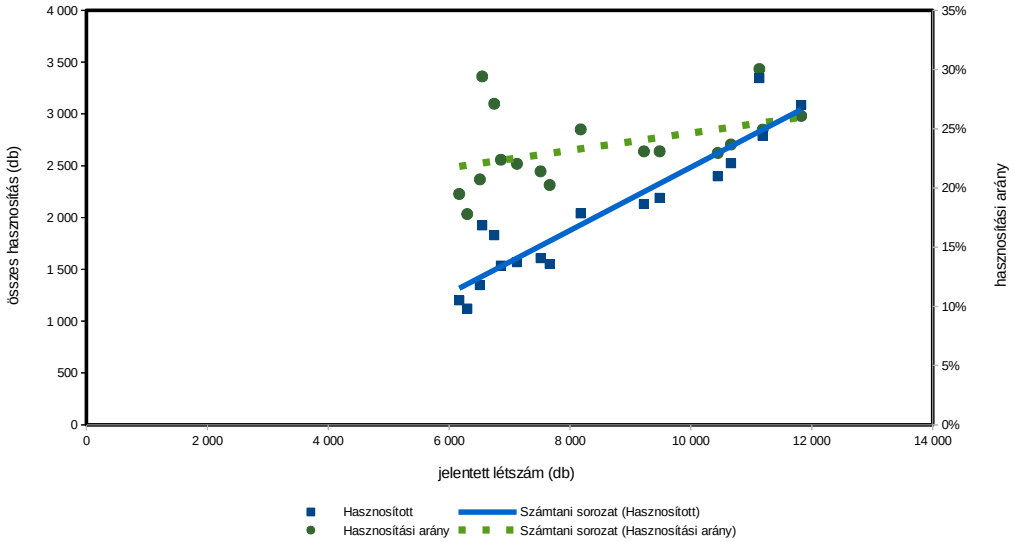

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

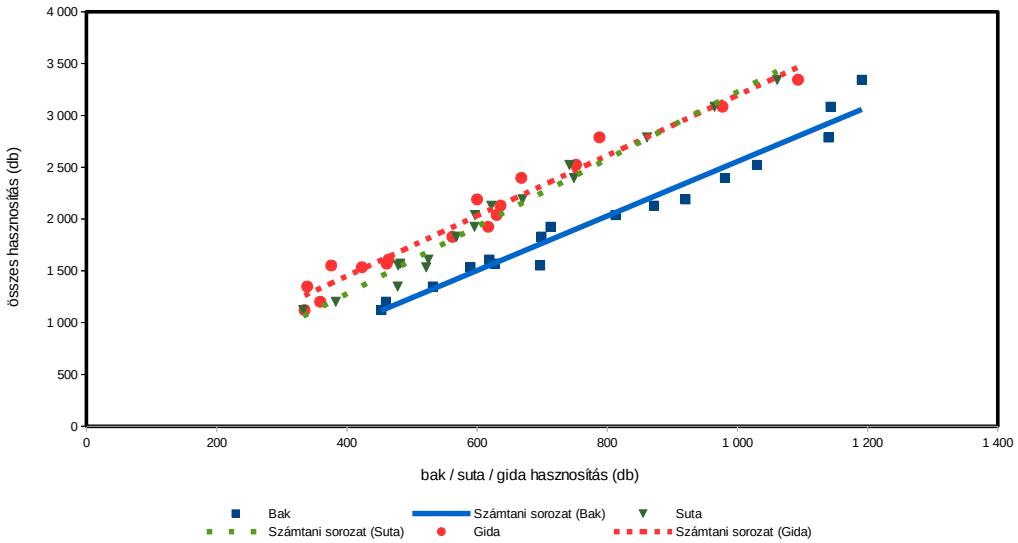

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

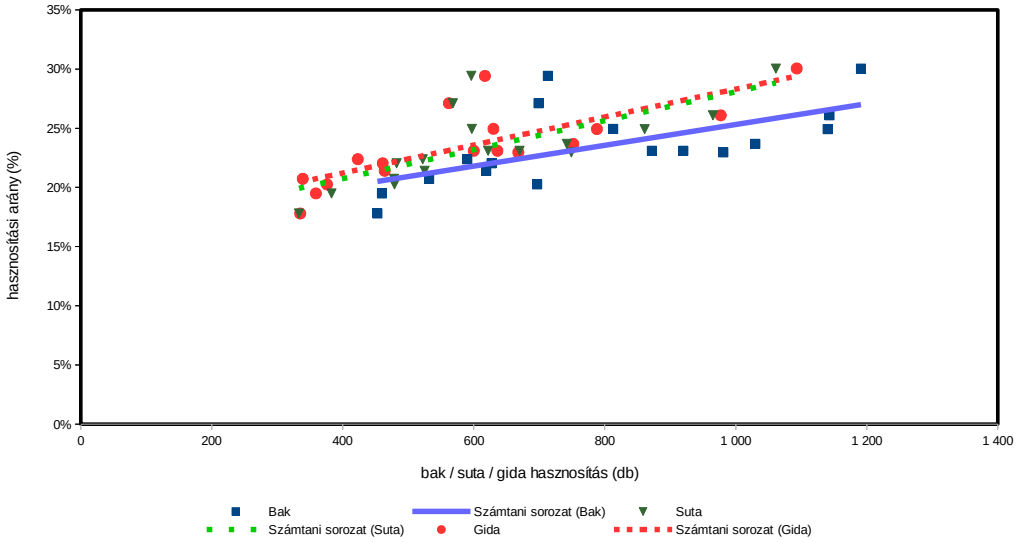

Őz (teríték - db/km^2) 2007

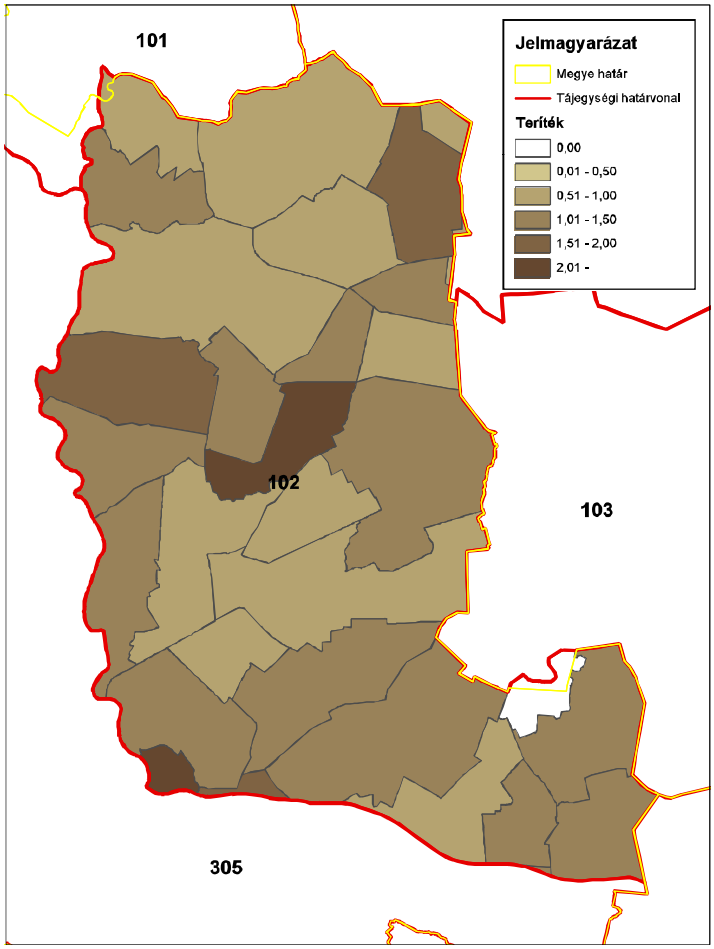

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2008

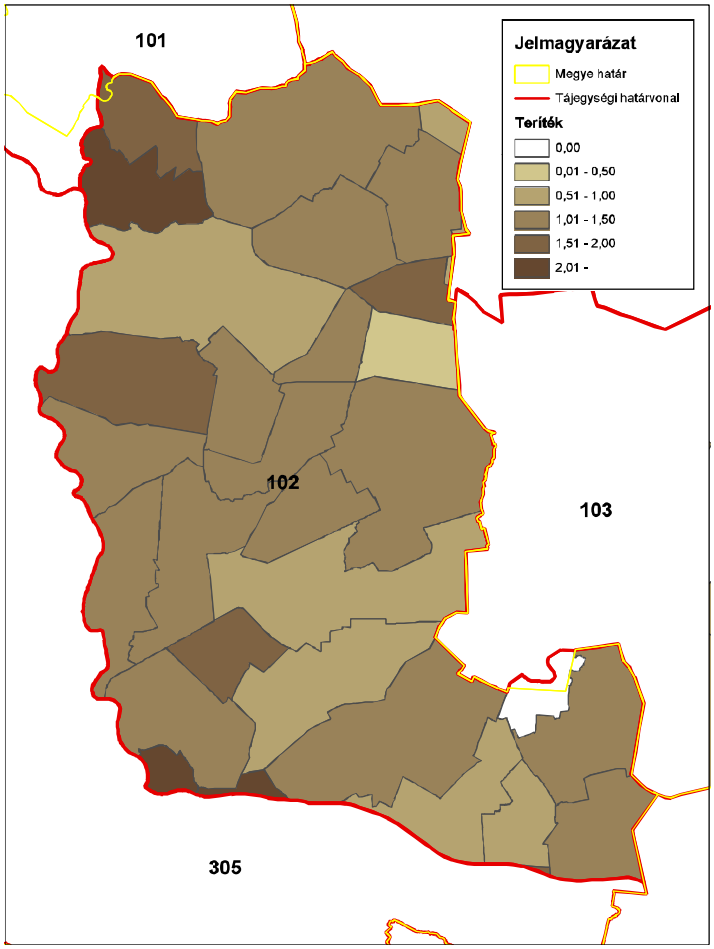

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2009

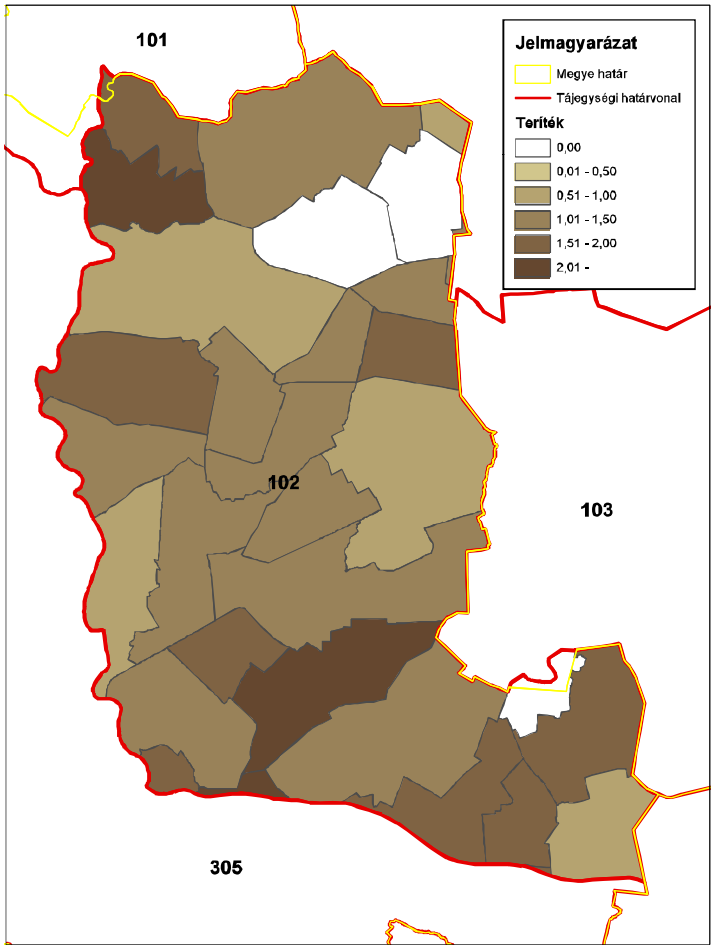

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2010

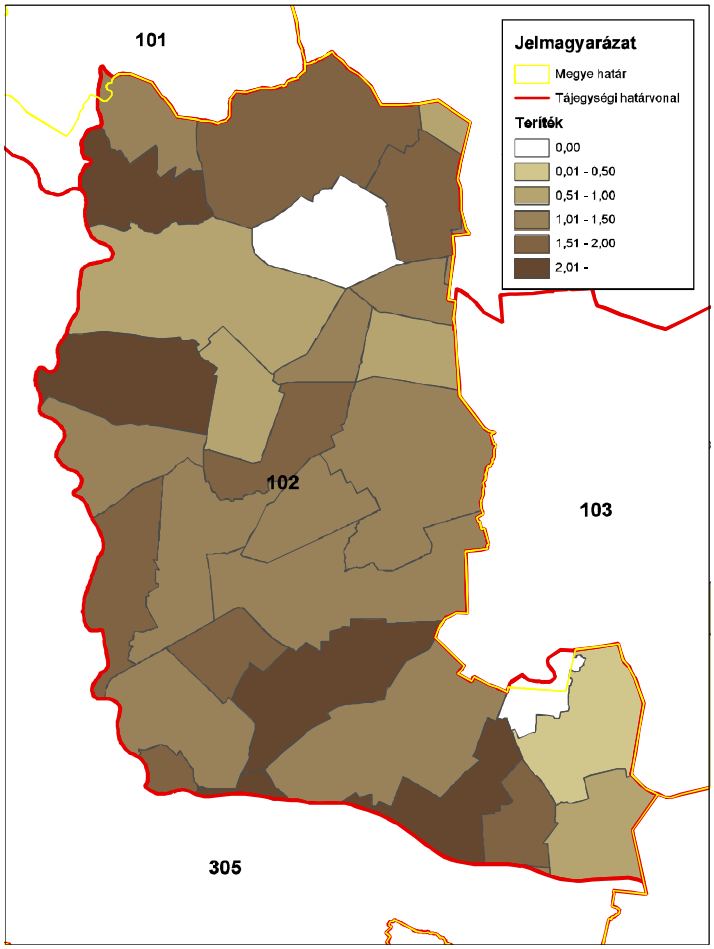

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2011

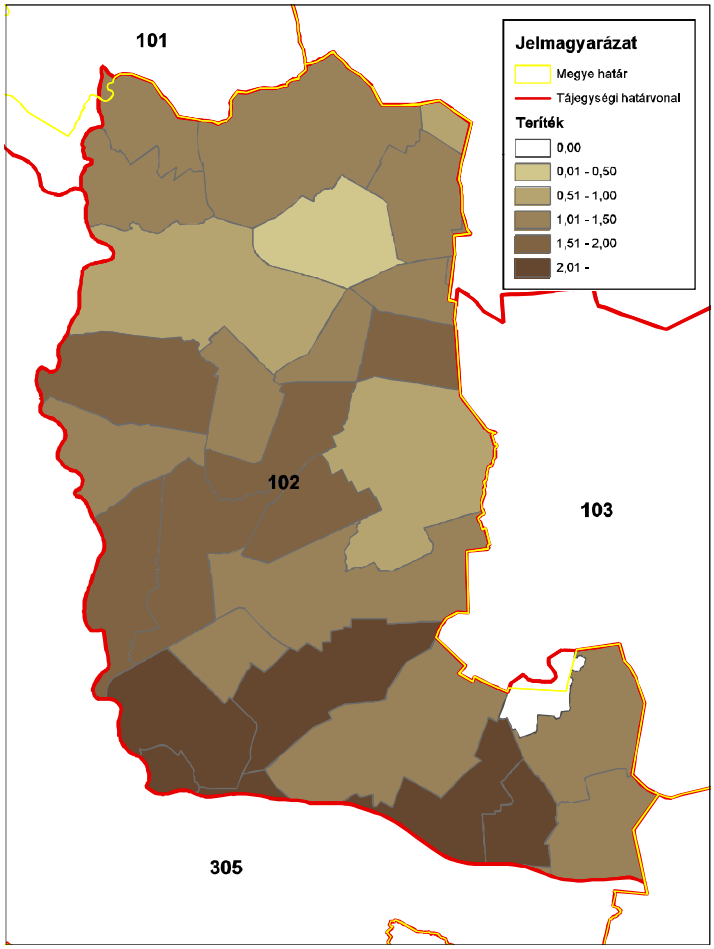

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2012

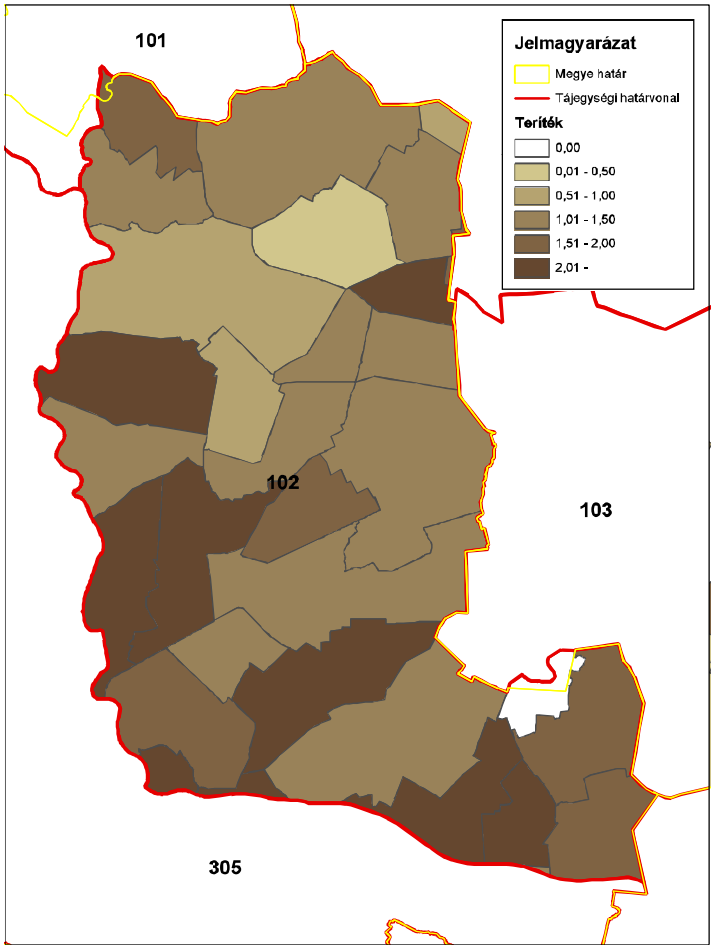

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2013

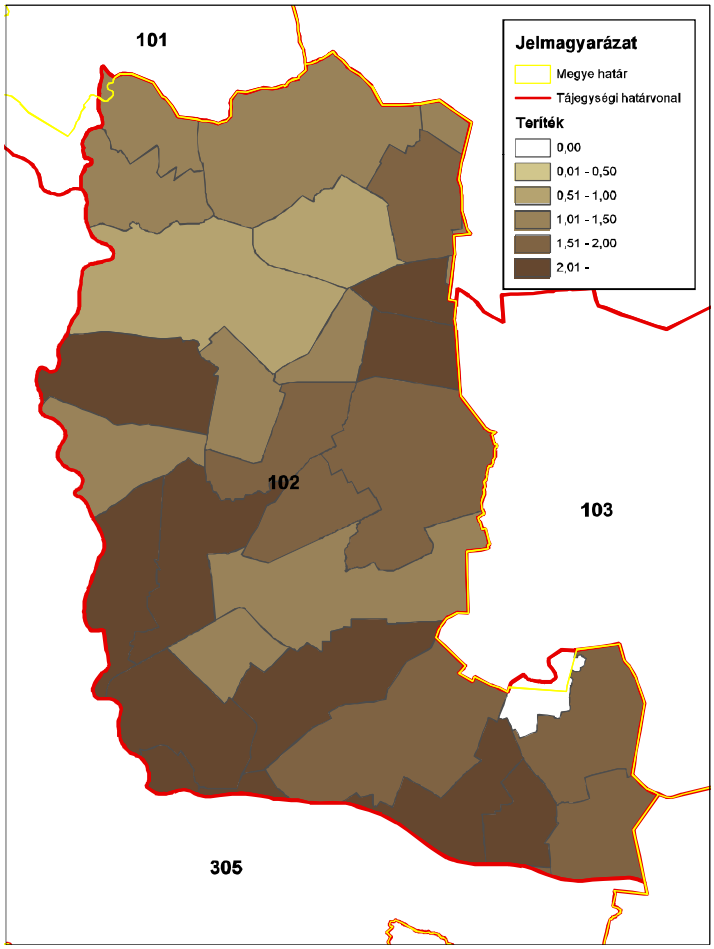

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2014

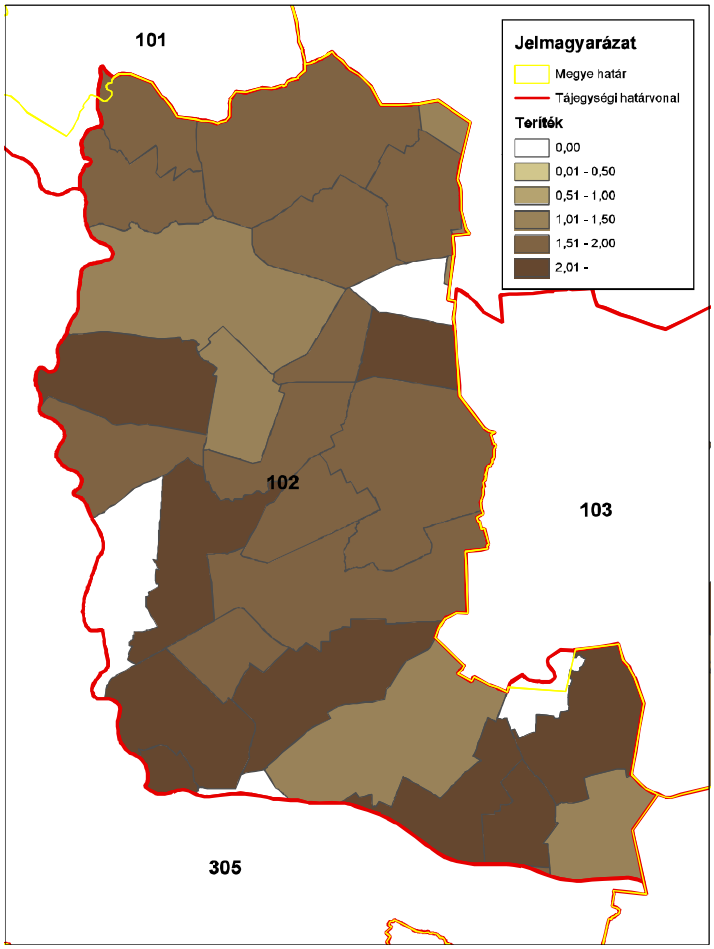

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	460	39	8,5%	3	10	26	7,7%	25,6%	66,7%
1999	455	56	12,3%	9	16	31	16,1%	28,6%	55,4%
2000	543	72	13,3%	10	22	40	13,9%	30,6%	55,6%
2001	596	97	16,3%	20	32	45	20,6%	33,0%	46,4%
2002	629	101	16,1%	12	38	51	11,9%	37,6%	50,5%
2003	722	76	10,5%	15	20	41	19,7%	26,3%	53,9%
2004	645	128	19,8%	29	41	58	22,7%	32,0%	45,3%
2005	688	186	27,0%	36	65	85	19,4%	34,9%	45,7%
2006	728	161	22,1%	45	59	57	28,0%	36,6%	35,4%
2007	855	105	12,3%	23	32	50	21,9%	30,5%	47,6%
2008	920	162	17,6%	37	52	73	22,8%	32,1%	45,1%
2009	1004	188	18,7%	29	74	85	15,4%	39,4%	45,2%
2010	1021	144	14,1%	26	51	67	18,1%	35,4%	46,5%
2011	1092	181	16,6%	44	65	72	24,3%	35,9%	39,8%
2012	1177	158	13,4%	22	57	79	13,9%	36,1%	50,0%
2013	1198	130	10,9%	18	41	71	13,8%	31,5%	54,6%
2014	1221	179	14,7%	48	56	75	26,8%	31,3%	41,9%

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

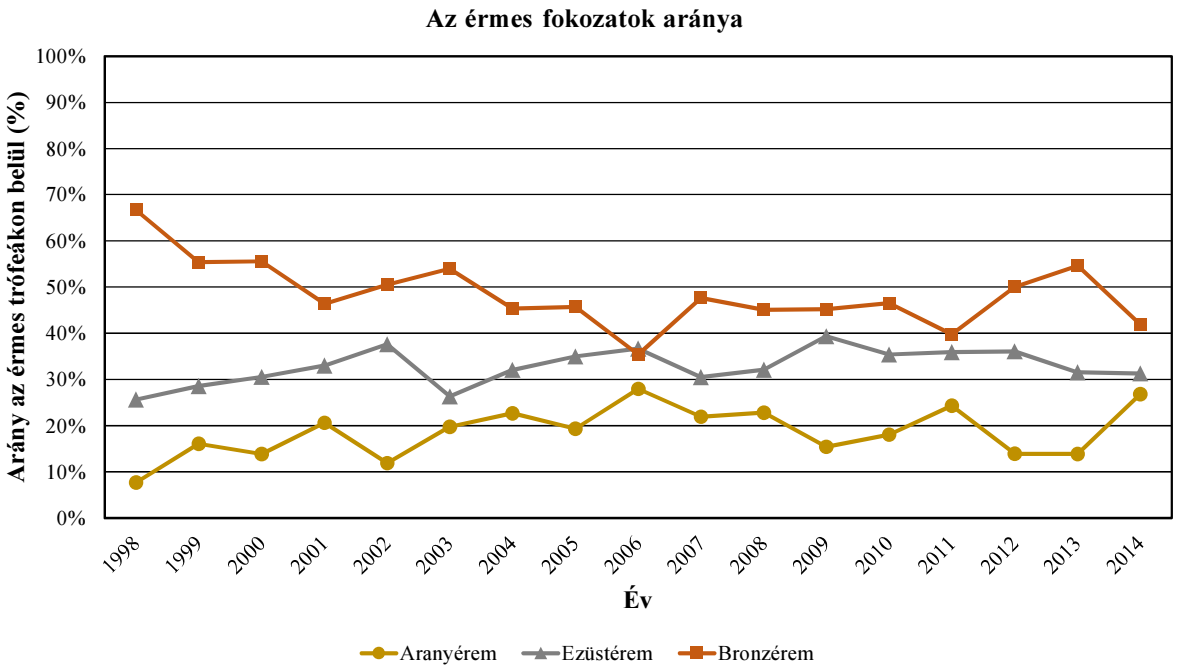

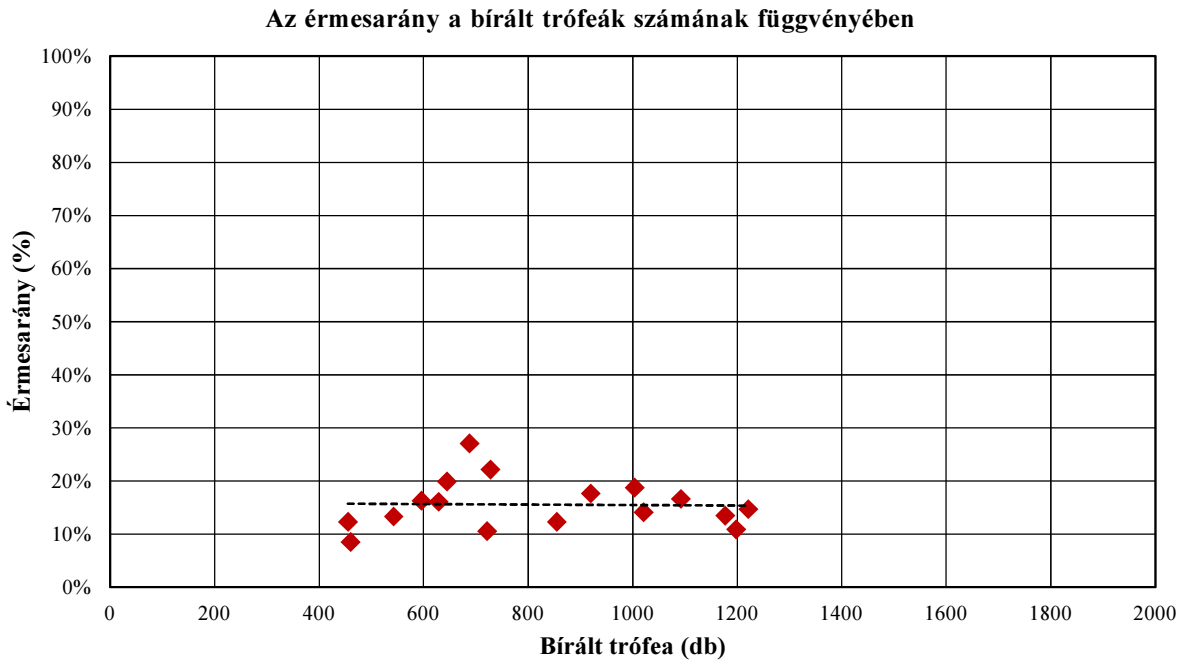

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	40	29	46	54	87	39	58	72	75	103	172	165	209	143	205	247	312
2	68	47	33	27	29	38	37	45	48	55	58	72	66	53	72	78	79
3	54	42	34	28	46	107	56	45	87	101	108	117	132	127	197	183	134
4	46	76	73	64	63	121	83	89	112	156	150	151	130	168	143	150	149
5	59	59	58	62	79	80	86	93	112	132	135	163	152	173	163	189	177
6	48	67	120	146	108	132	149	172	99	114	133	172	147	169	167	148	145
7	74	82	83	118	117	142	106	114	115	97	105	108	108	156	113	96	106
8	31	35	57	63	66	48	46	41	57	64	48	47	50	71	74	76	76
9	24	12	26	17	20	8	18	13	14	20	10	6	19	18	23	15	23
9<	16	6	13	17	14	7	6	4	9	13	1	3	8	14	20	16	20
Összesen	**460**	**455**	**543**	**596**	**629**	**722**	**645**	**688**	**728**	**855**	**920**	**1004**	**1021**	**1092**	**1177**	**1198**	**1221**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	8,7%	6,4%	8,5%	9,1%	13,8%	5,4%	9,0%	10,5%	10,3%	12,0%	18,7%	16,4%	20,5%	13,1%	17,4%	20,6%	25,6%
2	14,8%	10,3%	6,1%	4,5%	4,6%	5,3%	5,7%	6,5%	6,6%	6,4%	6,3%	7,2%	6,5%	4,9%	6,1%	6,5%	6,5%
3	11,7%	9,2%	6,3%	4,7%	7,3%	14,8%	8,7%	6,5%	12,0%	11,8%	11,7%	11,7%	12,9%	11,6%	16,7%	15,3%	11,0%
4	10,0%	16,7%	13,4%	10,7%	10,0%	16,8%	12,9%	12,9%	15,4%	18,2%	16,3%	15,0%	12,7%	15,4%	12,1%	12,5%	12,2%
5	12,8%	13,0%	10,7%	10,4%	12,6%	11,1%	13,3%	13,5%	15,4%	15,4%	14,7%	16,2%	14,9%	15,8%	13,8%	15,8%	14,5%
6	10,4%	14,7%	22,1%	24,5%	17,2%	18,3%	23,1%	25,0%	13,6%	13,3%	14,5%	17,1%	14,4%	15,5%	14,2%	12,4%	11,9%
7	16,1%	18,0%	15,3%	19,8%	18,6%	19,7%	16,4%	16,6%	15,8%	11,3%	11,4%	10,8%	10,6%	14,3%	9,6%	8,0%	8,7%
8	6,7%	7,7%	10,5%	10,6%	10,5%	6,6%	7,1%	6,0%	7,8%	7,5%	5,2%	4,7%	4,9%	6,5%	6,3%	6,3%	6,2%
9	5,2%	2,6%	4,8%	2,9%	3,2%	1,1%	2,8%	1,9%	1,9%	2,3%	1,1%	0,6%	1,9%	1,6%	2,0%	1,3%	1,9%
9<	3,5%	1,3%	2,4%	2,9%	2,2%	1,0%	0,9%	0,6%	1,2%	1,5%	0,1%	0,3%	0,8%	1,3%	1,7%	1,3%	1,6%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

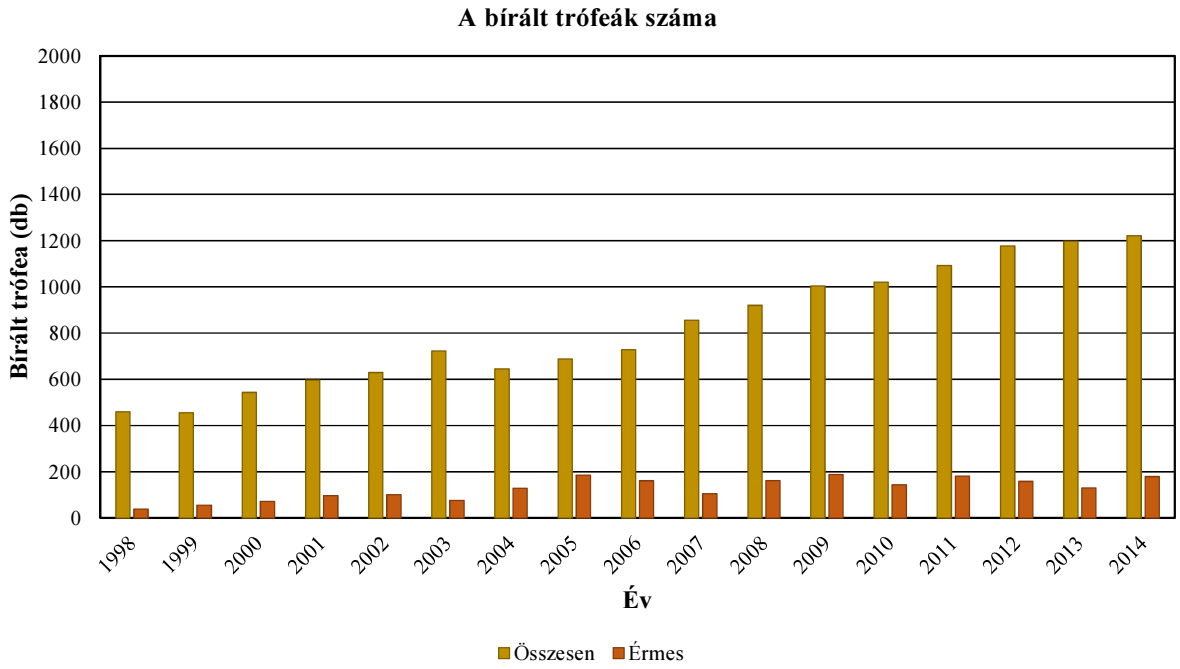

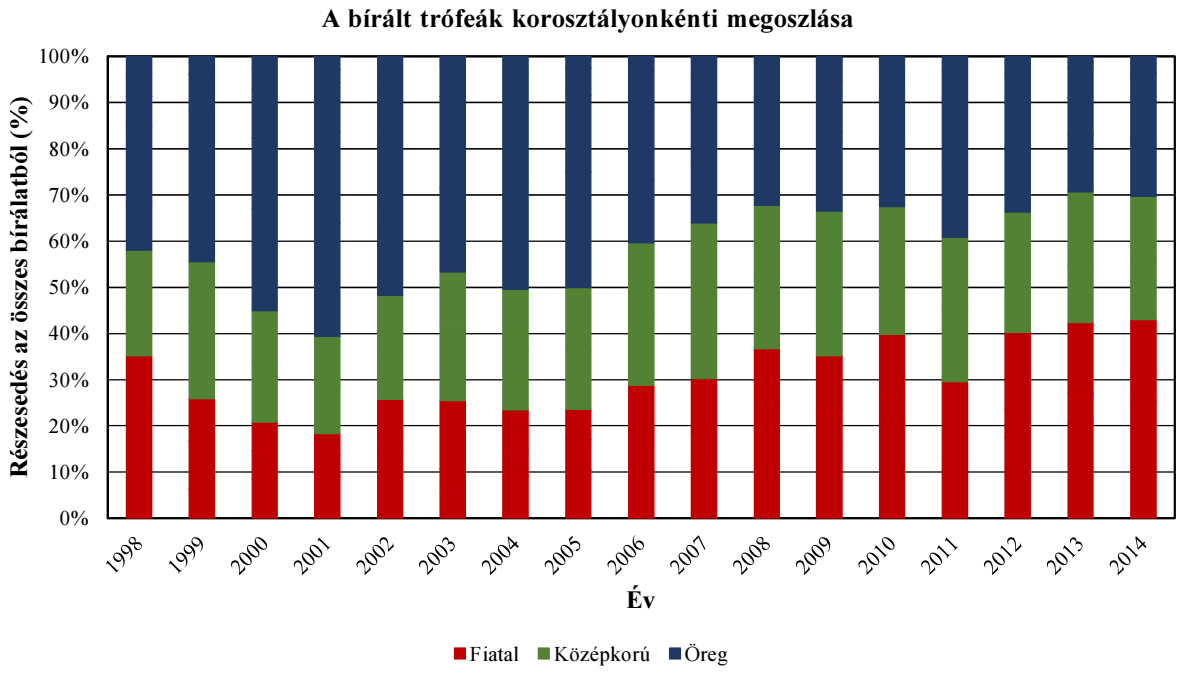

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	2056	9,98	105,01
2	905	15,97	188,81
3	1598	19,36	252,33
4	1924	20,67	288,93
5	1972	21,21	309,48
6	2236	22,13	342,13
7	1840	22,27	353,19
8	950	21,54	344,88
9	286	20,64	327,76
9<	187	19,23	302,13

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	2056	7,67	77,77
2	905	13,01	154,30
3	1598	17,61	218,79
4	1924	19,64	259,84
5	1972	20,09	271,98
6	2236	20,50	301,59
7	1840	20,76	337,66
8	950	19,39	312,31
9	286	18,53	269,70
9<	187	14,61	234,36

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	2056	12,81	136,72
2	905	18,46	215,53
3	1598	21,12	281,46
4	1924	21,96	312,71
5	1972	22,68	334,98
6	2236	23,54	369,20
7	1840	23,17	373,19
8	950	23,44	379,70
9	286	22,73	370,55
9<	187	23,25	417,00

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	2056	7,67	77,77
2	905	13,01	154,30
3	1598	17,61	218,79
4	1924	19,64	259,84
5	1972	20,09	271,98
6	2236	20,50	301,59
7	1840	20,76	337,66
8	950	19,39	312,31
9	286	18,53	269,70
9<	187	14,61	234,36

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	2056	2013	2013
2	905	1998	2000
3	1598	2000	2000
4	1924	2001	2003
5	1972	2007	2000
6	2236	1998	2003
7	1840	2007	2003
8	950	2007	2003
9	286	2007	2008
9<	187	2011	2011

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	2056	12,81	136,72
2	905	18,46	215,53
3	1598	21,12	281,46
4	1924	21,96	312,71
5	1972	22,68	334,98
6	2236	23,54	369,20
7	1840	23,17	373,19
8	950	23,44	379,70
9	286	22,73	370,55
9<	187	23,25	417,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	2056	2005	2005
2	905	2006	2009
3	1598	2006	2008
4	1924	2006	2008
5	1972	2006	2006
6	2236	2005	2008
7	1840	2005	2014
8	950	2005	2001
9	286	2006	2002
9<	187	2008	2008

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	2056	5,14	58,96
2	905	5,45	61,22
3	1598	3,51	62,67
4	1924	2,32	52,86
5	1972	2,59	63,00
6	2236	3,04	67,60
7	1840	2,41	35,53
8	950	4,05	67,39
9	286	4,20	100,85
9<	187	8,64	182,64

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	2056	51,5%	56,1%
2	905	34,1%	32,4%
3	1598	18,2%	24,8%
4	1924	11,2%	18,3%
5	1972	12,2%	20,4%
6	2236	13,7%	19,8%
7	1840	10,8%	10,1%
8	950	18,8%	19,5%
9	286	20,4%	30,8%
9<	187	44,9%	60,5%

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

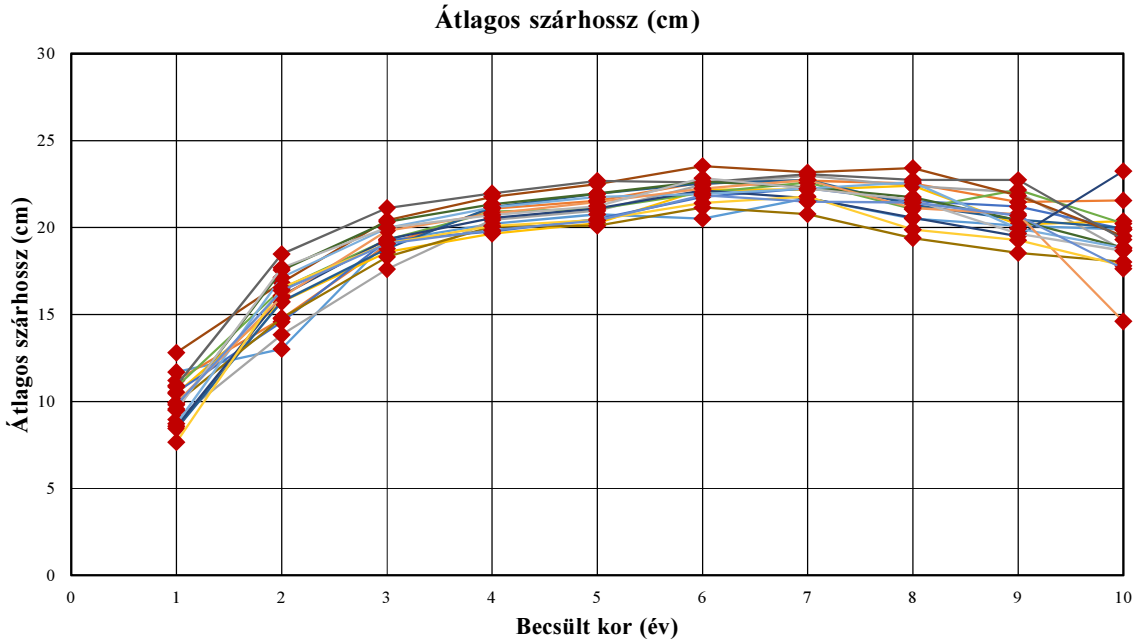

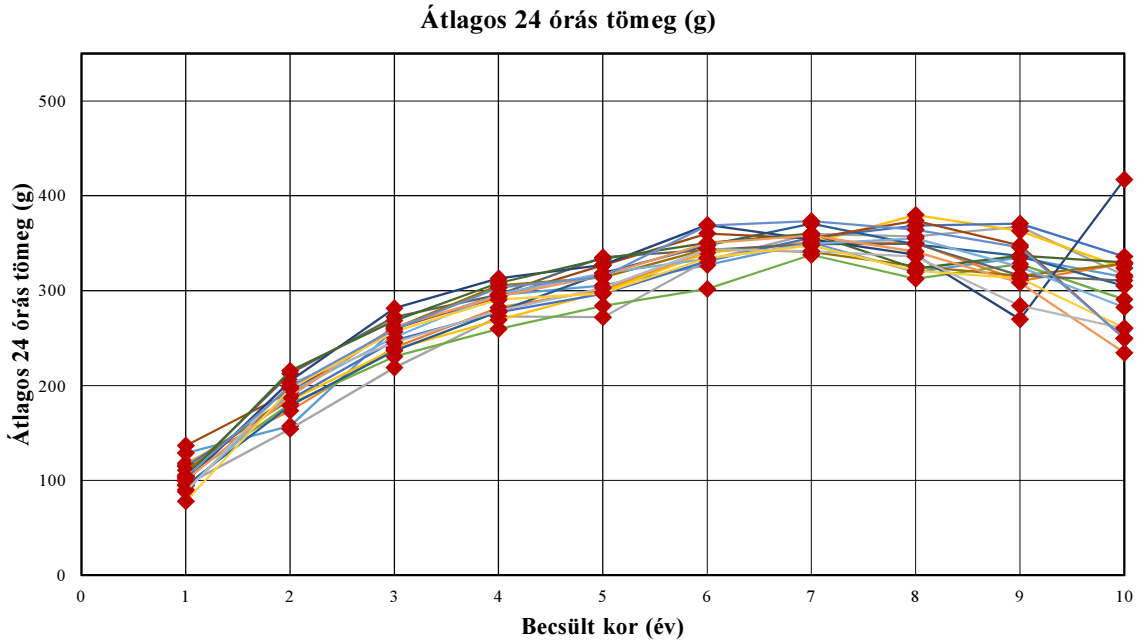

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

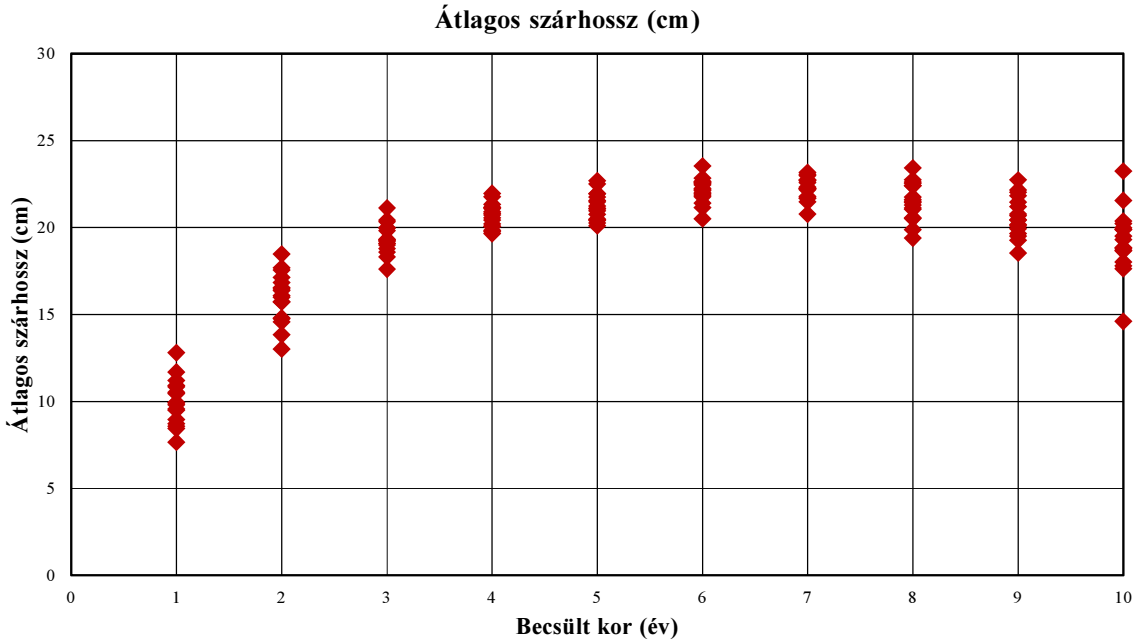

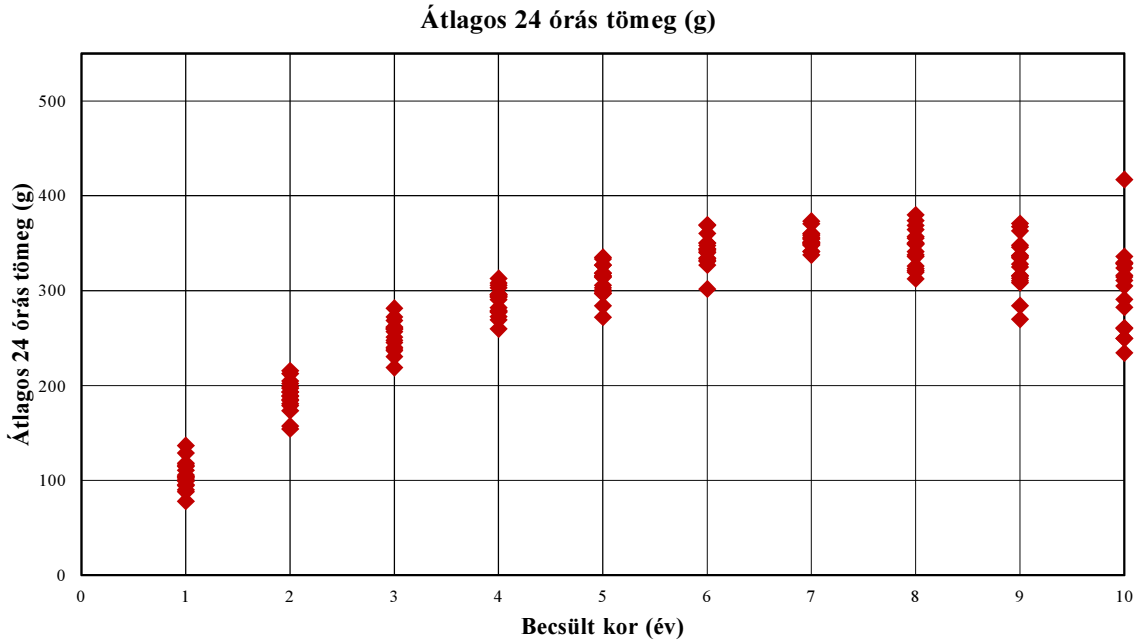

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	40	11,70	128,88
1998	2	68	13,01	157,37
1998	3	54	19,21	259,52
1998	4	46	20,21	295,39
1998	5	59	20,75	305,46
1998	6	48	20,50	327,04
1998	7	74	21,68	350,80
1998	8	31	20,51	319,55
1998	9	24	20,09	334,75
1998	9<	16	19,88	314,31
1999	1	29	11,20	118,14
1999	2	47	14,76	173,49
1999	3	42	18,99	240,24
1999	4	76	21,08	282,05
1999	5	59	21,54	300,61
1999	6	67	22,61	340,73
1999	7	82	22,68	351,12
1999	8	35	22,53	350,34
1999	9	12	21,46	310,33
1999	9<	6	21,55	328,50
2000	1	46	8,97	95,13
2000	2	33	13,84	154,30
2000	3	34	17,61	218,79
2000	4	73	20,42	272,62
2000	5	58	20,97	271,98
2000	6	120	22,45	332,05
2000	7	83	22,97	359,60
2000	8	57	22,39	357,02
2000	9	26	22,02	367,42
2000	9<	13	18,70	316,00
2001	1	54	10,46	116,13
2001	2	27	15,72	184,22
2001	3	28	18,58	238,43
2001	4	64	19,64	269,20
2001	5	62	20,25	298,68
2001	6	146	22,16	339,79
2001	7	118	22,17	350,15
2001	8	63	22,40	379,70
2001	9	17	20,16	362,65
2001	9<	17	20,36	323,65
2002	1	87	10,54	114,84
2002	2	29	14,58	185,38
2002	3	46	19,25	247,48
2002	4	63	19,77	277,33
2002	5	79	20,48	296,87
2002	6	108	21,76	331,06
2002	7	117	22,25	355,79
2002	8	66	21,51	368,45
2002	9	20	21,20	370,55
2002	9<	14	19,89	335,93

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	39	10,85	102,26
2003	2	38	16,47	180,74
2003	3	107	19,29	230,55
2003	4	121	20,90	259,84
2003	5	80	21,07	284,01
2003	6	132	21,99	301,59
2003	7	142	22,58	337,66
2003	8	48	21,04	312,31
2003	9	8	22,16	328,00
2003	9<	7	20,21	290,71
2004	1	58	8,45	94,41
2004	2	37	15,74	178,84
2004	3	56	18,79	236,75
2004	4	83	21,16	277,72
2004	5	86	21,93	318,33
2004	6	149	22,53	347,62
2004	7	106	22,74	370,49
2004	8	46	21,29	348,67
2004	9	18	20,44	336,50
2004	9<	6	19,98	305,00
2005	1	72	12,81	136,72
2005	2	45	16,83	193,51
2005	3	45	20,41	260,69
2005	4	89	21,76	292,93
2005	5	93	22,49	326,77
2005	6	172	23,54	359,97
2005	7	114	23,17	355,11
2005	8	41	23,44	373,63
2005	9	13	21,83	347,85
2005	9<	4	19,50	249,50
2006	1	75	10,92	105,89
2006	2	48	18,46	212,44
2006	3	87	21,12	272,25
2006	4	112	21,96	295,73
2006	5	112	22,68	334,98
2006	6	99	22,57	342,69
2006	7	115	23,06	348,84
2006	8	57	22,74	349,44
2006	9	14	22,73	315,79
2006	9<	9	19,31	310,67
2007	1	103	9,93	110,71
2007	2	55	14,80	189,35
2007	3	101	18,31	260,42
2007	4	156	20,05	305,53
2007	5	132	20,09	314,02
2007	6	114	21,14	343,94
2007	7	97	20,76	340,93
2007	8	64	19,39	325,81
2007	9	20	18,53	315,50
2007	9<	13	18,02	328,31

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	172	8,58	99,03
2008	2	58	16,09	204,79
2008	3	108	19,33	281,46
2008	4	150	20,54	312,71
2008	5	135	21,10	326,96
2008	6	133	22,11	369,20
2008	7	105	21,69	354,15
2008	8	48	20,55	337,75
2008	9	10	19,50	269,70
2008	9<	1	23,25	417,00
2009	1	165	9,57	103,35
2009	2	72	17,55	215,53
2009	3	117	20,32	268,38
2009	4	151	21,33	308,01
2009	5	163	21,95	333,36
2009	6	172	22,64	350,30
2009	7	108	22,32	360,08
2009	8	47	21,74	323,11
2009	9	6	20,42	336,83
2009	9<	3	18,83	329,67
2010	1	209	8,72	89,70
2010	2	66	17,12	193,15
2010	3	132	19,96	251,07
2010	4	130	21,14	296,28
2010	5	152	21,75	318,44
2010	6	147	21,92	333,63
2010	7	108	22,23	349,35
2010	8	50	22,61	355,16
2010	9	19	19,94	324,95
2010	9<	8	18,81	282,38
2011	1	143	9,94	100,29
2011	2	53	15,99	188,43
2011	3	127	19,81	261,67
2011	4	168	20,81	294,01
2011	5	173	21,47	315,86
2011	6	169	22,24	350,09
2011	7	156	22,72	357,91
2011	8	71	21,12	341,10
2011	9	18	20,77	308,39
2011	9<	14	14,61	234,36
2012	1	205	9,51	87,96
2012	2	72	17,68	202,15
2012	3	197	19,99	245,44
2012	4	143	20,71	278,97
2012	5	163	21,22	302,75
2012	6	167	22,84	343,63
2012	7	113	22,23	341,38
2012	8	74	21,59	335,88
2012	9	23	19,64	284,13
2012	9<	20	18,65	259,90

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	247	7,67	77,77
2013	2	78	16,54	197,08
2013	3	183	19,08	256,95
2013	4	150	20,08	290,47
2013	5	189	20,44	297,28
2013	6	148	21,40	334,38
2013	7	96	21,78	347,66
2013	8	76	19,87	321,04
2013	9	15	19,27	313,07
2013	9<	16	17,80	260,69
2014	1	312	9,83	103,92
2014	2	79	16,37	198,92
2014	3	134	19,08	259,48
2014	4	149	19,85	302,93
2014	5	177	20,40	314,72
2014	6	145	21,85	368,46
2014	7	106	21,47	373,19
2014	8	76	21,44	364,03
2014	9	23	20,68	345,57
2014	9<	20	17,63	249,70

Őz érmesarány (%) 1998

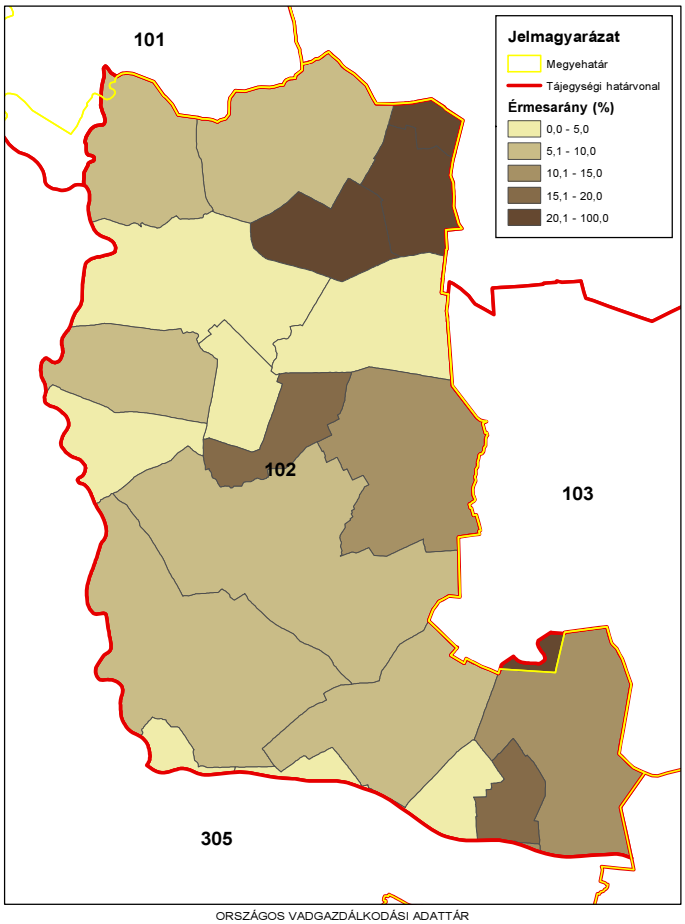

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2003

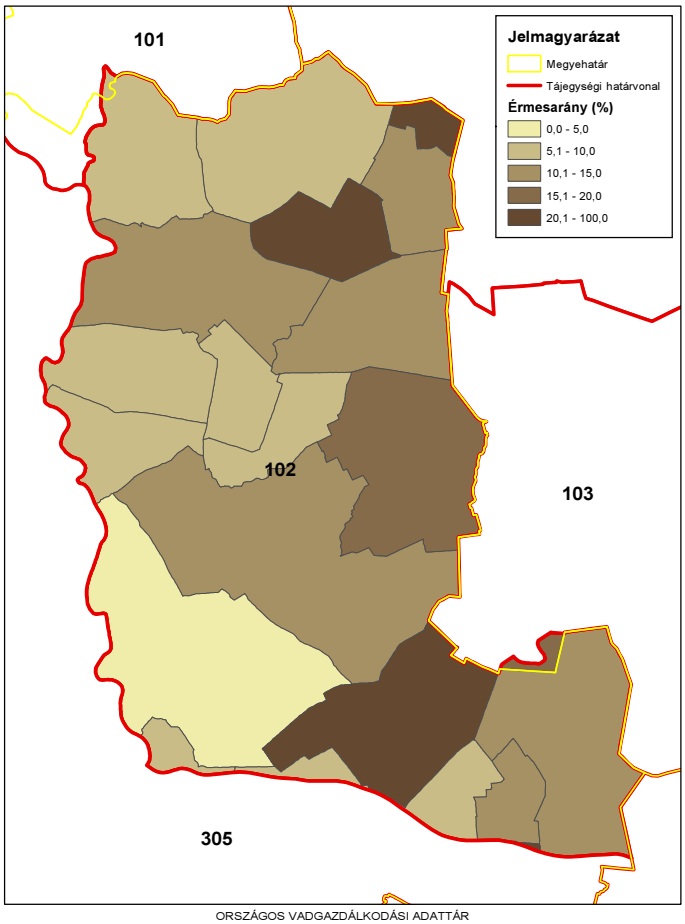

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2008

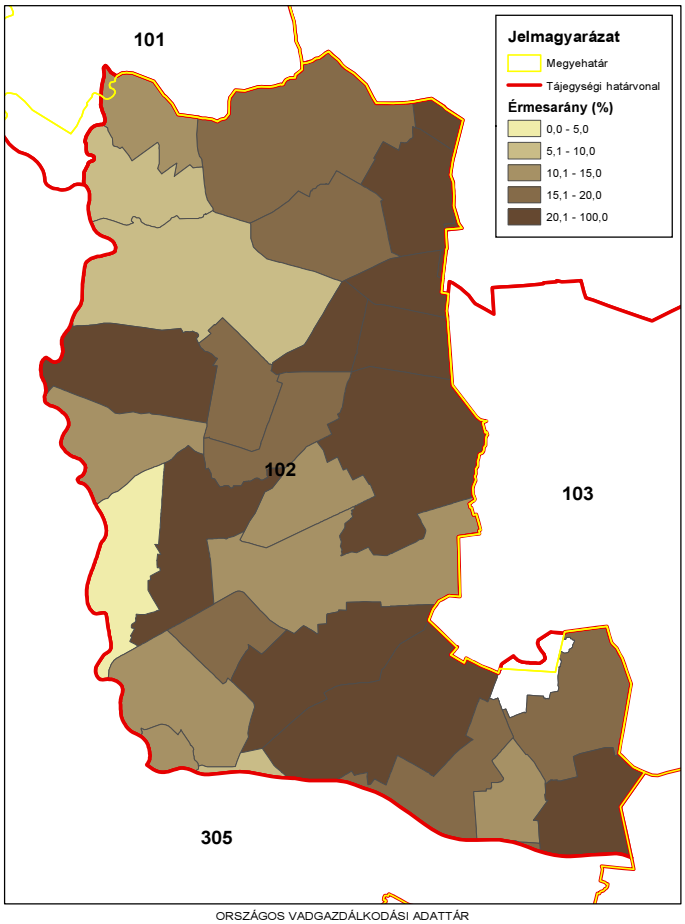

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2014

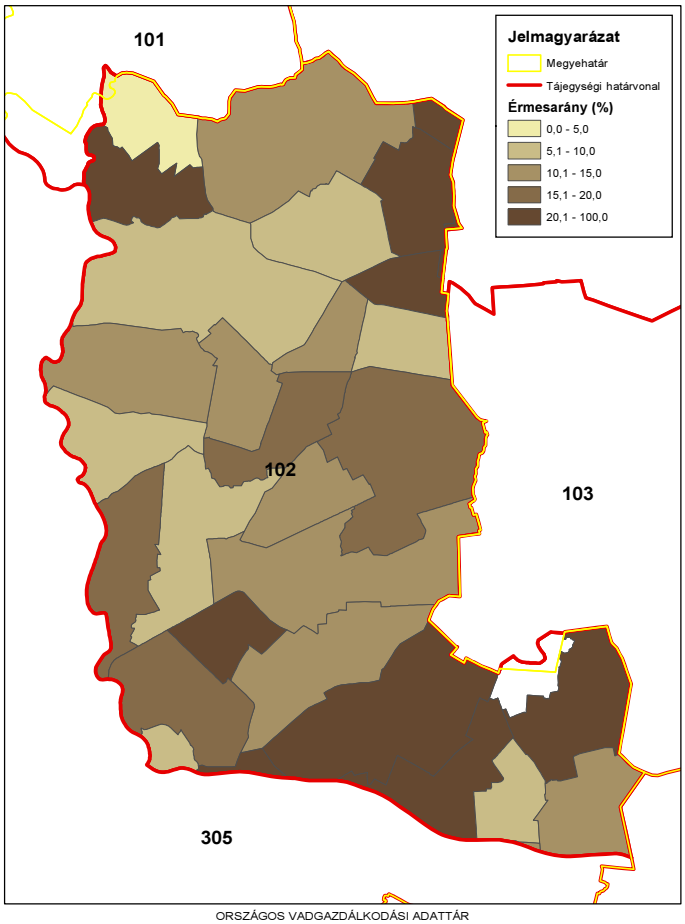

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a **Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegységben** nem fordul elő.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.
A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.
A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
1999	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2000	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2001	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2002	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2003	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2004	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2005	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2006	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2007	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2008	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2009	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2010	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2011	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2012	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2013	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2014	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
Változás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
1999	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2000	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2001	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2002	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2003	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2004	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2005	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2006	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2007	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2008	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2009	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2010	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2011	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2012	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2013	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2014	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	-	-	-	-	-	-	-	-
2008	-	-	-	-	-	-	-	-
2009	-	-	-	-	-	-	-	-
2010	-	-	-	-	-	-	-	-
2011	-	-	-	-	-	-	-	-
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	-	-	-	-	-	-	-	-
2014	-	-	-	-	-	-	-	-

A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **102**

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

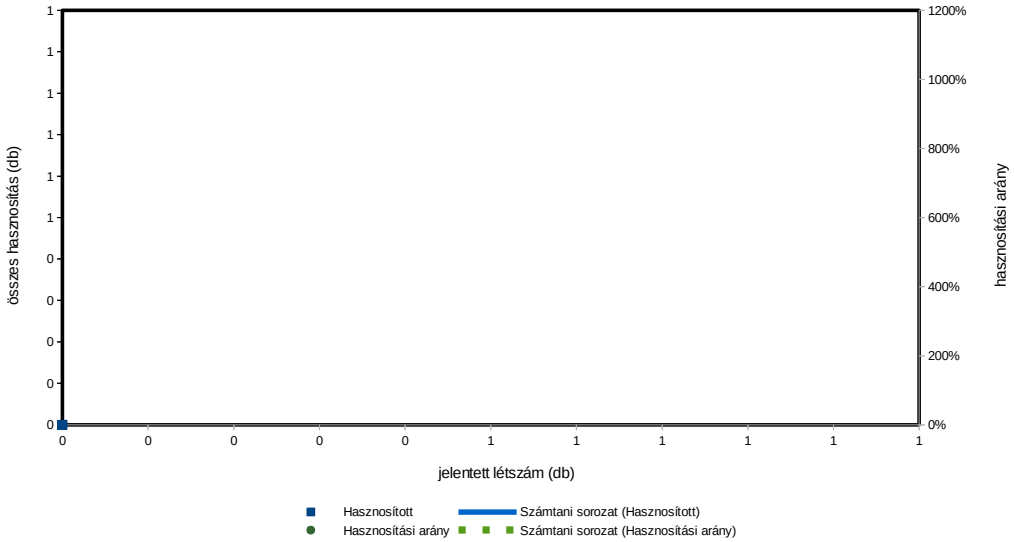

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

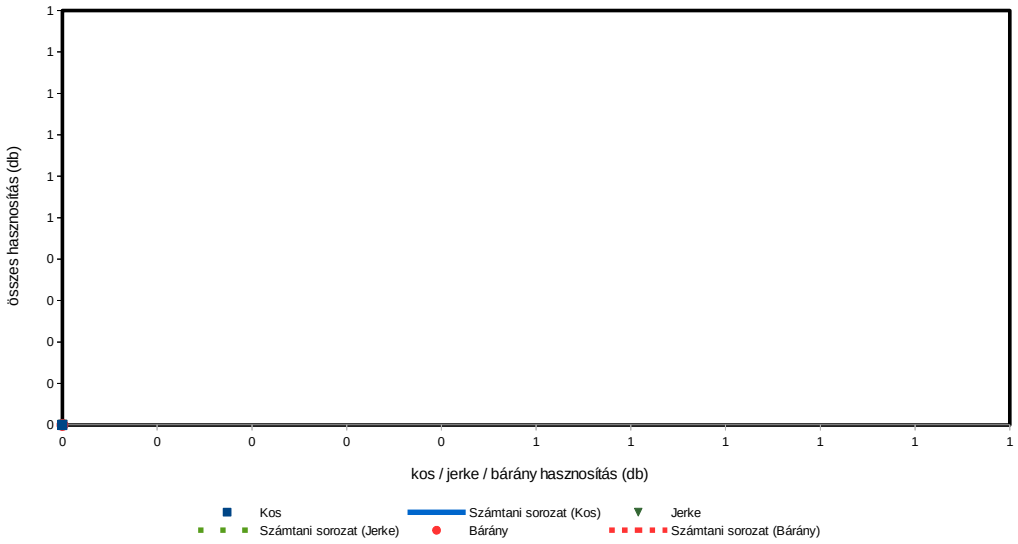

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

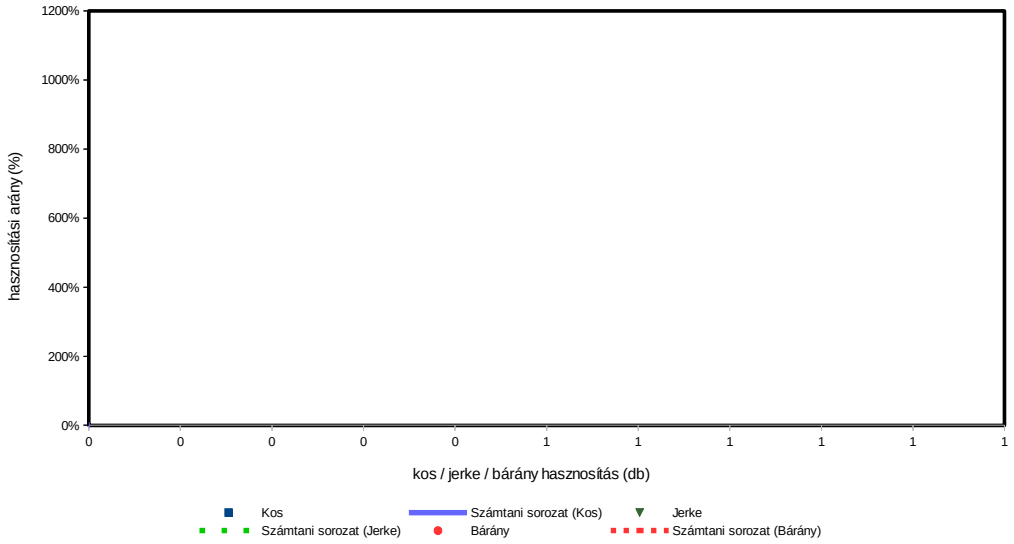

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi létszáma 1998-2014 között rapid növekedést mutatott (20 → 212 pld; **+960%**), miközben a teríték ezt a jelentett létszámot hozzávetőlegesen követte (16→277 pld; +**1631%**). Aggasztó, hogy a vaddisznó esetében kimutatható, hogy a vadgazdálkodási jelentésekben szereplő „becslések" erősen korrelálnak az előző évi lelövéssel, azaz inkább a vadászati eredmény indexeinek tekinthetők.
- A vadgazdálkodási tájegység 2007-2014 közötti terítéktérképein jól követhető a vaddisznó megtelepedésének északi és nyugati irányból folyamata, ahogy alacsony sűrűségben, de az egész térségben elterjed. Területi kivételnek csupán a középső rész mutatkozik, de máshol lényegében mindenütt ott van.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási arány jellemzően nem érte el a jelentett létszám szintjét (60-80%), az értékek rendszertelenül ingadoztak. A grafikonok jelzik, hogy a hasznosítás számszerű nagysága (db) és a lőtt süldők száma közötti összefüggés a legerősebb, de a hasznosítás aránya (%) nem függött a kan/koca/süldő/malac lelövésektől.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben fenntartott összetétel a vaddisznó terjedését és létszámának növekedését okozza. Az utolsó 5 évet leszámítva a kanokhoz képest nagyon kevés kocát lőttek (1:0.3-0.6) és a süldő és malac lelövés is rendkívül kevés volt (50-60%). Ennek a kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert végeredményben állomány-növelő gazdálkodást eredményezett.
- Figyelembe véve, hogy az Alföldön, teljesen agrár környezetben a vaddisznónak nincs helye, az eddigi hasznosítási gyakorlat eredménytelennek tekinthető. A vaddisznólétszám további növekedésének megállítása érdekében a lelövéseket maximalizálni kell és elsősorban a kocakilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A vaddisznó megjelenése és rohamos elterjedése súlyos kockázat a vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodóira nézve.
- A megtelepedett vaddisznó az intenzív mezőgazdasági rendszerekben rövidesen súlyos károkat okozhat, amik anyagilag ellehetetleníthetik az érintetteket. A jelenlegi vadkárhelyzet még nem veszélyes, de a növekvő trend és az exponenciálisan emelkedő vaddisznólétszám figyelmeztető együttállás.
- A vaddisznó megtelepülésének másik kockázata az apróvadban neki tulajdonítható-tóan keletkező veszteség. A vaddisznó mindenevő faj, ami a tojások, a fiókák és a szaporulat szempontjából többé-kevésbé bizonyított veszteségeket okozhat. Ezek a veszteségek kis sűrűségeknél nem tűnnek fel, de magas egyedszáma esetén az apróvad visszaesése mérhető a vadászati adatok alapján is.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	1	2	17	**20**	2	2	12	0	**16**	200,0%	100,0%	70,6%	**80,0%**
1999	1	3	11	**15**	12	1	0	0	**13**	1200,0%	33,3%	0,0%	**86,7%**
2000	1	2	8	**11**	8	0	8	0	**16**	800,0%	0,0%	100,0%	**145,5%**
2001	3	3	6	**12**	14	8	17	2	**41**	466,7%	266,7%	283,3%	**341,7%**
2002	5	10	17	**32**	17	6	16	2	**41**	340,0%	60,0%	94,1%	**128,1%**
2003	7	10	15	**32**	7	4	8	1	**20**	100,0%	40,0%	53,3%	**62,5%**
2004	6	7	20	**33**	11	3	7	0	**21**	183,3%	42,9%	35,0%	**63,6%**
2005	5	6	17	**28**	8	2	2	0	**12**	160,0%	33,3%	11,8%	**42,9%**
2006	4	6	15	**25**	7	4	4	0	**15**	175,0%	66,7%	26,7%	**60,0%**
2007	10	12	39	**61**	17	5	22	0	**44**	170,0%	41,7%	56,4%	**72,1%**
2008	14	13	46	**73**	19	6	38	5	**68**	135,7%	46,2%	82,6%	**93,2%**
2009	18	28	62	**108**	19	11	41	9	**80**	105,6%	39,3%	66,1%	**74,1%**
2010	20	38	64	**122**	34	30	64	8	**136**	170,0%	78,9%	100,0%	**111,5%**
2011	38	66	101	**205**	31	23	83	19	**156**	81,6%	34,8%	82,2%	**76,1%**
2012	42	55	87	**184**	55	52	131	60	**298**	131,0%	94,5%	150,6%	**162,0%**
2013	56	83	172	**311**	70	84	128	19	**301**	125,0%	101,2%	74,4%	**96,8%**
2014	35	58	119	**212**	49	59	124	45	**277**	140,0%	101,7%	104,2%	**130,7%**
Változás	3400,0%	2800,0%	600,0%	960,0%	2350,0%	2850,0%	933,3%	2150,0%	1631,3%	-30,0%	1,7%	47,6%	63,3%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	2,00	17,00	***8,50***	1	1,00	6,00	0,00	***6,00***	***0,00***	***6,00***
1999	1	3,00	11,00	***3,67***	1	0,08	0,00	0,00	***0,00***	***0,00***	***0,00***
2000	1	2,00	8,00	***4,00***	1	0,00	1,00	0,00	**-**	**-**	**-**
2001	1	1,00	2,00	***2,00***	1	0,57	1,21	0,14	***2,13***	***0,25***	***2,38***
2002	1	2,00	3,40	***1,70***	1	0,35	0,94	0,12	***2,67***	***0,33***	***3,00***
2003	1	1,43	2,14	***1,50***	1	0,57	1,14	0,14	***2,00***	***0,25***	***2,25***
2004	1	1,17	3,33	***2,86***	1	0,27	0,64	0,00	***2,33***	***0,00***	***2,33***
2005	1	1,20	3,40	***2,83***	1	0,25	0,25	0,00	***1,00***	***0,00***	***1,00***
2006	1	1,50	3,75	***2,50***	1	0,57	0,57	0,00	***1,00***	***0,00***	***1,00***
2007	1	1,20	3,90	***3,25***	1	0,29	1,29	0,00	***4,40***	***0,00***	***4,40***
2008	1	0,93	3,29	***3,54***	1	0,32	2,00	0,26	***6,33***	***0,83***	***7,17***
2009	1	1,56	3,44	***2,21***	1	0,58	2,16	0,47	***3,73***	***0,82***	***4,55***
2010	1	1,90	3,20	***1,68***	1	0,88	1,88	0,24	***2,13***	***0,27***	***2,40***
2011	1	1,74	2,66	***1,53***	1	0,74	2,68	0,61	***3,61***	***0,83***	***4,43***
2012	1	1,31	2,07	***1,58***	1	0,95	2,38	1,09	***2,52***	***1,15***	***3,67***
2013	1	1,48	3,07	***2,07***	1	1,20	1,83	0,27	***1,52***	***0,23***	***1,75***
2014	1	1,66	3,40	***2,05***	1	1,20	2,53	0,92	***2,10***	***0,76***	***2,86***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	5,0%	10,0%	85,0%	100%	12,5%	12,5%	75,0%	0,0%	100%	**50,0%**	**75,0%**
1999	6,7%	20,0%	73,3%	100%	92,3%	7,7%	0,0%	0,0%	100%	**92,3%**	**0,0%**
2000	9,1%	18,2%	72,7%	100%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100%	**100,0%**	**50,0%**
2001	25,0%	25,0%	50,0%	100%	34,1%	19,5%	41,5%	4,9%	100%	**63,6%**	**46,3%**
2002	15,6%	31,3%	53,1%	100%	41,5%	14,6%	39,0%	4,9%	100%	**73,9%**	**43,9%**
2003	21,9%	31,3%	46,9%	100%	35,0%	20,0%	40,0%	5,0%	100%	**63,6%**	**45,0%**
2004	18,2%	21,2%	60,6%	100%	52,4%	14,3%	33,3%	0,0%	100%	**78,6%**	**33,3%**
2005	17,9%	21,4%	60,7%	100%	66,7%	16,7%	16,7%	0,0%	100%	**80,0%**	**16,7%**
2006	16,0%	24,0%	60,0%	100%	46,7%	26,7%	26,7%	0,0%	100%	**63,6%**	**26,7%**
2007	16,4%	19,7%	63,9%	100%	38,6%	11,4%	50,0%	0,0%	100%	**77,3%**	**50,0%**
2008	19,2%	17,8%	63,0%	100%	27,9%	8,8%	55,9%	7,4%	100%	**76,0%**	**63,2%**
2009	16,7%	25,9%	57,4%	100%	23,8%	13,8%	51,3%	11,3%	100%	**63,3%**	**62,5%**
2010	16,4%	31,1%	52,5%	100%	25,0%	22,1%	47,1%	5,9%	100%	**53,1%**	**52,9%**
2011	18,5%	32,2%	49,3%	100%	19,9%	14,7%	53,2%	12,2%	100%	**57,4%**	**65,4%**
2012	22,8%	29,9%	47,3%	100%	18,5%	17,4%	44,0%	20,1%	100%	**51,4%**	**64,1%**
2013	18,0%	26,7%	55,3%	100%	23,3%	27,9%	42,5%	6,3%	100%	**45,5%**	**48,8%**
2014	16,5%	27,4%	56,1%	100%	17,7%	21,3%	44,8%	16,2%	100%	**45,4%**	**61,0%**

A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **102**

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

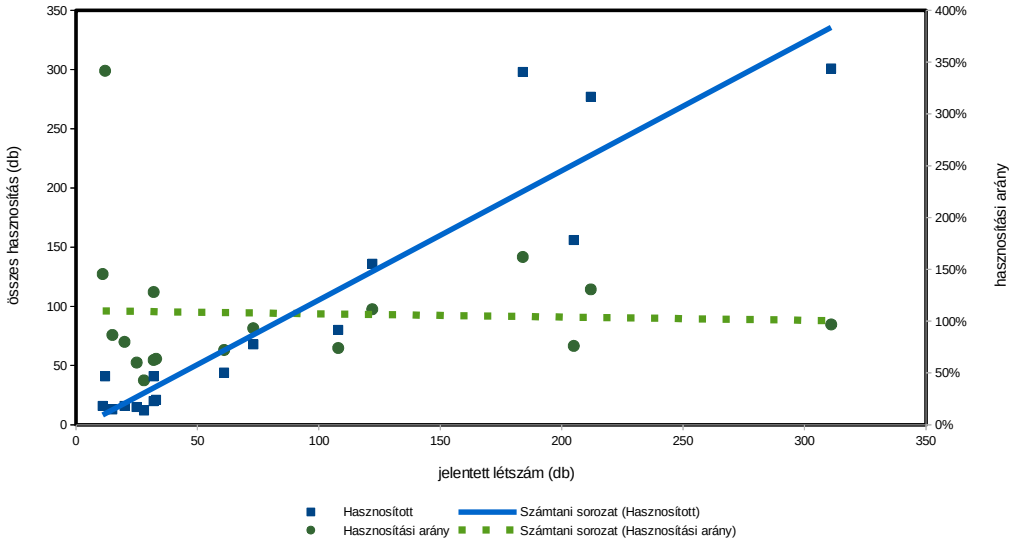

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

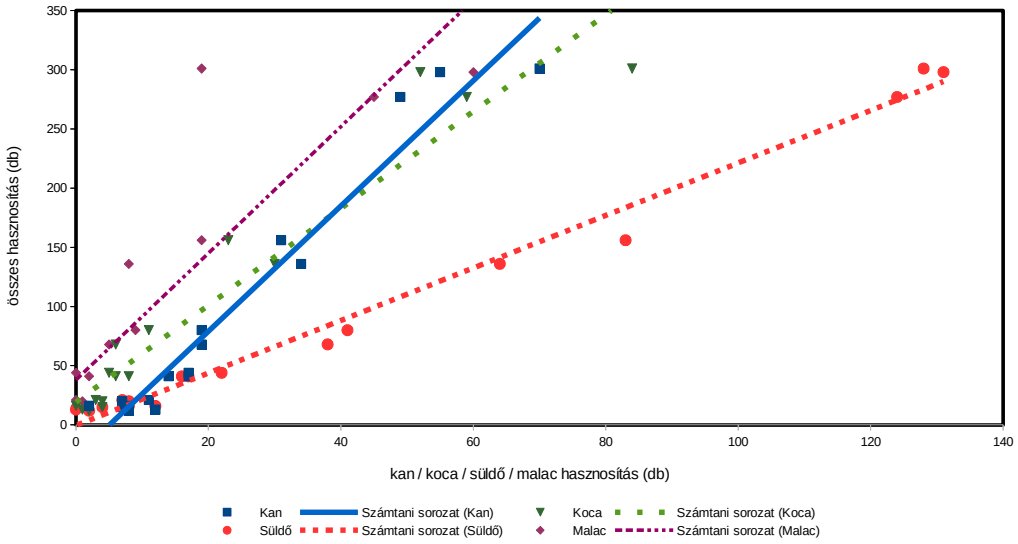

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

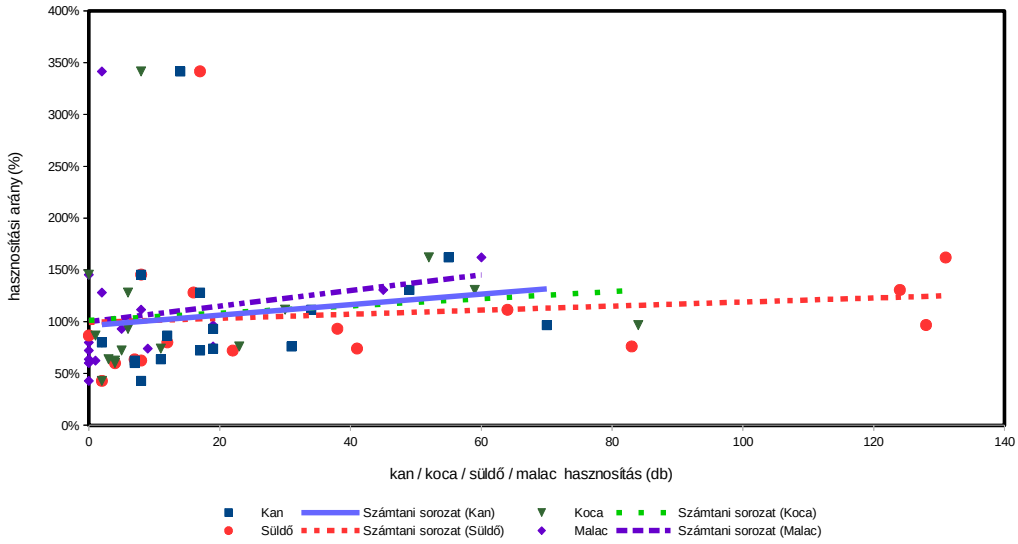

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

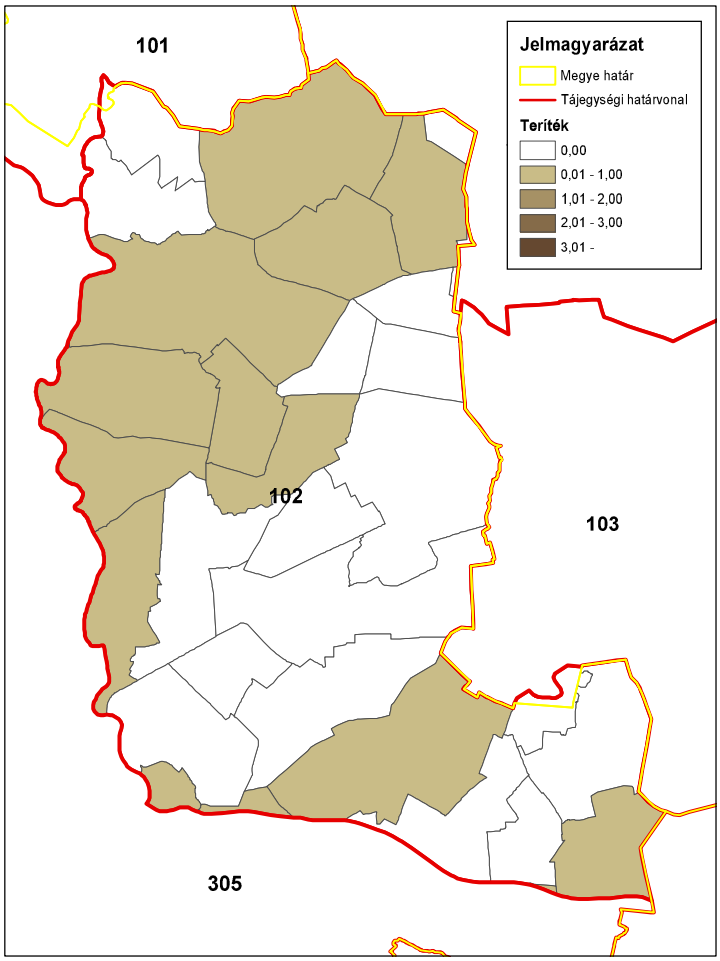

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

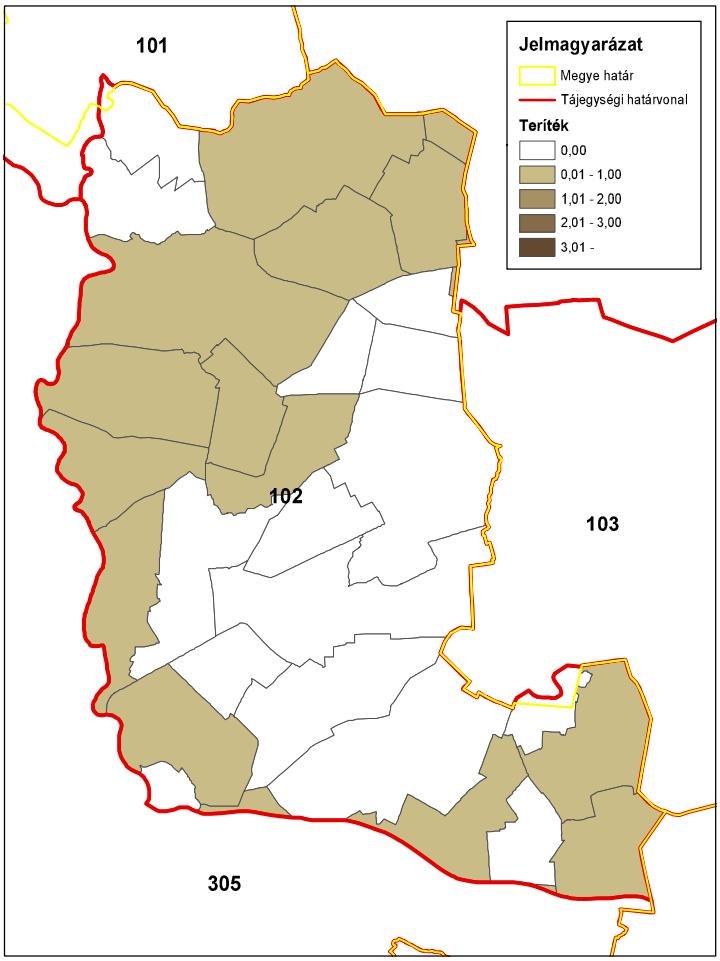

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

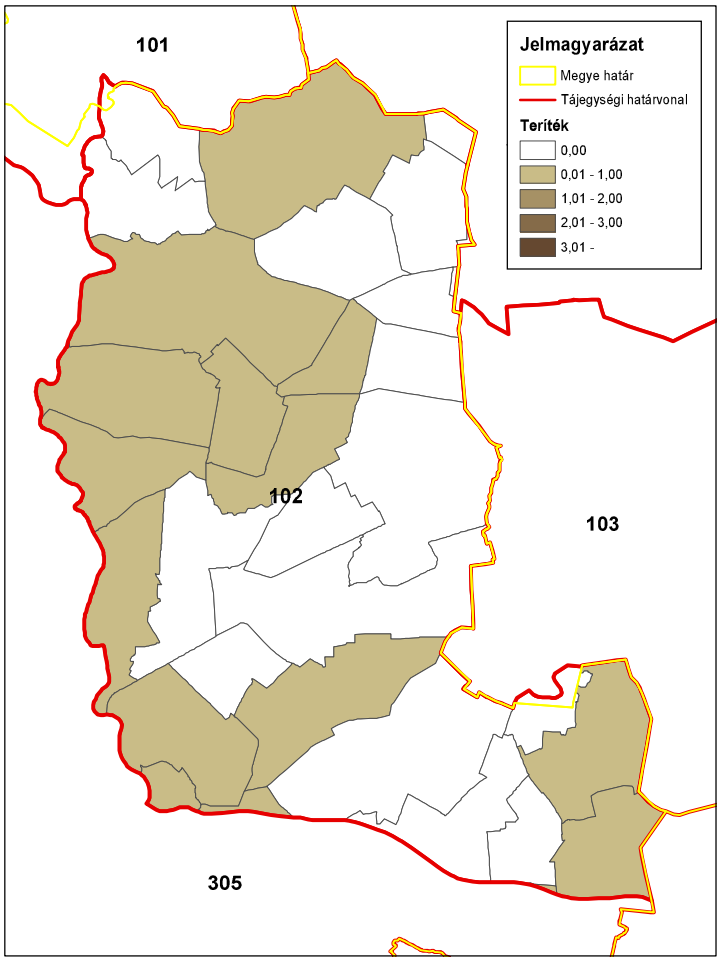

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

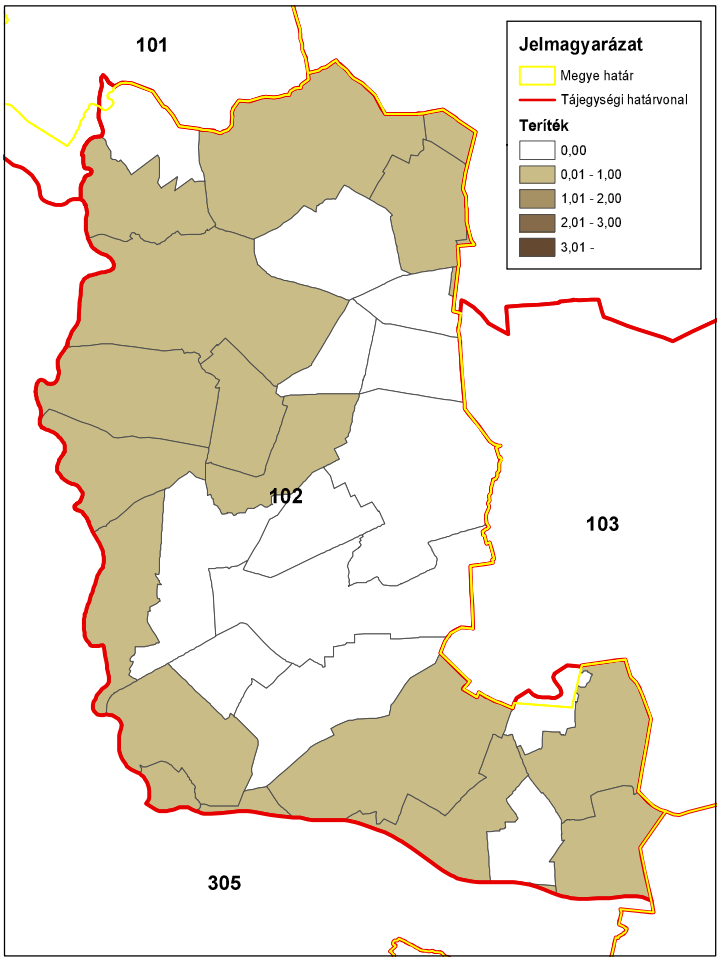

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

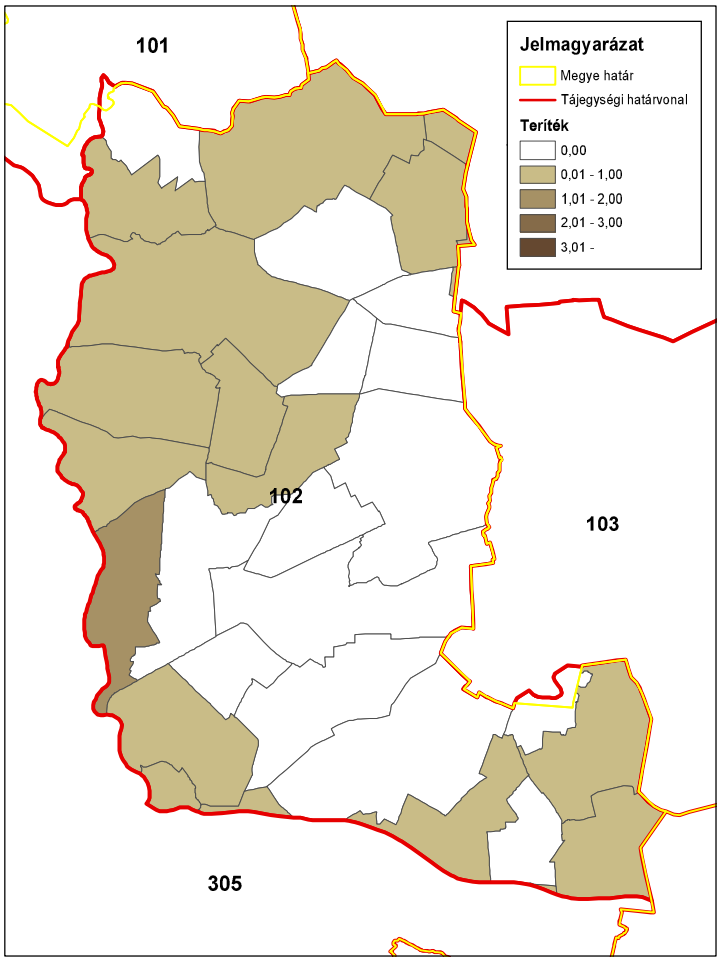

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

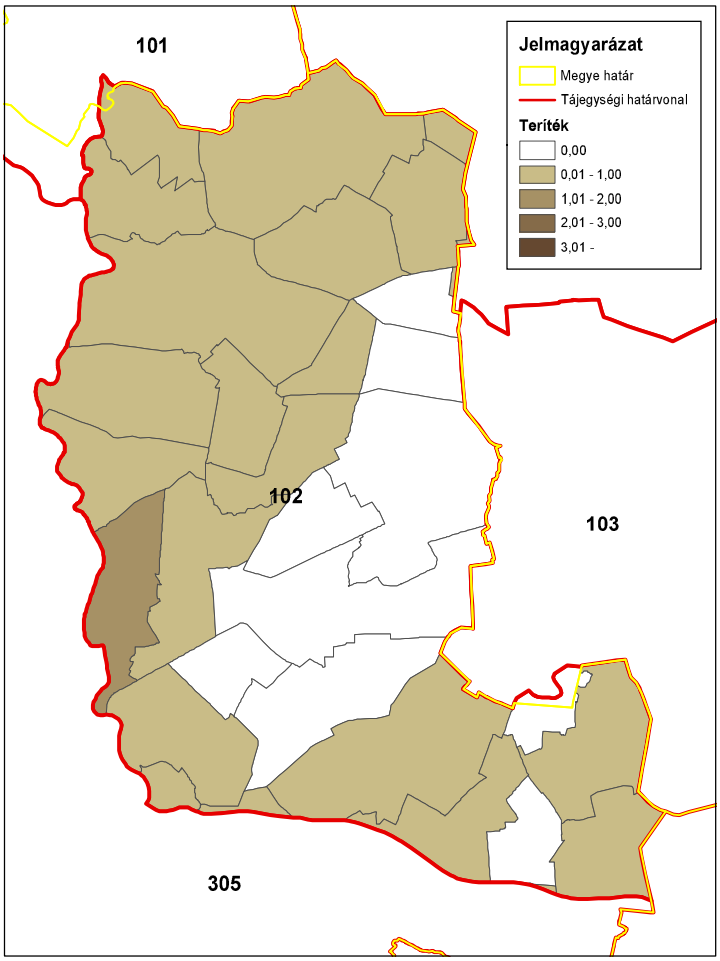

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

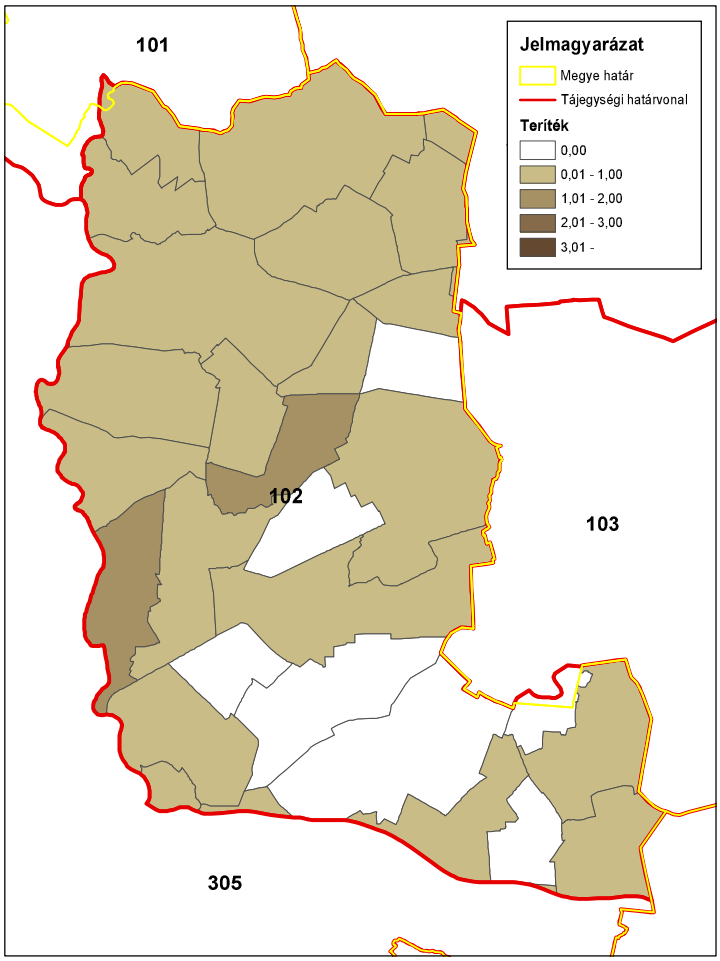

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

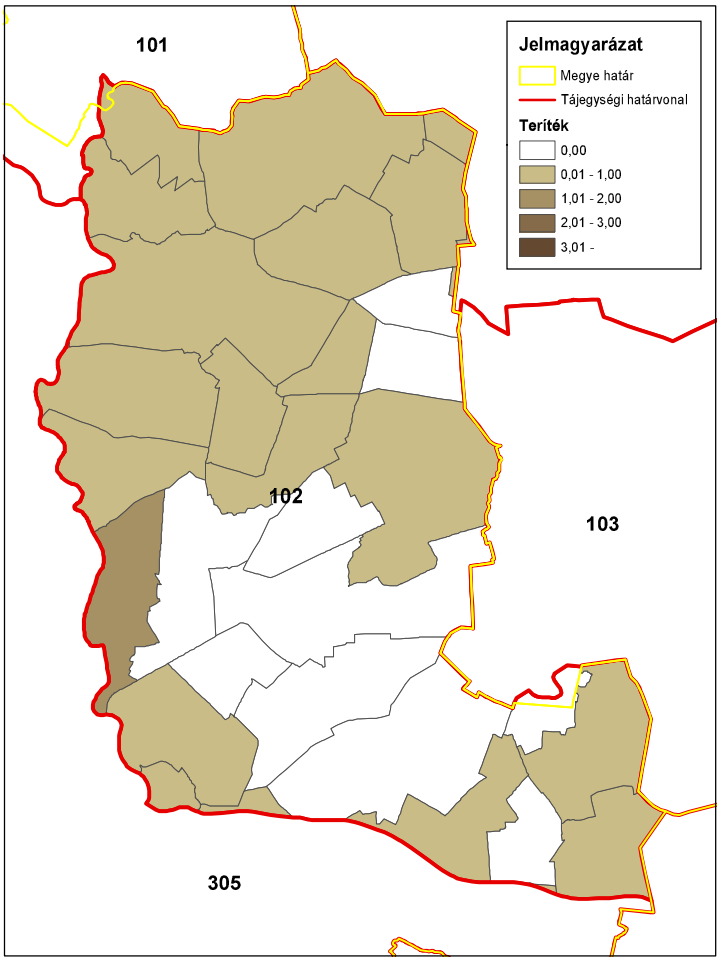

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	1	1	100,0%		1		0,0%	100,0%	0,0%
1999	1	1	100,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2000	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	4	4	100,0%		1	3	0,0%	25,0%	75,0%
2002	4	1	25,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2003	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2004	3	1	33,3%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2005	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2006	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	4	1	25,0%		1		0,0%	100,0%	0,0%
2009	6	5	83,3%	2		3	40,0%	0,0%	60,0%
2010	7	3	42,9%		3		0,0%	100,0%	0,0%
2011	7	5	71,4%	4		1	80,0%	0,0%	20,0%
2012	5	5	100,0%	1	3	1	20,0%	60,0%	20,0%
2013	10	4	40,0%	2		2	50,0%	0,0%	50,0%
2014	16	5	31,3%	2		3	40,0%	0,0%	60,0%

A 102. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

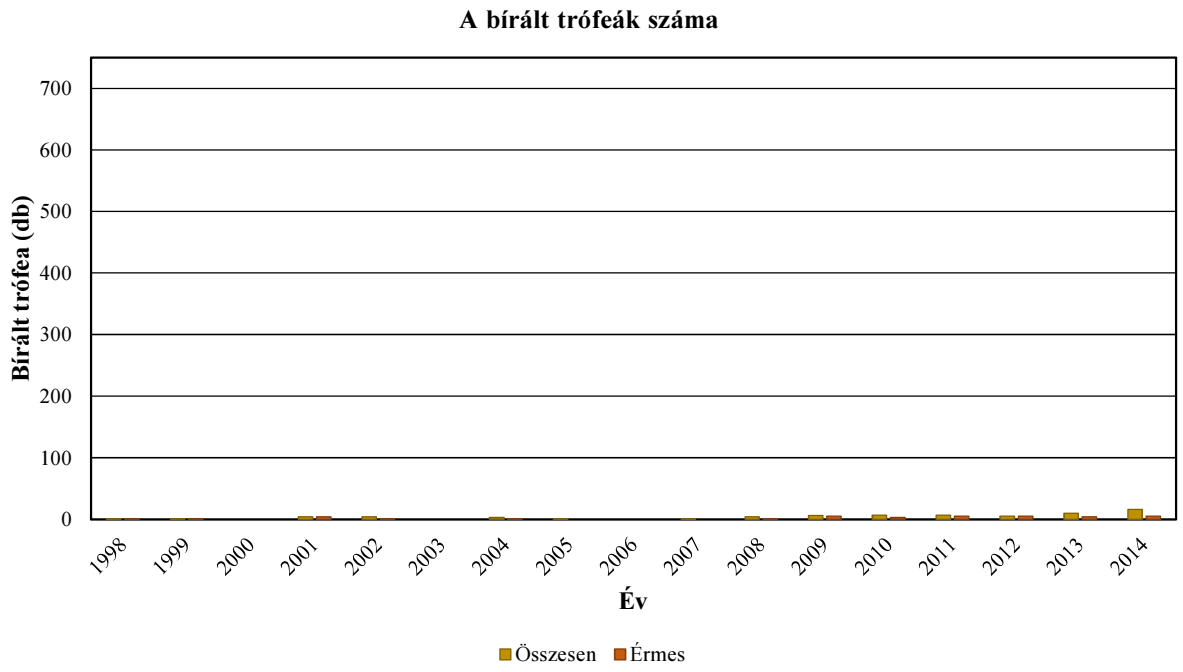

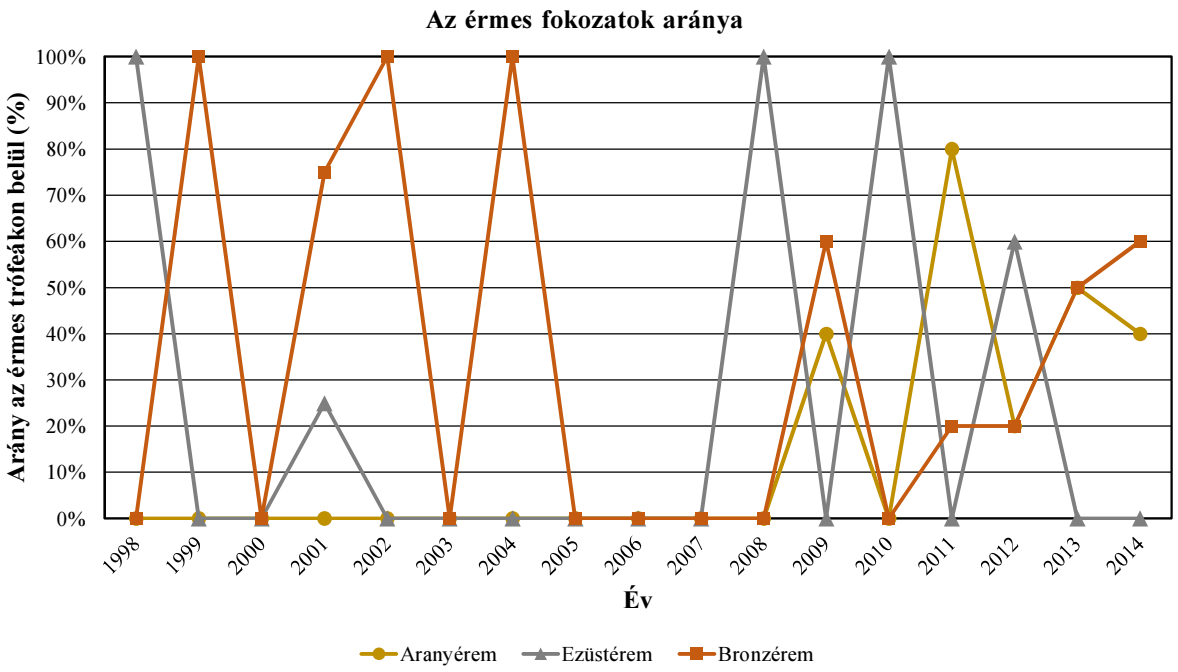

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

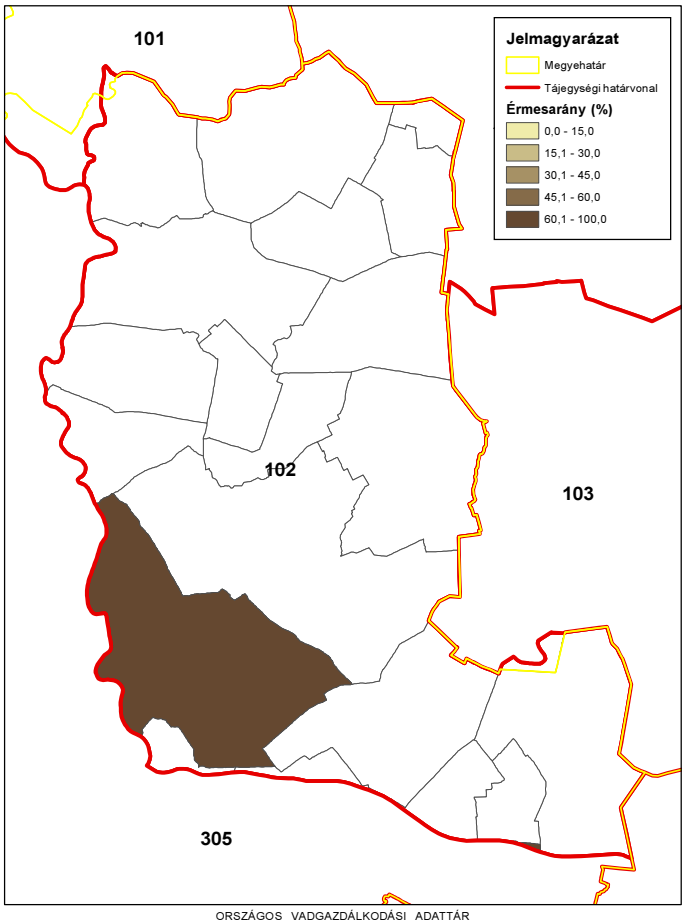

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

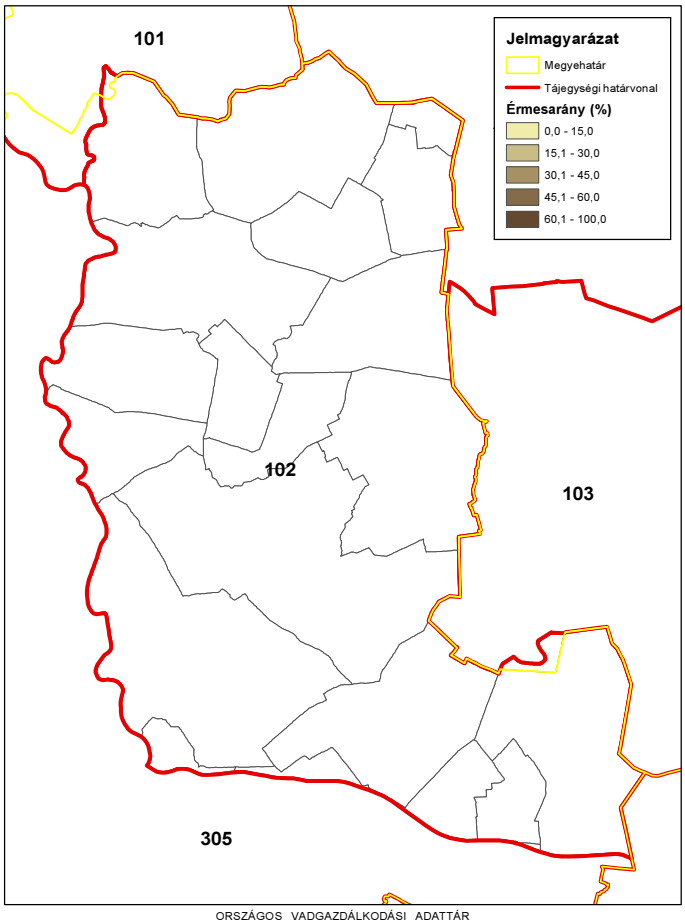

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

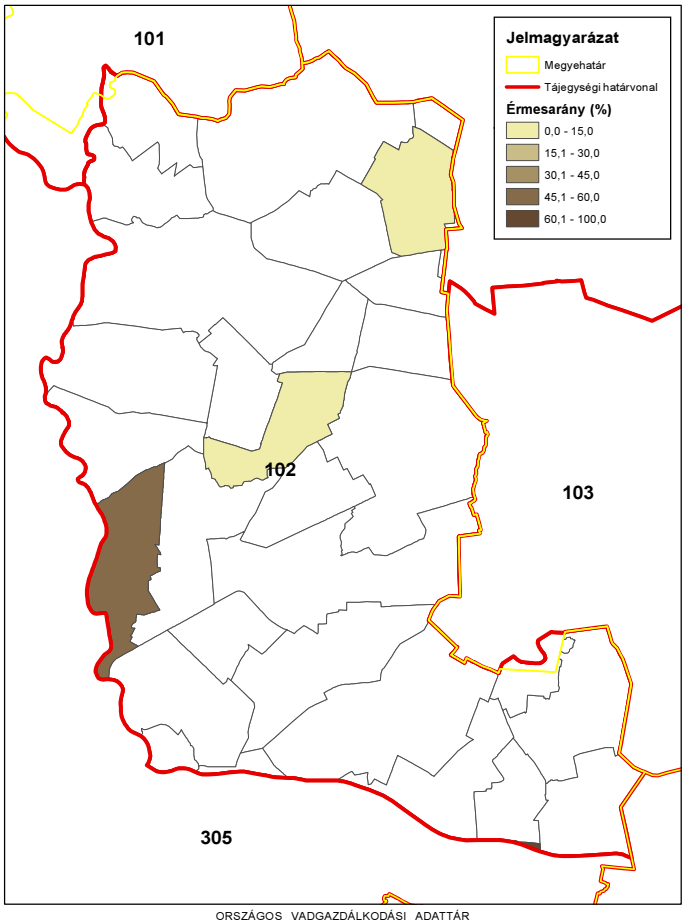

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

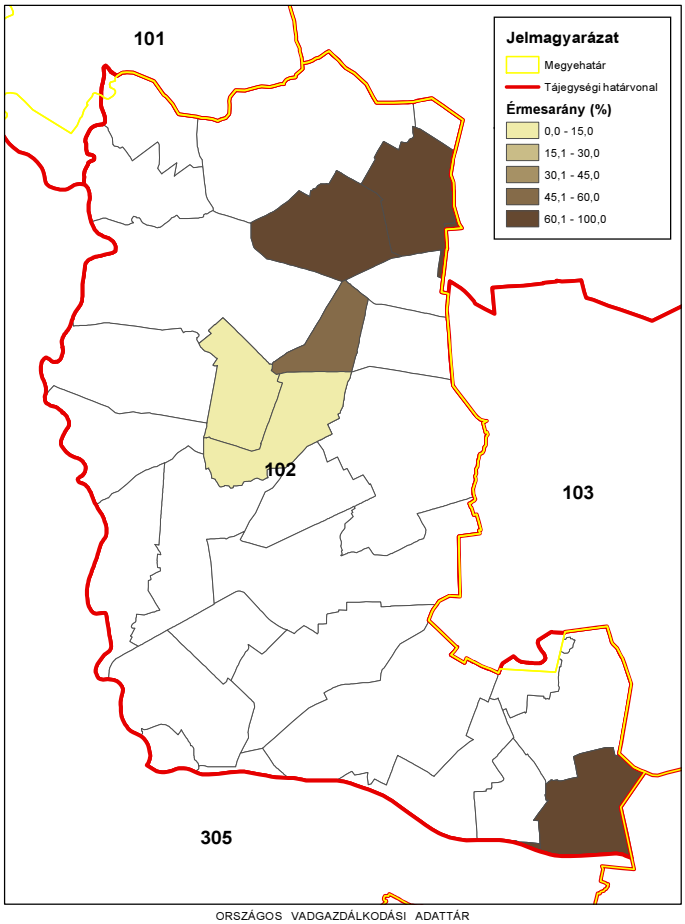

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegység (102)** területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között alapvetően állandó volt, bár voltak nagyobb kilengések (18 – 28 ezer). A lelövések 2002-ig megduplázódtak, majd jelentősen visszaestek (5,1 ezer pld). 2009-ig újra emelkedett a lelövések száma (8 ezer), amit egy újabb nagy esés követett (5,3 ezer pld). Az élő befogások az első négy évben megkétszereződtek (5,2 → 11 ezer), de utána lecsökkent és jelentős ingadozást mutatott (2,3 – 9,7 ezer pld).
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között nincs összefüggés. Ez magyarázható a februári "becslések" használhatóságával és azzal is, hogy a nyúl hasznosítása inkább szokásokon alapul és kevésbé tényadatokon.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított arányát tekintve nem változott a lelövések és a befogások aránya (46% - 54%), egy kiugró évet leszámítva (2010-ben 71% - 29 %), amit az akkori rendkívül kedvezőtlen időjárási tényezők magyarázhatnak.
- A déli területekről áttevődött a teríték hangsúlya a középső vadgazdálkodási egységekre, ahol korábban is nagy volt a lelövések száma.
- Összességében a nyúl hasznosításának változása nem volt összhangban a létszám változásával, azaz a hasznosítás növekedése meghaladta az állomány változásából levezethető lehetőségeket.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány az első négy évben jelentősen növekedett majd visszaesett és 2009-ig újra emelkedett. Jól látható a 2003-as és 2010-es rossz években a hasznosítás erős csökkenése (54% → 34% illetve 61% → 29%). Az utolsó években is csökkent a hasznosítás, ami a 2011-es jelentős kiugró érték miatt volt (75%), amivel az előző rossz évet akarhatták behozni a gazdálkodók, de összességében a hasznosítási arány emelkedett az eltelt időszak alatt.
- A hasznosítás összetételében tapasztalható folyamatos igen magas befogási arány (40 - 60%) a törzsállomány hasznosításával veszélyeztetheti az állományt. Ugyanakkor ez a magas hasznosítási arány nem tartható fent folyamatosan, csak akkor,

A mezei nyúl állománya és hasznosítása
ha a populációsűrűség nem ilyen szinten van. Korábbi elemzések is rámutattak, hogy a csongrádi hasznosított mennyiség a jelentett állomány nagyságához viszonyítva túl magas, ilyen magas hasznosított mennyiség Békés és Jász-Nagykun-Szolnok megyében volt, ahol viszont sokkal magasabb a populációsűrűség. • Valószínűleg a tájegységben a mezei nyúl állomány alulbecsült.
A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegység az ország egyik legjobb mezei nyulas térsége. A mezei nyúl meghatározó tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak (több nyúl lelövés emelkedő bevételeket eredményez a külföldi bérvadásztatás által). Ezért a vadgazdálkodási tájegységben a mezei nyúllal való gazdálkodást elsődlegesnek kellene tekinteni. • Az apróvadas jelleget jól mutatja az is, hogy a mezei nyúl lelövések együtt mozognak a fácánhasznosítással. Tehát az itteni vadgazdálkodók még az apróvadra helyezik a hangsúlyt. • Ugyanakkor a mezei nyúl állománya és a hasznosítása az utolsó 5 évben csökkent, aminek oka lehet a vaddisznó rohamos elterjedése, a ragadozók kezelésének korlátai, valamint az agrár környezet változásai is. Bár az is igaz, hogy összességében emelkedett a populációsűrűség, és még inkább a hasznosítás a kezdeti állapothoz képest. Mindettől függetlenül a mezei nyúl jelentőségének megfelelő kezelése a gazdálkodás módszereinek megújítását kívánja.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	21 545	4 344	5 192	**9 536**	45,6%	54,4%	**44,3%**
1999	19 025	4 689	8 053	**12 742**	36,8%	63,2%	**67,0%**
2000	22 415	5 048	8 637	**13 685**	36,9%	63,1%	**61,1%**
2001	23 290	5 932	10 946	**16 878**	35,1%	64,9%	**72,5%**
2002	28 027	8 126	6 979	**15 105**	53,8%	46,2%	**53,9%**
2003	27 620	5 629	3 840	**9 469**	59,4%	40,6%	**34,3%**
2004	20 510	5 520	4 772	**10 292**	53,6%	46,4%	**50,2%**
2005	18 000	5 558	6 013	**11 571**	48,0%	52,0%	**64,3%**
2006	20 235	5 114	5 130	**10 244**	49,9%	50,1%	**50,6%**
2007	18 825	6 121	6 429	**12 550**	48,8%	51,2%	**66,7%**
2008	24 415	7 070	6 824	**13 894**	50,9%	49,1%	**56,9%**
2009	26 470	7 958	8 200	**16 158**	49,3%	50,7%	**61,0%**
2010	27 685	5 662	2 274	**7 936**	71,3%	28,7%	**28,7%**
2011	22 335	7 076	9 631	**16 707**	42,4%	57,6%	**74,8%**
2012	25 060	5 814	6 131	**11 945**	48,7%	51,3%	**47,7%**
2013	24 650	5 183	4 879	**10 062**	51,5%	48,5%	**40,8%**
2014	22 920	5 318	6 193	**11 511**	46,2%	53,8%	**50,2%**
Változás	6,4%	22,4%	19,3%	20,7%	1,4%	-1,2%	13,5%
Minimum	18 000	4 344	2 274	7 936	35,1%	28,7%	28,7%
Maximum	28 027	8 126	10 946	16 878	71,3%	64,9%	74,8%

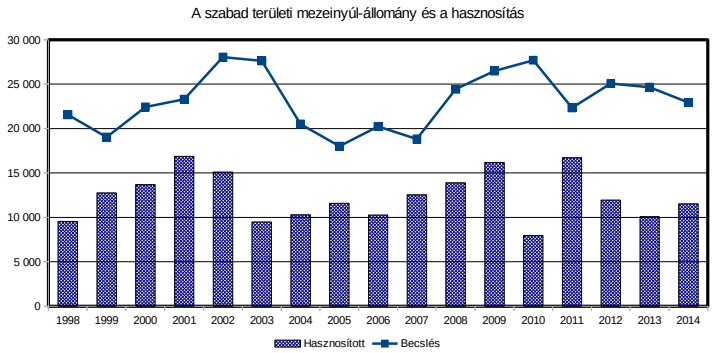

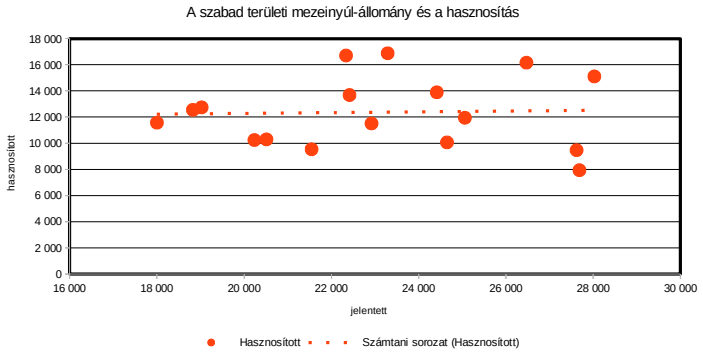

A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **102**

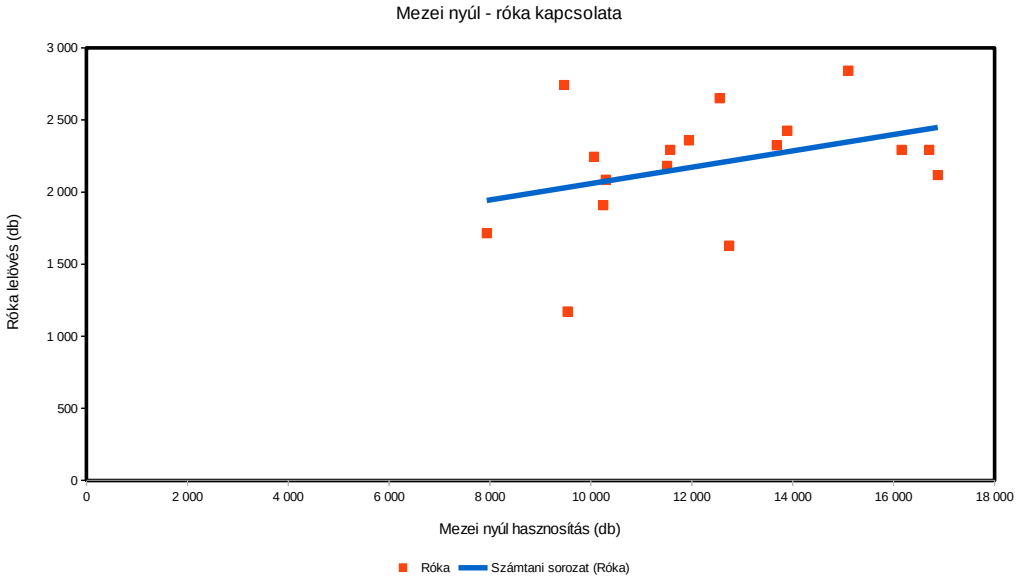

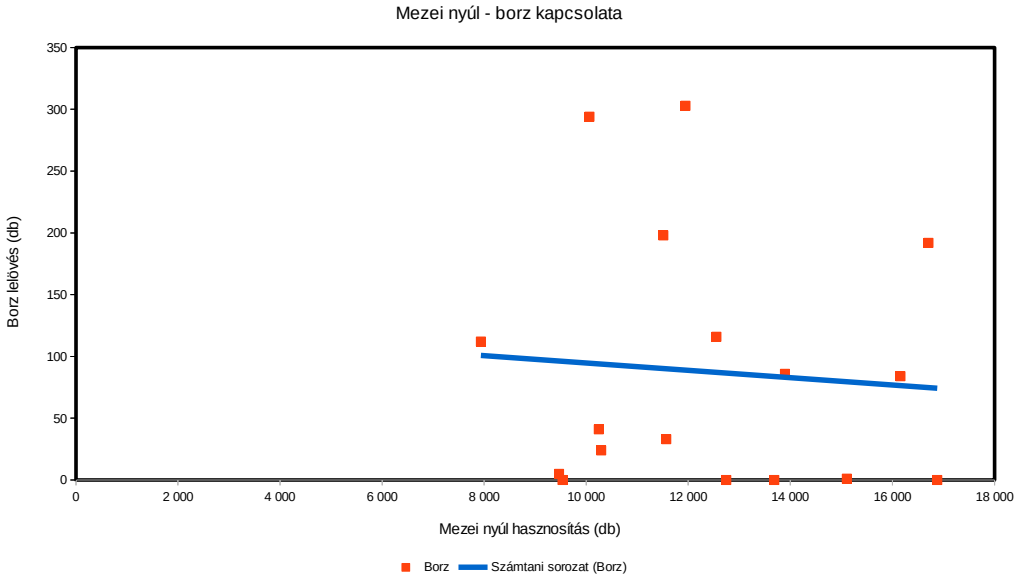

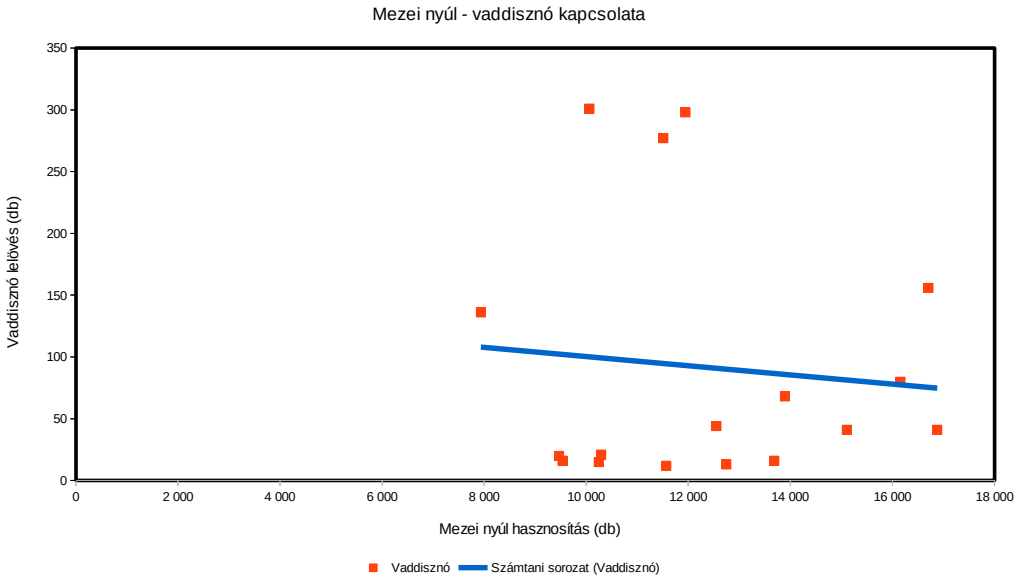

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2007

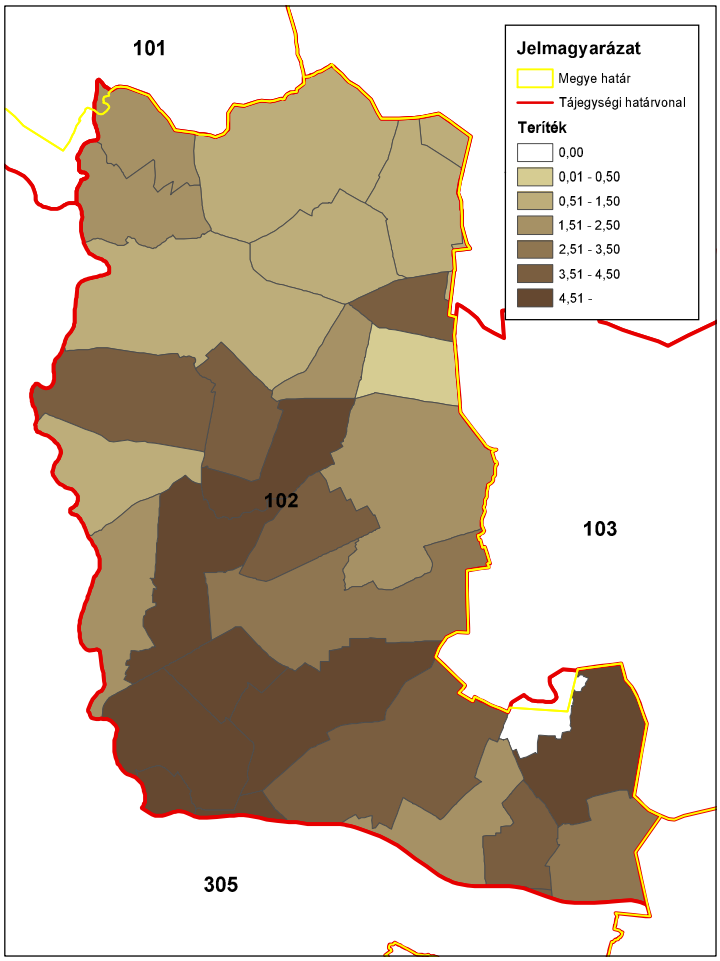

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2008

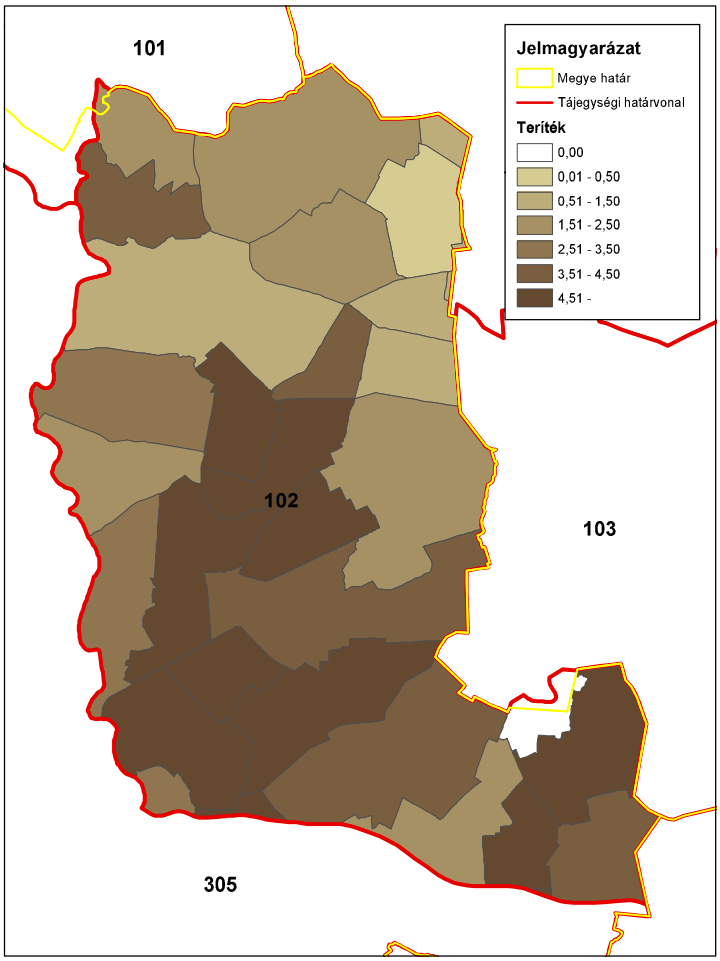

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2009

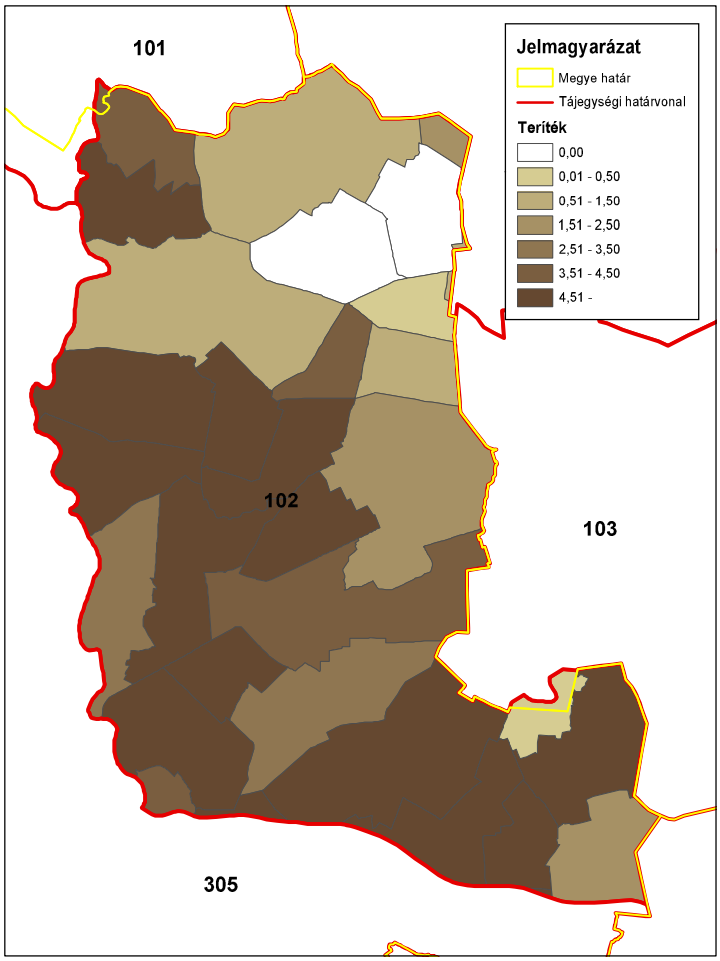

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2010

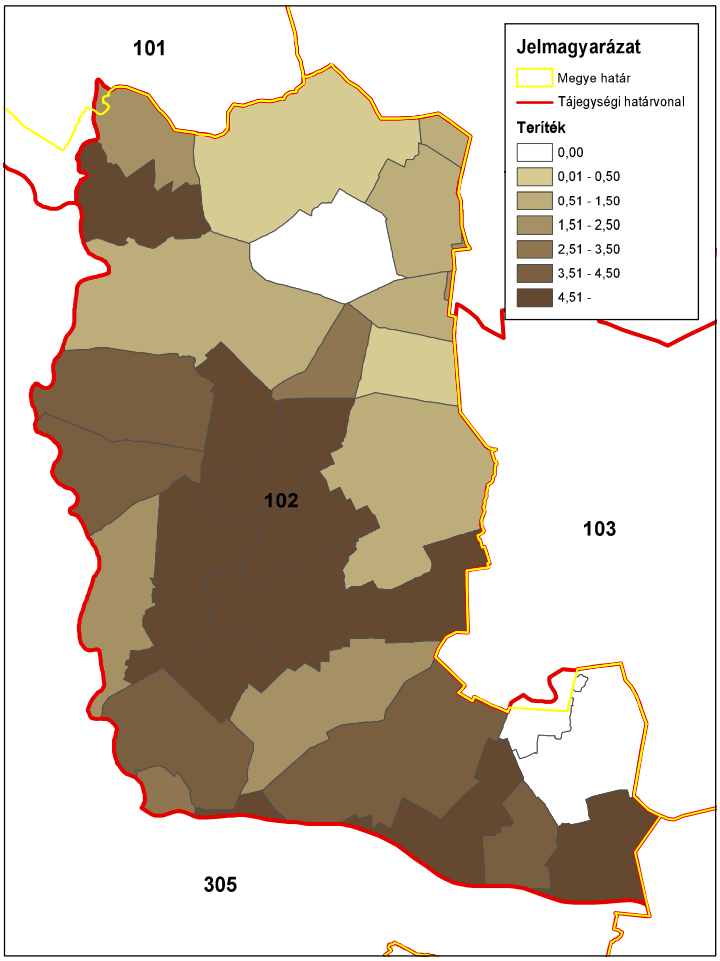

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

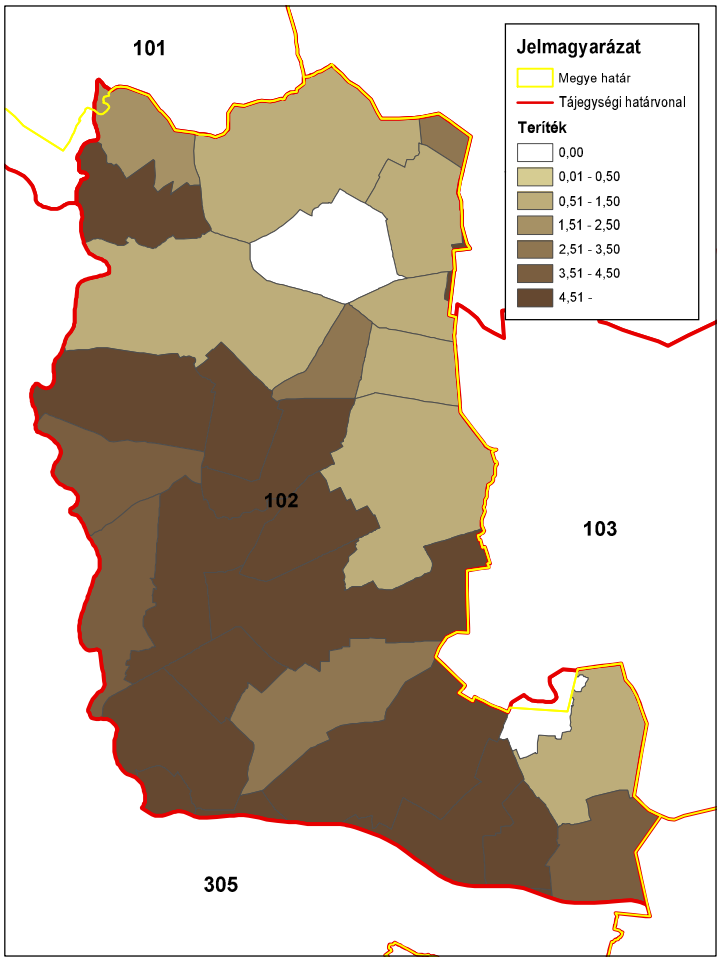

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

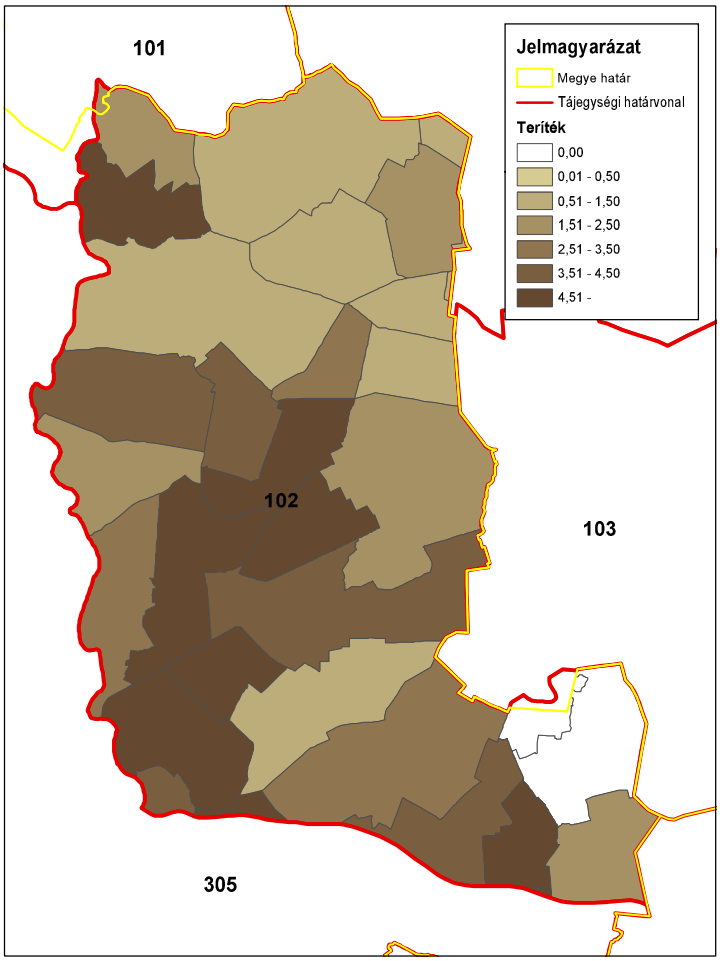

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

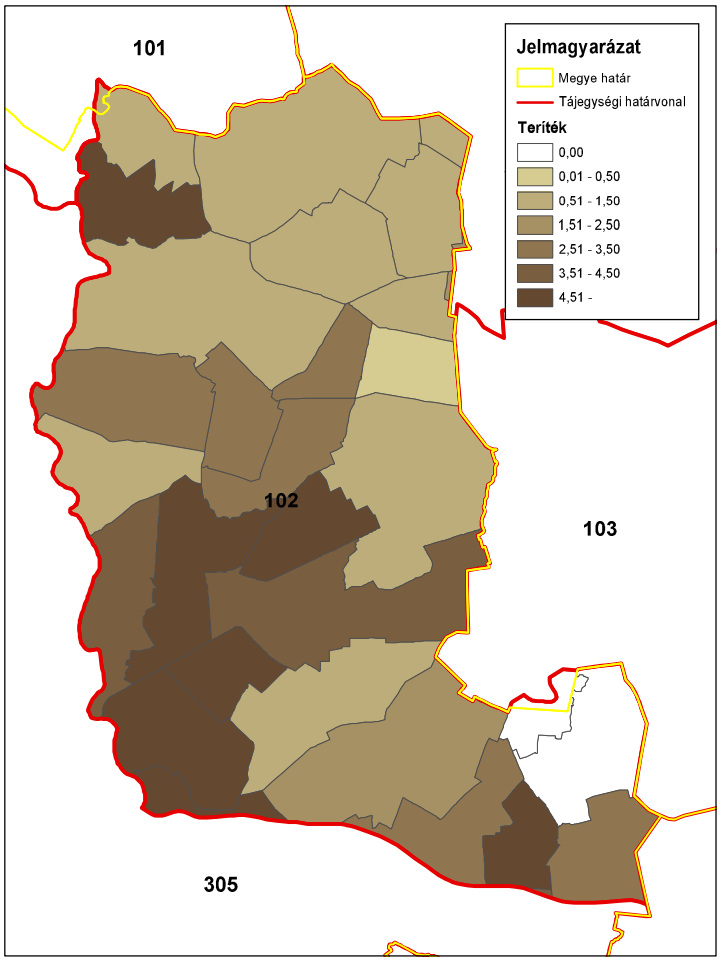

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

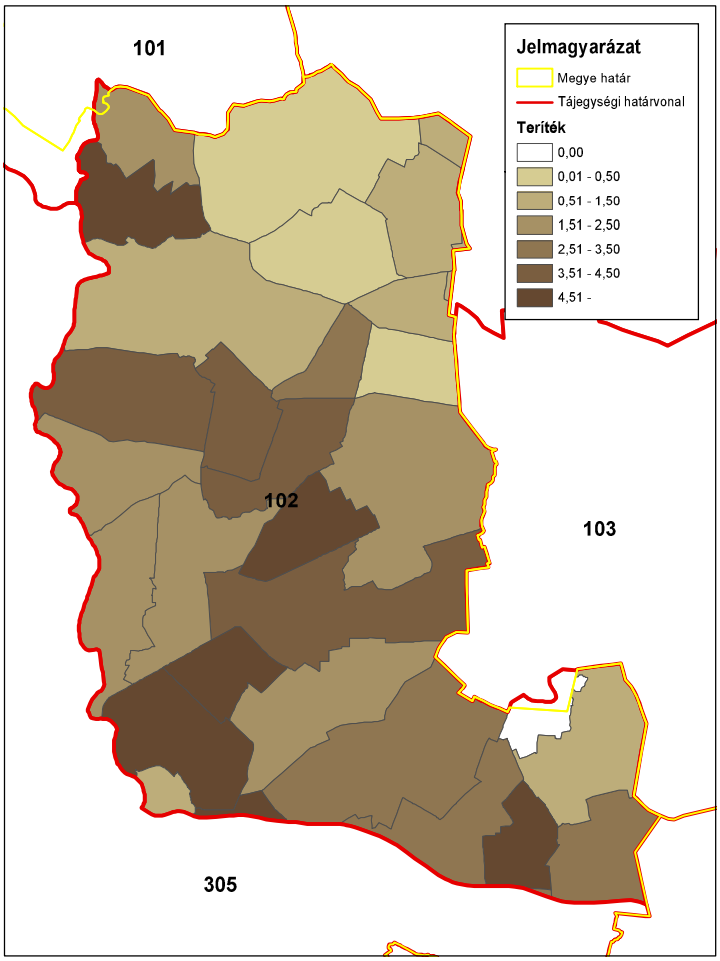

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Maros-Csongrádi** vadgazdálkodási tájegységben a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban jelentősen ingadozott (14.1 ezer - 25.7 ezer között).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma az első tervezési időszakban jelentősen csökkent, a másodikban jelentősen nőtt; így összességében 22%-kal csökkent (35.5 ezer → 27.8 ezer).
- A teríték az első tervezési időszakban jelentősen, a másodikban kisebb mértékben ingadozott (10.5 ezer - 23.2 ezer).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható, hogy a teríték a tájegység északi felében valamivel alacsonyabb, míg a déliben magasabb tartományban ingadozott.
- A **Maros-Csongrádi** vadgazdálkodási tájegységben az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya és a kibocsátás eltérő lefutással, de a két szélső év alapján hasonló mértékben csökkent, amíg a szintén ingadozó teríték viszont így számolva növekedett. Mindez a megfelelő kibocsátástól függő stabil terítéket jelzi, ami viszont a vad állomány túlhasznosításával járhat, így további intenzív kibocsátásokat kényszeríthet ki.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás az első tervezési időszakban erősen ingadozott, de a másodikban emelkedő trendet mutatott (összességében: 42.4-163.7%; 78.5%). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás viszont az első időszakban mutatott emelkedő trendet, míg a másodikban stagnált (45.1-116.3%; 85.1%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év során ingadozó, de főleg a második ciklus miatt növekedő trendet mutatott (16.6-106.9%; 241.9%). A kibocsátás megtérülése érdekében az elmúlt évtizedben valószínűleg túlhasznosították a szabadterületi állományt, de ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett állomány (11/52) és a hasznosítás (9/52) alapján is a felső negyedében található. A szabadterületi állomány, a kibocsátás és a teríték is ingadozó, de az első kettő összességében csökkent, utóbbi növekedett. Mindez a szabadterületi állomány túlhasznosításával, a vad fácánállomány leromlásával járhat. Változatlan intenzitású vadászat és kibocsátás mellett a létszám jelenlegi szintjének további lassú csökkenése jelezhető előre.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	21 603	35 531	16 009	74,1%	45,1%	**24,8%**
1999	16 970	34 250	19 594	115,5%	57,2%	**54,9%**
2000	22 630	23 993	12 048	53,2%	50,2%	**21,4%**
2001	14 105	26 730	23 092	163,7%	86,4%	**106,9%**
2002	22 330	24 972	21 634	96,9%	86,6%	**63,3%**
2003	24 800	21 360	10 514	42,4%	49,2%	**16,6%**
2004	17 000	22 597	15 487	91,1%	68,5%	**51,2%**
2005	19 900	15 107	17 566	88,3%	116,3%	**65,5%**
2006	21 320	16 910	12 779	59,9%	75,6%	**36,1%**
2007	21 560	26 023	20 558	95,4%	79,0%	**59,1%**
2008	24 095	28 160	19 802	82,2%	70,3%	**47,1%**
2009	25 730	30 933	22 410	87,1%	72,4%	**51,0%**
2010	23 690	26 747	17 256	72,8%	64,5%	**39,0%**
2011	18 400	27 775	22 341	121,4%	80,4%	**76,1%**
2012	21 641	24 311	18 203	84,1%	74,9%	**50,4%**
2013	19 332	24 568	17 483	90,4%	71,2%	**52,3%**
2014	17 514	27 780	23 163	132,3%	83,4%	**84,7%**
Változás	-18,9%	-21,8%	44,7%	78,5%	85,1%	241,9%
Minimum	14 105	15 107	10 514	42,4%	45,1%	16,6%
Maximum	25 730	35 531	23 163	163,7%	116,3%	106,9%

A fácánállomány és a hasznosítás

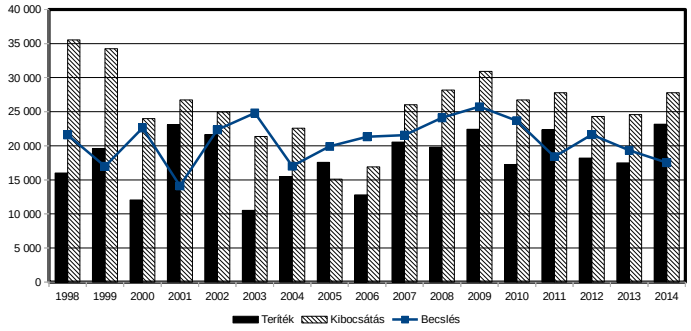

A fácánállomány és a hasznosítás

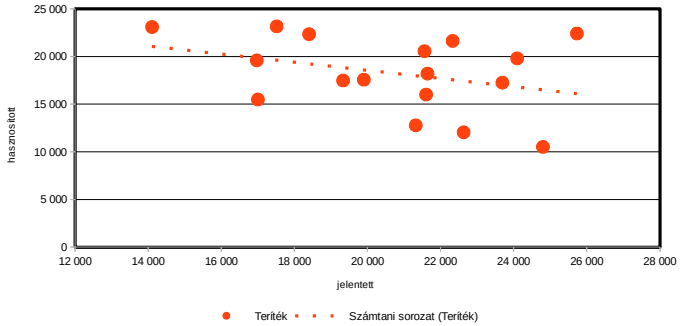

A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **102**

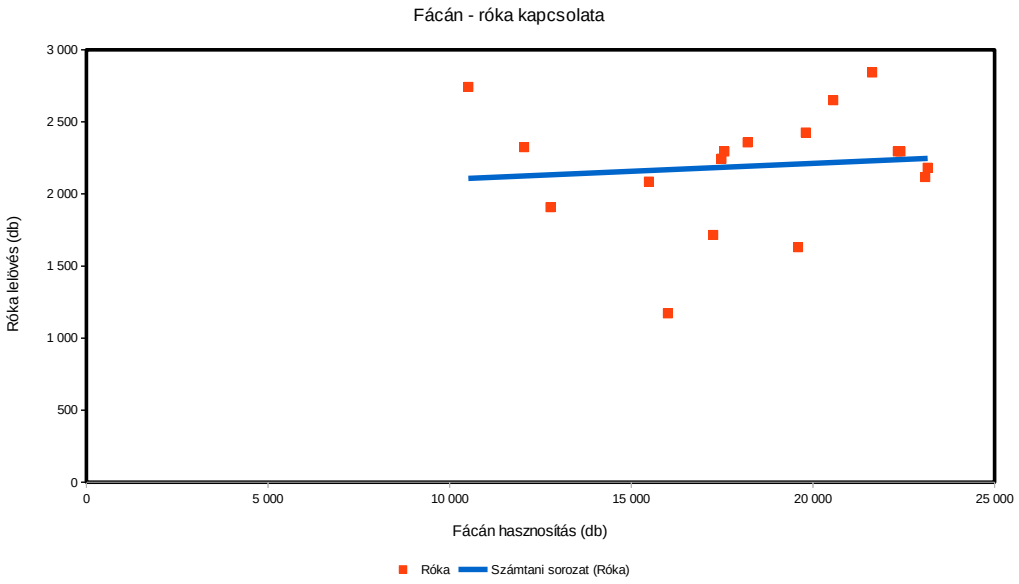

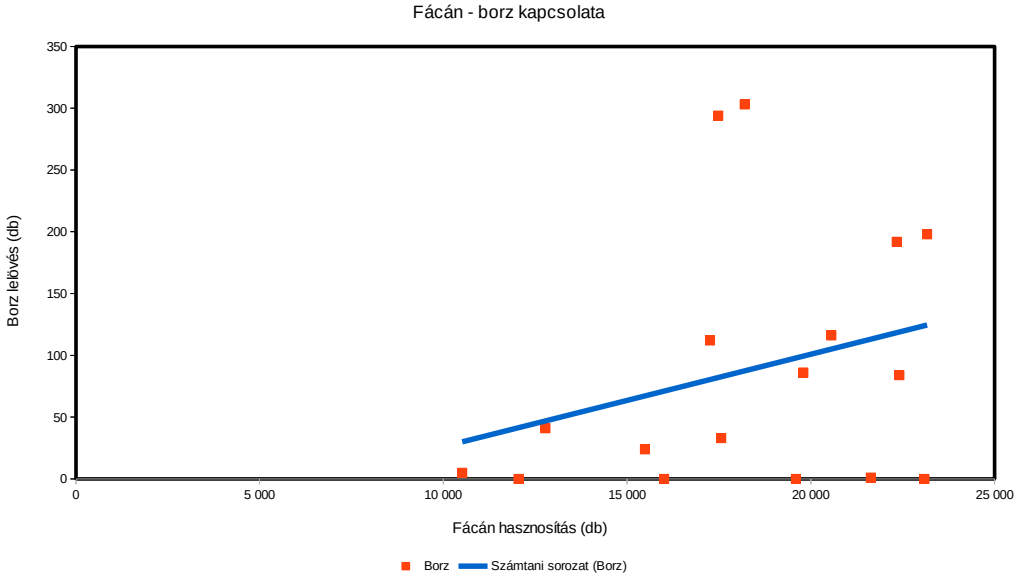

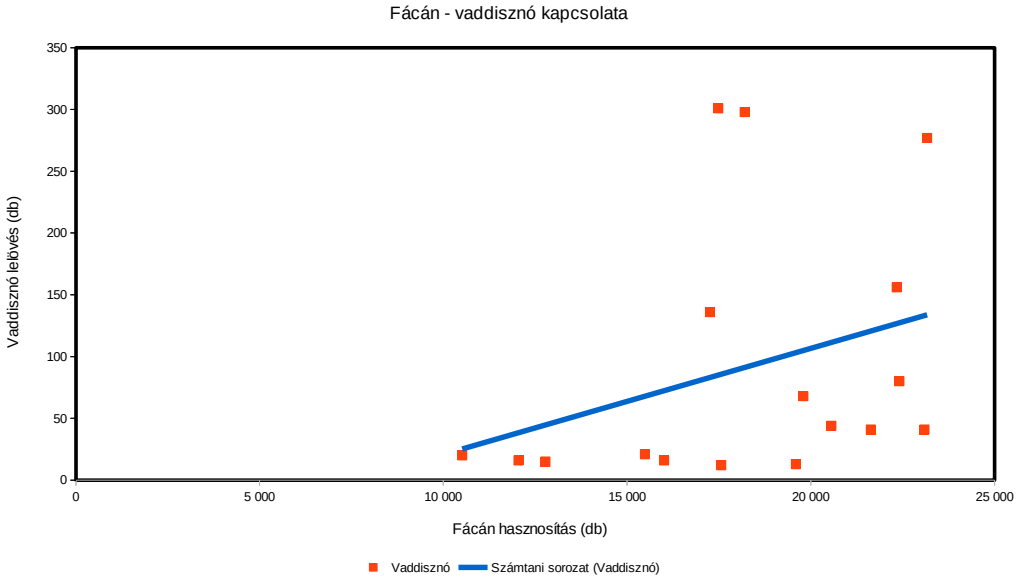

Fácán (teríték - db/km^2) 2007

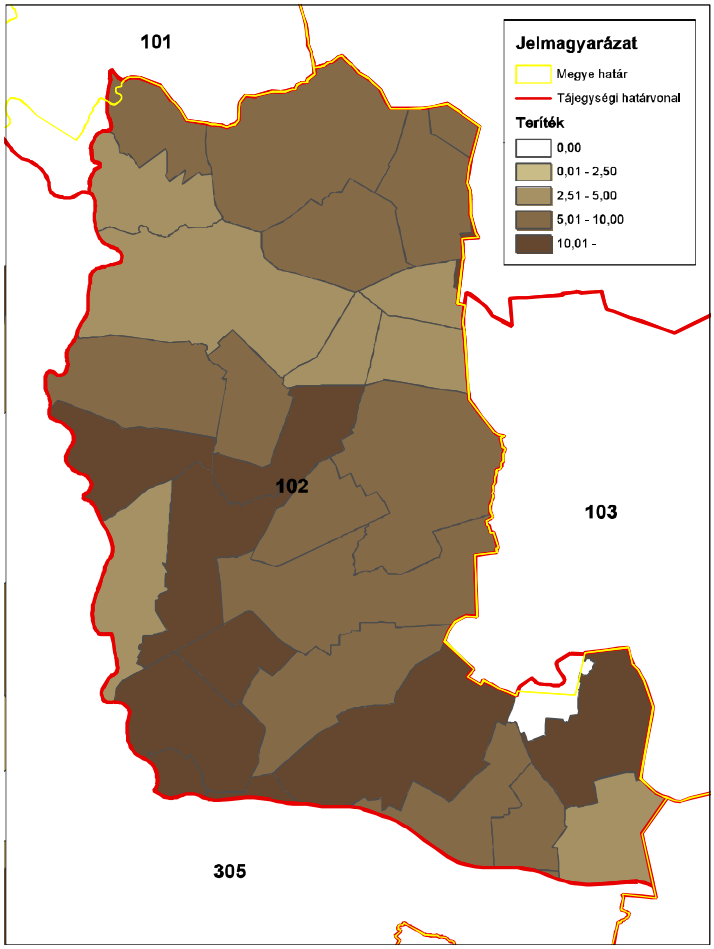

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2008

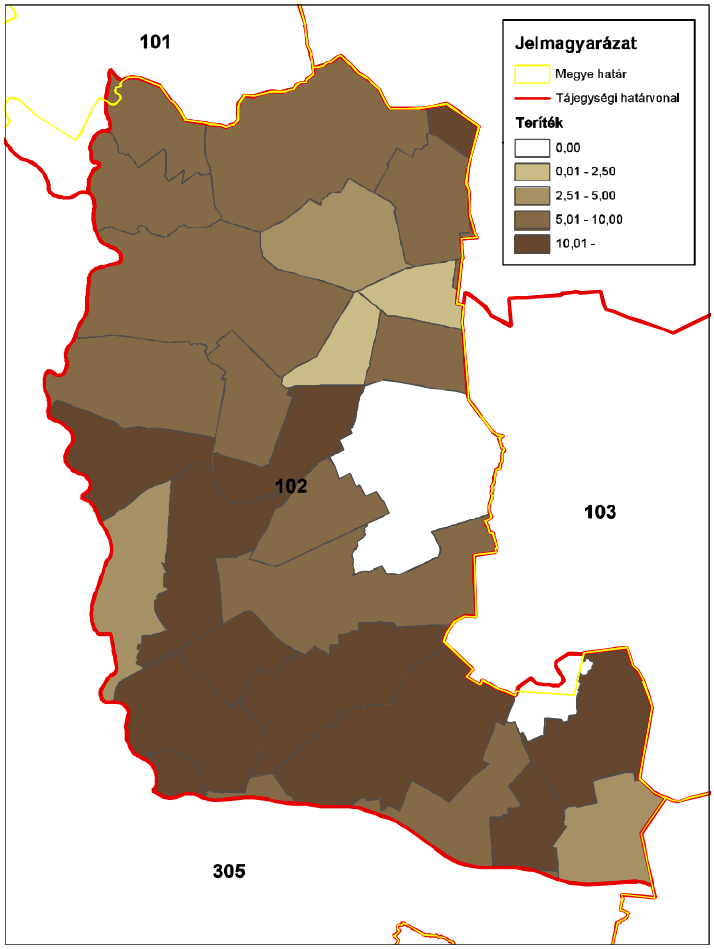

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2009

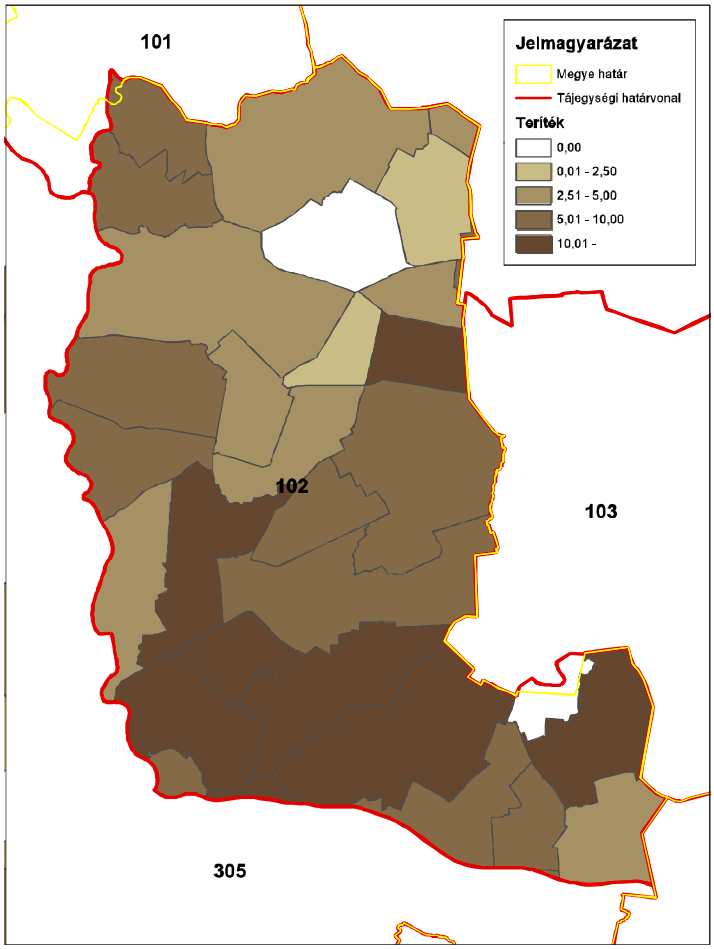

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2010

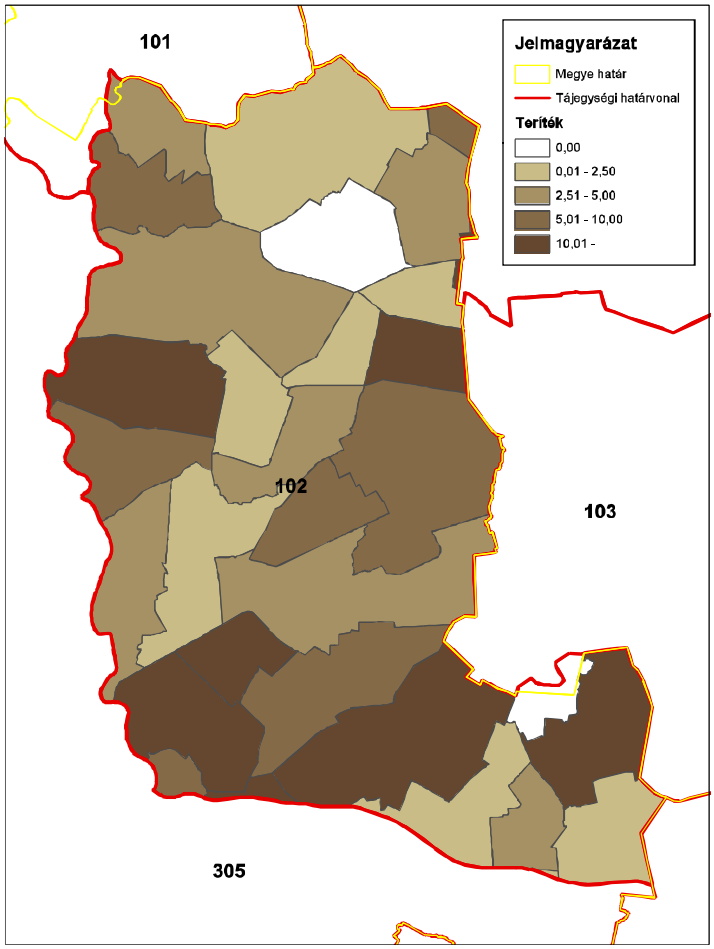

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (terítéк - db/km^2) 2011

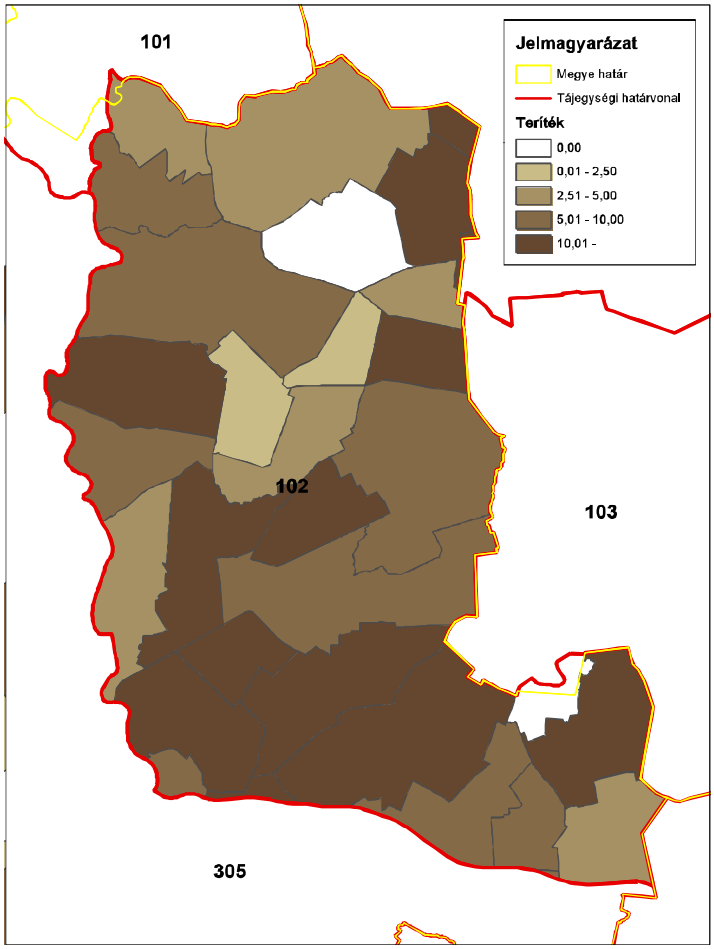

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (terítéк - db/km^2) 2012

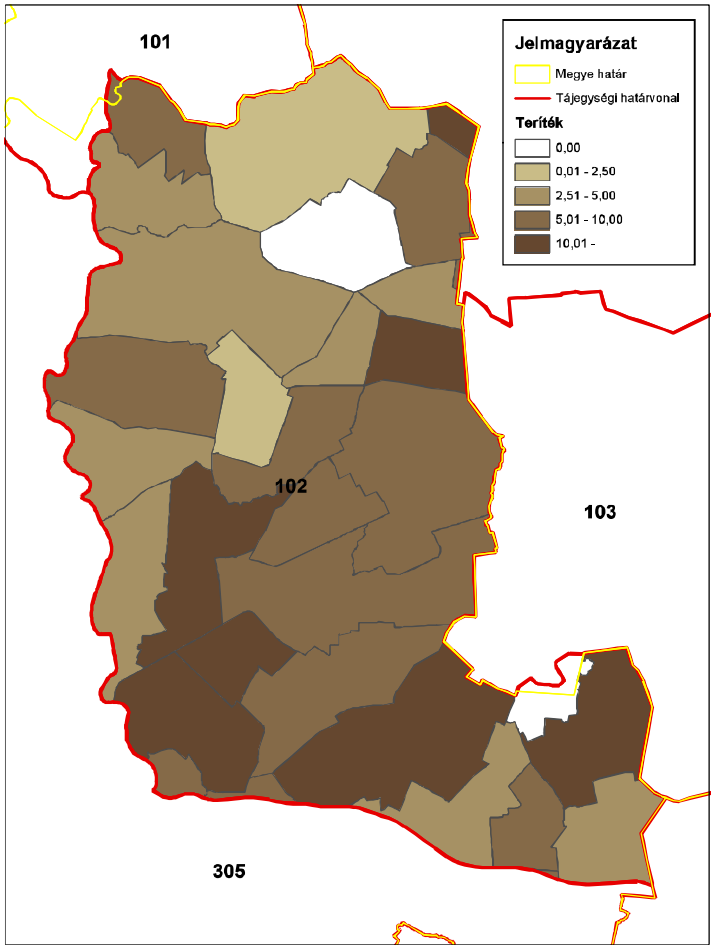

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (terítéк - db/km^2) 2013

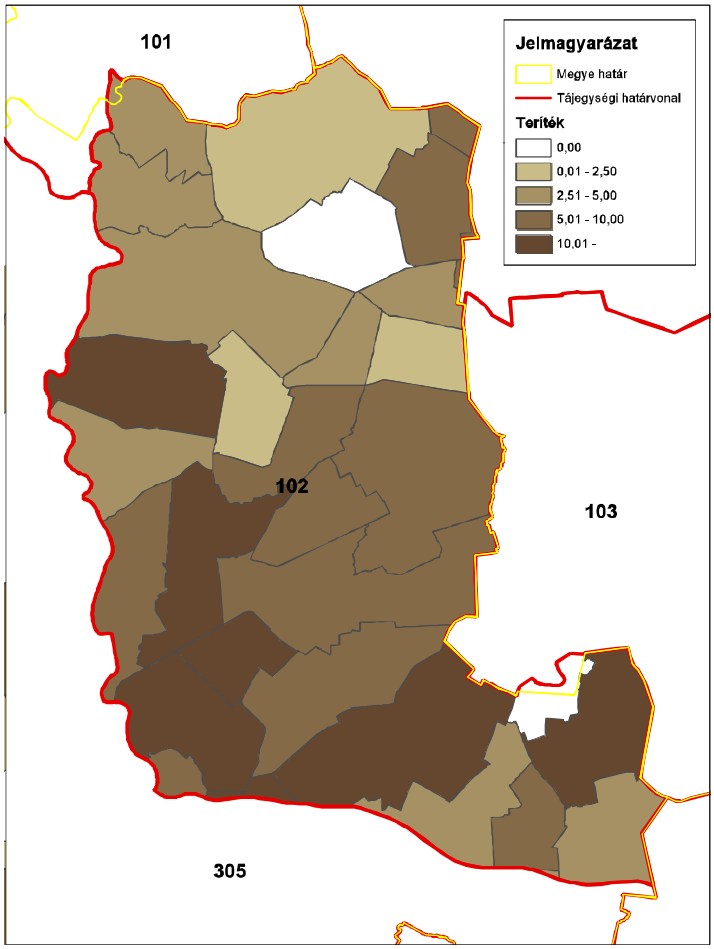

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (terítéк - db/km^2) 2014

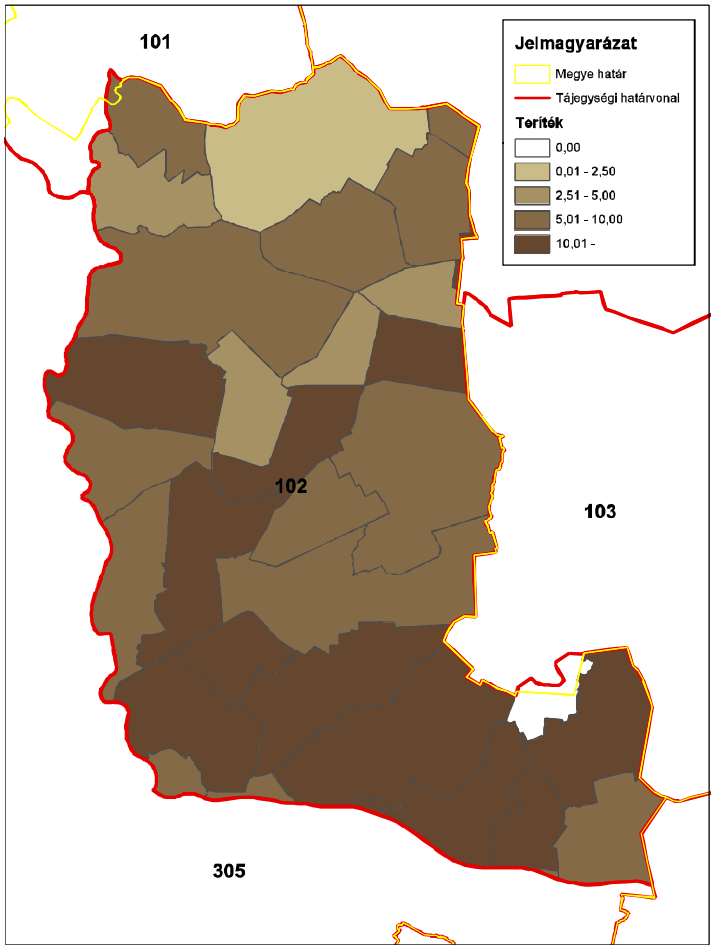

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **102**

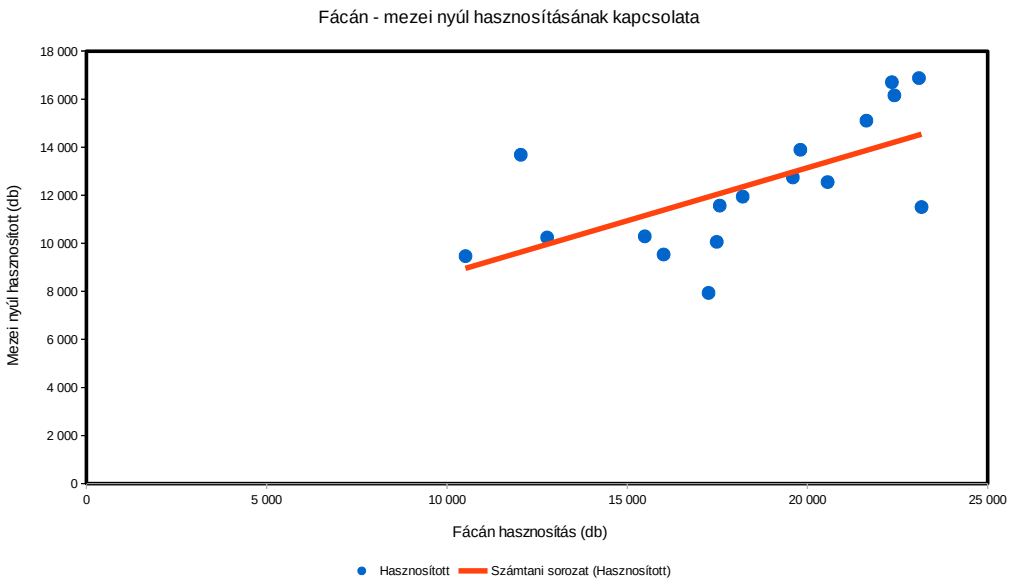

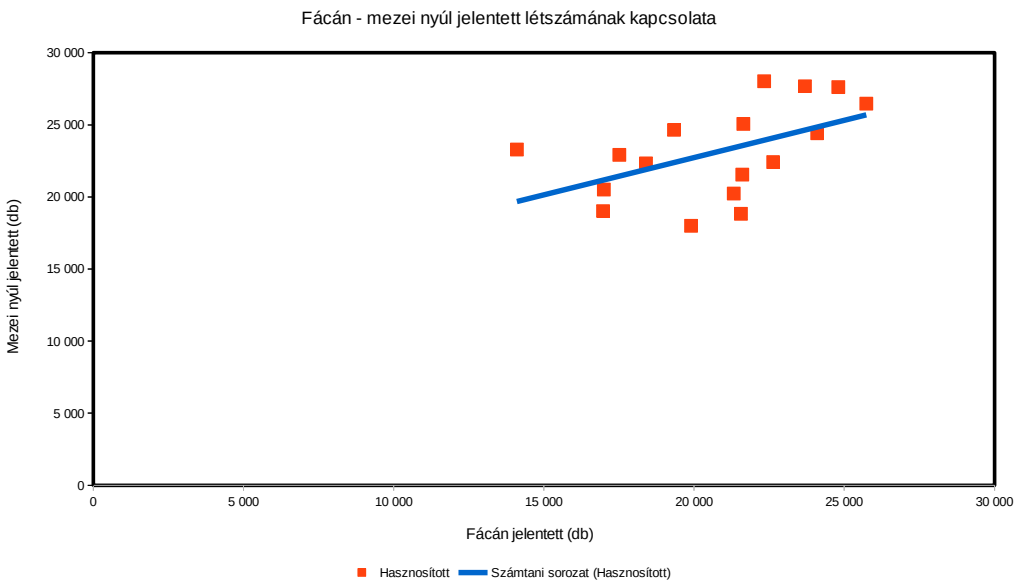

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása

Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben

- **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma 28.5%-kal nőtt (871→1119 pld.).
- **Szalonka**: A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig ingadozó volt (72→33 pld.), a monitoring program keretében sem változott lényegesen.
- **Vetési lúd**: 0-49 pld. között ingadoztak az elejtések. Ingadozó adatsor.
- **Nagy lilik**: 0-232 pld. között ingadoztak az elejtések. Ingadozó, enyhén növekvő adatsor.
- **Tőkés réce**: 500-3500 pld. közötti elejtéseket jelentettek, és mintegy 10% csökkenés mutatható ki. A röptetett réce lelövés 2000-12000 pld. között alakult.
- **Szárcsa**: Lelövése 0-250 pld. között ingadozott. Ingadozó adatsor.
- **Balkáni gerle**: Terítéke 1000-5000 pld. között ingadozott. A 2000-es évek második felétől 2000 pld. alatti lelövés nem tapasztalható.
- **Örvös galamb**: Lelövés 4-50 pld., vadászati jelentősége elhanyagolható.

A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Maros-Csongrádi vadgazdálkodási tájegység (102)** tipikusan apróvadas terület, legfontosabb apróvadfajai a mezei nyúl és a fácán, legfontosabb nagyvadfaja az őz. Az egyéb apróvadfajok közül jelentős a tőkés réce (szabad területi és röptetett réce egyaránt) és a balkáni gerle terítéke is. Egyedüli tájegységként az országban jelentősnek tekinthető és növekvő fogoly állománnyal rendelkezik, ami valószínűleg a korábban a területen zajló fogolyprogramnak köszönhető. A tájegységben 2007 és 2014 között minden évben volt olyan vadászterület, ahol vadásztak fogolyra. Az érintett területek száma 2 és 5 között változott. A tájegység szempontjából szerencsésnek tekinthető, hogy az a két terület, ahol minden évben volt teríték (és így biztosan kibocsátás is), azok a tájegység közepén helyezkednek el. A nagy lilik szerepe növekszik, a tőkésréce után a második legjelentősebb vízivadfaj. A további apróvadfajoknak nincs gazdálkodási jelentősége a tájegységben.

A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	871	0	72	8	2	1 205	3 047	6	43	6	0	3	1 237	6
1999	694	0	86	33	7	2 302	2 901	3	175	3	0	77	1 161	4
2000	758	0	5	16	2	2 885	3 535	2	97	3	0	0	2 343	8
2001	479	0	106	17	11	3 525	3 614	19	274	3	1	23	2 435	12
2002	778	0	67	2	0	2 108	2 194	2	123	2	0	0	2 874	28
2003	800	0	74	13	7	1 490	2 604	8	198	1	0	0	2 964	25
2004	541	0	53	7	4	1 710	4 150	0	138	0	1	5	3 564	44
2005	604	0	31	5	16	1 331	6 415	0	91	11	0	12	3 299	50
2006	1 457	423	17	0	15	1 853	2 339	0	122	2	0	14	1 164	30
2007	2 902	742	49	10	9	2 014	6 280	0	77	0	0	4	5 025	22
2008	3 837	489	33	0	11	1 588	5 615	0	53	0	0	0	2 763	34
2009	3 646	282	0	10	14	541	8 538	0	21	0	0	0	4 206	39
2010	2 781	276	48	35	101	1 317	12 179	0	18	0	0	96	2 559	28
2011	1 627	269	75	40	180	1 745	11 457	0	16	0	0	232	3 322	17
2012	1 509	844	43	16	56	812	10 562	0	0	0	0	0	4 295	35
2013	1 363	210	79	6	16	1 062	10 401	0	0	0	0	43	3 480	42
2014	1 119	272	60	49	232	1 088	10 394	0	0	0	0	21	2 336	35
Változás	28,5%	-35,7%	-16,7%	512,5%	11500,0%	-9,7%	241,1%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	600,0%	88,8%	483,3%
Minimum	479	0	0	0	0	541	2 194	0	0	0	0	0	1 161	4
Maximum	3 837	844	106	49	232	3 525	12 179	19	274	11	1	232	5 025	50
Átlagos	1515,6	223,9	52,8	15,7	40,2	1680,9	6248,5	2,4	85,1	1,8	0,1	31,2	2883,9	27,0

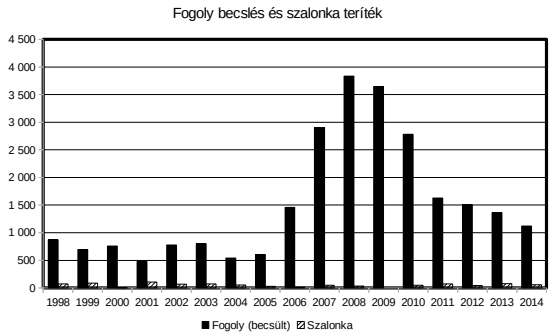

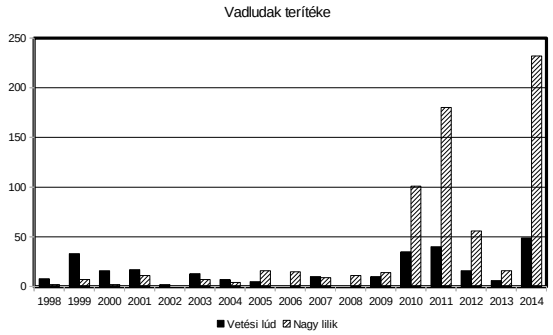

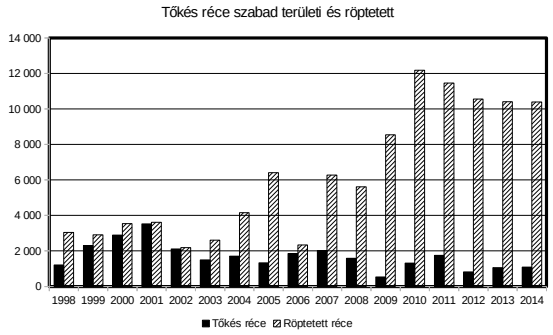

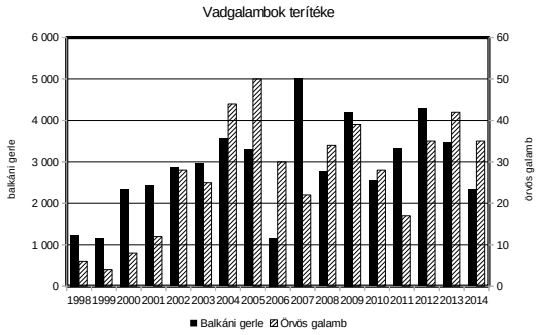

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

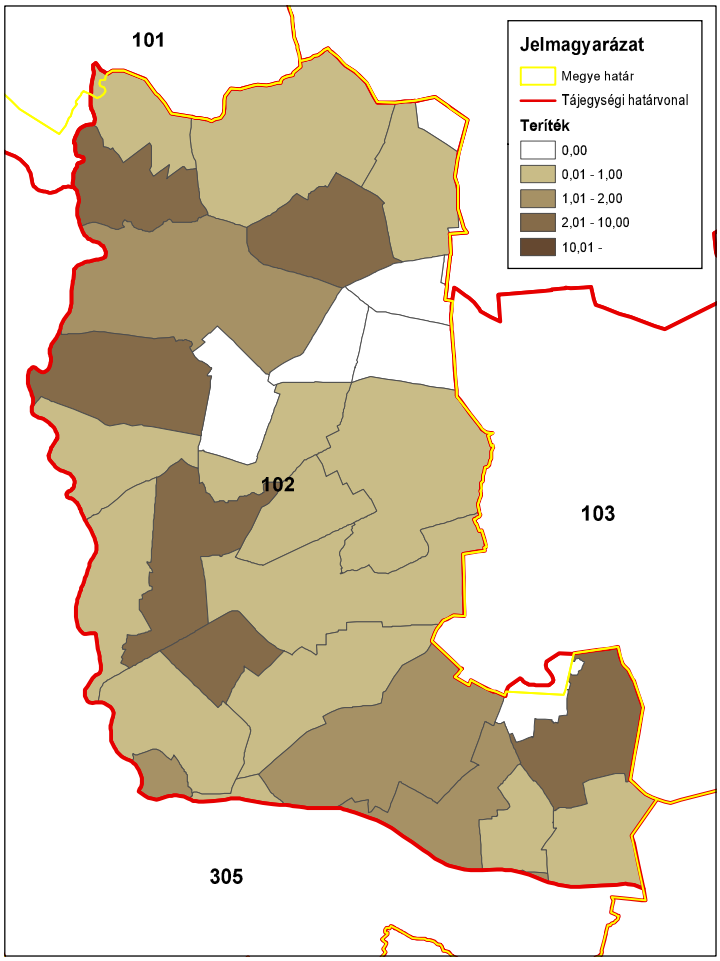

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

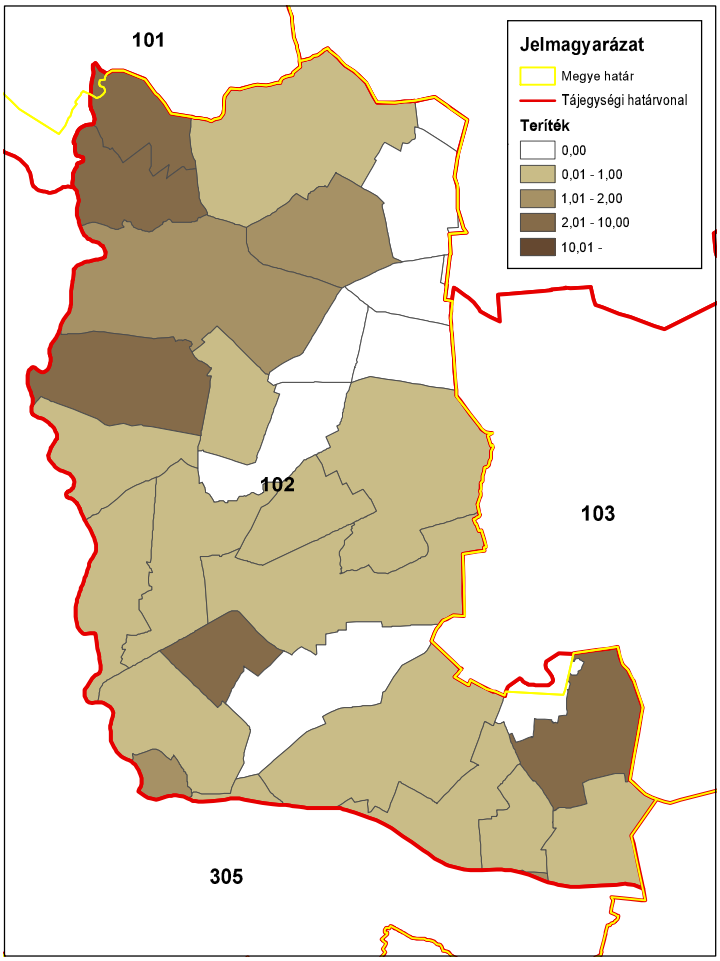

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

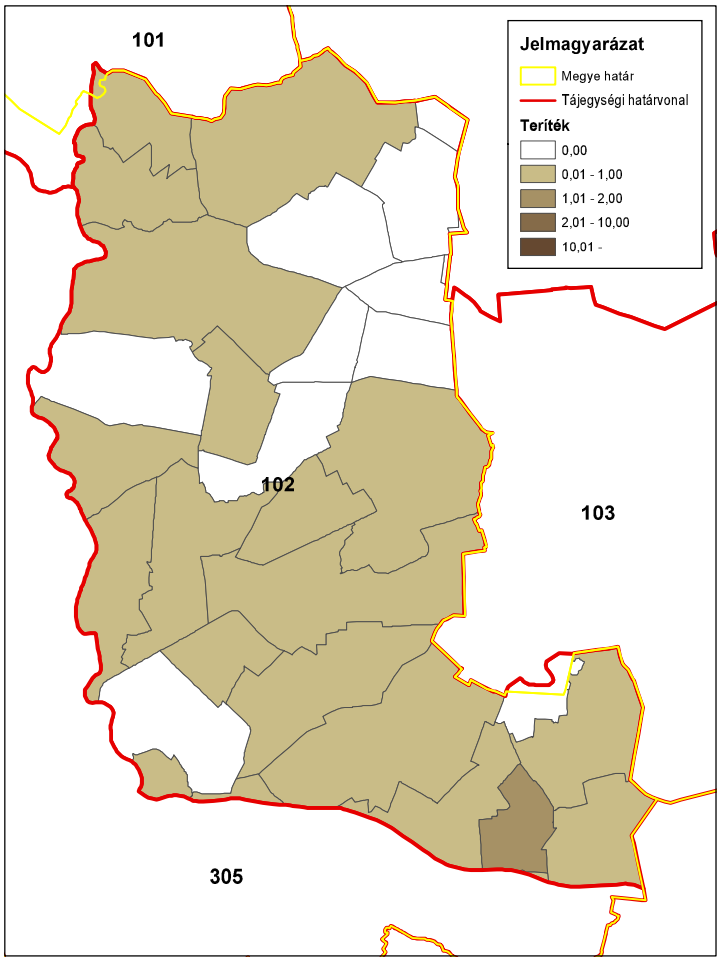

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

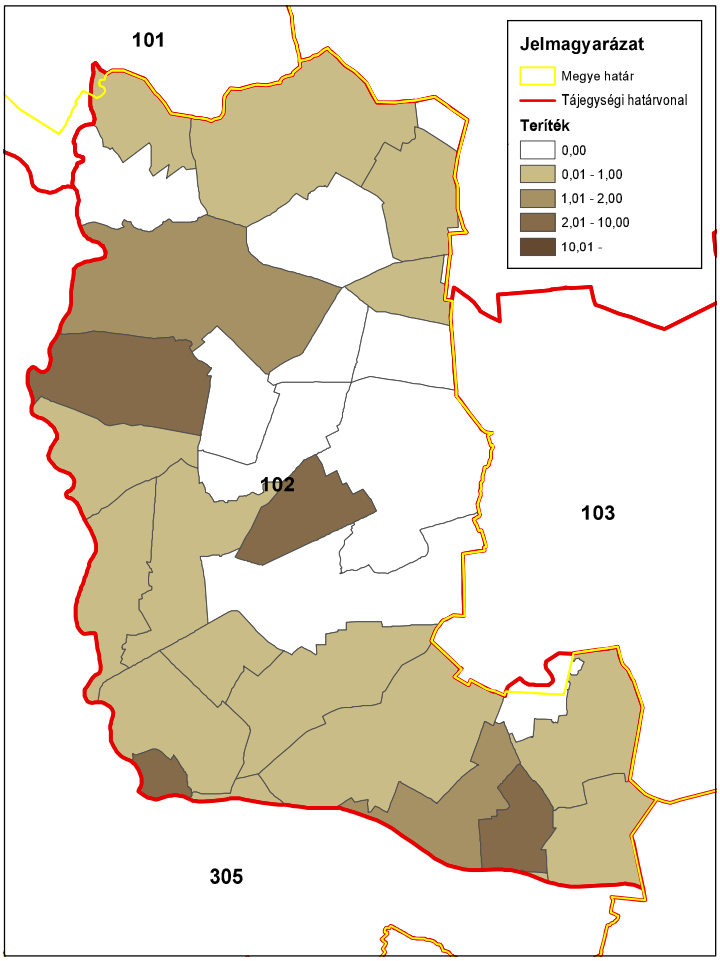

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

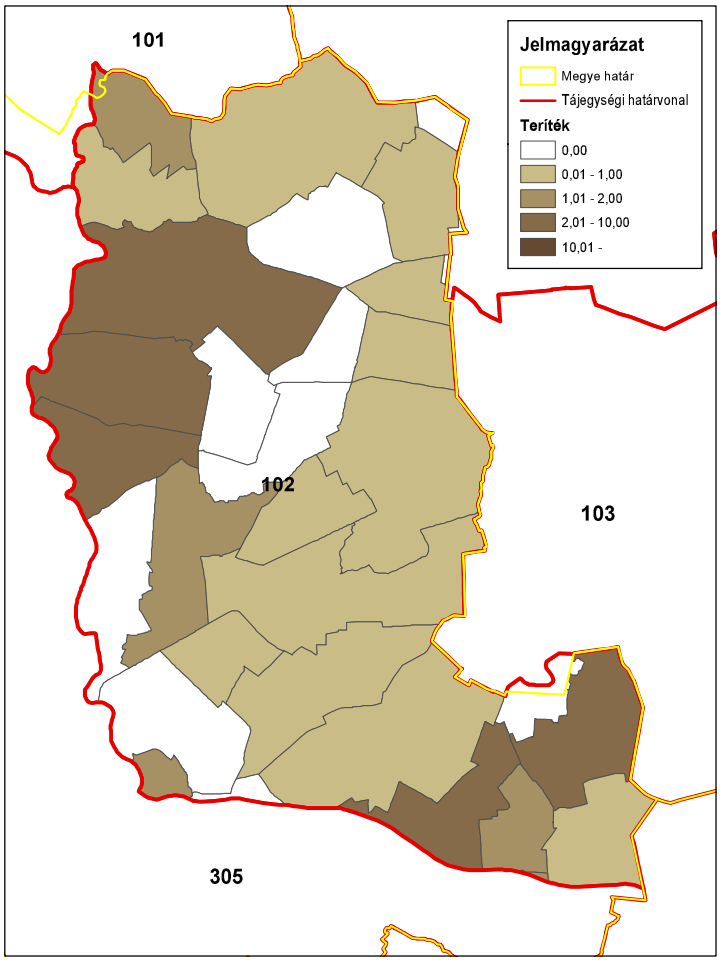

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

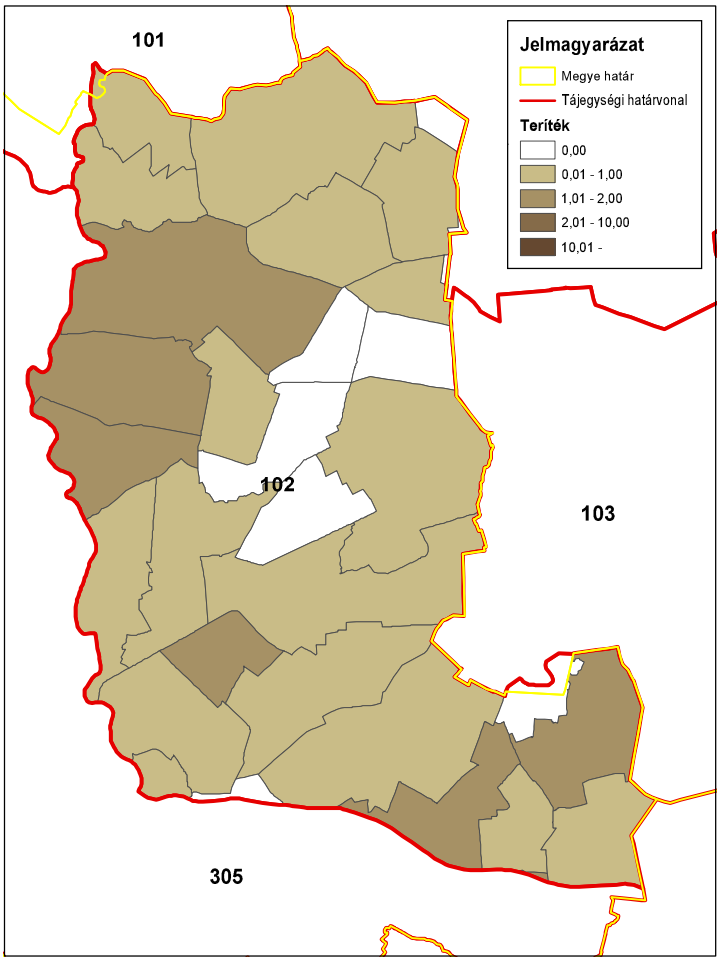

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

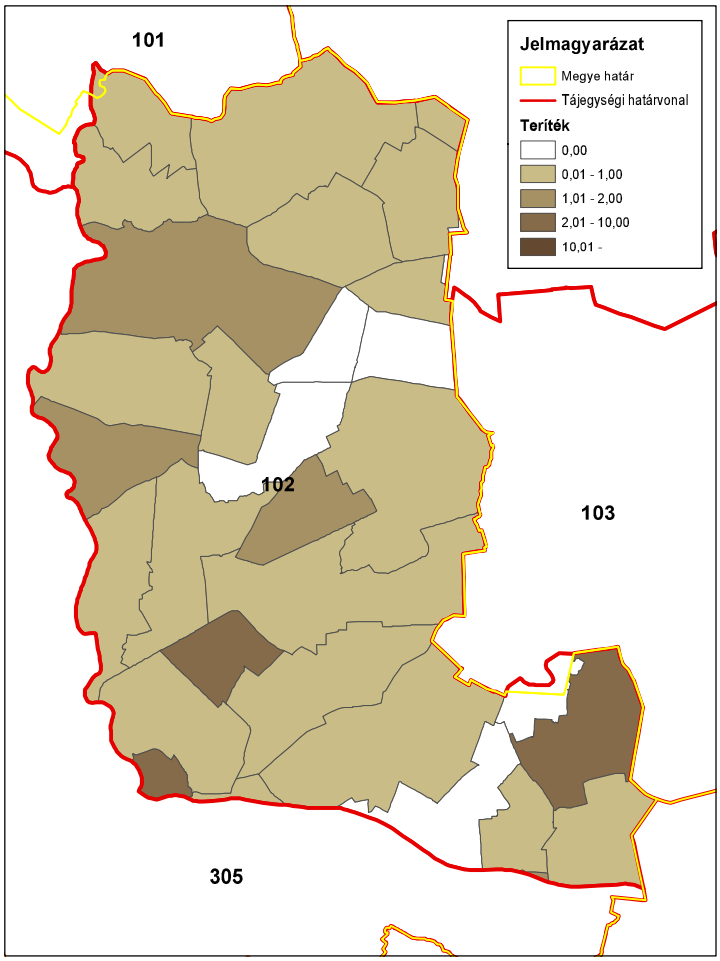

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

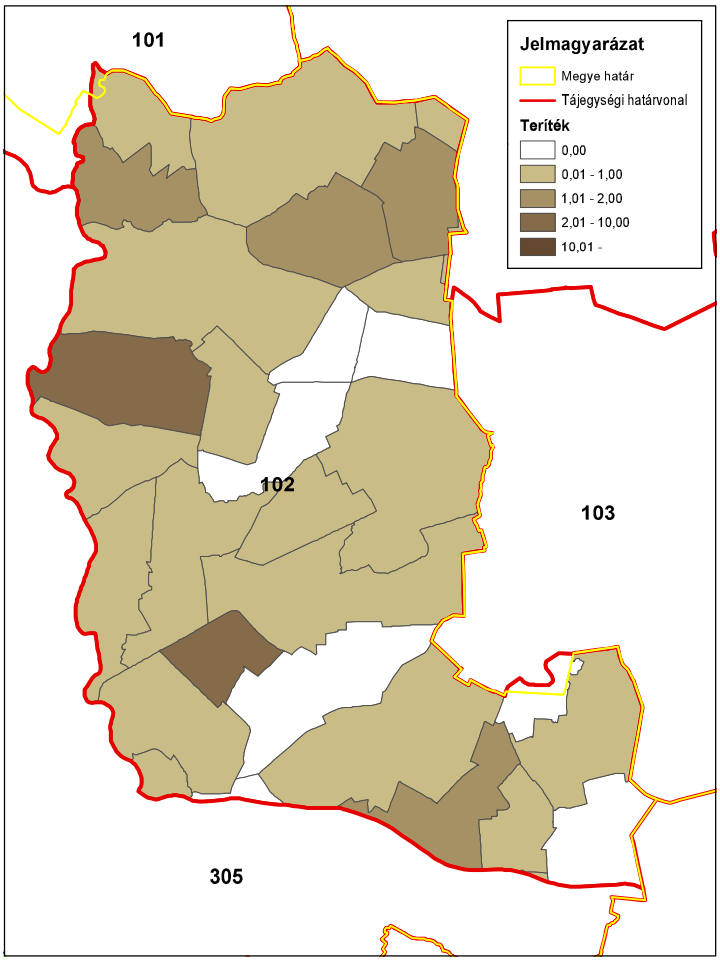

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fogoly (teríték - db/km^2) 2007

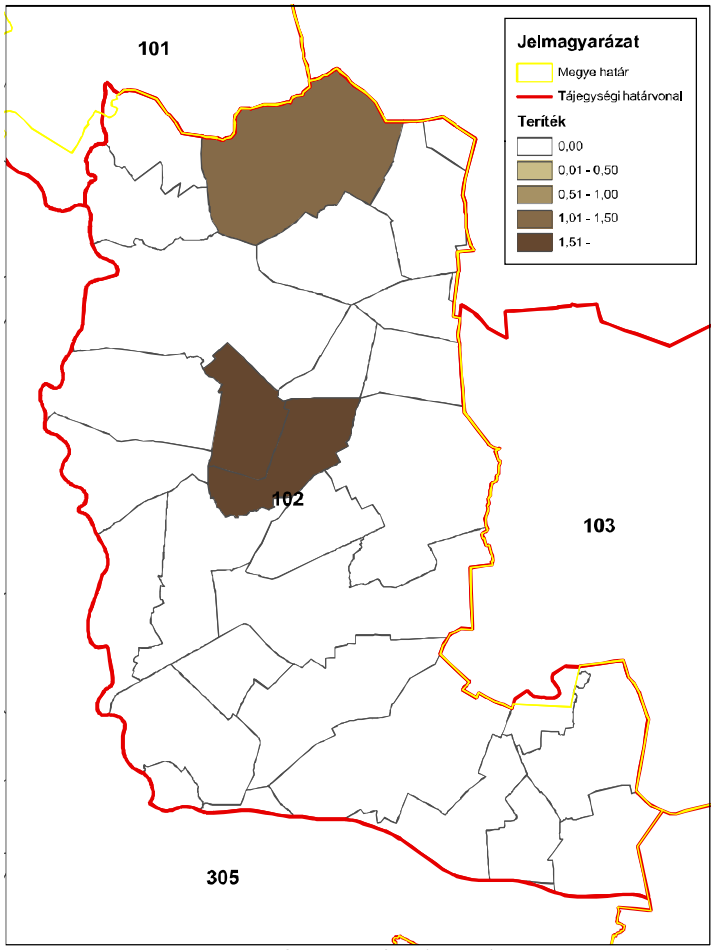

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fogoly (teríték - db/km^2) 2008

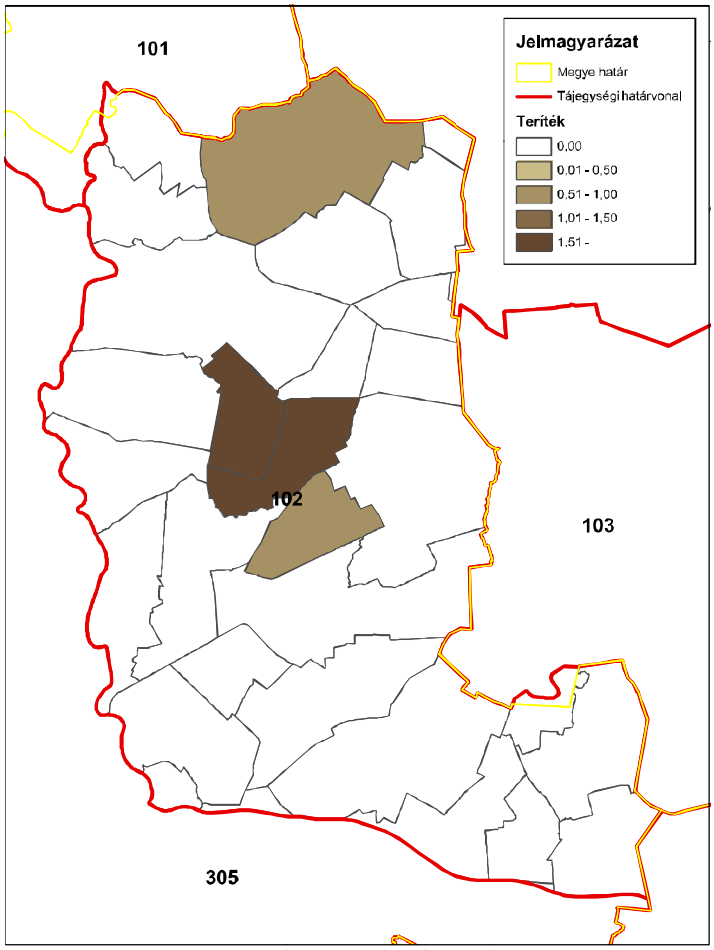

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fogoly (teríték - db/km^2) 2009

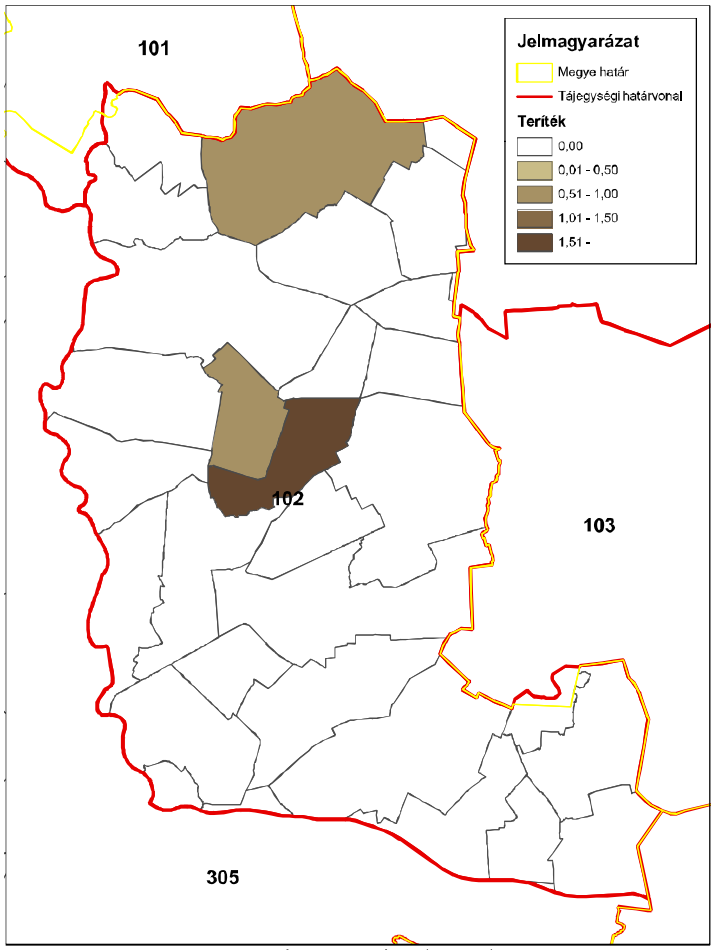

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fogoly (teríték - db/km^2) 2010

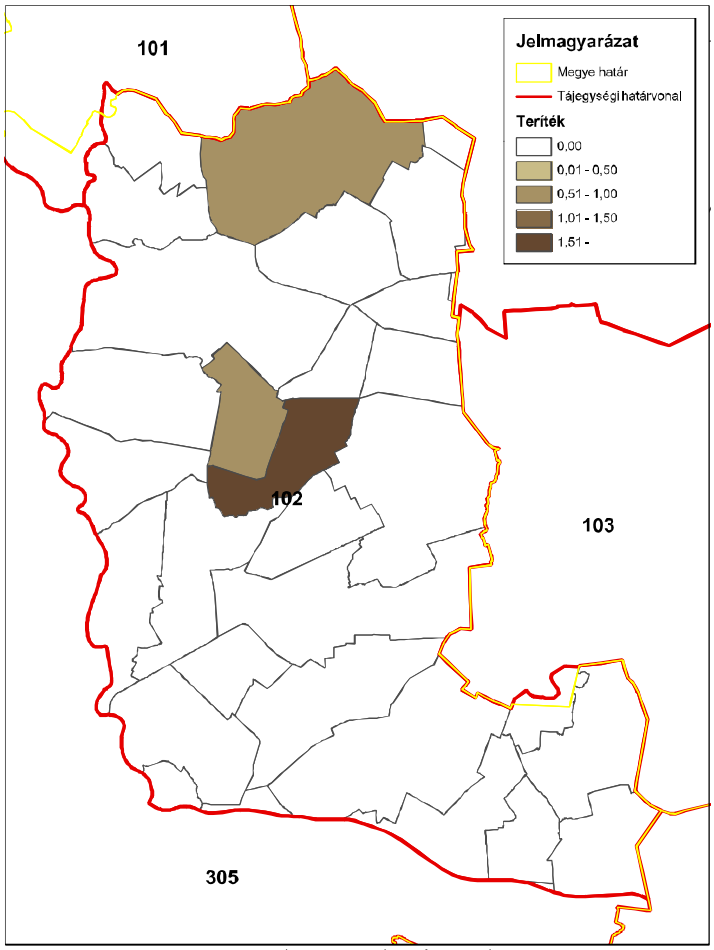

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fogoly (teríték - db/km^2) 2011

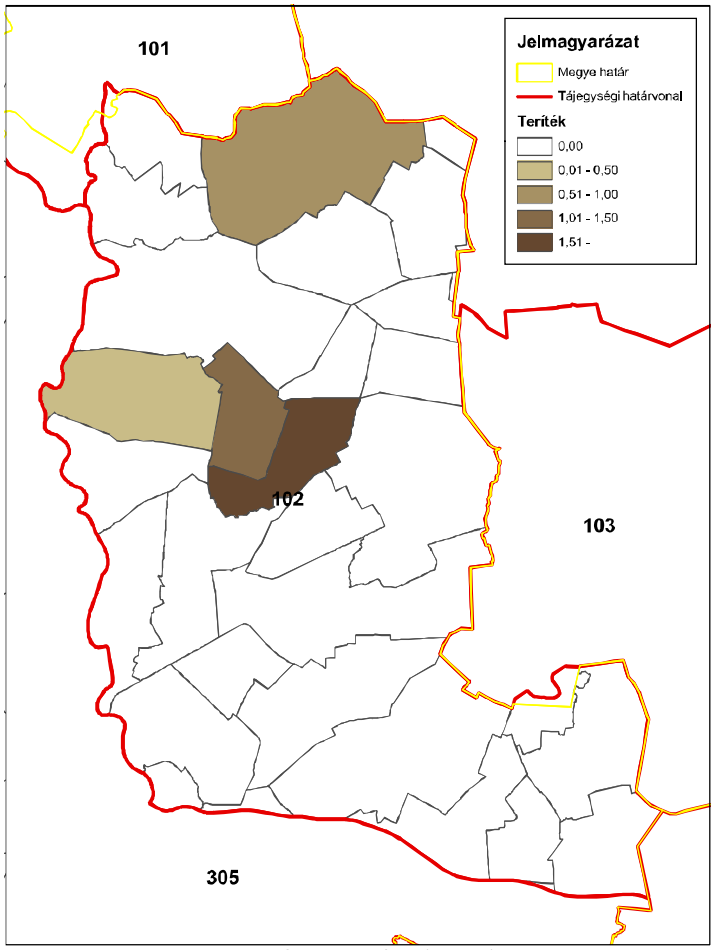

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fogoly (teríték - db/km^2) 2012

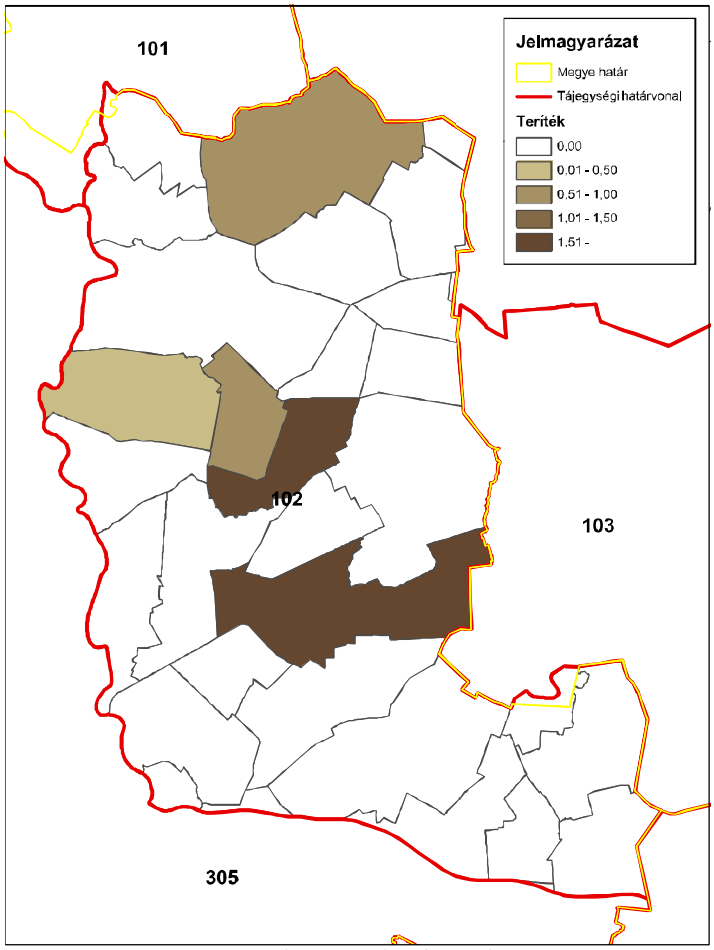

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fogoly (teríték - db/km^2) 2013

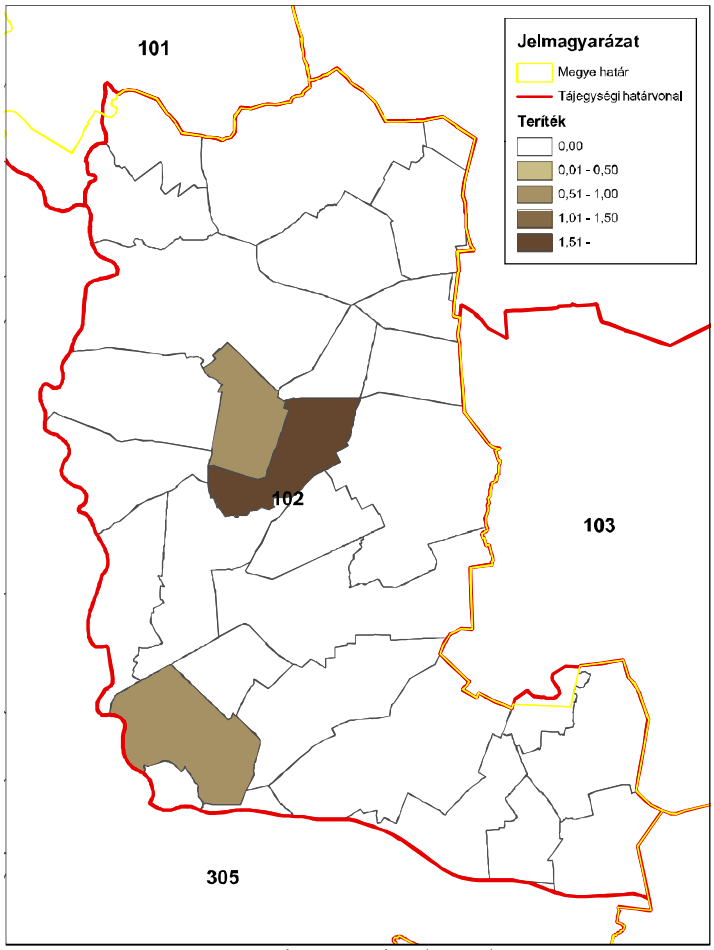

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fogoly (teríték - db/km^2) 2014

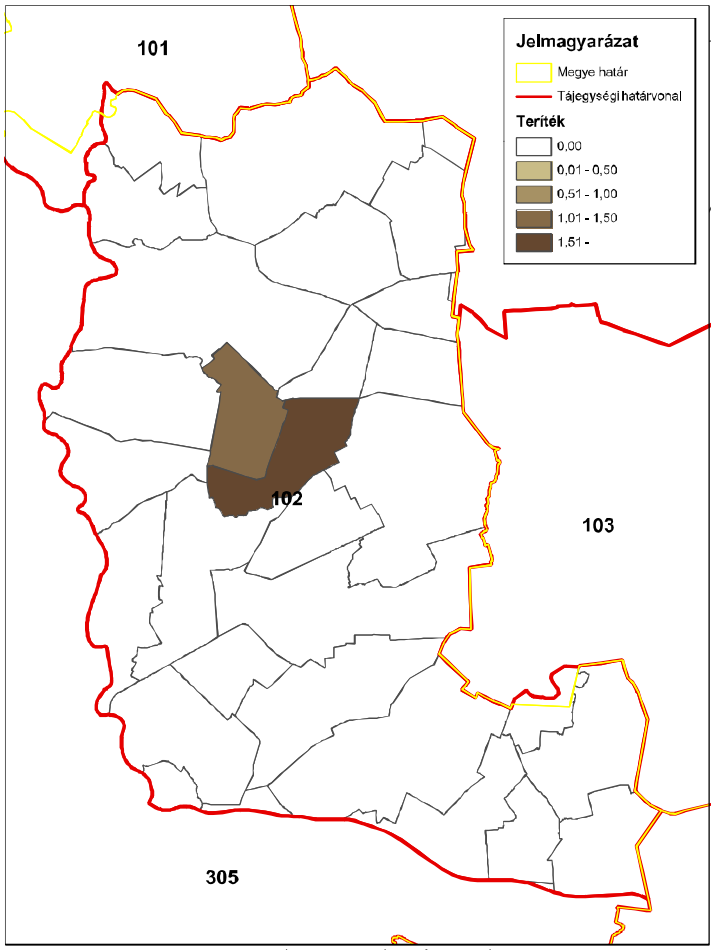

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** A dolmányos varjú lelövések száma mintegy 100%-kal emelkedett (517 → 1040 pld.)
- **Szarka:** A szarka lelövések száma emelkedő trendet mutatott (717 → 1537 pld.).
- **Szajkó:** A szajkó lelövések száma ingadozás mellett emelkedett (60–315 pld.).
- **Róka**: A róka terítékében hozzávetőleg 2000-2700 pld. közötti stabilizálódás mutatható ki.
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta dinamikusan emelkedik a lelövése (1 → 303 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma a töredékére csökkent (-89%).
- **Kóbor macska:** A lelövések száma a töredékére csökkent (-69%).
- **Házi görény:**Éves terítéke elhanyagolható. Maximumát 43 pld-t 2005-ben érte el azóta ez a minimális teríték is csökken.
- **Nyest**: Terítéke 1998 és 2009 között növekvő volt, majd nagyobb ingadozások mellett 100-as nagyságrendben stabilizálódott. Maximumát 151 pld-t 2012-ben érte el.
- **Üregi nyúl:**Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Pézsmapocok:**A vizsgált 17 évből összesen hatszor jelentettek terítéket a tájegységből, elhanyagolható mennyiségben.
- **Aranysakál**: 2007 óta van jelen a tájegységben. A terítékadatok (évi néhány egyed) helykereső egyedek megjelenésére utalnak, de megtelepedésre még nem.
- **Nyestkutya**: Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Maros-Csongrádi vadgazdálkodási tájegységben (102)** az apróvad szempontjából jelentős rablómadarak, valamint a róka és a borz lelövési számok stabil vagy növekvő értékeket mutatnak. A róka terítéke szinte a tájegység teljes területén meghaladja a 0.51 példányt négyzetkilométerenként. A vadászati nyomás a tájegység középső területein a legerősebb. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. Apróvadas vadgazdálkodási tájegységben a kistestű menyétfélék (házi görény, nyest) gyérítésére is figyelmet kellene fordítani. Az aranysakál megjelenését nyomon kell követni, szükség esetén célzottan vadászni. A ragadozó és rabló életmódú fajokra az apróvad védelme érdekében a jövőben még nagyobb nyomást kell gyakorolni, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **102**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	517	717	94	1 171	0	1 012	1 219	1	5	0	2	0	0	0
1999	227	651	98	1 630	0	1 303	1 358	5	18	0	0	0	0	0
2000	370	441	79	2 324	0	974	1 360	14	14	0	5	0	0	0
2001	658	551	60	2 118	0	993	1 906	7	8	0	0	0	0	0
2002	523	593	102	2 842	1	1 199	2 197	10	24	0	1	0	0	0
2003	434	406	94	2 743	5	1 010	1 831	10	21	0	0	0	0	0
2004	489	480	210	2 086	24	596	858	19	26	0	0	0	0	0
2005	473	648	158	2 294	33	301	570	43	58	0	0	0	0	0
2006	532	597	99	1 908	41	204	413	40	73	0	0	0	0	0
2007	604	1 455	241	2 651	116	296	727	42	96	0	5	1	0	0
2008	435	1 946	217	2 427	86	256	811	15	97	0	4	1	0	0
2009	336	1 446	143	2 294	84	227	426	35	109	0	0	1	0	0
2010	501	1 080	119	1 715	112	176	361	18	85	0	20	1	0	0
2011	945	1 237	252	2 294	192	228	470	16	89	0	0	2	0	0
2012	702	1 276	264	2 358	303	137	306	13	151	0	0	5	0	0
2013	793	1 460	198	2 245	294	136	340	6	113	0	0	7	0	0
2014	1 040	1 537	315	2 182	198	116	381	6	88	0	0	5	0	0
Változás	101,2%	114,4%	235,1%	86,3%	19700,0%	-88,5%	-68,7%	500,0%	1660,0%	-	-100,0%	400,0%	-	-
Minimum	227	406	60	1 171	0	116	306	1	5	0	0	0	0	0
Maximum	1 040	1 946	315	2 842	303	1 303	2 197	43	151	0	20	7	0	0
Átlagos	563,5	971,8	161,4	2193,1	87,6	539,1	913,8	17,6	63,2	0,0	2,2	1,4	0,0	0,0

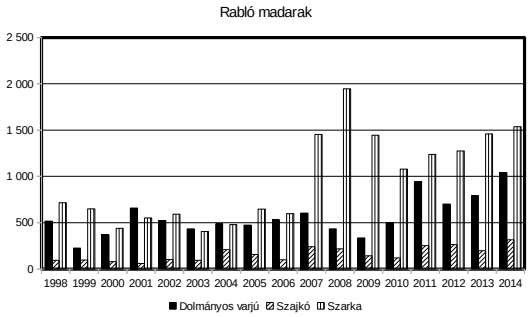

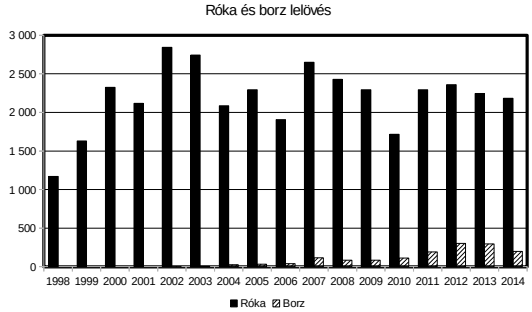

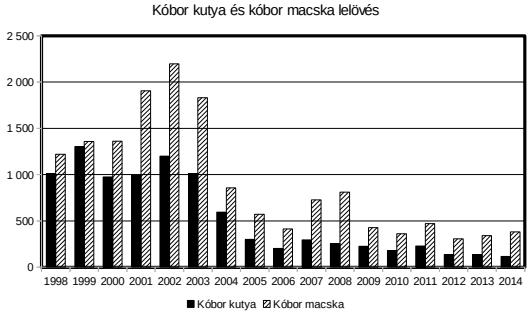

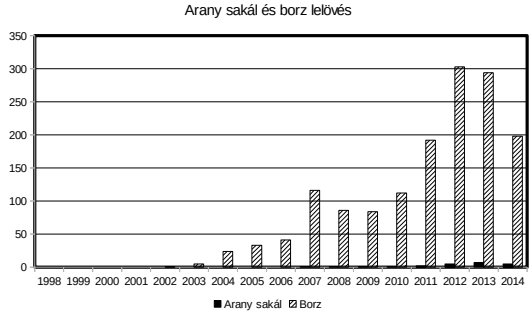

Róka (teríték - db/km^2) 2007

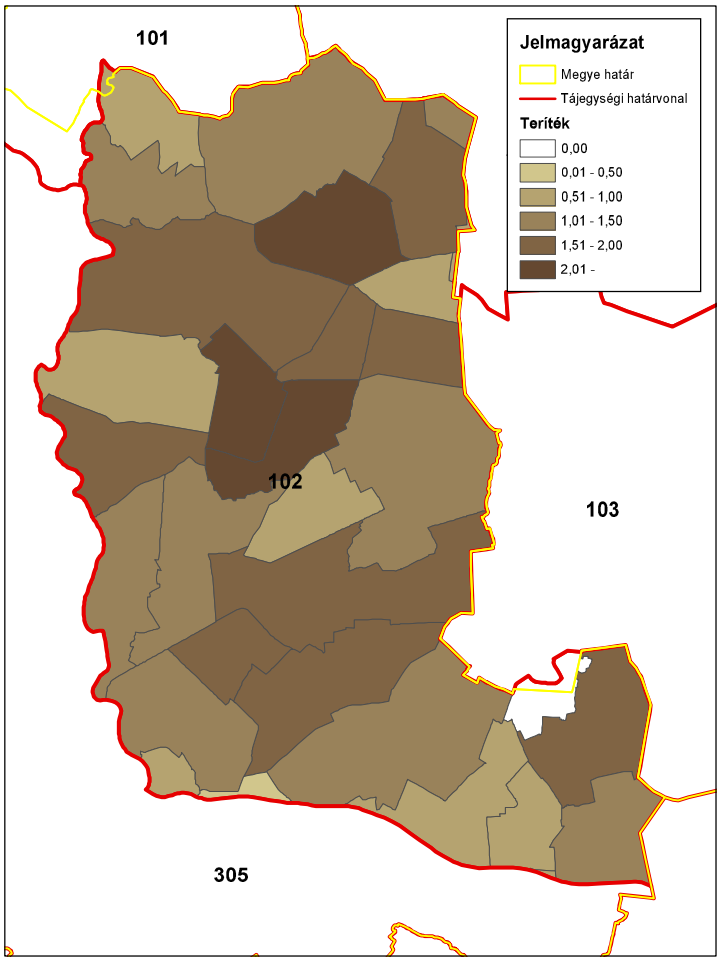

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

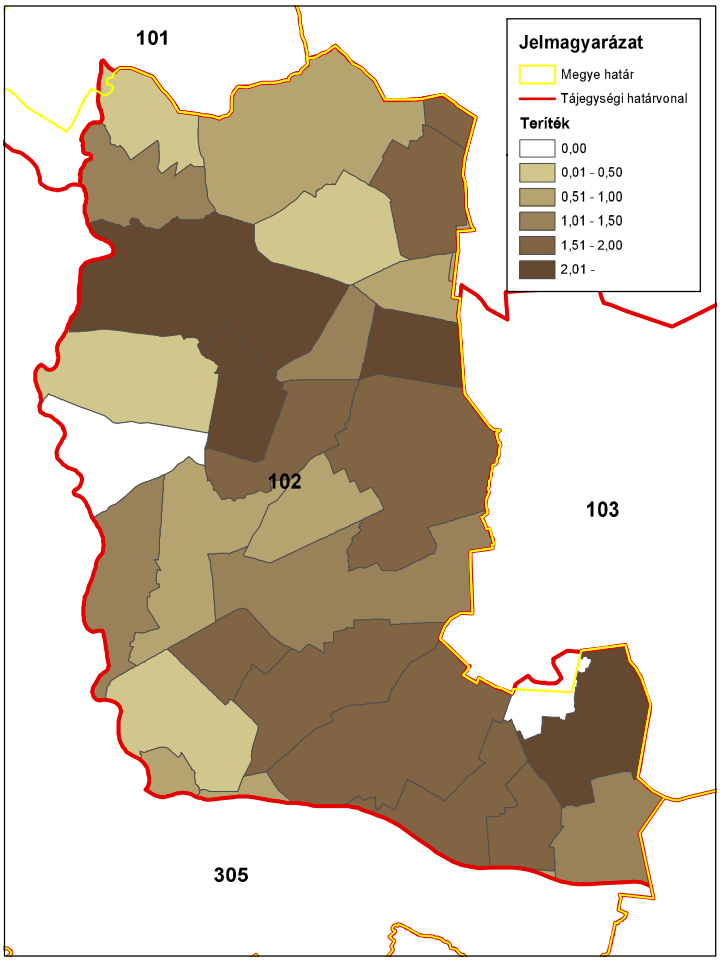

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

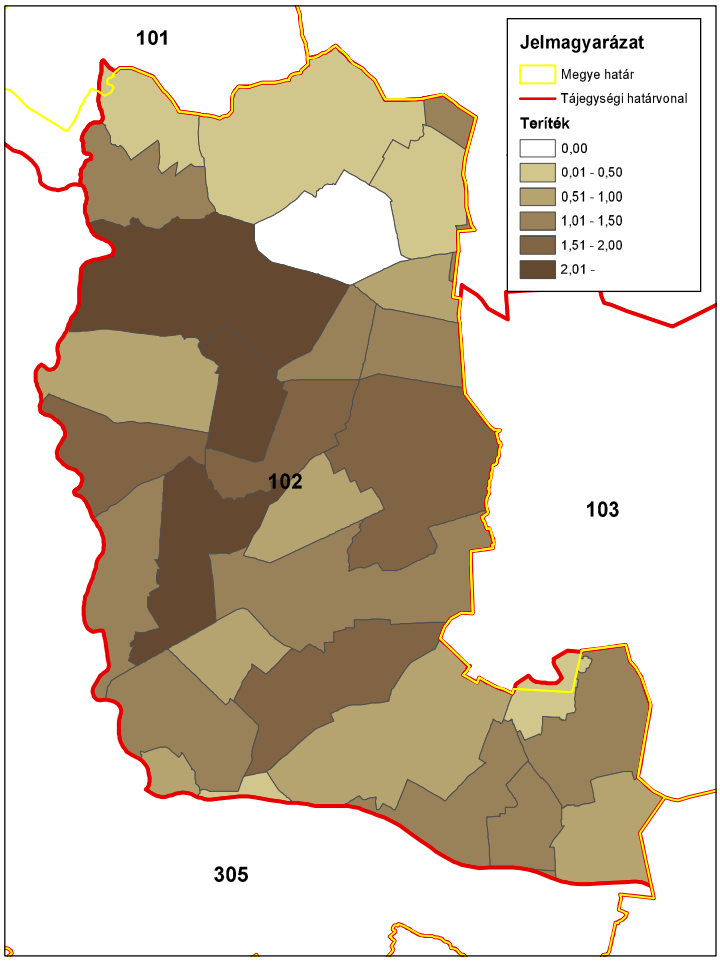

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

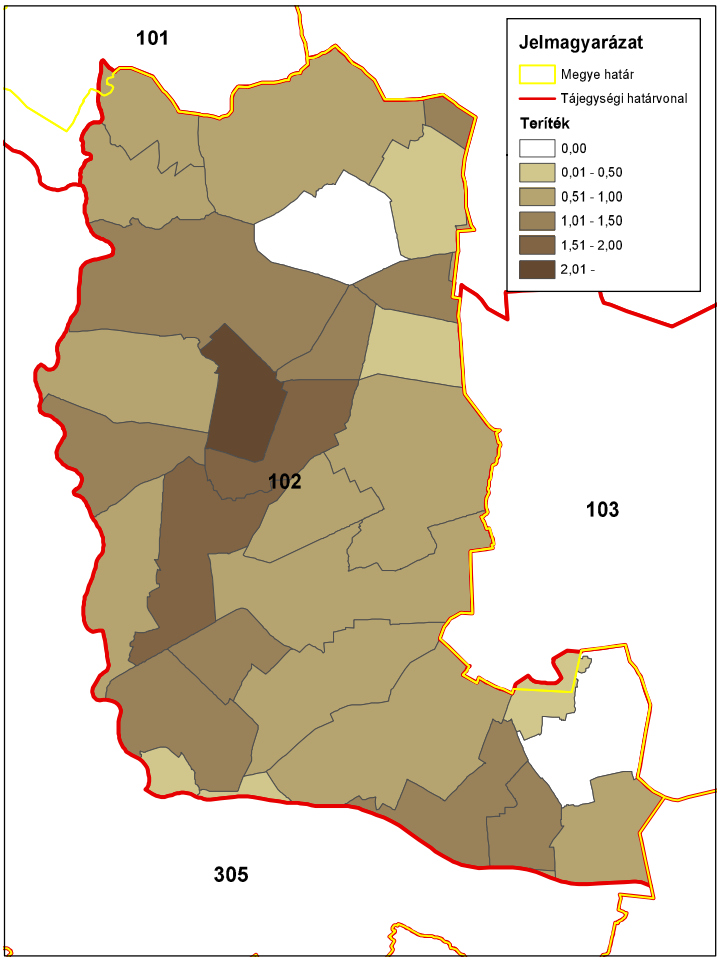

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2011

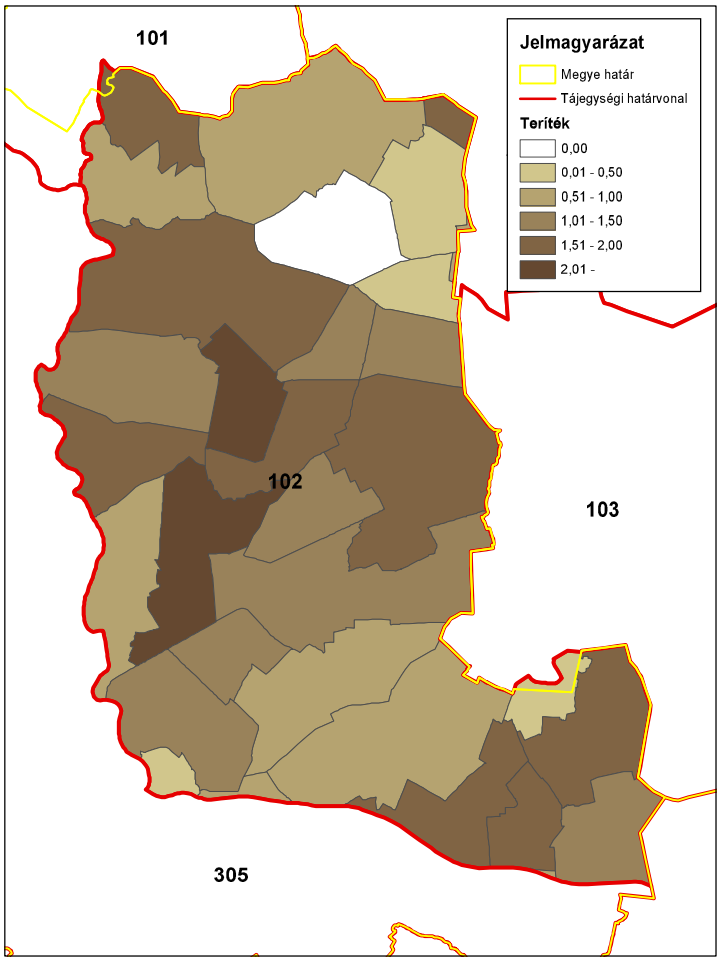

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

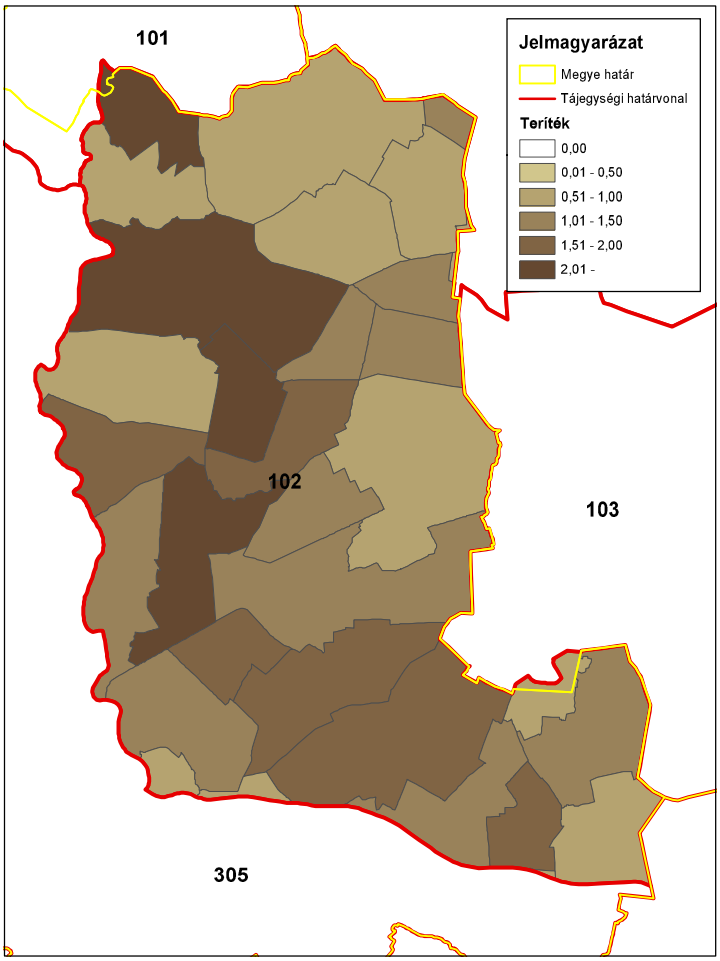

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

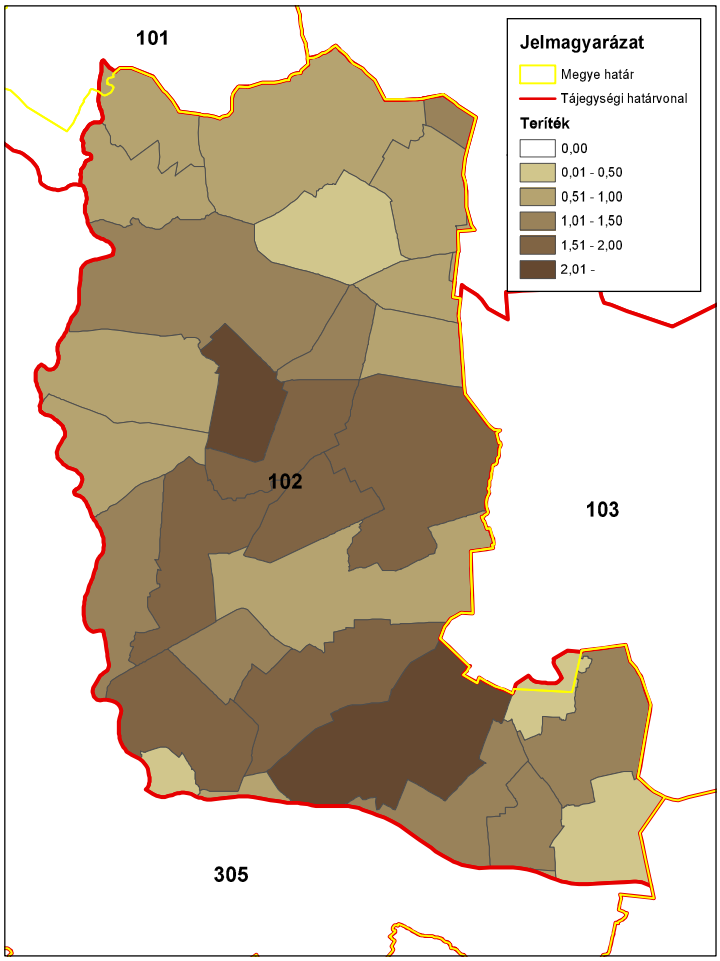

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

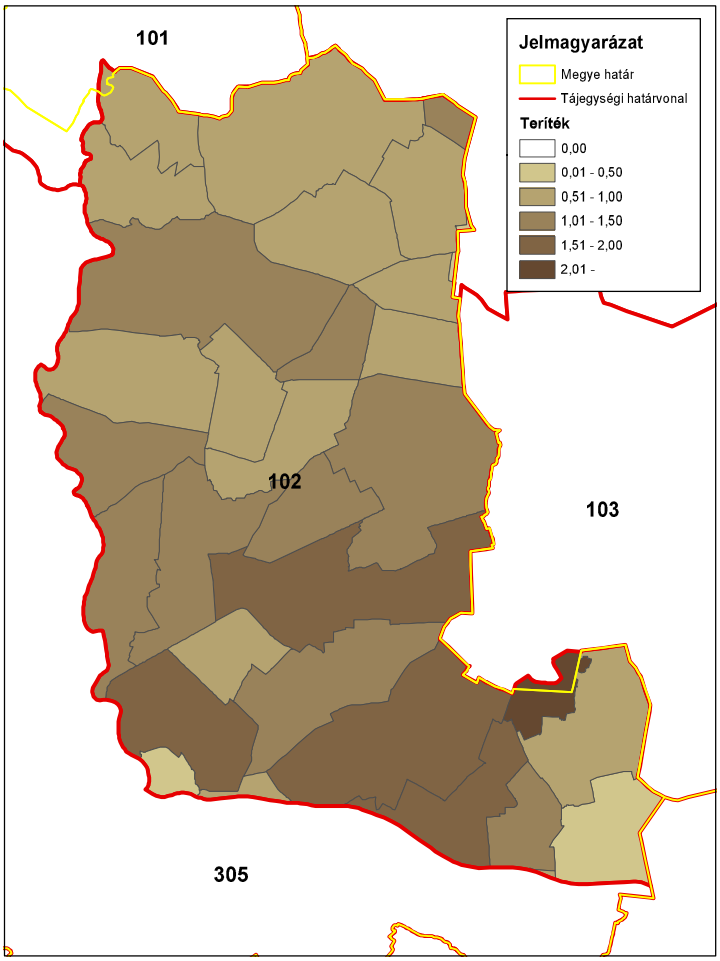

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A **Maros-Csongrádi vadgazdálkodási tájegységben** a gímszarvas állomány mennyiségét tekintve kis jelentőségű. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban az alsó negyedben (41/52 és 40/52) helyezkedik el, a gímszarvas megjelenése a tájegység két vadgazdálkodási egységének területén folyamatos.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány a vadgazdálkodási tájegységek trófeabírálati rangsorolási táblázatában a kevés, szórványos adat következtében nincs rangsorolva. A minősége ezért nem ítélhető meg, azonban az látható, hogy országos viszonylatban nem jelentős.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Maros-Csongrádi vadgazdálkodási tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett, ezzel párhuzamosan a hasznosítás is jelentősen növekedett (1 → 10 pld.).
- Az egyébként is alacsony mértékű (átlagosan 18%) hasznosítási arány 2007-ig kizárólag a bikákra korlátozódott, ezt követően jelent meg a terítékben a borjú, illetve a tehén hasznosítás is. Ugyanakkor 2007 és 2014 között az évenkénti hasznosítási arányok továbbra is a bikaelejtések dominanciáját mutatják (40-50%). Mindez azt jelzi, hogy a gímszarvast a vizsgált időszakban állománynövelő célú hasznosítási stratégiával kezelték.
- A vadkárok alakulása a gímszarvas szempontjából jelenleg csak vadgazdálkodási egység szintjén lenne értékelhető. A tájegység egészét tekintve a gímszarvas stabil állományainak kialakulása nem kívánatos. Ezért a magas erdősültséggel, és ezáltal a gímszarvas szempontjából kedvező élőhelyi adottsággal rendelkező vadgazdálkodási egységeknek olyan gazdálkodást szükséges folytatnia, ami a faj további terjeszkedését nem segíti.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 50 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt azon vadgazdálkodási egységek vonatkozásában, ahol a gímszarvas jelenleg előfordul.
- Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú, 40% fiatal. Az újonnan benépesedő területek esetében a fiatalok irányába eltolódott korösszetétel a jellemző, amit a terítékadatok jelen esetben meg is erősítenek.

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai
• A tájegységben elsősorban a további terjeszkedés megakadályozása alapján szükséges a gímszarvas állomány kezelését tervezni, a trófea-centrikus gazdálkodás elvei alapján történő gazdálkodás csak e cél teljesülése esetén lehetséges.
Élőhely-javítási javaslatok
• A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából nincsenek általánosan megfogalmazott élőhely fejlesztési beavatkozások.
A génmegőrzési kezelésű területek
• A tájegység területén belül nincs gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterület (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A dámszarvas a **Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegység (102)** területén 2005-től fordul elő, növekedése 2010 óta felgyorsult. Terítéket 2011 óta jelentettek.
- Előfordulása néhány (1→5 VGE) vadgazdálkodót érint.
- Az állomány **(44/52)** és a teríték **(45/52)** alapján is az alsó negyedbe tartozik a tájegységek rangsorában.
- A dámszarvasnak a vadgazdálkodási tájegység területén "**nincs jelentősége**".

Az állomány minőségének értékelése

- A kis egyedszámok miatt nem értékelhető.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A hasznosítási arányok 5-20% közötti sávban ingadoztak, ami legfeljebb szintentartást tehet lehetővé, de inkább a növekedés fennmaradását engedi meg.
- A hasznosítás szinte kizárólag bikákból tevődött össze, a nőivar és a szaporulat hasznosítása nem elegendő. A hasznosítás nem elég a növekedés megakadályozása szempontjából.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben nem indokolt a dámszarvas megtelepítése vagy megtelepedése és az állomány számára az élőhelyi feltételek nem adottak (erdősültség: 3.3%).
- Az állomány kezelésének célja a dámszarvas tartós megtelepedésének következetes akadályozása, ezért felülről nyitott lelövési tervezést lehet végezni. A nőivar és a szaporulat védelme nem szükséges.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.

Élőhely-javítási javaslatok

- A dámszarvas számára élőhelyi fejlesztés nem indokolt.

Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása

- A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

Az őz a **Maros-csongrádi** vadgazdálkodási tájegységben "**nagyon jelentős**" nagyvad. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett őzlétszámot (**10/52**) és a terítéket (**8/52**) tekintve is a **felső negyedben** helyezkedik el, és gazdálkodási szempontból (teríték, bevételek, minőség) kiemelkedő a szerepe. Az őz a legfontosabb nagyvadfaj a tájegységben.

Az állomány minőségének értékelése

Az agancsok minősége a **Maros-csongrádi** vadgazdálkodási tájegységben "**kiemelkedő**". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában felső negyedben helyezkedik el (**12/52**), az őzagancsok érmes aránya folyamatosan magas, kiemelkedő az állomány. Folyamatosan kiváló trófeabírálati eredmények jellemzők (15-20% érmes arányok is).

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegységben az őz jelentett létszáma 1998-2013 között folyamatosan nőtt, majd 2014-ben kissé csökkent. Az őz hasznosítása folyamatosan nőtt (+180% emelkedés).
- A vadgazdálkodási tájegységben az őzállomány annak ellenére nőtt folyamatosan és erősen, hogy a lelövések lényegében háromszorosára emelkedtek. Az adatok alapján hosszú távon a 3000-3500 őz teríték lehet a fenntartható hasznosítás.
- Az őz hasznosítási aránya alacsony szintről emelkedett egy szinten-tartónak tekinthető szintre (19% → 30%).
- Az őz terítékének összetétele a kezdettől csaknem az utolsó évekig a hazánkban jellegzetes állomány-növelő összetételt mutatta, azaz kevesebb sutát lőttek, mint bakot és a sutákhoz viszonyítva azonos arányú a gidalelövés. Ez a mintázat 2005-től változott meg és kezdett a teríték bak:suta:gida összetétele kiegyenlítődni (1: 0.9 : 1).
- Az adatok alapján úgy tűnik, hogy a vadgazdálkodási tájegységben a fokozatos teríték növekedés és a teríték összetételének következetes kiegyensúlyozása révén elérhető olyan állapotot, ahol az őzállomány hasznosítása a biológiai adottságokkal összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétel is biztosíthatja a kedvező létszám/teríték kapcsolat fenntartását.
- A Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a VGTE a trófeák minőségét nézve a felső negyedben található, azaz országosan a legjobbak közé tartozik. Az érmesek aránya 8-27% között ingadozott, jellemzőnek a 15-20% tekinthető. 2005-ig növekvő, utána csökkenő tendencia mutatható ki. A csökkenő trend magyarázata lehet, hogy jelentősen nőtt a bírált bakok száma és feltételezhető, hogy az emelkedő baklelövés a gyengébb agancsú egyedek nagyobb arányú kilövésével járt. Az érmeseken belül átlagosan 20-25% az arany, 30-35% az ezüst és 35-55% bronz érmes (jelentős évek közti ingadozásokkal).

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 4600 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 11100 egyed

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:
  1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
  2. Megfelel-e az agancsok minősége a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
  3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
  4. A célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok (pl. a környezet tűrőképessége)
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidavadászat hatása is. Az őzállomány trendje alapján megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és helyileg is bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: +180%) nem vezet az őzállományok összeomlásához.
- Az őzállomány állapotának legfontosabb jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).
- Az őzállományokban territorialitás miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1:2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó” koreloszláshoz vezethet. Ez a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása következtében a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek testtömegét és szaporulatát.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (30-35%-ig) és a teríték összetételének kiegyensúlyozás (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az őzállomány hasznosítása a populáció-biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását.
- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 60±10% fiatal, 20±5% középkorú és 10±5% öreg. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások nélkül tartósan nem vehető ki egy állományból sem.
- Az előbbiek miatt az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegységben kiváló képességű őzállomány él, amely országosan a felső negyedbe sorolható. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4-5 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, de a kicsivel nagyobb maximum 6-8 éves korra esik. Az átlagos 24 órás agancssúly 6 éves korig fokozatosan emelkedik és 6-8 év között a legnagyobb.
- Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek agancsai között jelentősek a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között legalább 10-25% eltérés mutatható ki. Az agancsok súlya változékonyabb és ilyen szempontból kevésbé megbízható jellemző.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas tápláló-anyagtartalmú, nyersfehérjében gazdag, alacsony rosttartalmú táplálékokat keresi. A nagy táblás mezőgazdasági környezetben ezeket a főleg kétszikűekből álló táplálékokat nem, vagy térben és időben korlátozva találja meg. Ezért fontos az őznek is a szegélyek, sövények fasorok fenntartása, illetve az ezekben végzett élőhelyjavítás. A mezei nyúl és a fácán számára végzett élőhelyi beavatkozások az őz számára is hasznosak.
- Az értéktelenebb egyszikű növényzettel, vagy részben gyomfajokkal borított kisebb foltok, vagy sávosan jelenlévő élőhelyek (árokpartok, tisztások, egyéb kieső területek) pillangós növényekkel (például: herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) való felülvetése javasolt.
- Az őz számára a szegélyek és vonalas élőhelyi elemek a territóriumok kijelölése és fenntartása szempontjából is fontosak.
- Az őz kiegészítő takarmányozása szélsőséges körülmények között lehet indokolt, egyébként a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok kihelyezése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók létesítése szükséges.

Ragadozók kezelése

- A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellést követően a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya és a vaddisznó is.
- A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia.
- Az aranysakál esetében (ha megjelenik) hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség.
- A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.

A génmegőrzési rendeltetésű területek

803110-2-3-4 - génállomány megőrzési rendeltetésű (DALERD Zrt. -Tompahát - dám)

A muflongazdálkodás alapvonalai
Az állomány mennyiségének értékelése
A **Maros-csongrádi** vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Vadgazdálkodási és vadászati jelentősége **nincs**.
Az állomány minőségének értékelése
A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.
Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása
A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.
Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám
• Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed • Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed
Állománykezelési elvek/modellek
A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Esetleges természetes megtelepedése vagy szándékos betelepítése sem támogatható. A tájegység természeti és vadgazdálkodási adottságai folytán a muflon megtelepedésének elősegítése nem kívánatos.
Élőhely-javítási javaslatok
Nem alkalmazható szempont.
A génmegőrzési kezelésű területek
Nem alkalmazható szempont.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
Muflon zárt kertben sem található a vadgazdálkodási tájegységben.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A vaddisznó a **Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegysége**ben "**kis jelentőségű**". A tájegységek rangsorában a jelentett létszám (**47/52**) és a teríték (**49/52**) alapján is az **alsó negyed**ben van. A döntően agrár térségben, a vadgazdálkodási tájegység apróvadas jellegével a vaddisznó megjelenése és rapid terjedése nem összeegyeztethető.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi létszáma 1998-2014 között rapid növekedést mutatott (**+960%**), miközben a teríték a jelentett létszámot hozzávetőlegesen követte (+**1631%**).
- Kimutatható, hogy a vadgazdálkodási jelentésekben szereplő „becslések" erősen korrelálnak az előző évi lelövéssel, azaz inkább a vadászati eredmény indexeinek, a megtelepedés visszaigazolásának tekinthetők tekinthetők.
- A vadgazdálkodási tájegység 2007-2014 közötti terítéktérképein jól követhető a vaddisznó megtelepedésének északi és nyugati irányból folyamata, ahogy alacsony sűrűségben, de az egész térségben elterjedt.
- **Hasznosítási aránya jellemzően nem érte el a jelentett létszám szintjét (60-80%),** az értékek rendszertelenül ingadoztak.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben elért összetétel a vaddisznó terjedését és létszámának növekedését okozza. Az utolsó 5 évet leszámítva a kanokhoz képest nagyon kevés kocát lőttek (1:0.3-0.6) és a süldő- és malaclelövés is kevés volt (50-60%). **A kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert végeredményben állomány-növelő gazdálkodást eredményezett.**
- Az Alföldön, teljesen agrár környezetben a vaddisznónak nincs helye, ezért az eddigi gyakorlat eredménytelennek tekinthető. A vaddisznólétszám további növekedésének megállítása érdekében a lelövéseket maximalizálni kell és elsősorban a kocakilövések minél magasabb számát és arányát kell elérni. **A kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert végeredményben állomány-növelő gazdálkodást folytatnak.**
- A vaddisznó megtelepülésének további kockázata az apróvadban neki tulajdoníthatóan keletkező veszteség. A vaddisznó mindenevő faj, ami a tojások, a fiókák és a szaporulat szempontjából többé-kevésbé bizonyított veszteségeket okozhat. Ezek a veszteségek kis sűrűségeknél nem tűnnek fel, de magas egyedszáma esetén az apróvad visszaesése mérhető a vadászati adatok alapján is.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Állománykezelési elvek/modellek

- **A vaddisznó megtelepedése a vadgazdálkodási tájegységben sehol sem támogatható, illetve nem tervezhető fenntartható állománya.**
- A **Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területen való további terjeszkedést és megtelepülését minden törvényes eszközzel akadályozni kell, amihez a következők szükségesek:
- **Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat bármilyen védelmének megszüntetése**;
- Az irreális értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ennek érdekében a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- **Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.**
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy **a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.**
- A **felülről nyitott** lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz volt elegendő. 2017-től kezdődően az érzékelhető **állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges fenntartani.**
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy célszerű meghatározni, hogy **a kifejlett kocák lelövése meghaladja a kanokét és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen.** A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.
- Folyamatos figyelmet kell fordítani a vaddisznók terjedését segítő természetes és mesterséges folyosók és élőhelyfoltok vaddisznóktól való mentesítésére (fasorok, bozótosok, erdősávok, erdőfoltok, nádasok stb.).

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás és a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Maros-csongrádi vadgazdálkodási tájegységben** a mezei nyúl "**nagy jelentőségű**" vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám (5/52) és a teríték (3/52) alapján is a felső negyedben helyezkedik el. Gazdálkodási szempontból szerepe nagy (apróvadas vadgazdálkodási tájegység).

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány 21545-ről 22920-ra változott és állandósult.
- A hasznosítás (9500-ról 11500-ra) és a hasznosítási arány (44,3%-ról 50,2%-ra) növekszik.
- A befogás és lelövés növekszik, arányuk stabil (54% - 46%), nagyon magas befogási arány mellett.

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alkalmazkodó hasznosítás bevezetése szükséges. Kötelezővé kellene tenni egy elfogadott létszámbecslési módszer (javasolt az éjszakai reflektoros létszámbecslés) használatát tél végén-kora tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt. Ez különösen fontos ebben a tájegységben az alacsony populációsűrűség melletti nagyon magas hasznosítási arányok miatt. Az őszi becslés alapján, amennyiben szükséges, módosítani lehet a tervezett hasznosítandó mennyiséget. A hasznosítás mennyiségét egy hasznosítási modell segítségével kell meghatározni: a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modellje alapján számítsák ki.
- A tervezett mennyiség ¾-ét október-november hónapokban szükséges elejteni. A befogott mennyiség hasznosításon belüli aránya nagyon magas. A december második felétől történő befogás gyakorlatilag a korábbi időszak viszontagságait átélt, életképes törzsállományba történő belenyúlást jelent. Ezért december 15. után a befogásokat a vadászati hatóság engedélyéhez kellene kötni, inkább a fegyveres vadászat felé kellene eltolni a hangsúlyt. A tartós túlhasznosítás megelőzése és az állomány regenerálódása érdekében elő lehet írni, hogy évente nem vadászott, pihentetett területek kerüljenek kijelölésre a vadgazdálkodási egységek 15-30%-án (mozaikszerű hasznosítás).
- A mezei nyúl szempontjából a róka jelent komolyabb hatást a tájegységben. Látható az összefüggés vizsgálatokból, hogy a nagyobb mezei nyúl terítéket akkor érték el, amikor erősebb volt a róka állomány apasztása. A vaddisznó megjelent a térségben, ami nem kívánatos. A térített mezőgazdasági vadkár emelkedésén látszik, hogy nő a vaddisznó létszáma a tájegységben, ami negatív hatással lehet a vadgazdálkodók gazdálkodására. A mezei nyúl hasznosítás adatain még nem érzékelhető a vaddisznó emelkedő létszámának hatása. Azonban ez nem is engedhető meg a tájegységben, ahol nagy jelentősége van a mezei nyúl gazdálkodásnak. Ennek megfelelően a vaddisznó visszaszorítása kiemelt cél.

Élőhely-javítási javaslatok

- Nagyon magas a szántóterületek aránya (80 %), ezért az alábbi szempontok szerint lehet az élőhelyet javítani a mezei nyúl számára:

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

- A növényborítás nélküli területek minimalizálása (másodvetés, tarlóvetés) Ehhez a következő növények javasoltak: őszi káposztarepce, takarmány-káposzta, takarmánykel, tarlórépa, olajretek, mohar, köles.
- A táblaméretek csökkentése a vetésszerkezet változatosságának növelése, ha ez lehetséges (KAP Zöldítés, AKG kihasználása).
- A még meglévő természetes élőhelyfoltok zöldfolyosókkal, elsősorban füves élőhelyekkel, vagy takarmánytermő sávokkal való összekötése.
- Változatos lágyszárú növény fajösszetétel kialakítása (fajszám: 30 <).
- A vadászterület minden részére legyen hatással az élőhelyfejlesztés (több, kisebb, a területen szétszórt, elnyújtott, sávszerű vagy amorf kialakítás)
- Szélfogó cserjesorok, -foltok, magasfüves (kaszálatlan) területek kialakítása.
- Vadföldeken többéves vetőmagkeverékek telepítése ajánlott (Biodiverzitás vetőmag keverék; CL 1300 őz és nyúl keverék). Egynyári kultúrák esetén a vetésváltást több, kisebb részletben, hetes, hónapos különbségekkel végezzük.
- Kaszálások során vadriasztó lánc használata szükséges, valamint a kaszálást mindig a tábla közepétől a szélei felé haladva végezzük.
- Ugyanakkor a magasabb arányban jelenlévő gyepek (13 %) kedveznek a mezei nyúlnak, amennyiben ez megmarad és nem legeltetik túl háziállatokkal. Ezek fenntartása és összekötése zöld sávokkal szintén javasolható.

- Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok (AKG) zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók.
- Ha az élőhely fejlesztése nem lehetséges, akkor mindenképpen szükséges a nyári kiegészítő takarmányozás a vadgazdálkodási egységek területén már az aratást megelőzően, majd utána folyamatosan az őszi vadászatig. Az etetőhelyeket a teljesen üres táblákat szegélyező gyepsávokban, fasorokban érdemes kijelölni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani. A takarmányféleségek közül – a mezei nyúl vegetációs vízigényét figyelembe véve – elsősorban a lédús takarmányokat javasoljuk. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is érdemes gondoskodni.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állomány korlátozása a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről.
- A kistestű menyétfélék (nyest, közönséges görény) csapdázása idényen kívül is javasolt, amihez a vadászati hatóság engedélye esetén.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Maros-Csongrádi vadgazdálkodási tájegységben** a fácán "**nagy jelentőségű**" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett állomány (11/52) és a hasznosítás (9/52) alapján is a felső negyedben helyezkedik el, és gazdálkodási szempontból a fácán szerepe nagy (apróvadas vadgazdálkodási tájegység).

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány ingadozó (14.1 ezer - 25.7 ezer között)
- A hasznosítás mértéke ingadozó (10.5 ezer - 23.2 ezer), a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás (78.5%) és a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás egyaránt növekszik (85.1%).
- A kibocsátott fácánok száma az első tervezési időszakban jelentősen csökkent, a másodikban jelentősen nőtt; a két szélső év alapján csökken (35.5 ezer → 27.8 ezer; 22%); a fácán állománya és a kibocsátás eltérő lefutással, de a két szélső év alapján hasonló mértékben csökkent; a kibocsátás mértéke a jelentett állomány méreténél enyhén nagyobb; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás erősen növekszik (241.9%), valószínűleg túlhasznosítják a vad fácánt.

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A fácán végleges hasznosítási tervszáma a vadgazdálkodók őszi állománybecslései és annak hatósági ellenőrzései alapján kerüljön meghatározásra. Szabadterületi fácán hasznosítása helyileg indokolt esetben csak meghatározott küszöb felett (jelenleg: 4 egyed / km^2) engedélyezhető. A szabadterületi vad állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os, míg a tyúkok max. 20%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják. Biológiailag megalapozott esetben a vadászati hatóság a tojók lelövését eltérően értékelheti.
- Javasolt a tenyésztett napos fácáncsibék ivarának meghatározása (szexálás), hogy csak kakasok kerüljenek nevelésre és kibocsátásra. Gyakorlati tapasztalatok alapján ezzel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem hígítják fel a jellemzően rosszabb túléléssel és alacsonyabb

A fácángazdálkodás alapvonalai
csibefelnevelési sikerrel rendelkező kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni. • A kibocsátott egyedeket szükséges megjelölni (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.
Élőhely-javítási javaslatok
• Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű. • Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése. • Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával. • Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása). • Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével. • Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.
Ragadozók állománykezelése
• A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva. • A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. • Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt. • A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik. • A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése

- **Maros-Csongrádi vadgazdálkodási tájegység (102):**
- **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben.
- **Fogoly**: A tájegységben 2007 és 2014 között években minden évben volt hasznosítása a fajnak. A hasznosítás és így a kibocsátás elsősorban a tájegység középső területeit érintette – itt két egymás melletti területen minden évben volt terítéke a fajnak. A becslési és teríték adatoka kibocsátásoknak köszönhetően emelkedtek. A faj vadászati jelentősége (a teríték adatok alapján) másodlagos, megítélése azonban ezt is meghaladó.
- **Tőkés réce**: Terítéke a röptetett récével együtt jelentős.
- **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető.
- **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége másodlagos.
- **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége másodlagos.
- **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Örvös galamb**: Terítéke elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke jelentős.

Állománykezelési elvek/modellek

- Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  - Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  - Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  - Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél. A vetési lúd és a nagy lilik vadászati idénye Hajdú-Bihar, Békés és Csongrád megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

Szolnok megye tiszántúli területén december 1-jén kezdődik és január 31-ig tart. A nyári lúd vadászati idénye Hajdú-Bihar megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszántúli területén szintén december 1-jén kezdődik és december 31-éig tart.

- Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni.

- Tőkés réce kibocsátása esetén a kibocsátás utáni első hetekben fokozott figyelmet kell fordítani a madarak tó-felület közelébe tartására. A szoktató etetés javasolt távolsága 400-800 méter. A visszavadászási aránynak legalább 70% közelében kell lennie. A visszavadászást a tófelületre való kibocsátás során felhelyezett jelölő gyűrűk segítségével ellenőrizhetjük.
- Fogoly kibocsátása esetén a kibocsátott madarak tájegység szintű kötelező és egyforma jelölését megfontolásra javasoljuk.
- A tájegység legfontosabb ragadozói a róka és a borz. Az apróvad fajok jelentősége miatt fontos a kistestű menyétfélék és a vaddisznó korlátozása is a vadászterületeken. E fajok esetében a tájegységi terv *"A ragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részben leírtak az irányadók, amelyek az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb (kisebb ragadozó hatással járó) környezetet teremtenek. A fogoly kibocsátással érintett területeken és azok környezetében a ragadozó gyérítésnek az átlagosnál is erőteljesebbnek kell lennie és minden vadászható ragadozó, vagy rabló életmódú fajra ki kell terjednie.

Élőhely-javítási javaslatok

A Maros-Csongrádi vadgazdálkodási tájegység azon részein, ahol a fogoly előfordul olyan búvóhelyek kialakítása a cél, amely alól a fogoly ki tud látni (ernyőszerű védelem a ragadozó madár fajok ellen). Fontos, hogy a búvóhelyek az őszi-téli időszakban is védelmet nyújtsanak. Ehhez jó megoldás a cserjesávok alsó részének (50-100 cm magasságig) sűrítése, zártabbá tétele, akár szalmabálákkal is. A megfelelő búvóhelyek kialakítása a kibocsátó helyeken is fontos. A vízi vadfajok megtartását elősegítik, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. Ugyanezen fajok számára a gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek tudnak lenni. A vadföldek kialakítása a röptetett réce kibocsátó helyek közelében is fontos. Egyebekben a fácán és a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** A **Maros-Csongrádi vadgazdálkodási tájegység (102)** legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegység középső részén gyakran tapasztalható kiemelkedő terítéksűrűséghez (> 2 pld./km^2).
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Állományának jelentős növekedése esetén a gyérítést és a szükséges élőhelyi kezeléseket tájegységi szinten kell megtervezni és elvégezni.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Vadászati jelentősége másodlagos.

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben a mezei nyúl, a fácán és az őz terítéke is a felső negyedbe tartozik. Különösen figyelmet érdemel, hogy a tájegységben a fogoly becsült állománya az országos trendekkel ellentétben nem csökkent, hanem növekedett a megelőző időszakban. A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

- A Maros-Csongrádi vadgazdálkodási tájegység legfontosabb ragadozó faja a róka. Állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.
- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához) 0,5, állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. Szükség esetén, idényen kívüli vadászati engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt.
- A fészkelő helyek környezetében a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ez utóbbi faj esetében elsősorban az etetőhelyek környékén, akár a járatkezelésen alapuló mérgezés is meggondolandó lehet.
- Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is. Jelentős fészkelő állomány mellett az idényen kívüli vadászathoz és csapdázáshoz engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól.
- Az apróvadas vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti.
- Az apróvadas vadászterületeken a vaddisznó is ragadozó és így folyamatosan gyérítendő fajnak számít, megtelepedését, állománynövekedését lehetőleg meg kell akadályozni.
- A ragadozó fajok esetében a fegyveres vadászat mellett a különböző csapdázási eljárások alkalmazása a hatékony gyérítés fontos feltétele.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 102 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

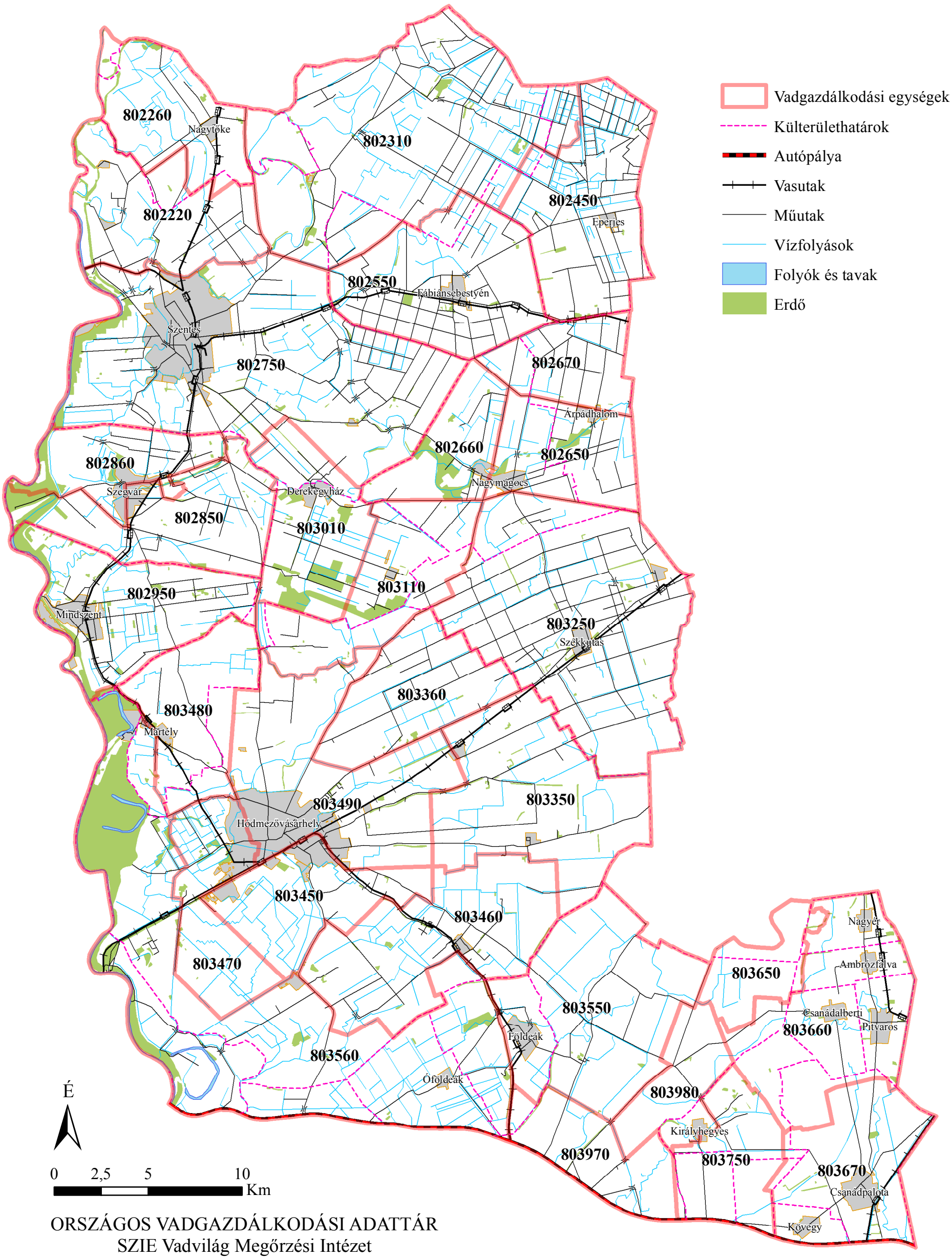

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.23.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke

VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
102	06	802220	Mentett-Réti Vadásztársaság	Szentes	Szentes	Petőfi u. 5.	6600
102	06	802260	Nagytőkei Vadászati és Vadvédelmi Egyesület	Szentes	Szentes	Petőfi u. 5.	6600
102	06	802310	Pankotai Agrár Zrt.	Szentes	Szentes	Klauzál u. 17.	6600
102	06	802450	Földtulajdonosok Sportvadász Egyesülete	Eperjes	Eperjes	Béke út 34.	6624
102	06	802550	Kinizsi 2000 Zrt.	Fábiánsebestyén	Fábiánsebestyén	Külső dűlő 111.	6625
102	06	802650	Csongrád Megyei Vadászszövetség	Szeged	Szeged	Május 1. u. 25	6727
102	06	802660	Nagymágocsi FARMER KFT	Nagymágocs	Szentes	Csongrádi út 24.	6600
102	06	802670	Árpádhalmi Községi Vadásztársaság	Árpádhalom	Árpádhalom	Gróf. Berchtold Lipótné u. 6.	6623
102	06	802750	Szentesi Új Barázda Vadásztársaság	Szentes	Szentes	Csallány G. part 3.	6600
102	06	802850	Szegvári Vadásztársaság	Szegvár	Szegvár	Dózsa Gy. u. 6.	6635
102	06	802860	Kurca-szegi Vadásztársaság	Szegvár	Szegvár	Hunyadi u. 64.	6635
102	06	802950	Kurca-toroki Vadásztársaság	Mindszent	Mindszent	Tanya 219/2.; Árpád u 35.	6630
102	06	803010	Derekmező Zrt.	Derekegyház	Derekegyház	Köztársaság tér 11.	6621
102	06	803110	DALERD Zrt. - Tompahát	Ördöngősi Vadászház	Szeged	Zsótér u. 4/B.	6721
102	06	803250	Székkutasi Petőfi Vadásztársaság	Székkutas	Székkutas	VII. körzet 4.	6821
102	06	803350	Hódmezővásárhelyi Szakszervezeti Vadásztársas	Hódmezővásárhely	Hódmezővásárhely	Táncsics M. u. 25.	6800
102	06	803360	Vásárhelyi Róna Kft Vadásztársaság	Hódmezővásárhely	Hódmezővásárhely	Rárósi út 118.	6800
102	06	803450	HÓD-VAD Vadász és Természetvédő Egyesület	Hódmezővásárhely	Hódmezővásárhely	Rárósi út 116.	6800
102	06	803460	HÓDAGRO Zrt. Vadásztársaság	Hódmezővásárhely	Hódmezővásárhely	Csókási puszta 63.	6800
102	06	803470	Hód Mezo Vadász Egyesület	Hódmezővásárhely	Hódmezővásárhely	Serháztér u. 2.	6800
102	06	803480	Mártélyi Vadászok Egyesülete	Mártély	Mártély	Községház u. 20.22.	6636
102	06	803490	Előre VT	Hódmezővásárhely	Hódmezővásárhely	Zrínyi u. 40.	6800
102	06	803550	Földeáki Dózsa VT.	Makó-Igás Tanya	Földeák	Pf. 8.	6922
102	06	803560	Návay Kornél Vadásztársaság	Hódmezővásárhely	Hódmezővásárhely	Dr.Rapcsák A.u.12-14.III.lph.1/15.	6800
102	06	803650	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága	Szarvas	Szarvas	Anna liget 1.	5541
102	06	803660	Petőfi Vadásztársaság Pitvaros	Pitvaros	Pitvaros	Széchenyi u. 31.	6914
102	06	803670	Csanádpalotai Vadásztársaság	Csanádpalota	Csanádpalota	József A. u. 31.	6913
102	06	803750	Királyhegyesi Földtulajdonosok Vadásztársaság	Királyhegyes	Királyhegyes	Fő u. 17.	6911
102	06	803970	Marosparti Vadásztársaság	Makó	Makó	Teleki L. u. 7/a.	6900
102	06	803980	Makói Hagymakertész Vadásztársaság	Makó	Makó	Uri utca 16.	6900

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

FF
felső fél
FF

AF
alsó fél
KH

NÉ
Nem értékelhető
NÉ
>30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Lőszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Terítéken	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síkságí	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síkságí	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

felső negyed FN | átlag feletti negyed ÁFN | átlag alatti negyed ÁAN | alsó negyed AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

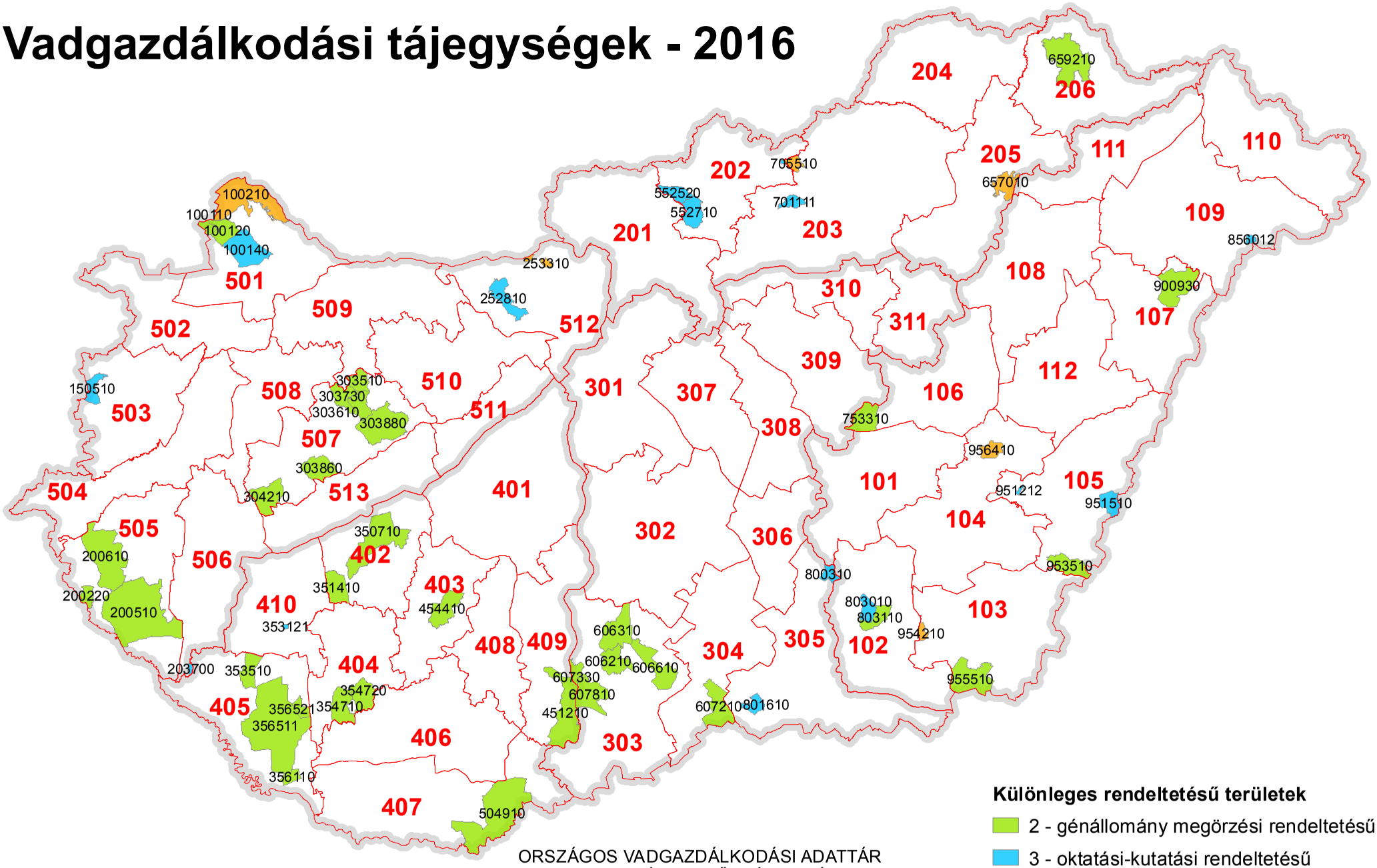

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megörzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

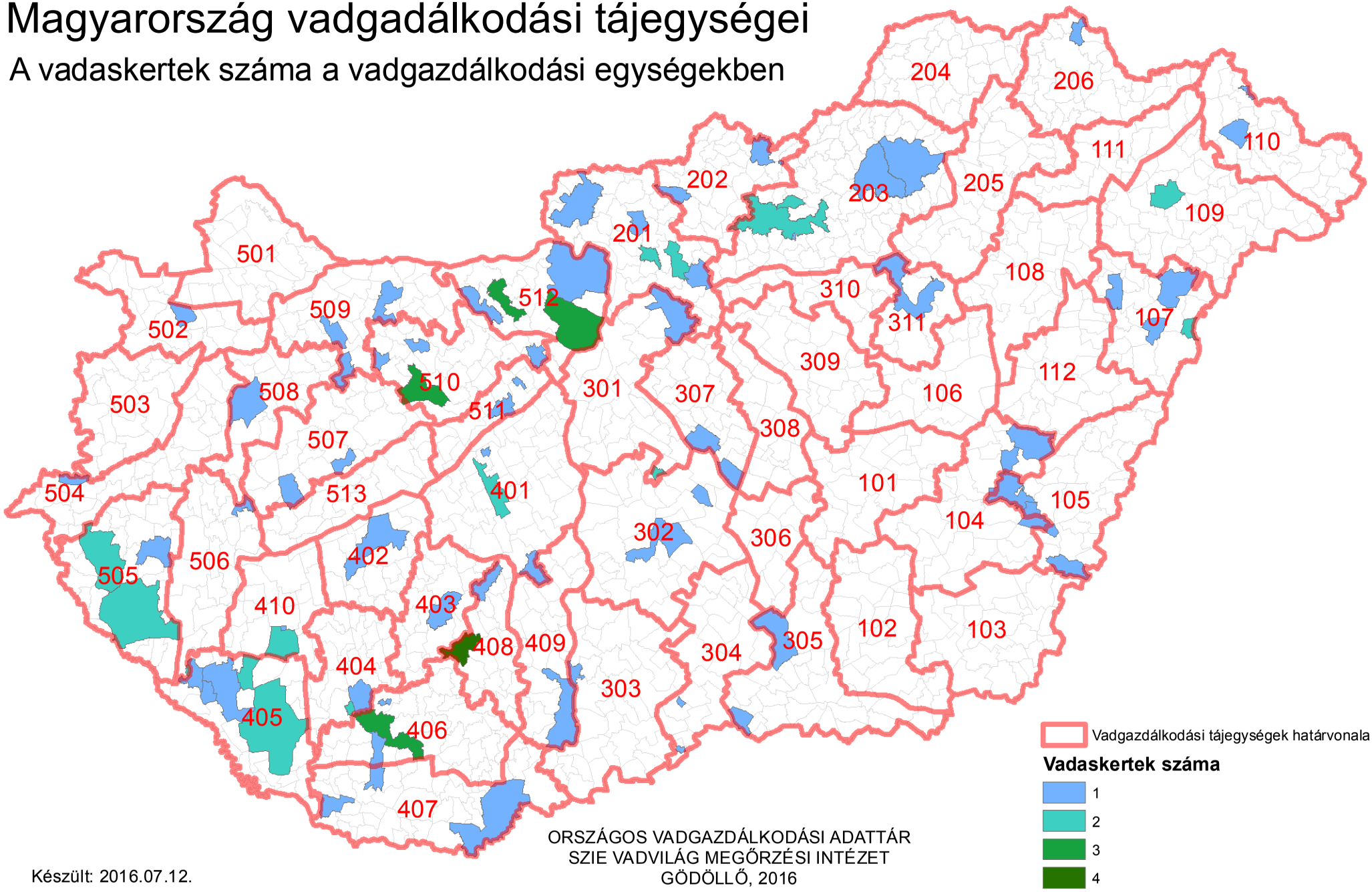

Készült: 2016.07.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyőr	Kisgyőr-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

13/2018. (VII.3.)) AM rendelete

a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besoroláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 102. számú Maros-csongrádi, a 107. számú Hajdúsági Erdőspuszták, valamint a 109. számú vadgazdálkodási tájegységekben					
Hiba-pont	**Felrakás (bika kora év)**	**Trófea tö-meg lega-lább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,3	25	-	szabályos
	2. (3.)	2,8	50	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,0	60	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	4,5	75	20	szabályos, min. 3-as koronák, koronákban min. 2 db 10 cm-es ággal, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	6,2	85	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	8,0	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	1,7	35	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,2	55	15	szabályos, min. 10cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,6	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	4,8	80	20	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	6,8	90	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,2	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	2,2	45	-	szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	3,6	60	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,0	70	20	szabályos, min. 20 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,2	80	25	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	7,2	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 15 cm-es koronaágakkal

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 102. számú Maros-csongrádi, a 107. számú Hajdúsági Erdőspuszták, valamint a 109. számú vadgazdálkodási tájegységekben					
Hiba-pont	**Felrakás (bika kora év)**	**Trófea tö-meg lega-lább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
	8.-9. (9.-10.)	9,5	100	35	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal

A Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 101. számú Tiszazugi, a 102. számú Maros-csongrádi, a 103. számú Békési, a 104. számú Szarvasi, a 105. számú Körös-berettyói, a 106. számú Nagykunsági, a 108. számú Hajdúsági Löszhát-Hortobágy valamint a 112. számú Sárrét-bihari vadgazdálkodási tájegységekben.

Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	160		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es villás, tompa ágvég
	2. (2)	220	2	szabályos hatos
	3. (3)	300	3	szabályos hatos
	4. (4)	350	4	szabályos hatos
	5. (5)	400	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	330	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	280		megadott tömeggel 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	350	3	szabályos hatos
	3. (3)	400	4	szabályos hatos
	4. (4)	450	5	szabályos hatos
	5. (5)	500	5	szabályos hatos

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest